

บทที่ 4

เครือข่ายอำนาจจังหวัดราชบุรีช่วง 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ถึง พ.ศ. 2539

เหตุการณ์ทางการเมืองที่นำไปสู่วิกฤตการณ์วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ได้เป็นสัญญาณของการสิ้นสุดอำนาจของระบบเผด็จการทหารภายใต้นายกรัฐมนตรีจอมพลถนอม กิตติขจร และเป็นการเปิดศักราชใหม่ของระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา (สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, 2545, หน้า 57) ซึ่งสังคมการเมืองในช่วงเวลาดังกล่าวมีลักษณะที่เปิดกว้างมากขึ้น มีการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ ให้สิทธิและเสรีภาพในด้านต่าง ๆ อย่างชนิดที่ไม่เคยเห็นมาก่อนในระบบการเมืองการปกครองของไทย

การสูญเสียอำนาจของกลุ่มจอมพลถนอมและจอมพลประภาส เสมือนการยกก้อนหินที่กดทับระบบสังคม และทำให้มีเคลื่อนไหวได้อีกครั้ง เห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงและการแตกตัวของกลุ่มอำนาจใหม่ๆ ขึ้นมาอย่างเด่นชัดทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค แม้ว่ากลุ่มอำนาจใหม่เหล่านั้นบางส่วนแตกตัวมาจากเครือข่ายอำนาจของจอมพลถนอมและจอมพลประภาส แต่ในคราวหลังนี้มิได้อยู่ภายใต้การกำกับของข้าราชการระดับสูงของส่วนกลางเหมือนครั้งก่อน กลุ่มอำนาจที่เกิดขึ้นมาใหม่ค่อนข้างมีอิสระและมีอำนาจนำที่ค่อนข้างชัดเจน สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยจะขอเสนอเพียงกลุ่มอำนาจท้องถิ่นที่สถาปนาตนเองขึ้นในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ซึ่งประกอบไปด้วย

1. เครือข่ายอำนาจใหม่ของกลุ่มทวิข กลิ่นประทุม
2. เครือข่ายอำนาจใหม่ของกลุ่มจรูญ วัฒนากร
3. เครือข่ายอำนาจที่สืบทอดมาจากหลวงสิทธิเทพการ
4. เครือข่ายอำนาจพรรคประชาธิปัตย์
5. เครือข่ายระหว่างกลุ่มนายจรูญกับนายทวิข
6. เครือข่ายระหว่างกลุ่มนายทวิขกับนายวินิจ
7. การรักษาอำนาจของเครือข่ายอำนาจจังหวัดราชบุรีช่วง 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ถึง

พ.ศ. 2539

เครือข่ายอำนาจใหม่ของนายทวิข กลิ่นประทุม

การนำเสนอข้อค้นพบในตอนนี ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ให้เห็นถึงการก่อรูป การสร้างและการสืบทอดอำนาจของเครือข่ายอำนาจของนายทวิข โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ผ่านวงแหวน

4 วง กล่าวคือ วงที่หนึ่งเป็นศูนย์กลางของวงแหวนหรือวงแหวนชั้นใน ซึ่งสมาชิกในวงแหวนชั้นนี้จะเป็นบุคคลสำคัญที่มีความใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลางเครือข่ายเป็นอย่างมาก สองคือวงแหวนชั้นรอง สมาชิกจะเป็นบุคคลชั้นรองลงมาซึ่งสมาชิกในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นดูแลเครือข่ายโดยอาศัยการเชื่อมโยงทรัพยากรจากบุคคลศูนย์กลางอีกทอดหนึ่ง สามคือวงแหวนชั้นกลาง สมาชิกในกลุ่มนี้จะเป็นเสมือนโซ่ข้อกลางระหว่างสมาชิกในวงแหวนชั้นรองและบุคคลที่เป็นศูนย์กลางของเครือข่าย และสุดท้ายคือวงแหวนชั้นนอก สมาชิกในวงนี้จะมีผลต่อการดำรงอยู่ของเครือข่ายเป็นอย่างมาก โดยสมาชิกกลุ่มนี้จะติดต่อบุคคลศูนย์กลางผ่านบุคคลในวงแหวนชั้นกลางและชั้นรองอีกทอดหนึ่ง สำหรับในตอนนี้ผู้วิจัยจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกผ่านวงแหวน 4 วง ซึ่งผู้วิจัยมุ่งประเด็นไปที่กิจกรรมการแลกเปลี่ยน และปัจจัยเชื่อมโยงภายในเครือข่ายที่นำไปสู่ความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วงแหวนวงในของเครือข่ายนายทวิช กลินประทุม

ดังที่กล่าวไปข้างต้นแล้วว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ส่งผลให้ระบบการเมืองไทยเปิดกว้างมากขึ้นสำหรับผู้คนกลุ่มต่าง ๆ การประกาศพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2517 ทำให้กลุ่มนายทุนชนกิจได้เข้ามาข้องเกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น เพราะเขาเหล่านั้นมีประสบการณ์มาแล้วว่าการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่ผ่านการกำหนดนโยบาย หรือการออกกฎหมายระเบียบต่าง ๆ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อธุรกิจของตน ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากลุ่มนายทุนชนกิจได้หันเหชีวิตเข้าสู่การเมือง และเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเพื่อบริหารประเทศโดยตรงมากขึ้นเห็นได้จากภูมิหลังทางอาชีพของสมาชิกผู้แทนราษฎรที่เป็นนักธุรกิจ (รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์, 2546, หน้า 232-235) สำหรับรายละเอียดดังตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 อาชีพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์, 2546, หน้า 275-276)

เลือกตั้งเมื่อ	ก.พ. 2512	ม.ค. 2518	เม.ย. 2519	เม.ย. 2522	เม.ย. 2526	ม.ค. 2529
อาชีพ	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
นักธุรกิจ	100	93	82	112	123	134
ข้าราชการ	14	11	17	37	31	42
ประจำ						
ข้าราชการ	31	22	45	18	12	19
บ้านเลข						
ทนายความ	35	47	33	41	35	45

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

เลือกตั้งเมื่อ	ก.พ. 2512	ม.ค. 2518	เม.ย. 2519	เม.ย. 2522	เม.ย. 2526	ม.ค. 2529
อาชีพ	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
นักหนังสือ	3	10	6	2	-	3
แพทย์	4	6	10	5	11	7
เกษตรกร	12	23	16	26	17	15
ครู	3	20	24	22	20	15
อื่นๆ	17	21	46	38	65	67
รวม	219	269	279	301	324	347

การเปิดกว้างของระบบการเมืองที่กล่าวมาข้างต้น เป็นใบเบิกทางให้นายทวิช กลิ่นประทุม ซึ่งเป็นนักธุรกิจนำเข้าส่งออกที่ร่ำรวยมาจากสงครามเวียดนามและธุรกิจนำเข้าส่งออกในการทำหรือแห่งประเทศไทย นายทวิชเป็นบุคคลสำคัญที่ได้เข้ามาวางรกรากทางการเมืองใน จังหวัดราชบุรี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 หลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2516 นายทวิชได้ก่อตั้งพรรคการเมืองขึ้นชื่อ พรรคธรรมสังคม โดยนายทวิชเป็นหัวหน้าพรรค ดร.นิพนธ์ ศศิธร เป็นรองหัวหน้าพรรคและพ.ต.ท.บุญเลิศ เลิศปรีชา เป็นเลขาธิการพรรค จดทะเบียนพรรคขึ้นในวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2517 โดยตั้งสำนักงานอยู่ที่เลขที่ 16 อาคารทวิช ชั้น 8 ถนนเกษมราษฎร์ กรุงเทพมหานคร นโยบายหลักของพรรค คือ สร้างความเป็นธรรม โดยถืออำนาจ “ข้าว” เป็นเอกลักษณ์ของชาติ กำหนดเอาการพัฒนาเกษตรกรรมเป็นแกนกลางของ ระบบการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ปรับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้เหมาะสม และเป็นประชาธิปไตย และจะแก้ปัญหาเรื่องข้าวเป็นอันดับแรก ปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์สร้างความยุติธรรมให้แก่ทุกชีวิตโดยหลักการสร้าง เมืองในป่า และสร้างป่าในเมือง (ขรรค์ชัย บุนปาน, 2517, หน้า 211-212) การก่อตั้งพรรคธรรม สังคมนั้น นายทวิชได้เชื่อมโยงเอาบุคคลหลายฝ่ายมาไว้ภายใต้การอุปถัมภ์ของตน โดยมีบุคคลวง ในที่ใกล้ชิดที่เป็นมือวางแผนและจัดระบบทางการเมืองที่สำคัญ 2 ท่าน คือ ดร.นิพนธ์ ศศิธร และ พ.ต.ท.บุญเลิศ เลิศปรีชา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ท่านแรกที่จะกล่าวถึงก็คือ ดร.นิพนธ์ ศศิธร รองหัวหน้าพรรคธรรมสังคม ดร.นิพนธ์ ศศิธร เกิดที่ตำบลบ้านไร่ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี สำเร็จชั้นประถมปีที่สี่จากโรงเรียน ประชาบาลวัดบ้านไร่ (บ้านไร่ขาวเหนือ) หลังจากนั้นเข้าเรียนชั้นมัธยมที่โรงเรียนโพธาวัฒนาเสนี

ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำอำเภอโพธาราม และต่อมาเข้าเรียนโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง เป็นโรงเรียนประจำอำเภอบ้านโป่ง คร.นิพนธ์ ศศิธร สอบไล่ได้ที่หนึ่งทุกปีทั้งสองโรงเรียน หลังจากนั้นได้เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา แผนกอักษรศาสตร์ จนจบมัธยมปีที่แปด โดยสอบไล่ได้เป็นที่ 1 ของโรงเรียน และเป็นที่ 2 ของประเทศได้รับรางวัลดีเยี่ยมประจำปีจากปลัดกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น หลังจากนั้นปี พ.ศ. 2493-2497 เข้าศึกษาต่อที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) สอบไล่ได้เป็นที่หนึ่งของคณะรัฐศาสตร์ ในขณะที่เรียนรัฐศาสตร์อยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ก็ได้เรียนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ควบคู่ไปด้วย ต่อมาได้รับปริญญานิติศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2498 หลังจากสำเร็จการศึกษาได้บรรจุเป็นอาจารย์ที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2499-2500 ได้รับทุนมูลนิธิการศึกษา Full Bright เข้าศึกษาที่ Fletcher School of Law and Diplomacy แห่ง Tufts University ได้รับปริญญาโทด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ต่อมาในปี พ.ศ. 2500-2503 ได้รับทุนรัฐบาลสหรัฐอเมริกา เข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยอินเดียนา ได้รับปริญญาโท และได้รับปริญญาเอกสาขา รัฐประศาสนศาสตร์ และประกาศนียบัตรพิเศษทางรัฐศาสตร์ รวมไปถึงประกาศนียบัตรพิเศษการบริหารราชการจาก Fletcher School of Law and Diplomacy แห่ง Tufts University

หลังจากจบการศึกษาในระดับปริญญาเอกมาจากอินเดียนา พ.ศ. 2503 คร.นิพนธ์ ศศิธร มีงานรับผิดชอบทั้งทางด้านการบริหารราชการและการเมือง จนสร้างชื่อเสียงให้กับตัว คร.นิพนธ์ ศศิธร เป็นอย่างมาก และด้วยเหตุดังกล่าวทำให้ชื่อเสียงของ คร.นิพนธ์ ศศิธร เป็นที่รู้จักของผู้คนในหลายแวดวง ต่อมาในปี พ.ศ. 2506 ได้มีโอกาสรู้จักกับ พลเอกเนตร เชมะโยธิน ซึ่งเป็นเลขาธิการส่วนตัวของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการสถานสภาวิจัยแห่งชาติ คร.นิพนธ์ ศศิธร ได้รับการเชิญชวนให้ไปเป็นหัวหน้ากองวิจัยฝ่ายสังคมศาสตร์ สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ และรักษาการผู้อำนวยการส่วนวางแผนและวิจัย สำนักปลัดนายกรัฐมนตรีอีกตำแหน่งหนึ่ง

การที่ คร.นิพนธ์ ศศิธร เข้าไปอยู่ในเครือข่ายอุปถัมภ์ของจอมพลสฤษดิ์ นำไปสู่เลื่อนตำแหน่งมาเป็นผู้อำนวยการส่วนวางแผนและวิจัย สำนักปลัดนายกรัฐมนตรี และในช่วงนั้นเอง คร.นิพนธ์ ศศิธร ได้เสนอโครงการที่เด่น ๆ เช่น โครงการเยาวชนแห่งชาติ โครงการวางแผนครอบครัว และจากผลงานที่โดดเด่น และการทำงานที่สำนักปลัดนายกรัฐมนตรี ซึ่งทำหน้าที่คล้าย ๆ กับการเป็นเลขานุการคณะกรรมการประสานงานเยาวชนแห่งชาติได้สร้างเครือข่ายขึ้นเพิ่มเติมอีกจำนวนหนึ่ง สำหรับการขยับเข้าสู่เครือข่ายอำนาจการเมืองระดับชาติอย่างเป็นรูปธรรม มีสาเหตุมาจากการที่รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ได้ใช้อุดมการณ์ประชาธิปไตยเป็นอุดมการณ์

นำในการตอบโต้ผู้คุมการณ์คอมมิวนิสต์ โดยจอมพลถนอมได้จัดตั้งพรรคสหประชาไทยขึ้นรองรับ กระบวนการดังกล่าว พลเอกจิตติ นาวีเสถียร ซึ่งเป็นใกล้ชิดกับจอมพลถนอมและจอมพลประภาส มาทาบทามให้ ดร.นิพนธ์มาเป็นหัวหน้าฝ่ายวางแผนของพรรคสหประชาไทย ซึ่งช่วงนั้นใช้ รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2511 ซึ่งเปิดโอกาสให้ข้าราชการประจำไปทำงานทางการเมืองได้ การแสดงฝีมือในฐานะหัวหน้าฝ่ายวางแผนของพรรคสหประชาไทยส่งผลให้ ดร.นิพนธ์ เป็นที่รู้จักของข้าราชการและนายทหารชั้นผู้ใหญ่ รวมไปถึงนักธุรกิจชั้นนำของประเทศ และการที่ ดร.นิพนธ์มีส่วนสำคัญในการก่อตั้งพรรคสหประชาไทย เป็นเหตุให้ได้ปะทะแลกเปลี่ยนกับ นักการเมืองที่เป็นข้าราชการและนายทหารชั้นผู้ใหญ่ รวมไปถึงนักธุรกิจชั้นนำของประเทศ และ ณ พรรคสหประชาไทยนั่นเองเป็นเหตุให้ ดร.นิพนธ์เริ่มมีความรู้สึกผูกพันกับนักธุรกิจคนสำคัญที่ ชื่อนายทวิช กลิ่นประทุม ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่มาจากฐานและสร้างเครือข่ายในจังหวัดราชบุรี จนสืบทอดอำนาจมาถึงปัจจุบัน หลังจากนั้น ดร.นิพนธ์กับนายทวิชก็ไปมาหาสู่และแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกันอยู่บ่อยครั้ง ดร.นิพนธ์ในฐานะบุคคลมีชื่อเสียง และนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ ก็มีส่วนสำคัญในการให้ความรู้ทางการเมืองกับนายทวิช ในขณะเดียวกันนายทวิชในฐานะนักธุรกิจ ขนส่ง และธุรกิจนำเข้าส่งออก รวมไปถึงธุรกิจเกี่ยวเนื่องหน้าการค้าระหว่างประเทศก็ให้ การสนับสนุนทางเศรษฐกิจแก่ ดร.นิพนธ์อย่างต่อเนื่อง จากการบอกเล่าของสมศักดิ์ รัตนมุง (สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2555) ว่า “ดร.นิพนธ์เป็นมือวางแผนที่สำคัญที่สุดของนายทวิช ซึ่งเห็น ได้จากการที่นายทวิช ชื้อบ้านให้ ดร.นิพนธ์อยู่ใกล้ ๆ กับที่ทำการของพรรคธรรมสังคม”

เมื่อเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 สงบลง ศาสตราจารย์สุกิจ นิมมานเหมินท์ ซึ่งเป็น รองนายกรัฐมนตรีได้แต่งตั้ง ดร.นิพนธ์ไปประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในฐานะเป็นที่ปรึกษา รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นตำแหน่งทางการเมือง ต่อมาเมื่อมีการเลือกสมาชิกแห่งชาติ ดร.นิพนธ์ ก็เป็นผู้หนึ่งที่ได้รับเลือกด้วยภายใต้การสนับสนุนของศาสตราจารย์สุกิจ นิมมานเหมินท์ และ นายทวิช สำหรับจังหวัดราชบุรีผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกแห่งชาติ คือ นายธรรมบุญ ดันตะเดมิย์ ซึ่งต่อมา ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2519 หลังจากมีการประกาศใช้ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2517 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่เปิดกว้างให้บุคคลทุกหมู่เหล่าสามารถเข้ามามี ส่วนร่วมทางการเมืองผ่านกระบวนการเลือกตั้ง และให้มีการจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งนายทวิช ดร.นิพนธ์ และ พ.ต.ท.บุญเลิศ ก็ได้จัดตั้งพรรคธรรมสังคมขึ้น ภายใต้การวางแผนเกือบทั้งหมด ของ ดร.นิพนธ์ก็ได้ ซึ่งรายละเอียดผู้วิจัยได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ดร.นิพนธ์มีเครือข่ายที่สำคัญที่ เชื่อมโยงให้นายทวิชเข้ามาตั้งรกรากในจังหวัดราชบุรีอย่างแน่นหนา ซึ่งพิจารณาได้จากรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ดร.นิพนธ์ ศศิธร มีพี่น้องร่วมบิดามารดาจำนวนถึง 10 คน ดังนี้ คนแรกนายสุนันท์ สุฉันทบุตร อดีตผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านหนองอ้อ ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี คนที่สองนายสง่า สุฉันทบุตร เกษตรกร คนที่สามนายวิระ สุฉันทบุตร อดีตกำนันตำบลบ้านไร่ ตำบลบ้านไร่ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี คนที่สี่นายอรุณ สุฉันทบุตร อดีตครูใหญ่โรงเรียน บ้านไร่ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี คนที่ห้านายเลอ ภูมิพิริวงษ์ ค้าขายอยู่ที่อำเภอบางแพ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คนที่หกนายประสิทธิ์ ศศิธร อดีตสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ราชบุรีหลายสมัย นอกจากนั้นยังเป็นครู และเป็นเจ้าของโรงเรียนกำแพงรัฐวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี คนที่เจ็ดนางวัลลี ลักษณะผล คนที่แปดก็คือ ศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ ศศิธร คนที่เก้า นางกอบกุล ศศิธร คนที่สิบนางยุพาพัชร สีวิวรรณศิลป์ ครูวิชาดนตรีระนาดสุฉันทบุตร และศศิธรมี บทบาทในวงกว้างโดยครอบคลุมไปถึงเครือข่ายการศึกษา เครือข่ายพ่อค้า และที่เป็นฐานคะแนน เสียงที่สำคัญที่สุดก็คือเครือข่ายนักการเมืองท้องถิ่นและเครือข่ายกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ดร.นิพนธ์ มีเพื่อนร่วมโรงเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาบางท่านที่ดำรง ตำแหน่งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บางท่านเป็นครูและบางท่านเป็นผู้อำนวยการ โรงเรียนประจำอำเภอ รวมไปถึงเครือข่ายของ ดร.นิพนธ์เป็นเครือข่ายที่สำคัญในพื้นที่ อย่างพี่คนโตเป็นอดีตผู้ใหญ่บ้าน พี่คนที่สามเป็นกำนัน พี่คนที่ห้าเป็นครูใหญ่ และพี่คนที่หกเป็นสมาชิกสภาจังหวัด เครือข่ายเพื่อน และเครือข่ายญาติของ ดร.นิพนธ์มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการเสริมฐานอำนาจของเครือข่าย นายทวิช เห็นได้จากการหาเสียงเลือกตั้งโดยผ่านเครือข่ายบุคคลของแต่ละท่าน ซึ่งคำไว้อาลัยของ หาญ สุฉันทบุตร (2552) ที่ว่า “คุณอานิพนธ์ได้รับเกียรติจากชาวราชบุรี เลือกคุณอาเป็นผู้แทน หลายสมัย ญาติพี่น้องทุกคนมีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ประชาชนไว้วางใจ จึงได้ช่วยเหลือคุณอาเป็น หัวคะแนนหลักทุกครั้ง เมื่อถึงเวลาเลือกตั้งญาติพี่น้องเต็มใจและภาคภูมิใจมากที่ได้ช่วยเหลือ คุณอา” นอกจากเครือข่ายในพื้นที่แล้ว ดร.นิพนธ์ยังมีเครือข่ายพรรคพวกในระดับประเทศจำนวนมาก เช่น เพื่อนคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรุ่นที่ 3 และสิ่งหัดดาเกือบทุกรุ่นที่เชื่อมโยง กันผ่านสมาคมศิษย์เก่า เครือข่ายลูกศิษย์ เครือข่ายนักพูด เครือข่ายอธิการบดี เครือข่ายนักปกครอง เครือข่ายทหาร เครือข่ายลูกเสือชาวบ้าน ฯลฯ

สำหรับบุคคลลงในที่ใกล้ชิดนายทวิชอีกคนคือ พ.ต.ท.บุญเลิศ เลิศปรีชา อดีตเลขาธิการ พรรคธรรมสังคม และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ในรัฐบาลของหม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช พ.ต.ท.บุญเลิศ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครนายกหลายสมัย มีพรรค พวกมากมายในแวดวงการสืบทอดการลับ หรือในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดทางชายแดนของภาคใต้ พ.ต.ท.บุญเลิศ นั้นเป็นนายตำรวจมือปราบชื่อดัง และไป

ดำรงตำแหน่งผู้กำกับการตำรวจสันติบาล จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นตำแหน่งที่สำคัญเกี่ยวกับการดูแลความมั่นคงใน 4 จังหวัดชายแดนใต้ พ.ต.ท.บุญเลิศ รู้จักและคุ้นเคยกับบุคคลสำคัญมากมายใน 4 จังหวัดแนวชายแดน ในฐานะอำนาจทางราชการในสมัยดำรงตำแหน่งผู้กำกับการตำรวจสันติบาล จังหวัดสงขลา ได้สร้างสายสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นระหว่าง พ.ต.ท.บุญเลิศกับชนชั้นนำในพื้นที่ ซึ่งเชื่อมโยงขยายไปมาถึงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปในปี พ.ศ. 2518 เห็นได้จากการที่พรรคธรรมสังคมมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถึง 3 คน ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กล่าวคือ สงขลา นราธิวาส และยะลา

การที่นายทวิชสามารถรวมกลุ่มและเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ เข้ามาอยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ของตนได้นั้น ส่วนหนึ่งก็เพราะว่าสมาชิกมีเป้าหมายร่วมกันในการควบคุมทรัพยากรและผลประโยชน์ทางธุรกิจอื่น ๆ รวมไปถึงเกียรติยศชื่อเสียง โดยใช้ฐานทรัพยากรและความร่ำรวยของนายทวิชเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เห็นได้จากการเลือกตั้งทั่ว พ.ศ. 2518 โดยนายทวิชได้มีบุคคลในวงแหวนรอง ซึ่งเป็นฐานเครือข่ายทางการเมืองในระดับภูมิภาคมากมาย สำหรับการดูแลเครือข่ายชั้นรองได้แบ่งงานกันดังนี้ นายทวิชดูแลและจัดระบบการเลือกตั้งของพรรคธรรมสังคมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันตก ดร.นิพนธ์คุณเลขากรุงเทพมหานคร และช่วยเหลือนายทวิช วางกลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้งและวางแผนเรื่องการแจกจ่ายปัจจัยสำหรับการเลือกตั้งทั่วประเทศ และ พ.ต.ท.บุญเลิศดูแลและจัดระบบการเลือกตั้งภาคกลาง และภาคใต้ ซึ่งมีรายละเอียด

เครือข่ายพรรคธรรมสังคม

ภาคตะวันตกซึ่งเป็นภูมิภาคที่นายทวิชทุ่มเทมากที่สุด ภาคตะวันตกนายทวิชมีบุคคลในวงแหวนชั้นรองในการจัดระบบเชื่อมโยงเครือข่ายเป็นรายจังหวัด ดังนี้ จังหวัดสมุทรสาคร เชื่อมโยงกับนายสุรินทร์ เทพกาญจนา ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2512 สังกัดพรรคสหประชาไทย ซึ่งสมัยนั้นมีจอมพลถนอมเป็นหัวหน้าพรรค ภายหลังกายนายทวิชตอบแทนตระกูล “เทพกาญจนา” โดยการสนับสนุนให้นายสุรินทร์ เทพกาญจนา ซึ่งเป็นบุคคลศูนย์กลางของเครือข่ายขึ้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม สำหรับจังหวัดสมุทรสงคราม นายทวิชเชื่อมกับเพื่อนที่เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2512 พรรคสหประชาไทยที่ชื่อ เทพ สุรวงศ์สินธุ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นายทวิชมีบุคคลสำคัญของเครือข่ายที่เป็นเพื่อนสนิทสนมถึง 2 ท่าน คือ นายสำเภา ประจวบเหมาะ และนายอุดมศักดิ์ ทั้งทอง ซึ่งทั้งสองท่านเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2512 พรรคสหประชาไทย จังหวัดเพชรบุรี มีนายเฉลิม ใหญ่กว่าวณิช เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเก่า พ.ศ. 2512 เป็นบุคคลศูนย์กลางเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น ๆ

นครปฐมนั้นนายทวิช ได้เชื่อมกับนายอาณัติ กระสินธุ์ ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2512 นอกจากนั้นยังดึงเอาตระกูลใหญ่อีกตระกูลหนึ่งของจังหวัดนครปฐม คือ ตระกูลเรืองรอง เข้าเป็นเครือข่ายทางการเมืองอีกทอดหนึ่ง โดยทวิชได้ส่งนายเชื้อม เรืองรอง ลงรับสมัครเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคู่กับนายอาณัติ กระสินธุ์ ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในปี พ.ศ. 2512 สำหรับจังหวัดที่สำคัญอีกจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันตก คือ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นฐานเสียงที่สำคัญของนายทวิช จังหวัดกาญจนบุรี นายทวิชมีเครือข่ายอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2512 ถึง 2 ท่านคอยจัดระบบฐานเสียงในการเลือกตั้ง กล่าวคือ นางจินดา อังสุโชติ และนายบุญเทียม ประสพศักดิ์ สำหรับจังหวัดกาญจนบุรีในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2518 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งท่าน ซึ่งนายทวิชตัดสินใจส่ง พลโทชาญ อังสุโชติ ลงรับสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร่วมกับอีก 2 ท่านที่กล่าวข้างต้น ซึ่งนายพลท่านนี้เป็นผู้กว้างขวางมากในหลายแวดวงของจังหวัดกาญจนบุรี และได้รับการเคารพนับถือจาก นายทหารรุ่นน้องเป็นอย่างมาก ต่อมาเมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2518 มีบรมพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ พลโทชาญ อังสุโชติ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ และจังหวัดสุดท้ายของภาคตะวันตก คือ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่เครือข่ายของนายทวิชแน่นหนา มาก เนื่องจากว่านายทวิชมีบุคคลศูนย์กลางที่เป็นทั้งอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และยังเป็นตระกูลใหญ่ที่มีเครือญาติและเครือข่ายทางการเมืองค้ำอยู่เกือบทุกอำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี เช่น ตระกูล ศรีลาเจริญ ซึ่งมีนายสุจิตต์ ศรีลาเจริญ เป็นบุคคลศูนย์กลางและเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2512 ตระกูลอินสว่าง ซึ่งมีนายวิภาส อินสว่าง เป็นบุคคลศูนย์กลางและเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเก่า ปี พ.ศ. 2512 นายวิภาสเป็นอดีตกำนันที่มีเครือข่ายกำนันผู้ใหญ่บ้านเกือบเต็มพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งทั้งสองตระกูลที่กล่าวมาข้างต้น มีฐานเครือข่ายอยู่ที่อำเภอดอนเจดีย์ อำเภอศรีประจันต์ อำเภอสามชูก อำเภอเดิมบางนางบวช และกิ่งอำเภอด่านช้าง ในขณะนั้น และตระกูล ประเสริฐสุวรรณ ซึ่งมีนายบุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ เป็นบุคคลศูนย์กลางและเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเก่าพรรคสหประชาไทย ปี พ.ศ. 2512 ซึ่งเป็นบุคคลใกล้ชิดกับนายทวิช ตั้งแต่ก่อตั้งพรรคสหประชาไทย นอกจากนั้นแล้วนายทวิชยังขมวดรวมเอาอีก 2 ตระกูลดังของจังหวัดสุพรรณบุรี เข้ามาเพิ่มเติม กล่าวคือ ตระกูล จิตตะวีระ ซึ่งมีนายทองหยด จิตตะวีระ เป็นตัวแทน และตระกูล “ธรรมถาวร” ในตระกูลนี้นายทวิชได้สนับสนุนนายเฉลิม ธรรมถาวร ลงรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขต 1 จังหวัดสุพรรณบุรี ร่วมกับนายบุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ และนายทองหยด จิตตะวีระ ทั้งสามตระกูลนี้มีเครือข่ายโยงใยอยู่ในอำเภอเมือง อำเภอบางปลาม้า อำเภอสองพี่น้อง อำเภออู่ทอง นายทองหยด จิตตะวีระ เป็นนักธุรกิจ

ที่ร้ายแรงและบุคคลศูนย์กลางของเครือข่ายอำนาจที่สำคัญที่สุดในจังหวัดสุพรรณบุรี และต่อมานายทวิชสนับสนุนให้นายทองหยดขึ้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

เครือข่ายนายทวิชในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภูมิภาคนี้นายทวิชเป็นคนจัดระบบเครือข่ายเองทั้งหมด โดยอาศัยการเชื่อมต่อกับบุคคลศูนย์กลางของแต่ละจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่ นายทวิช จะสนับสนุนปัจจัยในการเลือกตั้งให้กับบุคคลศูนย์กลางในแต่ละจังหวัด นำไปใช้ในการเชื่อมโยงข่ายเข้ากับกลุ่มต่าง ๆ เพื่อมาจัดตั้งเป็นฐานคะแนนเสียง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น ผู้วิจัยจะขอกล่าวเฉพาะเครือข่ายที่สำคัญๆ ซึ่งต่อมามีการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนทรัพยากร และผลักดันให้นายทวิชเข้าไปเป็นองค์ประกอบสำคัญในโครงสร้างอำนาจระดับชาติ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ จังหวัดหนองคายมีนายถนอม พงษ์อาจณรงค์ และนายวุฒิ คุณความสุข ซึ่งทั้งสองคนมีเครือข่ายอยู่ในอำเภอสังคม อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอบ้านบึง และอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ มีตระกูล วัชรภรณ์ มีนายสง่า และนายปิยะฉัตร วัชรภรณ์ เป็นแกนนำ ตระกูล เขาวนวิศิษฐ์ มีนายสุจินต์ เขาวนวิศิษฐ์ และนายพันธ์ อินพานิช ซึ่งทั้ง 4 คน เป็นบุคคลศูนย์กลางของเครือข่ายมีการเชื่อมโยงกับนายทวิช ผ่านนายทวี กลิ่นประทุม ผู้เป็นน้องชายของนายทวิช จังหวัดศรีสะเกษ นายทวิชมีเครือข่ายอยู่แถบทุกอำเภอ ในอำเภอเมืองศรีสะเกษ อำเภอกันทรลักษณ์ อำเภอกันทรารมย์ และกิ่งอำเภอยางชุมน้อย นายทวิชมีนายสง่า วัชรภรณ์ นาวาเอกแสวง บุญยัง และนายทวี กลิ่นประทุม เป็นบุคคลที่คอยเชื่อมโยงจัดระบบเป็นหลัก ในส่วนอำเภอรามไศล อำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอปรางค์ อำเภอขุขันธ์ อำเภอขุนหาญ และกิ่งอำเภอไพรบึง มีนายสุจินต์ เขาวนวิศิษฐ์ นายปิยะฉัตร วัชรภรณ์ นายพันธ์ อินพานิช เป็นศูนย์กลางของเครือข่าย จังหวัดบุรีรัมย์ นายทวิชมีเครือข่ายที่เป็นบุคคลที่กว้างขวางมีเครือข่ายแผ่กว้างที่เป็นบุคคลศูนย์กลางที่สำคัญถึง 5 คน คือ นายจำลอง วงศ์ทอง นายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา นายบุญเยี่ยม โสภณ นายจรูญ ปราบริบูรณ์ และนายบรรยง สนั่นรัมย์ โดยนายจำลอง วงศ์ทอง นายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา มีเครือข่ายแน่นหนาอยู่ในอำเภอเมืองบุรีรัมย์ กิ่งอำเภอคูเมือง อำเภอพุทไธสง อำเภอสตึก และอำเภอกระสัง ส่วนนายบุญเยี่ยม โสภณ นายจรูญ ปราบริบูรณ์ และนายบรรยง สนั่นรัมย์ มีเครือข่ายแน่นหนาอยู่ที่อำเภอลำปลายมาศ อำเภอนางรอง อำเภอหนองกี่ อำเภอละหารทราย อำเภอบ้านกรวด อำเภอประโคนชัย จังหวัดสุรินทร์ นายทวิชมีเครือข่ายที่สำคัญแบ่งออกเป็น 2 เขต กล่าวคือ เขตที่แรก กินพื้นที่อำเภอชุมพลบุรี อำเภอท่าตูม อำเภอรัตนบุรี กิ่งอำเภอสนม อำเภอจอมพระ อำเภอสำโรงทาบ อำเภอศรีขรภูมิ มีนายชาวล วรรณศรี นายสุเมตร จงมั่งคง นายบุญชิต สุระประพจน์ เป็นบุคคลศูนย์กลาง สำหรับในเขตที่สองกินพื้นที่อำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอปราสาท อำเภอสังขละ มีนายรามิพร ภัทรพานี เป็นแม่ข่าย จังหวัดสกลนคร มีเครือข่ายของนายทวิชแน่นหนาทั้งสองเขต กล่าวคือ เขตที่หนึ่งในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง อำเภอวานรนิวาส อำเภออากาศอำนวย อำเภอสว่างดินแดน อำเภอวาริชภูมิ

กิ่งอำเภอส่องดาว มีนายสถาปณ์ ศิริจันทร์ กับนายสินธุ์ตร สัตถาผล เป็นคนจัดระบบเครือข่าย ส่วนพื้นที่เขตสองกึ่งพื้นที่อำเภอพรรณานิคม อำเภอกุสุมาลย์ อำเภอเมืองสกลนคร อำเภอพังโคน อำเภอกุดบาก มีนายเสน่ห์ โสรินทร์ และ ร.ท.อุทิศ นวลมณี เป็นบุคคลศูนย์กลางในการเชื่อมโยง จังหวัดมหาสารคาม เป็นจังหวัดที่นายทวิชให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก และมีบุคคลศูนย์กลางที่ใกล้ชิดนายทวิชหลายคน เช่น นายทอง ดาวเรือง นายวัฒนา อัดถากร นายสำเร็จ พิมพาไพ นายบุญช่วย อัดถากร และนายอัมพร จันทรเจริญ ต่อมากลุ่มบุคคลดังกล่าวข้างต้นผลักดันให้นายทวิชเป็น ส.ส.จังหวัดมหาสารคามถึง 2 สมัย กล่าวคือ ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2524 และพ.ศ. 2526 จังหวัดเลยเป็นจังหวัดหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีเครือข่ายของนายทวิช กระจายอยู่ทั่วทั้งจังหวัด ซึ่งมีบุคคลศูนย์กลางของเครือข่ายที่สำคัญได้แก่ นายประชา บุญยนตร และนายชาญยุทธ์ สุทธิรักษ์ จังหวัดนครพนม มีบุคคลสำคัญในเครือข่ายนายทวิช ถึง 5 คน กล่าวคือ นายจ้านง ศรีวรขาน นายผล เชื้อดาวงค์ นายเจดีย์ว คิววงศ์ นายแสง ธวัชชะชุม และนายพูลสวัสดิ์ พุทธศิริ จังหวัดอุบลราชธานี นายทวิชมีเครือข่ายหลักอยู่ในอำเภอเมืองอุบลราชธานี อำเภอวารินชำราบ อำเภอเขื่องใน อำเภอหัวตะพาน ซึ่งในพื้นที่นี้นายทวิช มีนายประทีป ทองคำใส นายไพฑูรย์ โหตระไวศยะ และนางพยอม หงส์ภักดี เป็นศูนย์กลางของเครือข่าย ส่วนอำเภอเดชอุดม อำเภอนาจะหลวย อำเภอน้ำยืน อำเภอบุญทริก อำเภอพิบูลมังสาหาร อำเภอศรีเมืองใหม่ อำเภอโขงเจียม มีนายเพียร พุ่มจันทร์ และนายสมาน งามสนิท เป็นบุคคลศูนย์กลางในการจัดระบบเครือข่าย ส่วนอำเภอม่วงสามสิบ อำเภอพนา อำเภอตระการพืชผล อำเภอเขมราฐ อำเภอชานุมาน อำเภออำนาจเจริญ และกิ่งอำเภอกุดข้าวปุ้น มีนายจันทร์ อินทุเพท นายวิศิษฐ์ บุญศิลป์ และนายบุญสาร โยธามาศย์ เป็นแม่ข่ายในการเชื่อมโยงระบบ จังหวัดอุดรธานี นายทวิชมีเครือข่ายที่แน่นอนเฉพาะ อำเภอเมืองอุดรธานี อำเภอกุดจิก อำเภอหนองวัวซอ อำเภอหนองบัวลำภู ซึ่งมีนายจันทรา นุชิต นายสมเจตน์ ฤกษ์สุด เป็นบุคคลศูนย์กลางเครือข่าย จังหวัดนครราชสีมา เครือข่ายของนายทวิชแน่นอนอยู่ใน 2 เขต คือ เขตที่ 1 อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอสูงเนิน อำเภอขามทะเลสอ อำเภอโนนไทย อำเภอขามสะแกแสง ในเขตนี้มีบุคคลศูนย์กลางที่ใกล้ชิดนายทวิชถึง 3 คน คือ นายสุวรรณ ธนกันญา นายสมาน กาญจนศิริ และนายสว่าง อุณาพรหม และอีกเขตหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมาที่มีเครือข่ายของนายทวิชแน่นอน คือ อำเภอครบุรี อำเภอโชคชัย อำเภอจักราช อำเภอพิมาย อำเภอชุมพวง อำเภอห้วยแถลง ซึ่งในเขตนี้มี ดร.บุญทัน ดอกไธสง และนางไสว อุณาพรหม และ พ.อ.อุดร ลักษณะพรหม เป็นศูนย์กลางเครือข่าย นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นๆ ยังมีบุคคลสำคัญในเขตอื่น ๆ ที่ยังเชื่อมโยงกับนายทวิช เช่น นายสามารถ หงษ์เกษม นายพิเชษฐ กิตเห็น นายสมส่วน ศรีนอก นายสงวน เผ่าทองสุข นายเจียม อุบลสุวรรณ

เครือข่ายนายทวิชภาคกลางมี พ.ต.ท.บุญเลิศ เลิศปรีชา เป็นคนเชื่อมโยงเครือข่าย นายทวิช ในภาคกลางทั้งหมด ซึ่งเครือข่ายนายทวิชเน้นหนาอยู่ใน 4 จังหวัด กล่าวคือ จังหวัด ชัยนาท มีนายอนันต์ สุขสันต์ และนายทินกร ปรีชพันธ์ เป็นบุคคลศูนย์กลางของเครือข่าย จังหวัด สระบุรี มีตระกูลสุดบรรทัด ซึ่งนำโดย พ.ท.ประเสริฐ นางพูนศรี สุดบรรทัด เป็นผู้เชื่อมโยง เครือข่าย นครนายกมี พ.ต.ท.บุญเลิศ เลิศปรีชา เป็นบุคคลศูนย์กลาง พ.ต.ท.บุญเลิศ เลิศปรีชา เป็น ทั้งเลขาธิการพรรคธรรมสังคม และเป็นบุคคลที่นายทวิช มอบให้เป็นแม่บ้านดูแลหลายกิจกรรมใน พรรค รวมไปถึงในวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2518 พ.ต.ท.บุญเลิศ เลิศปรีชา ได้รับการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยจากการผลักดันของนายทวิช จังหวัดอ่างทอง มีบุคคลสำคัญในเครือข่ายนายทวิช คือ นายอรุณ เอี่ยมเอก และนายชั้น อรชร

เครือข่ายภาคเหนือ มีเรืออากาศตรีบุญยงค์ วัฒนพงศ์ เป็นบุคคลศูนย์กลางระดับแกน ขึ้นใน ซึ่งจะเชื่อมโยงกับนายทวิชโดยตรง และเป็นแม่ข่ายในการช่วยเหลือเครือข่ายของนายทวิช ในภาคเหนือ ดังนี้ จังหวัดอุดรธานีมีเรืออากาศตรี บุญยงค์ วัฒนพงศ์ นายปรีดี อุทัยพยัคฆ์ และนางพึง ศรีจันทร์ เป็นบุคคลศูนย์กลาง จังหวัดเพชรบูรณ์มีเครือข่ายของนายทวิชกระจายอยู่ทุกอำเภอ ซึ่งอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอหล่มสัก อำเภอหล่มเก่า มีนายเทียนชัย อุทัยวงศ์ เป็นแม่ข่าย ส่วนอำเภอชนแดน อำเภอหนองไผ่ อำเภอวิเชียรบุรี และกิ่งอำเภอศรีเทพ มี ร.ต.สุพจน์ ตั้งตระกูล ร.น. และนางชุตี ไชยศิริ เป็นบุคคลศูนย์กลางของเครือข่าย จังหวัดลำปาง มีบุคคลสำคัญใน เครือข่ายของนายทวิช ดังนี้ นายบุญทวงศ์ ณ ลำปาง นายวัชรระ แสงวิจิตร มีฐานเสียงอยู่อำเภอวังเหนือ อำเภอแจ้ห่ม อำเภอเมือง และอำเภองาว ส่วนนายพินิจ จันทรสุรินทร์ และนายสนั่น ปันสุรินทร์ มีเครือข่ายเน้นหนา อยู่ในเขตอำเภอแม่ทะ อำเภอห้างฉัตร อำเภอเกาะคา อำเภอสบปราบ อำเภอเถิน อำเภอแม่พริก และกิ่งอำเภอเสริมงาม ส่วนจังหวัดน่าน บุคคลสำคัญในเครือข่ายนายทวิช คือ นายสมบุญณ์ บัณจิต ซึ่งดูแลเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งจังหวัด สำหรับจังหวัดแพร่มีเครือข่ายนายทวิช โยงใยอยู่ทั้งจังหวัด โดยมีนายทอง กันทาธรรม นายเมธา เอื้ออภิญญกุล และนายนคร ดันจันทร์พงศ์ เป็นบุคคลศูนย์กลางที่สำคัญ

เครือข่ายนายทวิชภาคใต้ มี พ.ต.ท.บุญเลิศ เลิศปรีชา เป็นคนเชื่อมโยงและสนับสนุน ปัจจัยเลือกตั้งภายใต้ฐานทรัพยากรของนายทวิช ซึ่งในภาคใต้มีเครือข่ายของนายทวิชเน้นหนาอยู่ ถึง 5 จังหวัด กล่าวคือ จังหวัดสงขลา ซึ่งมีบุคคลศูนย์กลางเครือข่าย คือ นายสงบ ทิพย์มณี นายวิโชคิ ศานติสุข นายจินดา หิรัญสาย มีเครือข่ายอยู่ในอำเภอระโนด อำเภอสะทิงพระ อำเภอเมืองสงขลา อำเภอรัตนภูมิ อำเภอจะนะ อำเภอเทพา ส่วนอำเภอหาดใหญ่ อำเภอสะเดา อำเภอสะบ้าย้อย มี จ.ส.ต.อนันต์ เรืองกุล และนายเชื้อ ทิพย์มณี เป็นบุคคลที่คอยเชื่อมโยงเครือข่าย รวมไปถึงเชื่อมต่อกับนายทวิช จังหวัดนราธิวาส นายทวิช มีนายถาวร ไชยสุวรรณ เป็นบุคคลสำคัญ

ในการเชื่อมโยงเครือข่าย จังหวัดสตูล บุคคลสำคัญในเครือข่ายนายทวิช คือ นายชุนิน โคนันท์ จังหวัดชุมพร มีนายประมวล กุลม้าย เป็นบุคคลศูนย์กลาง นายประมวลเป็นอดีต ส.ส. ในปี พ.ศ. 2512 ที่สนิทชิดเชื้อกับนายทวิชตั้งแต่อยู่พรรคสหประชาไทยด้วยกัน จังหวัดยะลา ก็เป็นจังหวัดหนึ่งของภาคใต้ที่นายทวิชมีเครือข่ายอย่างแน่นหนา จังหวัดยะลาเครือข่ายนายทวิช มีนายประสาท ไชยะโท เป็นบุคคลศูนย์กลางของเครือข่าย

ภาคตะวันออก มีเครือข่ายนายทวิช แน่นหนาอยู่ถึง 3 จังหวัด กล่าวคือ มีนายประทุม รัตนเพียร เป็นบุคคลศูนย์กลางเครือข่ายดูแลจังหวัดตราด และจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออก จังหวัดจันทบุรี มีนายประหัด ธรรมสาร กับนายวงศ์ วีระชาติพลี เป็นบุคคลศูนย์กลางของจังหวัด สุดท้ายคือจังหวัดปราจีนบุรี มีนายสมบุรณ์ เศรษฐา และตระกูล สมใจ ซึ่งมีนายบุญส่ง และนายเทพ สมใจ เป็นตัวแทน ทั้งสามท่านเป็นบุคคลที่สำคัญมากของเครือข่ายนายทวิชที่จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดข้างเคียง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2518 เป็นภาพสะท้อนเครือข่ายของนายทวิชได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็นได้ว่าบุคคลศูนย์กลางเครือข่ายในแต่ละจังหวัดได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถึง 45 คน ซึ่งส่วนใหญ่มีภูมิหลังคล้ายๆ กัน กล่าวคือ มีอาชีพเป็นนักธุรกิจ ต่อมาเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่น หลังจากนั้นก็ไปสนับสนุนนักการเมืองระดับชาติ หรือไม่ก็ลงสมัครรับเลือกตั้งเอง เพื่อสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีกับผู้มีอำนาจรัฐ หรือเข้าไปดำรงตำแหน่งทางอำนาจเสียเอง จากข้อมูลเชิงประจักษ์ข้างต้นนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของผาสุก พงษ์ไพจิตร และคริส เบเคอร์ (2546, หน้า 422-423) ที่ว่า คนดังหรือนักธุรกิจท้องถิ่นแปรเปลี่ยนอำนาจทางเศรษฐกิจและอิทธิพลท้องถิ่นของตน ให้เป็นอำนาจทางการเมืองอย่างเป็นทางการในระดับจังหวัด และในระดับชาติ พวกเขาเข้าไปในสภาตำบลและสภาจังหวัด ตำแหน่งที่ได้รับเลือกตั้งทำให้พวกเขามีสถานภาพทางสังคมสูงและเข้าถึงตำแหน่งทางการเมือง และมีอิทธิพลเหนือเงินทุนเพื่อพัฒนาจังหวัด เทศบาล และสภาตำบล รวมไปถึงการที่เครือข่ายของตนอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบในการที่จะได้สัมปทานหรือการรับเหมาของภาครัฐ เพราะว่าเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองดังกล่าวยังได้สร้างโอกาสในการเข้าสู่ชุมชนของชนชั้นนำทางอำนาจในระดับจังหวัดอีกด้วย ซึ่งคนกลุ่มนี้จะมีสถานภาพทางสังคมสูง มีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจมาก มีการศึกษาดี และมีเส้นสายกับนักการเมืองระดับชาติ และส่วนใหญ่คนกลุ่มนี้จะมีแบบแผนการใช้ชีวิตที่แตกต่างจากบุคคลธรรมดาทั่วไป เช่น การกิน การพักผ่อน การบันเทิง รวมไปถึงการศึกษาเล่าเรียนของบุตรหลาน ดังนั้นการที่กลุ่มนักธุรกิจต่างจังหวัดคาน้ำกันเข้ามารวมเป็นเครือข่ายพรรคธรรมสังคมภายใต้การอุปถัมภ์ของ

นายทวิช จึงสอดคล้องกับปรากฏการณ์ และตั้งข้อมูลเชิงประจักษ์ดังต่อไปนี้ คือ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นักธุรกิจท้องถิ่นในเครือข่ายนายทวิชเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากถึง 20 คน รองลงมาเป็นภาคตะวันตกจำนวน 8 คน ภาคใต้ 5 คน ภาคเหนือ 5 คน ภาคกลาง 4 คน และภาคตะวันออก 3 คน การที่เครือข่ายของนายทวิชได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นจำนวนมากดังกล่าว ส่งผลให้นายทวิชเข้าไปมีบทบาทสำคัญในโครงสร้างอำนาจระดับชาติ ซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจในการจัดสรรและแจกจ่ายทรัพยากรของชาติลงสู่สังคม ซึ่งเห็นได้จากการดำรงตำแหน่งสำคัญในคณะรัฐมนตรี ในปี พ.ศ. 2518 รัฐบาลของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช โดยนายทวิช กลับประทุม ในฐานะหัวหน้าพรรคธรรมสังคมและเป็นบุคคลศูนย์กลางของเครือข่าย ดำรงตำแหน่งเป็นรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นายทวิชได้จัดสรรตำแหน่งเพื่ออุปถัมภ์บุคคลในวงแหวนวงในของเครือข่าย ดังนี้ ดร.นิพนธ์ ศศิธร รองหัวหน้าพรรค ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พันตำรวจโทบุญเลิศ เลิศปรีชา เลขาธิการพรรค ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย สำหรับวงแหวนรอง นายทวิชได้สนับสนุนนายทองหยด จิตตวิระ เป็นบุคคลสำคัญในเครือข่ายนายทวิช คนหนึ่งและเป็นบุคคลศูนย์กลางของเครือข่ายนายทวิช จังหวัดสุพรรณบุรี ให้ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายประทุม รัตนเพียร เป็นบุคคลสำคัญของเครือข่ายนายทวิชในภาคตะวันออก นายทวิชสนับสนุนให้ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข สำหรับนายสุรินทร์ เทพกาญจนา เป็นเพื่อนสนิทและเป็นบุคคลวงในที่สำคัญในเครือข่ายนายทวิช นายทวิชสนับสนุนให้ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม พลโทชาญ อังสุโชติ เป็นบุคคลสำคัญในเครือข่ายที่ช่วยนายทวิชดูแลเครือข่ายในภาคตะวันตก นายทวิชสนับสนุนให้ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย เรืออากาศตรี บุญยงค์ วัฒนพงศ์ เป็นแม่ข่ายใหญ่ในภาคเหนือและเป็นบุคคลศูนย์กลางของเครือข่ายนายทวิช จังหวัดอุดรธานี นายทวิชสนับสนุนให้ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม นายสุวรรณ ธนภักญา ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญของเครือข่ายนายทวิชในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นบุคคลศูนย์กลางของเครือข่ายในจังหวัดนครราชสีมา นายทวิชสนับสนุนให้ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ การเข้าสู่อำนาจในตำแหน่งสำคัญต่าง ๆ ของเครือข่ายนายทวิชทั้งบุคคลที่อยู่วงแหวนวงในและวงแหวนรอง นอกจากจะเข้าไปเป็นผู้ตัดสินใจในการจัดสรรและควบคุมทรัพยากรของชาติแล้ว ตำแหน่งดังกล่าวยังได้ยกฐานะทางสังคมของบุคคลดังกล่าวให้สูงขึ้น และที่สำคัญได้ขยับตัวขึ้นเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการระดับสูง หรือไม่ก็ได้ปฏิบัติงานร่วมกัน ซึ่งในประเด็นนี้เป็นต้นตอที่นำไปสู่การอุปถัมภ์ค้ำจุนกันระหว่างนักการเมืองกับฝ่ายข้าราชการประจำในช่วงต่อมา ซึ่งท้ายที่สุดแล้วจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่น (Interlocking) ขึ้นระหว่างนักการเมืองและข้าราชการระดับสูงของกระทรวง ทบวง

กรมต่าง ๆ รวมไปถึงข้าราชการระดับสูงในระดับจังหวัด อย่างเช่น ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด ตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจภูธรจังหวัด นายอำเภอ และผู้กำกับตำรวจภูธรในระดับอำเภอ พันธะการดังกล่าวจะนำไปสู่การไหว้วานหรือพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งในกรณีนี้จากการบอกเล่าของ สจ.ท่านหนึ่ง (สัมภาษณ์, 17 เมษายน 2555) ว่า “หลังที่นายทวิชเข้าสู่ตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นายทวิชมีเพื่อนฝูงที่ไปมาหาสู่มากมายมีทั้งที่เป็น นายพลกองทัพบก นายตำรวจใหญ่ ปลัดกระทรวงต่าง ๆ รวมไปถึงผู้ว่าราชการจังหวัด และที่สำคัญ ก็คือนักการเมืองที่เป็นรัฐมนตรีด้วยกัน” ซึ่งต่อมานายทวิชได้ใช้ทุนทางสังคมที่เข้าไปอยู่ในแวดวง ของชนชั้นนำทางอำนาจในระดับชาติดังกล่าวอุปถัมภ์ข้าราชการในระดับต่าง ๆ ให้เจริญก้าวหน้า ในหน้าที่เป็นจำนวนมาก เช่น ได้ช่วยเหลือนายเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช จากนายอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จนได้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น เป็นอธิบดีกรมโยธาธิการและผัง เมือง และสุดท้ายมีส่วนสำคัญที่ผลักดันให้นายเสริมศักดิ์เข้าสู่ตำแหน่งปลัดกระทรวงมหาดไทย นอกจากนั้นแล้วยังสนับสนุนข้าราชการจำนวนมากทั้งตำรวจ สายปกครอง พัฒนาการ รวมไปถึง สายครูซึ่งจะฝากฝังกันไปตามเครือข่ายข้างต้น การรู้จักมักคุ้นกับข้าราชการระดับสูงก็เป็นช่องทาง หนึ่งในการรักษาเครือข่ายนายทวิช ซึ่งถ้าคนในเครือข่ายเดือดร้อนนายทวิชจะต่อสายเคเบิล รวมไปถึง การเชื่อมโยงเพื่อผลักดันงบประมาณลงพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะจังหวัดราชบุรี

2. วงแหวนชั้นกลางของเครือข่ายนายทวิช กลิ่นประทุม

แน่นอนว่าการเสื่อมอำนาจของกลุ่มจอมพลถนอมและจอมพลประภาส ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นจังหวัดราชบุรีขึ้นอีกครั้ง ซึ่งแต่เดิมนั้น โครงสร้าง อำนาจท้องถิ่นจังหวัดราชบุรีมีพลวัต (Dynamics) มาตั้งแต่สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นจนมา ถึงการเปลี่ยนแปลงในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2516 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นของ จังหวัดราชบุรีในครั้งนี้มีลักษณะพิเศษกว่าทุกครั้งที่ผ่านมา กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ผู้ที่ ขึ้นมาอยู่บนส่วนยอดของ โครงสร้างอำนาจกลับไม่เป็นคนที่อยู่ในตำแหน่งที่ถือครองอำนาจรัฐ และไม่ได้อยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ของผู้มีอำนาจของรัฐในส่วนกลาง แต่กลับเป็นนายทุนชนกิจที่ เติบโตขึ้นมาภายใต้การอุปถัมภ์ค้ำจุนของกลุ่มทหารที่นำโดยจอมพลถนอมและจอมพลประภาส สะสมทุนจนมีความมั่งคั่งหลังจากนั้นได้ผันตัวขึ้นเป็นผู้อุปถัมภ์ ซึ่งบุคคลสำคัญที่กล่าวก็คือ นายทวิช กลิ่นประทุม

แม้ว่าแรกเริ่มนายทวิช กลิ่นประทุม ได้เข้ามาสร้างเครือข่ายในจังหวัดราชบุรีภายใต้การ อุปถัมภ์ของจอมพลถนอมและจอมพลประภาส ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 แต่เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงเดือน ตุลาคม ปี พ.ศ. 2516 เป็นเหตุให้กลุ่มของจอมพลถนอมและจอมพลประภาสหมดสิ้นอำนาจลง นาย ทวิชในฐานะบุคคลศูนย์กลางของเครือข่ายอำนาจ (Node) ภายใต้การอุปถัมภ์ของกลุ่มจอมพลถนอม

และจอมพลประภาส ก็สืบทอดอำนาจและเติบโตเองขึ้นเป็นผู้อุปถัมภ์แทนกลุ่มของจอมพลถนอม และจอมพลประภาส สำหรับในตอนนี้อยู่จะวิเคราะห์ให้เห็นว่าบุคคลในวงแหวนชั้นกลางของ นายทวิช ก่อรูปและการขยายเครือข่ายขึ้นได้อย่างไรในสังคมท้องถิ่นจังหวัดราชบุรี ซึ่งผู้วิจัยจะแยก นำเสนอข้อค้นพบออกเป็น 2 เครือข่าย คือ เครือข่ายราชการ และเครือข่ายระดับพื้นที่ในแต่ละอำเภอ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 เครือข่ายราชการ

การสร้างเครือข่ายราชการของนายทวิชได้สร้างคู่ขนานไปกับเครือข่ายระดับพื้นที่ เครือข่ายนายทวิชที่เป็นข้าราชการระดับสูงของอำเภอและจังหวัดเป็นอีกเครือข่ายหนึ่งที่สำคัญมาก ซึ่งในยุคนี้ข้าราชการในระดับอำเภอและจังหวัดยังคงควบคุมทรัพยากรที่สำคัญในท้องถิ่นอยู่เป็น จำนวนมาก สำหรับอำเภอยังเป็นที่ตั้งของหน่วยราชการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเกษตร สหกรณ์ พัฒนา ชุมชน ที่ดิน ป่าไม้ สรรพกร ศึกษาธิการ ศัสตึ ฯลฯ รวมทั้งตำรวจที่ค่อนข้างจะอิสระมากกว่า หน่วยงานอื่น ๆ การปกครองในระดับอำเภอจึงมีความสำคัญมาก โดยมีนายอำเภอ ปลัดอำเภอ และหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ที่มาตั้งอยู่ในอำเภอเป็นแกนนำ

การสร้างเครือข่ายกับข้าราชการระดับสูงในระดับของจังหวัดและอำเภอของนายทวิช เห็นได้จากคำไว้อาลัยเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช (อนุสรณ์งานศพนายทวิช กลิ่นประทุม, 2549) ดังนี้ “แม้ว่าผมมิใช่ลูกคุณพ่อโดยสายเลือด แต่ผมก็ได้รับความรัก ความเมตตา และความห่วงใยเสมือน ลูกของพ่อคนหนึ่ง ความผูกพัน ความเคารพ และความสำนึกในพระคุณที่คุณพ่อมีต่อผมจึงฝัง รากลึกยาวนานกว่า 20 ปี

...ย้อนไปเมื่อครั้งที่ผมดำรงตำแหน่งเป็นนายอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เมื่อ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2518 ผมได้มีโอกาสรู้จักกับนักการเมืองรุ่นพ่อที่ชื่อ “ทวิช กลิ่นประทุม” ผมได้ เห็นภาพความรัก ความศรัทธาที่พี่น้องประชาชน พี่น้องนักการเมืองทุกระดับและพี่น้องข้าราชการ มีต่อคุณพ่อ ทุกวันที่ 8 กุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นวันคล้ายวันเกิดพ่อ ถ้ามิใช่เป็นความรักเคารพ ความศรัทธา และคุณงามความดีที่คุณพ่อได้เก็บเกี่ยว ได้สร้างสมไว้ตลอดมา ผมคงไม่ได้เห็น ภาพของการแสดงออกที่มีความจริงใจตลอดมาเช่นนั้น...

...ผมได้แต่บันทึกไว้ว่า ในห้วงเวลาชีวิตการรับราชการของผม ผมโชคดีที่ได้รู้จักกับ นักการเมืองพ่อ-ลูกทั้งสองท่าน ผมจดจำความอ่อนน้อมความน่ารัก และความเสมอต้นเสมอปลาย ของท่านสรอรรถ ลูกชายของพ่อทวิช พี่เสริม พี่แดง เคยเรียกผมและภรรยาตั้งแต่เมื่อครั้งที่ เป็น นายอำเภอดำเนินสะดวกอย่างไร วันเวลาผ่านไปนาน 20 ปี ก็ยังคงเป็นอย่างนั้น ความรักเคารพ ไกล่ลี้ดเสมือนครอบครัวเดียวกันยังคงดำรงมาตลอด โดยมีคุณพ่อทวิช เป็นหลักชัยแห่งความผูกพัน ของเราทั้งสองครอบครัว คุณพ่อได้ชี้แนะแนวทางในการทำงาน โดยยึดประชาชนเป็นสำคัญที่สุด

เป็นแนวทางในการทำงานให้ก้าวหน้าและนำมาซึ่งความสำเร็จ คุณพ่อห่วงใยผมตลอดมาไม่ว่าจะไปรับราชการที่ใด ๆ ท่านก็จะตามไปฝากผมไว้กับบุคคลสำคัญไม่เฉพาะในทางการเมืองเท่านั้น ผมจึงมีโอกาสนและโชคดีกว่าหลายๆ คน เพราะผมเป็นข้าราชการที่ได้รับรองจากคุณพ่อทวิช ตั้งแต่แรกเริ่มจึงทำให้มีความเชื่อมั่นเชื่อถือ และนำมาซึ่งความร่วมมือร่วมใจในการทำงานเกิดขึ้นได้ไม่ยากนัก เป็นที่รู้จักของผู้ใหญ่หลาย ๆ ท่าน ในทุกวงการในบ้านเมือง โดยเฉพาะแวดวงการเมือง คุณพ่อเป็นบุคคลผู้เป็นที่รักเคารพนับถือของบุคคลสำคัญต่าง ๆ มากมาย ผมได้เห็นที่มาที่ไปแล้ว เพราะคุณพ่อเป็นผู้ที่มีความจริงจัง จริงใจ ใจถึงนี่เอง ผมจึงจดจำมาใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงานตลอดมา ไม่ว่าอยู่ในราชการประจำหรือทางการเมือง...

...เมื่อครั้งที่ผมดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น คุณพ่อบอกผมว่า เข้ามาเป็นอธิบดีได้แล้ว เพราะความรักเมตตาที่คุณพ่อมีต่อผม คุณพ่อผลักดันเป็นธุระ เป็นห่วงเป็นใย เป็นพี่เลี้ยงที่เหนือกว่านักมวยเสียอีก จนทำให้ผมก้าวหน้าในการรับราชการมาโดยลำดับจากผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นอธิบดีกรมโยธาธิการ ปลดกระทรวงมหาดไทย และเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ผมก้าวหน้าถึงตรงนี้ได้เพราะคุณพ่อเป็นอีกท่านหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในการผลักดัน"

การที่นายทวิชสามารถสนับสนุนให้ข้าราชการในสายต่าง ๆ ได้เจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ได้นั้นเป็นเพราะว่าเครือข่ายของนายทวิชที่อยู่ในวงแหวนชั้นในและวงแหวนชั้นรองได้ขยับตัวเองขึ้นไปเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการระดับสูงของกระทรวง ทบวง และกรมต่าง ๆ หรือไม่ก็บุคคลเหล่านั้นได้ร่วมงานกับข้าราชการระดับสูงดังกล่าวจนมีความคุ้นเคยในระดับที่เกิดเป็นสายสัมพันธ์ที่เหนียวแน่น จนสามารถขอหรือไหว้วานกันได้

2.2 เครือข่ายระดับพื้นที่

เครือข่ายในระดับพื้นที่เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ผลักดันให้นายทวิชเข้าสู่โครงสร้างอำนาจระดับชาติ สำหรับในตอนนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ให้เห็นถึงกิจกรรม การแลกเปลี่ยน รวมไปถึงการเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างองค์กรต่าง ๆ เพื่อระดมสรรพกำลังจนสถาปนาเป็นเครือข่ายอำนาจของนายทวิช ซึ่งตกผลึกเป็นโครงสร้างอำนาจในระดับพื้นที่จังหวัดราชบุรี โดยผู้วิจัยจะแยกนำเสนอเป็นรายอำเภอ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 เครือข่ายพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก

การสร้างเครือข่ายของนายทวิชที่อำเภอดำเนินสะดวก เริ่มต้นจากการที่นายทวิช เข้าไปพบนายปฐม อติตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมในฐานะผู้ใหญ่ และอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดราชบุรีหลายสมัย หลังจากนั้นนายปฐมได้มอบหมายให้นายบุญธรรม โฉมิตาภา ซึ่งเป็นบุคคลในเครือข่ายของตนมาเป็นผู้ช่วยนายทวิชในเขตพื้นที่

อำเภอคำเนินสะดวก นายบุญธรรมเป็นชาวราชบุรีโดยกำเนิดและเป็นผู้กว้างขวางมีเครือข่ายดี เป็นชนชั้นนำในหมู่บ้านและตำบลอยู่มากมาย นายบุญธรรมเป็นบุตรของกำนันเทียม โมสิตาภา กำนันตำบลบ้านไร่ชาวเหนือ ซึ่งกำนันเทียมคนนี้มีลูกหลานและเพื่อนฝูงอยู่เป็นจำนวนมาก กำนันเทียมมีภรรยา 2 คน ภรรยาคนแรกส่วนใหญ่มีเครือข่ายอยู่ที่ตำบลท่านัด ตำบลคอนกรวย และตำบลสีหมื่น กำนันเทียมมีบุตรกับภรรยาคนแรก 3 คือ คนที่หนึ่งคือผู้ใหญ่บุญเลิศ โมสิตาภา เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลท่านัด อำเภอคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี คนที่สองเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลคอนกรวย มีชื่อว่าบุญทรง โมสิตาภา คนที่สามเป็นผู้หญิงชื่อจำนง โมสิตาภา กำนันเทียมกับภรรยาคนที่สองมีลูกด้วยกันทั้งหมด 9 คน กล่าวคือ คุณสนธิ โมสิตาภา นายสมหวัง โมสิตาภา นายสมคิด โโมสิตาภา นายสหัส โโมสิตาภา คุณประคอง โโมสิตาภา นายบุญธรรม โโมสิตาภา คุณประกอบ โโมสิตาภา คุณถนอม โโมสิตาภา และคุณช่อนกลิ่น โโมสิตาภา นอกจากนั้นกำนันเทียมยังเป็นเพื่อนสนิทของนายอากร ไร่ ผู้กว้างขวางมากคนหนึ่งในพื้นที่อำเภอ คำเนินสะดวก เดิมนายบุญธรรมทำงานเป็นเจ้าหน้าที่เดินรถที่ขนส่งสายใต้เก่าบริเวณสามแยก ฝาย ต่อมานายบุญธรรมได้รับสนับสนุนจากนายทวิชให้เติบโตในหน้าที่การงานจนเกษียณอายุราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการกองการเดินรถสายใต้ ซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ดูแลการเดินรถสายใต้ ทั้งหมด นายบุญธรรมและเครือข่ายดี เป็นบุคคลศูนย์กลาง ที่สำคัญในเครือข่ายของนายทวิชในพื้นที่ คำเนินสะดวก เห็นได้จากกิจกรรมที่นายบุญธรรมและเครือข่ายได้เข้าไปจัดระบบและเชื่อมโยงข่าย ใยกับกลุ่มต่าง ๆ ในอำเภอคำเนินสะดวกและอำเภออื่น ๆ ให้เข้ามาอยู่ในการอุปถัมภ์ของนายทวิช จนนายทวิชสามารถชนะนายสมศักดิ์ สมบูรณ์ทรัพย์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดราชบุรี หลายสมัยในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2512 และหลายสมัยต่อมา นายบุญธรรมทำหน้าที่หลายอย่างในเครือข่ายของนายทวิช ตั้งแต่ดูแลความปลอดภัย เป็นผู้ดูแล ระบบการเงิน รวมไปถึงการจัดระบบในการดูแลเครือข่าย จากคำบอกเล่าของสมศักดิ์ รัตนมุง (สัมภาษณ์, 27 กุมภาพันธ์, 2555) ว่า “นายบุญธรรมมีศักดิ์เป็นน้ำชาของกระผม นายบุญธรรมเป็นผู้ช่วยนายทวิชในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในพื้นที่หลายอำเภอของจังหวัดราชบุรี เป็นคนขับรถนำนายทวิชไปในสถานที่ต่าง ๆ นายบุญธรรมเป็นบุคคลสำคัญในการจัดระบบเครือข่าย เกือบทั้งจังหวัด โดยเฉพาะเรื่องการเงิน” จะเห็นได้ว่านายบุญธรรมเป็นคนที่นายทวิชไว้วางใจให้ ดูแลด้านการเงินที่จะแจกจ่ายลงไปสู่บุคคลในวงแหวนชั้นนอกในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการสร้างกิจกรรมทางการเมือง รวมไปถึงการดูแลความปลอดภัยให้แก่ทวิช

นายบุญธรรมได้เชื่อมต่อกับเครือข่ายญาติ ผู้นำประเพณี กรรมการวัด และกลุ่ม เพื่อนเพื่อช่วยเหลือนายทวิช ในเรื่องจัดตั้งฐานคะแนนเสียงอีกทอดหนึ่ง เช่น ตำบลท่านัด เชื่อมโยง

กับผู้ใหญ่นุญเลิศ ซึ่งเป็นพี่ต่างมารดาของนายบุญธรรม ผู้ใหญ่นุญเลิศคนนี้มีเครือข่ายกว้างเกินถึง ตำบลชุมพุก ตำบลตาลหลวง ตำบลสีห์หมื่น และตำบลแพ่งพวย นอกจากนั้นผู้ใหญ่นุญเลิศยังเป็นผู้นำทางประเพณีคนสำคัญของอำเภอดำเนินสะดวก รวมไปถึงการดำรงตำแหน่งเป็น คณะกรรมการวัดโชติการาม ซึ่งเป็นวัดที่เป็นศูนย์กลางทางจิตใจของชาวอำเภอดำเนินสะดวก โดยผู้ใหญ่นุญเลิศได้เชื่อมโยงนายทวิชเข้ากับเครือข่ายวัด เพื่อเป็นการสะดวกในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางประเพณีของชาวบ้านตามวัดต่าง ๆ ระยะเริ่มแรกนั้นนายทวิชได้สร้างทุนทางสังคมที่สอดคล้องกับความเชื่อและปทัสถานของชาวดำเนินสะดวกเป็นอย่างมาก โดยเริ่มต้นจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางประเพณี เช่น งานบุญประจำปีของวัดโชติการาม ซึ่งเป็นวัดที่เป็นศูนย์กลางของประชาชนชาวดำเนินสะดวก โดยนายทวิชเข้าไปมีส่วนร่วมโดยการสนับสนุนเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าจ้างภาพยนตร์ที่นำมาฉายให้ประชาชนที่มาร่วมงานได้ดู และให้เงินกรรมการวัดคนสำคัญเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประสานงานต่าง ๆ รวมไปถึงการบริจาคเงินเข้าวัด และต่อมานายทวิช ยังได้บริจาคเงินในการสร้างถาวรวัตถุ เช่น หอฉัน ศาลาการเปรียญ สำหรับวัดโชติการามนั้น นายทวิชได้สร้างเขื่อนกันน้ำเป็นแนวยาวกว่า 300 เมตร รายละเอียดตามภาพที่ 4-1 และ 4-2

ภาพที่ 4-1 ถาวรวัตถุที่นายทวิช กลิ่นประทุม สร้างถวายวัดโชติการาม (1)

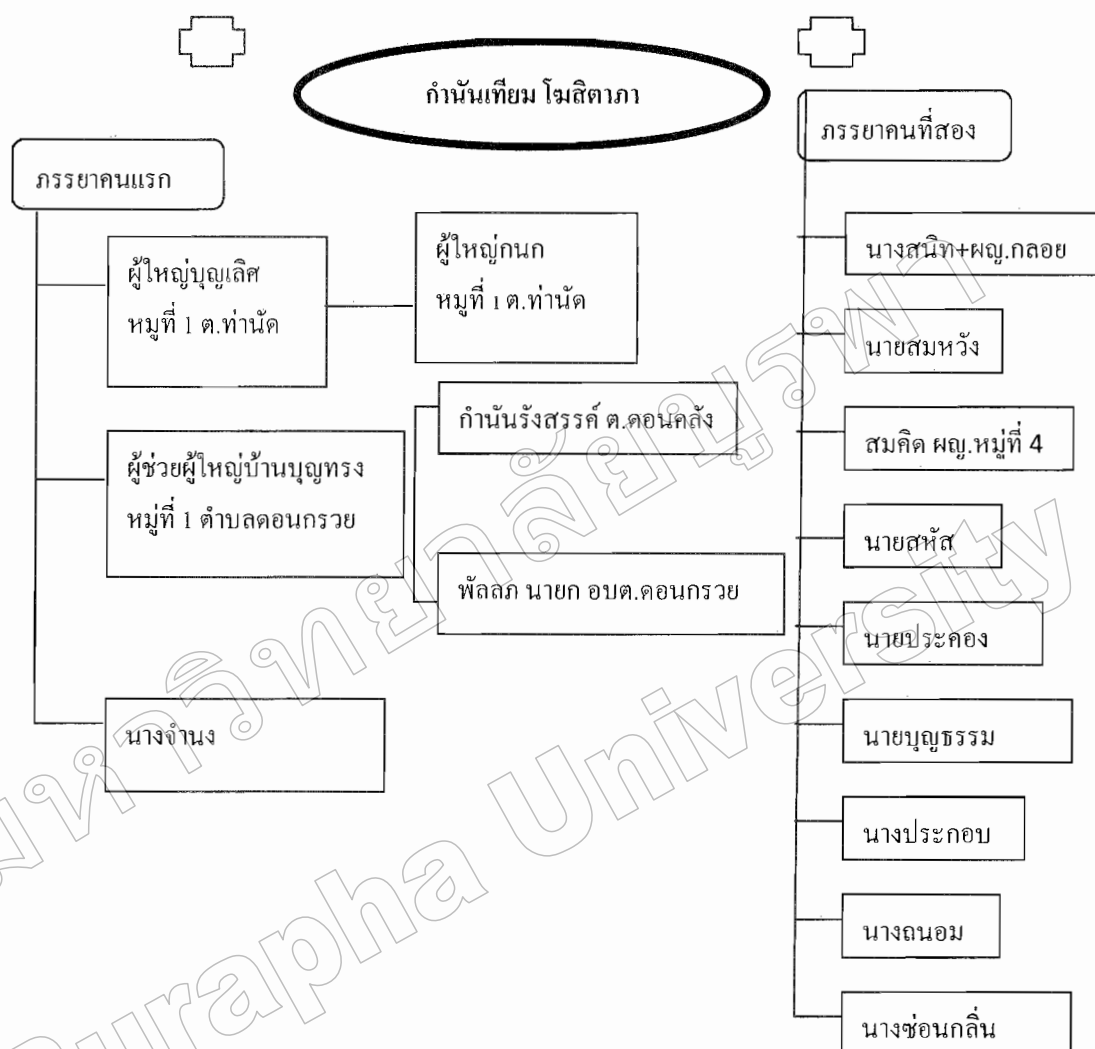
ภาพที่ 4-2 ถาวรวัตถุที่นายทวิช กลิ่นประทุม สร้างถวายวัดโชติการาม (2)

สำหรับตำบลคอนกรวยซึ่งเป็นตำบลที่มีพื้นที่กว้างและเป็นตำบลที่มีประชากรมากที่สุดของอำเภอดำเนินสะดวก นายบุญธรรมได้เชื่อมกับนายบุญทรงซึ่งเป็นบุคคลในวงแหวนชั้นนอกของเครือข่ายนายทวิช นายบุญทรงเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลคอนกรวย และเป็นพี่ชายต่างมารดาอีกคนหนึ่งของนายบุญธรรม นายบุญทรงแต่งงานกับตระกูล ประเสริฐโสภา ซึ่งเป็นตระกูลใหญ่ที่มีเครือญาติมากตระกูลหนึ่งในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก ต่อมาตระกูลประเสริฐโสภา ภายใต้การอุปถัมภ์ของเครือข่ายทวิชมีลูกหลานเข้าสู่อำนาจทางการเมืองในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดราชบุรีถึง 2 คน กล่าวคือ นายบุญลือ ประเสริฐโสภา และนายบุญดำรง ประเสริฐโสภา การประสานกันระหว่างตระกูลโมสิตาภา และตระกูลประเสริฐโสภา ส่งผลให้เครือข่ายของนายทวิชกว้างขึ้นเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นแล้วเครือข่ายญาตินายบุญธรรม ยังกระจายไปถึงตำบลคอนคลัง ศรีสุราษฎร์ และตำบลคอนไผ่

ตำบลบ้านไร่ชาวเหนือก็มีสิบตรีกลอย รัตนมุง ซึ่งแต่งงานกับนางสนธิพิ์สาว ร่วมมารดาของนาย บุญธรรมเป็นศูนย์กลางของเครือข่าย สิบตรีกลอยหลังลาออกจากการเป็นทหารก็มาเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ตำบลบ้านไร่ชาวเหนือ สิบตรีกลอยเชื่อมโยง กับญาติพี่น้องเป็นผู้ใหญ่บ้านที่บ้านดียบอน ตำบลบ้านฆ้อง และมีเครือญาติเป็นจำนวนมากที่บ้านหนองอ้อ

บ้านบางกระโด ตำบลบ้านสิงห์ นอกจากนั้นแล้ว นางสนธิและผู้ใหญ่มกอลยังเป็นเจ้าของโรงสีข้าวรัตนไพบูลย์ ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านไร่ขาวเหนือ อำเภอดำเนินสะดวก ดำเนินกิจการรับสีข้าว รับซื้อเปลือกและขายข้าวสาร โรงสีข้าวรัตนไพบูลย์ที่ตำบลบ้านไร่ขาวเหนือต้องเกี่ยวข้องกับชาวไร่ชาวนาเป็นจำนวนมาก ด้วยกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การสีข้าว การจำหน่าย จำนองเพื่อนำเงินไปลงทุนทำนาก่อน เมื่อได้ผลผลิตแล้วจึงนำมาใช้คืนแก่โรงสี ด้วยกิจกรรมทางเศรษฐกิจบวกกับการช่วยเหลือในฐานะผู้นำระดับหมู่บ้านของครอบครัวผู้ใหญ่มกอลได้สร้างบุญคุณแก่ชาวดำบลบ้านไร่ขาวเหนือที่เป็นชาวไร่ชาวนาเป็นอย่างมาก ซึ่งต่อมานำไปสู่การช่วยเหลือทางการเมืองและอื่น ๆ ตามที่ครอบครัวรัตนมุงร้องขอ

ต่อมาผู้เป็นทายาทตระกูลโมสิตาภามาและที่ไปเกี่ยวข้องเป็นเครือญาติผ่านการแต่งงานกับตระกูลอื่น ๆ ซึ่งภายหลังได้เลื่อนขั้นสู่ชนชั้นนำทางการเมืองในจังหวัดราชบุรีหลายคน และได้เข้าไปอยู่ภายใต้เครือข่ายของนายทวิช ต่อจากรุ่นพ่อรุ่นแม่ เช่น นายกนก โมสิตาภ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลท่านัด อำเภอดำเนินสะดวก ซึ่งเป็นบุตรชายของผู้ใหญ่มกอลได้รับช่วงดูแลเครือข่ายของนายทวิช ต่อจากนายบุญธรรมผู้เป็นอา และบุคคลสำคัญมากในเครือข่ายนายทวิช ช่วงรุ่นลูกคือ นายสมศักดิ์ รัตนมุง อดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี นายสมศักดิ์เป็นบุตรชายของผู้ใหญ่มกอล กับนางสนธิ รัตนมุง นายสมศักดิ์ ได้เข้าไปอยู่ในเครือข่ายนายทวิช ต่อจากรุ่นพ่อคือผู้ใหญ่มกอลใน พ.ศ. 2518 ซึ่งเชื่อมโยงกับญาติผู้พี่อย่างผู้ใหญ่มกนก นายสมศักดิ์เป็นบุคคลศูนย์กลางรุ่นที่ 2 ในเครือข่ายนายทวิชที่อำเภอดำเนินสะดวก นายสมศักดิ์ เริ่มต้นจากการดูแลเครือข่ายในหมู่บ้าน หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านไร่ขาวเหนือในการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2518 ต่อมานายสมศักดิ์มีบทบาทในวงกว้างในพื้นที่หลายตำบล เนื่องมาจากการเป็นคณะกรรมการผู้เล็งสุกรจังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นการรวมตัวกันขึ้นระหว่างผู้เล็งสุกรในจังหวัดราชบุรี ซึ่งมีสมาชิกกระจายตัวอยู่มากในอำเภอดำเนินสะดวก และอำเภอโพธาราม กลุ่มพ่อค้าสุกรเป็นกลุ่มพ่อค้าที่สำคัญที่สุดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งต่อมาพัฒนาตัวเองขึ้นเป็นนักการเมืองระดับท้องถิ่น และระดับชาติหลายคน นายสมศักดิ์เริ่มต้นทางการเมืองโดยการเป็นสมาชิกสภาจังหวัดเขตดำเนินสะดวกใน ปี พ.ศ. 2523 ภายใต้อิทธิพลค้ำของนายทวิช ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดครั้งนั้นนายทวิชได้สนับสนุนนายสมศักดิ์ทั้งทางด้านการเงิน และทรัพยากรอื่น ๆ เช่น ส่งคนมาช่วยหาเสียง จัดเลี้ยงหั่วพะแนงให้นายสมศักดิ์ นอกจากนั้นแล้วยังมีเครือญาติตระกูลโมสิตาภ ตระกูลรัตนมุง รวมไปถึงเครือข่ายผู้เล็งสุกรจังหวัดราชบุรีเป็นฐานเสียงหลักอีกด้วย

ภาพที่ 4-3 ผังเครื่องยุติตระกูล โสสิตาภา

การสร้างเครือข่ายในระดับพื้นที่ของนายทวิชผ่านตระกูล โสสิตาภา ซึ่งมี นายบุญธรรมเป็นบุคคลศูนย์กลางในช่วงต้น และต่อมาสืบทอดผ่านผู้ใหญ่นก นายสมศักดิ์ ในวันที่สอง และเมื่อผนวกกรมเข้ากับเครือข่ายราชการที่นายทวิชสร้างขึ้นอีกเครือข่ายหนึ่งที่ อำเภอดำเนินสะดวก เป็นผลให้เครือข่ายอำนาจของนายทวิชค่อย ๆ ก่อตัวขึ้น และท้ายที่สุดตกผลึก เป็นโครงสร้างและเป็นความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นระหว่างบุคคลศูนย์กลาง คือ นายทวิช และ เครือข่ายในลักษณะอุปถัมภ์ค้ำจุนกันในด้านทรัพยากรที่หายากต่าง ๆ ส่วนในระดับรองลงมาก็ จะมีความสัมพันธ์กันใน 3 ลักษณะ กล่าวคือ ลักษณะแรกเป็นการกระชับความสัมพันธ์ที่เหนียว แน่นผ่านระบบเครือญาติ ซึ่งนำไปสู่การก่อตัวเชิงซ้อนเป็นกลุ่มทางการเมืองในระยะเวลาต่อมา

ส่วนลักษณะที่สองเป็นความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นในลักษณะการแลกเปลี่ยนประโยชน์ทางธุรกิจในกลุ่มอาชีพ ซึ่งอาศัยความคุ้นเคย การคล้ายคลึงกันในกิจกรรม และผลประโยชน์ทางธุรกิจเป็นตัวเชื่อม ส่วนลักษณะสุดท้ายเป็นความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นที่อุปถัมภ์กันภายใต้ระบบราชการ เพื่อส่งทอดพลังในการควบคุมมวลชนผ่านการช่วยเหลือกลุ่มอื่น ๆ โดยใช้ระบบราชการเป็นฐานอำนาจ

2.2.2 เครือข่ายพื้นที่อำเภอโพธาราม

การสร้างเครือข่ายของนายทวิชในเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม เริ่มต้นจากจอมพลประภาส จารุเสถียร ได้เชื่อมโยงมายังนายสมศักดิ์ สมบูรณ์ทรัพย์ ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดราชบุรีหลายสมัย รวมทั้งในอดีตนายสมศักดิ์ยังเป็นบุคคลสำคัญในศูนย์กลางเครือข่ายอำนาจของจอมพล ป. พิบูลสงคราม เพื่อส่งนายทวิช กลับไปประชุมเพื่อลงรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดราชบุรี ในทีมของนายสมศักดิ์ ขณะเดียวกันนายทวิชเองก็เชื่อมโยงมายังนายปฐม โพธิ์แก้ว ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดราชบุรีหลายสมัยเพื่อขอความช่วยเหลือ นายปฐมจึงให้นางเหรียญ โพธิ์แก้ว ซึ่งเป็นภรรยาพานะนำมาให้รู้จักกับนายหมง มีพานิชย์ ซึ่งต่อมาเป็นคนสำคัญในวงแหวนชั้นกลางของนายทวิช จากการบอกเล่าของสุชาติ อามฤจธร (สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2555) ว่า “นายหมงเป็นลูกผสมจีนกับมอญ โดยคุณปู่เป็นคนจีนมีภรรยาเป็นลูกหลานพระยามอญที่ตั้งถิ่นฐานอยู่แถววัดคงคาราม นามสกุลมีพานิชย์ โดยชื่อสกุลที่นายหมงใช้ใช้นั้นเป็นนามสกุลฝ่ายยาย ซึ่งเป็นลูกหลานพระยามอญที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นายหมงมีพี่น้องร่วมท้องมารดาเดียวกัน 10 คน เสียชีวิตตั้งแต่เด็ก 4 คน กล่าวคือ คนแรกนายหมง มีพานิชย์ คนที่สองนายเก็ก อามฤจธร คนที่สามนายมานพ อามฤจธร คนที่สี่อาจารย์ สุชาติ อามฤจธร อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนโพธารามพัฒนาและเป็นผู้ร่วมรุ่นกับ ดร.นิพนธ์ ศศิธร ที่โรงเรียนโพธารามพัฒนา คนที่ห้านางใจ อามฤจธร และคนที่หกนายสุขวัฒน์ อามฤจธร พี่น้องทุกคนของนายหมงใช้นามสกุล อามฤจธร พี่น้องร่วมมารดาของนายหมงที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสร้างข่ายการเมืองของนายทวิช คือ นายมานพ อามฤจธร โดยมีอาจารย์ สุชาติ อามฤจธร เป็นฐานในการเชื่อมต่อเครือข่ายอยู่ห่าง ๆ ก่อนที่นายหมงมีอาชีพเป็นพ่อค้าน้ำตาล นายหมงเป็นคนขายประกันชีวิต อาชีพการขายประกันชีวิตของนายหมงมีการฝึกฝนการขาย การเข้าหาลูกค้า การสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งสร้างคุณค่าให้กับนายหมงเป็นอย่างมาก และยังเป็นส่วนสำคัญในช่วยนายทวิชในการหาเสียงและสร้างเครือข่าย” ความสัมพันธ์ระหว่างนายทวิชกับนายหมงมีมาอย่างยาวนาน กล่าวถึงปี พ.ศ. 2512 ซึ่งเป็นช่วงที่นายทวิชเข้าสู่อำนาจทางการเมืองครั้งแรก นายทวิชเป็นผู้อุปถัมภ์คนสำคัญของนายหมงและเครือข่าย ซึ่งนายหมงสามารถพึ่งพาอาศัยในยามที่เดือดร้อน นายทวิชมักให้คำปรึกษาและสนับสนุนในการประกอบอาชีพแก่

นายหมงอย่างสม่ำเสมอ รวมไปถึงการช่วยเหลือทางการเงินโดยเฉพาะในช่วงเลือกตั้ง นอกจากนั้นแล้วนายทวิชยังได้รับลูกหลานหรือบุคคลที่นายหมงฝากฝังให้เข้าทำงานในบริษัทของนายทวิชอีกด้วย

สำหรับการตอบแทนบุญคุณนายหมงได้ทุ่มเทช่วยเหลือนายทวิชในการหาเสียงเลือกตั้ง และสร้างเครือข่ายอย่างจงรักภักดี เห็นได้จากการบอกเล่าของสุชาติ อำนวยจักร (สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2555) ว่า “นายหมงเป็นคนที่มีความสามารถในการเข้ากับบุคคลอื่นได้ดีมาก เช่น การไปหาเสียงเลือกตั้งกับนายทวิชในวันออกพรรษาที่วัดบ้านหม้อ ซึ่งตั้งอยู่ในหมู่ที่ 6 ตำบลคลองคาคด อำเภอโพธาราม นายหมงแต่งกายเป็นซุชก เพื่อเรียกร้องความสนใจจากชาวบ้าน เมื่อเสร็จสิ้นกิจสงฆ์นายหมงก็ได้เชิญชวนลูกหลานชาวบ้านมาร่วมแสดงเป็นกัณฑ์กับชาลี นายหมงเป็นคนพูดเก่งสร้างความชอบอกชอบใจให้แก่ชาวบ้านเป็นอย่างมาก อย่างการไปหาเสียงตามงานบวช งานแต่งงาน นายหมงจะเข้าไปคลุกคลีอยู่ในครัว ซึ่งถ้านายหมงเข้าไปที่ไหนคนเฒ่าคนแก่หัวเราะกันน้ำมาก กระชาย” การสร้างสถานการณ์ของนายหมงทำให้ชื่อเสียงของนายทวิชเป็นที่รู้จักอย่างรวดเร็ว สุชาติ อำนวยจักร (สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2555) ยังเล่าต่อ “การหาเสียงในวัดเมื่อวันพระ หลังจากเสร็จพิธีสงฆ์แล้วนายหมงก็เริ่มกิจกรรมเพื่อแนะนำตัวนายทวิช เช่น มีการประกวดร้องเพลงเพื่อแจกรางวัล นายหมงก็คัดเลือกลูกหลานชาวบ้านขึ้นมาร้องเพลง โดยให้ร้องเพลงสั้น ๆ ว่าเลือกทวิชเบอร์ 3 หลังจากนั้นก็ให้นายทวิชแจกของรางวัล” ซึ่งงานวันพระแต่ละครั้งชาวบ้านถามหาแต่นายหมงกับนายทวิช เพื่อได้ร้องเพลงรับของรางวัลกลับบ้าน จะเห็นได้ว่ากิจกรรมที่นายหมงไปสร้างขึ้นส่วนใหญ่จะอิงแอบแนบชิดอยู่กับเนื้อแท้ของวัฒนธรรมความเชื่อของชาวบ้าน นายหมงดำเนินกิจกรรมทั้งปวงเพื่อที่นำไปสู่ความคุ้นเคยระหว่างนายทวิชกับชาวบ้าน โดยใช้วัฒนธรรมความเชื่อเรื่องการให้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเข้าถึงชาวบ้าน แน่นนอนว่าความสัมพันธ์ระหว่างนายทวิชกับนายหมงเป็นไปในลักษณะที่มีผลประโยชน์ร่วม นายทวิชได้เข้าสู่อำนาจทางการเมืองเพื่อควบคุมและจัดสรรทรัพยากรมีค่าลงสู่สังคม และยกระดับสถานภาพตัวเองในสังคมให้สูงขึ้น ซึ่งในสถานภาพดังกล่าวก็มีช่องทางในการสะสมทุนที่มีลักษณะในการได้รับสิทธิพิเศษต่าง ๆ นำไปสู่ความมั่งคั่งของตนเอง และเป็นที่แน่นอนเช่นกันว่าทรัพยากรมีค่าที่นายทวิชควบคุมอยู่ โดยเฉพาะฐานทางธุรกิจ ก็ถูกนำมาอุปถัมภ์ค้ำจุนแก่บุคคลในเครือข่ายในลักษณะการให้ประโยชน์รูปแบบต่าง ๆ นายหมงได้รับการอุปถัมภ์ค้ำจุนจากนายทวิชทั้งเงินทองและสิ่งของเครื่องใช้ การปกป้องคุ้มครอง ซึ่งต่อมาสิ่งเหล่านี้ก็กลายเป็นการต่อกัน (Independences)

นอกจากนายหมงแล้ว นายมานพ อำนวยจักร ก็เป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งในการช่วยอำนาจในวงแหวนชั้นกลางของนายทวิช นายมานพรู้จักกับนายทวิชผ่านนายหมงผู้เป็นพี่ชาย นายทวิชเป็นทั้งผู้ใหญ่ที่คอยสนับสนุนและปกป้องนายมานพในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้าน

การลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ รวมไปถึงการให้การคุ้มครองในด้านอื่น ๆ นายมานพก็ตอบแทนโดยการช่วยระดมมวลชนเพื่อช่วยเหลือนายทวิชในการส่งข้อมูลข่าวสารและลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสำหรับกิจกรรมที่นายมานพสร้างขึ้นเพื่อเป็นฐานมวลชนไว้สนับสนุนนายทวิชในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ชูชาติ อำนวย (สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2555) เล่าว่า “นายมานพ อำนวย เป็นกำลังสำคัญในการช่วยเหลือนายทวิชในการหาเสียงเลือกตั้งให้นายทวิช” นายมานพเดิมทีเป็นคนเลี้ยงต้นไม้ขายภายหลังพัฒนาไปสู่การเลี้ยงต้นบอร์นไฮม์ ซึ่งต่อมานายมานพได้ก่อตั้งสมาคมบอร์นไฮม์ และจัดให้มีการประกวดต้นบอร์นไฮม์ระดับประเทศขึ้นที่จังหวัดราชบุรีหลายต่อหลายครั้ง ภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิช เพราะในขณะนั้นนายทวิชดำรงตำแหน่งเป็นรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงใช้บทบาทหน้าที่ในการเอื้อประโยชน์แก่นายมานพได้เป็นอย่างมาก การประกวดต้นบอร์นไฮม์ในระดับชาติ ดังกล่าวนอกจากจะสร้างชื่อเสียงให้นายมานพเป็นอย่างมากแล้ว ยังทำให้ราคาของต้นบอร์นไฮม์พุ่งขึ้นอย่างก้าวกระโดดซึ่งสร้างความมั่นคงทางการเงินแก่นายมานพมิใช่น้อย ชื่อเสียงของนายมานพได้ดังให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ ไม่ว่านัก ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ให้แวะเข้ามาชมและขอซื้อต้นบอร์นไฮม์จากนายมานพ การมีประโยชน์ในลักษณะดังกล่าว เป็นผลให้นายมานพกระจายผลประโยชน์ลงสู่เครือข่ายโดยการรับซื้อหรือขาย และสนับสนุนด้านการตลาดแก่เครือข่ายอีกทอดหนึ่ง รวมไปถึงการให้ความรู้ต่าง ๆ แก่เครือข่าย ซึ่งนับกันว่าในช่วงนั้นนายมานพมีเครือข่ายต้นบอร์นไฮม์นับพันคนทั่วทั้งจังหวัดราชบุรี

ต่อมาเมื่อเครือข่ายต้นบอร์นไฮม์ซบเซาลง ก็ผ่านเข้าสู่ยุคที่ชาวบ้านเรียก “ปลาการเมือง” นายมานพได้ใช้ฐานอาชีพเลี้ยงปลาสวยงามในการสร้างเครือข่ายทางการเมืองกินวงกว้างทั้งจังหวัด และท้ายที่สุดนายมานพก็ได้พัฒนาไปถึงขั้นส่งออกปลาสวยงามไปยังประเทศต่าง ๆ หลายประเทศ อาทิ ญี่ปุ่น กิจกรรมต่าง ๆ ของนายมานพอยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ค้ำจุนของนายทวิช จากการบอกเล่าของจิตต์ หลีกคงคา (สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2555) ว่า “เมื่อก่อนชาวโพธารามทำนา กันมาก ซึ่งเมื่อถึงหน้านาแต่ละครั้งจะจับปลาทรงเครื่องซึ่งเป็นปลาสวยงามพื้นบ้านไปขายลุนนพเอาไปเท่าไรแก็ก็ซื้อหมด บางคนได้เงินจากการขายปลามากกว่าทำนาเสียอีก ลุนนพแก็เป็นคนสนิทของนายทวิช โดยนายทวิชลงทุนทางการเงินให้ลุนนพรับซื้อปลาสวยงาม” การลงทุนในการซื้อปลาสวยงามเป็นช่องทางในการสร้างพันธะผูกพันกับชาวบ้าน จนชาวบ้านบางกลุ่มเรียกว่าปลาการเมือง

นอกจากเครือข่ายบอร์นไฮม์และเครือข่ายปลาสวยงามแล้ว นายมานพยังมีเพื่อนสนิทและช่วยเหลือกันมาอย่างยาวนานอย่างนายถนัด มะลิพันธุ์ ซึ่งเป็นเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งในช่วงหัวชนกลางของเครือข่ายอำนาจนายทวิช นายถนัดเป็นกำนันตำบลคลองตาต อำเภोधาราม กำนันถนัดคนนี้ต่อมากลายเป็นบุคคลในวงหัวชนกลางที่สำคัญที่สุดของเครือข่ายนาย

ทวิช และมีส่วนสำคัญไม่แพ้กับนายหมง และนายมานพ ในการช่วยนายทวิชสร้างเครือข่ายในพื้นที่อำเภอโพธาราม เดิมทีกำนันเป็นเครือข่ายวงนอกของนายสมศักดิ์ และการที่กำนันถนัดย้ายเครือข่ายมาอยู่กับนายทวิช ก็เพราะว่าบุคคลศูนย์กลาง ของเครือข่ายเดิมคือนายสมศักดิ์ได้เสื่อมอำนาจลง เนื่องมาจากการสูญเสียอำนาจของกลุ่มจอมพล ป.พิบูลสงคราม ในปี พ.ศ. 2501 เป็นผลให้นายสมศักดิ์ถูกกองทางการเมือง และถูกจับตามองและถูกไล่ล่าจากเครือข่ายของจอมพลสฤษดิ์ในการเคลื่อนไหวทางการเมือง หลังจากนั้น พ.ศ. 2512 นายสมศักดิ์แพ้เลือกตั้งให้แก่เครือข่ายจอมพลถนอมและจอมพลประภาส เป็นผลให้เกิดการเสื่อมทรุดหนักขึ้นจนไม่สามารถจัดหาทรัพยากรมาแจกจ่ายให้แก่สมาชิกในเครือข่ายได้อย่างเพียงพอ ซึ่งเป็นผลให้สมาชิกจำนวนหนึ่งได้ย้ายเครือข่ายไปอยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ค้ำจุนของนายทวิช

การขยายเครือข่ายครั้งสำคัญของนายทวิชที่อำเภอโพธารามที่สืบทอดมายังรุ่นลูกก็คือ การเข้าไปมีสายสัมพันธ์ กับเครือข่ายกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งนายทวิชได้เชื่อมต่อกับกำนันถนัดผ่านการยืมโยงของนายมานพ กำนันถนัดเป็นบุคคลสำคัญที่นายทวิชให้ความสนิทสนมและความรัก นายทวิชได้อุปถัมภ์กำนันถนัดในหลายด้าน เห็นได้จากนายทวิชได้มอบรถสปีดยี่ห่อ FUSO มือสองให้แก่กำนันถนัดจำนวน 1 คัน ไว้เพื่อเป็นฐานในการประกอบอาชีพ และรับลูกชายของกำนันถนัดไปทำงานด้วยถึง 2 คน กล่าวคือ คนแรกนายศักดิ์ชัย มะลิพันธุ์ ทำงานเป็นชิปปิง โดยนายทวิชให้ไปทำงานประจำอยู่ 2 จุด คือ ที่ฐานทัพเรือสัตหีบ กับที่กองบินของกองทัพอากาศ อำเภอดาคลี จังหวัดนครสวรรค์ โดยให้นายศักดิ์ชัย ดูแลเรื่องการขนส่งสัมภาระและอาวุธของหน่วยจัสแม็ก (JASMAC) เพื่อไปทำการรบที่เวียตนาม หลังสิ้นสุดสงครามเวียตนาม นายศักดิ์ชัยได้ลาออกมาสมัครเป็นสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) และต่อมาเป็นกำลังสำคัญในการสร้างระบบเครือข่ายของนายทวิช และลูกชาย คือ นายสรอรรถ กลิ่นประทุม บุตรชายกำนันถนัดอีกคนหนึ่งที่อยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ค้ำจุนของนายทวิช คือ นายสามชาย มะลิพันธุ์ ซึ่งทำงานอยู่ที่บริษัทเทลเลอร์ทรานสปอร์ต ซึ่งตั้งอยู่บริเวณท่าเรือคลองเตย

กำนันถนัดเป็นกำนันที่กว้างขวางมากคนหนึ่งในจังหวัดราชบุรี กำนันถนัดจึงสามารถระดมมวลชนและเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ ให้มาช่วยนายทวิชลงคะแนนเสียงได้เป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นตอบแทนบุญคุณแก่นายทวิชที่อุปถัมภ์ค้ำจุนครอบครัวของตน เดิมทีนั้นกำนันถนัดเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งอยู่ในเครือข่ายของนายสมศักดิ์ สมบูรณ์ทรัพย์ ก่อนที่กำนันถนัดจะมาเป็นกำนันตำบลคลองตากคต กำนันถนัดรู้จักกับนายสมศักดิ์ผ่านนายสุวัฒน์ พุทรามวิบูลย์ ซึ่งเป็นมือขวาของนายสมศักดิ์ หลังจากนั้นนายสมศักดิ์ให้กำนันถนัด เข้าไปทำงานอยู่ที่โรงเรียนพิบูลสงครามอุปถัมภ์ และเป็นผู้ติดตามนายสมศักดิ์ไปในสถานที่ต่าง ๆ รวมไปถึงการคอยต้อนรับผู้มาเยือน การที่กำนันถนัดเป็นบุคคลวงในของนายสมศักดิ์ดังกล่าวส่งผลให้กำนันถนัดเป็นที่รู้จักของบุคคลใน

หลายวงการในฐานะเป็นบุคคลสื่อกลางที่เชื่อมต่อไปยังนายสมศักดิ์ และในขณะที่ยก้านนถนัดทำงานอยู่ในโรงเรียนพิบูลสงครามอุปถัมภ์ ก็ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยนายสมศักดิ์ในการดูแลนักเรียนที่มาจากอำเภอต่าง ๆ และในคราวที่ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนจากอำเภอต่าง ๆ มาเยี่ยมเยียนบุตรหลาน ยก้านนถนัดก็เป็นผู้ดูแลและต้อนรับขับสู้ ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายและสำคัญดังกล่าวสร้างให้ชื่อยก้านนถนัดเริ่มเป็นที่รู้จัก และเป็นทีที่กล่าวขานเพิ่มมากขึ้นเกือบทุกอำเภอในจังหวัดราชบุรี การติดตามนายสมศักดิ์ทำให้ยก้านนถนัดรู้จักหัวคะแนนในระดับพื้นที่ของนายสมศักดิ์เกือบทุกอำเภอ และการที่ยก้านนถนัดเปลี่ยนเครือข่ายมาอยู่กับเครือข่ายนายทวิช เนื่องมาจากการเสื่อมอำนาจของจอมพล ป. ในส่วนกลางเป็นผลให้นายสมศักดิ์ถูกกีดกันออกจากอำนาจทางการเมืองมาตั้งแต่ พ.ศ. 2501 ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2512 นายสมศักดิ์ก็มาแพ้เลือกตั้งอีก ซึ่งเป็นผลให้นายสมศักดิ์ไม่สามารถแสวงหาทรัพยากรมาแจกจ่ายให้สมาชิกได้อย่างเพียงพอ ส่งผลให้สมาชิกในเครือข่ายเกิดการแตกตัวและย้ายกลุ่มไปหาผู้อุปถัมภ์ใหม่ที่มีขีดความสามารถในการแจกจ่ายทรัพยากรมากกว่า

นอกจากเครือข่ายเก่าของนายสมศักดิ์ ยก้านนถนัดยังมีเครือข่ายที่สำคัญที่เกิดขึ้นจากการอุปถัมภ์ของม.ล.ปิ่น มาลากุล อีกเครือข่ายหนึ่ง ซึ่งจากการบอกเล่าของสามชาย มะลิพันธุ์ (สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2555) ว่า “พ่อเป็นคนที่มีหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ให้ความเอ็นดูเป็นอย่างมาก” ซึ่งสอดคล้องกับหนังสือที่ระลึกพิธีเปิดนิทรรศการถาวรหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล (2548) ตอนที่หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มาหาสถานที่ที่ท่านติดตามในหลวงรัชกาลที่ 6 มาซ่อมรถลูกเสือป่า การมาในครั้งนั้นหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้ติดต่อมายังนายสุชาติ อามฤตจร อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนโพธารามพัฒนาสันนิ นายสุชาติก็พาหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มาหายก้านนถนัดซึ่งเป็นเพื่อนพี่ชายคือนายมานพ ที่บ้านให้พาไปดูสถานที่ซ่อมรถของลูกเสือป่า ในครั้งแรกยก้านนถนัดพาไปที่ค่ายหลวงบ้านโป่ง แต่หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล บอกว่าไม่ใช่ที่นั้น ยก้านนถนัดก็บอกว่ายังมีอีกที่หนึ่งอยู่ใกล้ๆ กับวัดส้มเกลี้ยงซึ่งเป็นวัดร้าง ยก้านนถนัดได้พาหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มาในสถานที่ดังกล่าวปรากฏว่าใช่เป็นสถานที่หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เคยตามเสด็จในหลวงรัชกาลที่ 6 มาซ่อมรถลูกเสือป่า หม่อมหลวงปิ่น จึงตกลงสร้างค่ายลูกเสือเพื่อเป็นที่ระลึกแก่รัชกาลที่ 6 ขึ้นที่พื้นที่หมู่ที่ 3 ตำบลคลองตากคด อำเภอโพธาราม และการที่ยก้านนถนัดเป็นยก้านนพื้นที่ที่จัดตั้งค่ายหลวงบ้านไร้ จึงมีส่วนอันสำคัญที่จะช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการก่อสร้างค่ายดังกล่าว และที่สำคัญทำให้มีโอกาสนใกล้ชิดกับหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ท่านรู้สึกขอบคุณในความมีน้ำใจช่วยเหลือท่านในเรื่องต่าง ๆ จนสามารถก่อสร้างค่ายหลวงได้สำเร็จ ท่านชอบใจที่ยก้านนถนัดเป็นคนคล่องและร่างหนังสือต่าง ๆ เก่ง รวมทั้งเป็นคนซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่พึงของชาวบ้าน ความรักและเอ็นดูที่หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีให้เห็นได้จากบันทึกฉบับหนึ่งที่หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เขียนให้ยก้านนถนัด ซึ่งสามชาย มะลิพันธุ์ (สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2555) เล่าว่า “ยก้านนถนัดเป็นน้องรักของผมใคร

จะรังแกมิได้ และเห็นได้จากตอนที่ในหลวงรัชกาลที่ 9 เสด็จ ณ ค่ายหลวงบ้านไร่ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้จัดให้กำนันอนันต์เข้าเฝ้ารับเสด็จอย่างใกล้ชิด และพระองค์ทรงได้สนทนาซักถามกำนัน อนันต์ ว่ากำนันได้ช่วยเหลือชาวบ้านมานานมากแล้ว กำนันอยากได้อะไร กำนันอนันต์ ทูลว่าไม่ อยากได้อะไร ในหลวงทรงตรัสว่าต้องเอาสักหนึ่งอย่าง กำนันอนันต์หมดทางเลือกจึงทูลว่าข้าพระพุทธเจ้าฯ ขอถนนลาดยางจากทางแยกบ้านเลือกบ้านจนถึงค่ายหลวงบ้านไร่” หลังจากนั้นไม่นานชาวตำบล บ้านเลือกและตำบลคลองตาครุ ก็ได้ถนนลาดยางเชื่อมระหว่างตำบลเส้นแรกตามที่กำนันอนันต์ได้ กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เหตุการณ์ดังกล่าวได้สร้างบารมีให้แก่กำนันอนันต์เป็น อย่างมากชื่อเสียงดังกึกก้องไปทั่ว ชาวบ้านและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ให้ความเคารพนับถือและกล่าวถึง มากมาย

นอกจากนั้นแล้วกำนันอนันต์ยังมีเชื้อสายมอญ เดิมทีบรรพบุรุษของกำนันอนันต์ อยู่ที่บ้านท่าขนุน ซึ่งมีพระยาปิณณดิษฐ์เป็นเจ้าเมือง ซึ่งเป็นต้นสกุล หลักรังษาล กุลาจตุร ต่อมาบรรพบุรุษของกำนันอนันต์ได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานที่ตำบลคลองตาครุ พร้อมกับพระยาปิณณ ดิษฐ์ ซึ่งเป็นเจ้าเมือง ตระกูลของกำนันอนันต์ เป็นตระกูลใหญ่มีญาติพี่น้องกระจายอยู่หลายพื้นที่ เช่น ที่บ้านยาง บ้านหนองกระโด บ้านไร่ บ้านคอนกระเบื้อง บ้านเขาส้ม ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็น ถิ่นที่อยู่อาศัยที่ชาวมอญตั้งรกรากอยู่แน่นหนาทั้งสิ้น นอกจากนั้นแล้วกำนันอนันต์ยังมีสายสัมพันธ์ ใกล้ชิดกับ ตระกูลหลักคงคา และตระกูลกลองจตุร ซึ่งเป็นลูกหลานของพระยาปิณณดิษฐ์ ที่มาตั้งรกรากอยู่แถววัดคงคาราม

กำนันอนันต์ยังมีความสนิทชิดเชื้อกับกำนันโท สุวรรณประเสริฐ เป็นกำนันตำบล บ้านเลือก ซึ่งกำนันโทคนนี้เป็นลูกชายของกำนันแป สุวรรณประเสริฐ กำนันแปเป็นผู้นำเชื้อสาย ลาวเวียง เป็นบุคคลที่ชาวตำบลบ้านเลือกเชื่อฟังมากที่สุดคนหนึ่ง กำนันแปเป็นผู้นำของกลุ่มชาติ พันธุ์ลาวเวียง ซึ่งตั้งถิ่นฐานแน่นหนาอยู่ตำบลบ้านเลือก บ้านซ้อง และบ้านสิงห์ (ตำบลบ้านเลือก เดิมทีชื่อบ้านเลือกม้า ที่มาเนื่องจากเป็นสถานที่เลือกม้าสำหรับไปซ่อมรถลูกเสือป่า ในรัชกาลที่ 6) กำนันแปเป็นผู้คุมกองม้าในการซ่อมรถลูกเสือป่าที่ค่ายหลวงบ้านไร่ของรัชกาลที่ 6 ซึ่งพระองค์ ทรงพระราชทานนามว่า “ขุนเลือกลักษณะการ” มีความหมายว่าเป็นคนเลือกลักษณะม้านั่นเอง

การที่นายทวิชดึงเอาบุคคลสำคัญ (Cooptation) จากเครือข่ายอื่นเข้ามาไว้ภายใต้ การอุปถัมภ์ของตน และสร้างต้นทุนทางสังคมโดยการเข้าไปอุปถัมภ์ค้ำจุนเครือข่ายกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เครือข่ายครูประชาบาล เครือข่ายนายหมงและนายมานพ เครือข่ายผู้นำกลุ่มชาติพันธุ์ มอญ เครือข่ายผู้นำกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเวียง และเครือญาติของตระกูลมะลิพันธ์ที่กระจายอยู่ทั่วใน อำเภอบ้านโป่งและอำเภอโพธาราม ส่งผลให้นายทวิชมีเครือข่ายที่ลงหลักปักฐานทางการเมืองแน่น

และลึก นอกจากการสร้างเรือข่อดังกล่าวแล้ว นายทวิชยังมีส่วนสำคัญในการก่อตั้งสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระราชูปถัมภ์)

การเข้าไปมีบทบาทและสร้างทุนทางสังคมที่สำคัญของนายทวิช ในจังหวัดราชบุรีก็คือนายทวิชได้ริเริ่มและบริจาคที่ดินในการสร้างสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) สืบเนื่องจากในปี พ.ศ. 2502 เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ร่วมปรึกษารื้อกับผู้นำเกษตรกรที่ตำบลหนองโพ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เกษตรกรร้องขอให้ทางราชการไปดำเนินการผสมเทียมโคนมในท้องที่หนองโพและพื้นที่ใกล้เคียง และในที่สุดกรมปศุสัตว์ก็ได้จัดตั้งสถานีสผสมเทียมแห่งที่ 3 ของประเทศขึ้นที่ตำบลหนองโพ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

เมื่อสถานีสผสมเทียมได้จัดตั้งขึ้นแล้วนั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2511 ทางราชการได้สนับสนุนการเลี้ยงโคนมเพิ่มเติมทั้งทางด้านพันธุ์ใหม่ ๆ ที่ให้น้ำนมดี และเสริมความรู้ในการเลี้ยงโคนม รวมไปถึงพัฒนาความรู้ทางด้านอื่น ๆ ส่งผลให้อาชีพการเลี้ยงโคนมเป็นที่นิยมและแพร่หลายเป็นอย่างมากในย่านตำบลหนองโพและพื้นที่ใกล้เคียง เช่น ตำบลดอนกระเบื้อง ตำบลคลองตาต ตำบลสวนกล้วย และอื่น ๆ มีประชาชนเลี้ยงโคนมนับพันครัวเรือน และเป็นอาชีพหลักของชาวราชบุรีนับหมื่นคน อาชีพการเลี้ยงโคนมยังขยายไปยังจังหวัดข้างเคียง เช่น จังหวัดนครปฐม และเป็นที่แน่นอนว่าเมื่อผลผลิตเพิ่มขึ้น ชาวบ้านเริ่มประสบปัญหาความเดือดร้อนเกี่ยวกับการขาดแคลนสถานที่รับซื้อน้ำนมดิบที่รีดได้จากแม่โค

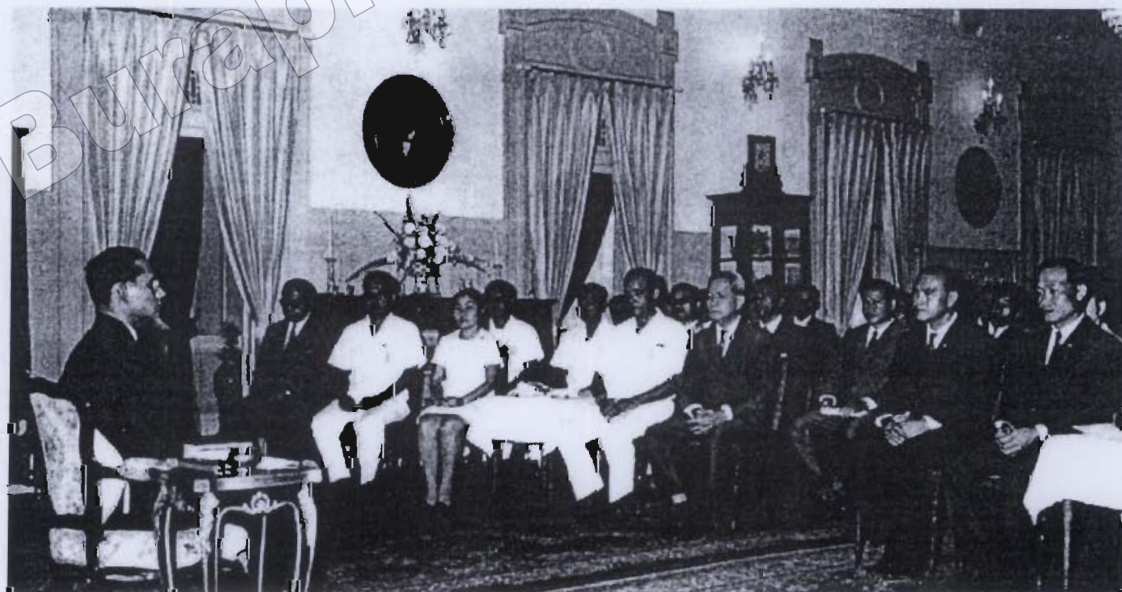
เบื้องต้นกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมเหล่านี้ได้ทำหนังสือกราบบังคมทูลต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในปี พ.ศ. 2512 เพื่อขอพระราชทานความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าว เมื่อความทราบถึงพระเนตรพระกรรณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงพยายามหาทางช่วยเหลือ ซึ่งในช่วงเวลานั้นพอดีกับที่พระองค์ได้ทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้างโรงงานผลิตนมผงขึ้นภายในบริเวณสวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต ต่อมาได้มีการหารือกันในส่วนงานที่เกี่ยวข้อง และท้ายที่สุดตกลงว่าควรมีการสร้างโรงงานผลิตนมผงขึ้นที่ตำบลหนองโพ อำเภอโพธาราม เพื่อลดปัญหาความเดือดร้อนเรื่องการจำหน่ายน้ำนมดิบของประชาชนในละแวกนั้น

ปี พ.ศ. 2513 นายทวิช กลิ่นประทุม ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดราชบุรี ได้จัดซื้อที่ดินในตำบลหนองโพจำนวน 50 ไร่ ทูลเกล้าฯ ถวายพร้อมด้วยเงินสดจำนวน 1,000,000 บาท เพื่อเตรียมการจัดตั้งโรงงานผลิตนมผง และนายทวิชยังทูลเกล้าฯ ถวายเงินเพิ่มอีก 400,000 บาทในเวลาต่อมา หลังจากนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งคณะกรรมการสร้างโรงงานผลิตนมผงขึ้น และให้ ม.ร.ว.เทพฤทธิ์ เทวกุล เป็นผู้ออกแบบ

โดยพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อการก่อสร้างโรงงานผลิตนมผงเพิ่มอีก 1,002,000 บาท
(อนุสรณ์งานศพ นายทวิช กลิ่นประทุม, 2549) ภาพที่ 4-4

ภาพที่ 4-4 นายทวิช กลิ่นประทุม และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทูลเกล้าฯ (1)

ภาพที่ 4-5 นายทวิช กลิ่นประทุม และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทูลเกล้าฯ (2)

นายทวิช กลิ่นประทุม และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทูลเกล้าฯ ถวายเงินเป็นค่าก่อตั้งโรงงานนมผงที่ตำบลหนองโพและเยี่ยมชมกิจการโรงงานนมผงที่สวนจิตรลดา จังหวัดราชบุรี เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2513

ช่วงระหว่างการก่อสร้างโรงงานผลิตนมผง ได้ประสบปัญหาใหม่เกี่ยวกับสถานที่จำหน่ายน้ำนมดิบที่รีดได้จากแม่โค ทำให้เกิดความเสียหายแก่น้ำนมและประสิทธิภาพการฉาดทูนในการประกอบอาชีพ กลุ่มผู้นำเกษตรกรทั้งชาวตำบลหนองโพและเขตใกล้เคียงจึงได้มีการติดต่อหารือกับนายทวิช กลิ่นประทุม และนายจรูญ วัฒนกร ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดราชบุรีในขณะนั้น เพื่อให้หาทางช่วยเหลือ ซึ่งนายจรูญ วัฒนกร ได้ทำการติดต่อกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ช่วยรับซื้อน้ำนมดิบจากกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในเขตจังหวัดราชบุรีและทางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ก็ยินดียินรับซื้อ แต่มีปัญหาว่าน้ำนมดิบนั้นจะต้องผ่านการทำความเย็นเพื่อรักษาคุณภาพในขณะขนส่ง ดังนั้นเกษตรกร โคนมผู้เลี้ยงจึงรวมกลุ่มกันจัดตั้งศูนย์รวมน้ำนมขึ้น โดยมีนายจรูญ วัฒนกรเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์และได้รับการสนับสนุนด้านเงินงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี จำนวน 40,000 บาท รวมกับงบประมาณเพิ่มเติมจากจากส่วนกลางจำนวนอีก 30,000 บาท เป็นทุนในการก่อสร้างอาคารศูนย์รวมน้ำนม พร้อมติดตั้งเครื่องทำความเย็นเปิดดำเนินการรับซื้อน้ำนมดิบจากเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมเป็นสมาชิกของศูนย์ รวบรวมจัดส่งให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ครั้งแรกเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2513

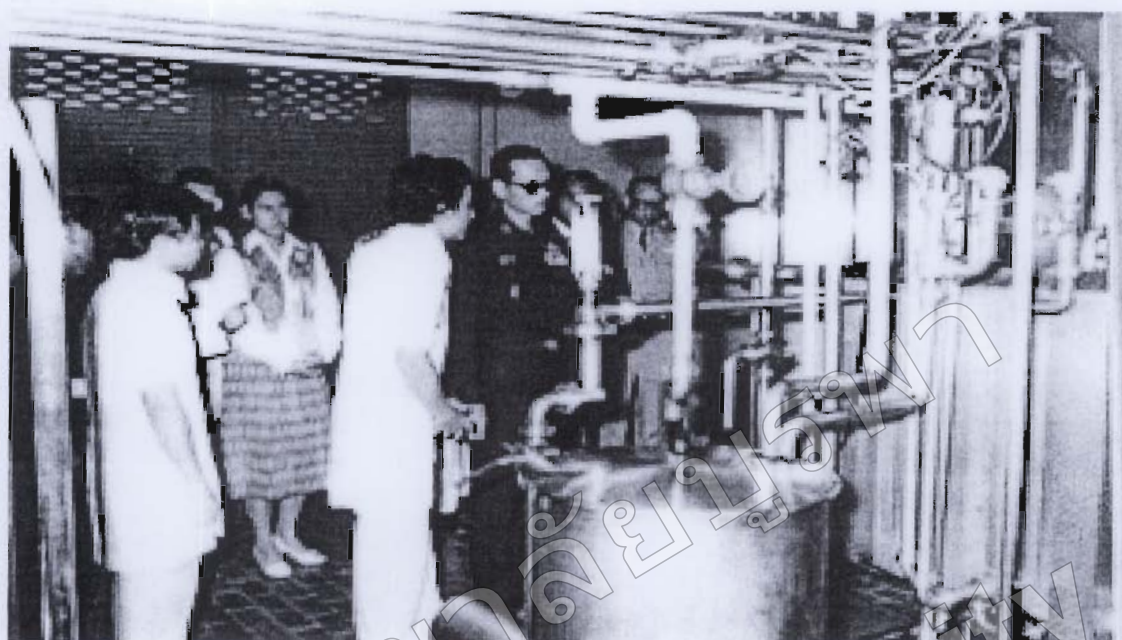
ต่อมาแม้ว่าการดำเนินการของศูนย์รวมน้ำนมจะได้ผลดี แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการได้กว้างขวางประกอบกับเพื่อเตรียมรับสถานการณ์น้ำนมดิบที่มีแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต กลุ่มผู้เลี้ยง โคนมที่ก่อตั้งศูนย์รวมน้ำนมจึงเริ่มมีการเคลื่อนไหวที่จะจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ผู้เลี้ยงโคนมขึ้นที่ตำบลหนองโพ โดยตอนต้นปี พ.ศ. 2514 นายมนู วิริยานนท์ อธิบดีกรมสหกรณ์ที่ดินในขณะนั้น ได้พิจารณาเห็นว่าการจัดสหกรณ์โคนมเป็นสหกรณ์รูปแบบใหม่ยังไม่แพร่หลายในประเทศไทย จึงได้ออกไปประชุมเกษตรกรผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกสหกรณ์ในท้องที่ตำบลหนองโพด้วยตนเอง ผลปรากฏว่าผู้เลี้ยงโคนมมีความเห็นชอบในวิธีการสหกรณ์โคนมเป็นเอกฉันท์ จึงได้ดำเนินการแนะนำให้เกษตรกรพิจารณากำหนดแผนการดำเนินงานของสหกรณ์ขึ้นไว้ ต่อจากนั้นมาก็ได้มีการประชุมผู้เริ่มสหกรณ์หลายครั้งจนกระทั่งวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2514 ผู้เลี้ยงโคนมได้ประชุมกันที่ศาลาการเปรียญวัดหนองโพ ตำบลหนองโพ เพื่อดำเนินการก่อตั้งสหกรณ์มีผู้เข้าชื่อเป็นสมาชิกสหกรณ์ทั้งสิ้นเมื่อแรกตั้ง 185 คนได้มอบหมายให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์รวม 15 คน ทำคำขอจดทะเบียนขึ้นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ซึ่งคณะกรรมการผู้จัดตั้งสหกรณ์ในครั้งนั้นได้แก่

1. นายบุญจันทร์ ป้อมสุข
2. นายเจลิยว คณานุกูล
3. นายวิบูลย์ อรุณประพันธ์
4. นายเหลื่อ เปี้ยนซา (ผู้ใหญ่บ้านในตำบลหนองอ้อ อำเภอบ้านโป่ง)
5. นายจรรยา วัฒนาก (นายทุนส่วนกลาง ส.ส.ราชบุรี)
6. นายประเวศน์ มังคลรังสี (นายกเทศมนตรีเมืองบ้านโป่ง พ่อ ส.ส.จิระฯ)
7. นายใช้ จันทรภักดิ์
8. นายวิชัย ชิดเครือ (ผู้นำกลุ่มชาติพันธุ์มอญ ซึ่งเกี่ยวข้องกับตระกูลวังดาล

ผ่านการแต่งงาน)

9. นายวิเชียร หอมหวาน (อดีตนายอำเภอ)
10. นายหยุ่น ดวงสุวรรณ
11. นายอุสาศ์ สุคนธมาน (เครือญาติจรรยา)
12. ส.อ.เสนาะ วงษ์สวรรค์
13. นายบุญรอด ศรีวรกุล
14. นายสำลี แพร่อัคร
15. ส.ต.ท.ทวี แอคาต

โรงงานผลิตนมผงสร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2515 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดเมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2515 และได้พระราชทานชื่อ โรงนมผงหนองโพ โดยให้บริหารในรูปแบบบริษัทจำกัด ใช้ชื่อว่า บริษัท ผลิตภัณฑ์นมหนองโพ จำกัด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงถือหุ้นใหญ่ของบริษัท และได้ทรงพระราชทานเงินใจไว้ด้วยว่า บรรดาเงินกำไรสุทธิที่คณะกรรมการบริษัทประกอบด้วยที่บริษัทหาได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์นั้น ไม่มีการแบ่งกำไรให้ผู้ถือหุ้น แต่ให้บริษัทนำกำไรสุทธิส่วนหนึ่งเข้ากองทุนสะสมเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาแก่บุตรธิดาสมาชิกของกลุ่มเลี้ยงโคนม และสมาชิกสหกรณ์ฯ ซึ่งเป็นผู้ส่งนํ้านมดิบให้แก่โรงงานเป็นประจำ รูปภาพที่ 4-6 และ 4-7

ภาพที่ 4-6 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินเปิด
อาคารโรงงานผลิตภัณฑ์นมหลังใหม่พร้อมjemป้ายชื่อ สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี
จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2521 (1)

ภาพที่ 4-7 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินเปิด
อาคารโรงงานผลิตภัณฑ์นมหลังใหม่พร้อมjemป้ายชื่อ สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี
จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2521 (2)

การทุ่มเทช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมโดยการมีส่วนสำคัญในการจัดตั้ง สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) นายทวิชได้ระดมสรรพกำลัง ผ่านการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับชาติทั้งที่เป็นข้าราชการประจำระดับสูงของกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ นักการเมือง เครือข่ายทางธุรกิจ และนักการเมืองท้องถิ่นในระดับจังหวัด รวมไปถึง การอาศัยพระบารมีปกเกล้าของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้นายทวิชสามารถสร้าง สายสัมพันธ์ที่เหนียวแน่น กับคณะกรรมการสหกรณ์ และเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ซึ่งถือว่าเป็นทุน ทางสังคมที่สำคัญของนายทวิช เห็นได้จากต่อมาคณะกรรมการสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) และเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมเป็นฐานคะแนนเสียงที่สำคัญในการเข้าสู่ อำนาจทางการเมืองของนายทวิชทุกครั้งไป

การขยายเครือข่ายของนายทวิชในอำเภอโพธารามอาจกล่าวได้ว่าเป็นทั้งการลงไป สร้างเครือข่ายเองในพื้นที่ และการดึงเอาผู้นำคนสำคัญของเครือข่ายอื่นมาผนวกเข้าไว้กับเครือข่าย ของตน ซึ่งทั้งผู้นำที่เป็นแกนกลางของเครือข่ายและชาวบ้านทั่วไปจะได้รับการอุปถัมภ์ค้ำจุนจาก นายทวิชมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ การเข้าไปสนับสนุนโดยใช้งบประมาณส่วนตัวใน การประกอบอาชีพ หรือการใช้บทบาทในตำแหน่งหน้าที่ของตนในการอุปถัมภ์คนในเครือข่าย รวมไปถึงการดูแลและปกป้องคุ้มครองสมาชิกในเครือข่ายในด้านต่าง ๆ และเมื่อพิจารณาแล้วจะ เห็นได้ว่าผลประโยชน์ทางวัตถุเป็นตัวเชื่อมที่สำคัญนำไปสู่การเกิดความสัมพันธ์เหนียวแน่น ขึ้นใน เครือข่าย

2.2.3 เครือข่ายพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอวัดเพลง

แม้ว่าในช่วงต้นของการก่อรูปของเครือข่ายนายทวิชในจังหวัดราชบุรี เขตใน เขตพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอวัดเพลง จะต้องพึ่งพาอาศัยเครือข่ายนายเจริญอย่างมาก แต่ต่อมา ในระยะหลังนายทวิชก็หันมาสร้างเครือข่ายขึ้นมาเอง เห็นได้จากการมีบุคคลสำคัญในวงแหวน ชั้นกลางอย่างนายอรรถ ชื่นปิ่นเกลียว ซึ่งเป็นบุคคลศูนย์กลางที่สำคัญที่สุดคนหนึ่งของนายทวิช ในพื้นที่อำเภอเมืองและวัดเพลงมาจนจวบจนปัจจุบัน นายทวิชรู้จักกับนายอรรถผ่านข้าราชการ ระดับสูงของกระทรวงมหาดไทย หลังจากนั้นนายทวิชกับนาย อรรถ ก็มีการไปมาหาสู่กันเป็นระยะ จนมีความคุ้นเคยกันระหว่างครอบครัวทั้งสอง นายทวิชดูแลเอาใจใส่ครอบครัวนายอรรถด้วย การซื้อของมีค่าจากต่างประเทศมาฝากลูกสาวและภรรยาของนายอรรถ ซึ่งนับว่าเป็นการผูกสาย สัมพันธ์โดยการอุปถัมภ์ค้ำจุนเหมือนนายเอ็นดูลูกน้อง และถือว่าเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับจารีต หรือปทัสถานทางสังคมราชบุรีในช่วงนั้น นอกจากนั้นนายทวิชในฐานะนักการเมืองระดับชาติที่ ดำรงตำแหน่งถึงรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมี สถานภาพทางสังคมที่สูงกว่า โดยนายทวิชได้ใช้บทบาทของตัวเองสนับสนุนการประกอบอาชีพค้า

ข่าวของนายอรรถให้เจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นแล้วนายทวิชยังผลักดันงบประมาณมาสนับสนุนเพื่อสร้างสถานะทางสังคมของนายอรรถให้สูงขึ้น และอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญการที่นายทวิชในฐานะรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เดินทางมาหานายอรรถถึงที่บ้านเป็นผลให้ข้าราชการระดับสูงของกระทรวงต่าง ๆ และข้าราชการระดับสูงของจังหวัด รวมไปถึงประชาชนกลุ่มต่าง ๆ พลอยเกรงอกเกรงใจนายอรรถไปโดยปริยาย การที่นายทวิชได้อุปถัมภ์ครอบครัวนายอรรถในลักษณะดังกล่าวเป็นข้อผูกพันให้นายอรรถตอบแทนนายทวิชโดยการดูแลงานเลี้ยง ระดมมวลชนและผลักดันคนในเครือข่ายของตนให้สนับสนุนนายทวิช ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง นอกจากเรื่องดังกล่าวข้างต้นแล้ว นายอรรถยังให้ความสำคัญนายทวิชในฐานะผู้ใหญ่และแสดงความจงรักภักดีโดยการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญของพื้นที่เพื่อนายทวิชทราบเป็นระยะ

นายอรรถได้ระดมและจัดตั้งเป็นฐานคะแนนเสียงที่สำคัญในเขตอำเภอเมืองและอำเภอวัดให้แก่นายทวิช เห็นได้จากคำบอกเล่าของอรรถ ชื่นปิ่น (สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2555) ที่ว่า “พื้นเพเดิมคนเป็นคนบ้านโป่งตอนใต้ครอบครัวค่อนข้างยากจน ต่อมาทางครอบครัวย้ายมาทำมาหากินโดยมาลงทุนทำโรงสีข้าวที่ตำบลคูบัว หลังจากทำโรงสีข้าวมาระยะหนึ่งก็เริ่มมีฐานะขึ้นได้ไปทำธุรกรรมทางการเงินกับธนาคารนครหลวงไทย จนสนิทสนมกับผู้จัดการธนาคารชื่อนายวิชัย มณีรัตน์ ในขณะที่นายวิชัยเป็นผู้จัดการธนาคารและดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองราชบุรีไปด้วย นายวิชัยเป็นคนหนึ่งที่สนับสนุนนายอรรถมาตลอด นอกจากนั้นแล้วนายอรรถยังมีความสนิทสนมเป็นอย่างดีกับนางเชาวลิต กิจประยูร ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้จัดการธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ (BBC) นางเชาวลิตเป็นบุคคลที่กว้างขวางคนหนึ่งในจังหวัดราชบุรี ในช่วงเวลาดังกล่าวเพราะว่านางเชาวลิตได้สนับสนุนด้านเงินทุนแก่พ่อค้า นักธุรกิจครอบคลุมเกือบทั้งจังหวัดอีกประการหนึ่งที่ทำให้นางเชาวลิตมีความกว้างขวางในหลายแวดวง เพราะนางเชาวลิตมีสามี คือนายแพทย์เดชา กิจประยูร ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์ราชบุรี และนางเชาวลิตยังเป็นลูกสาวของนายวิชัย นอกจากนั้นแล้วนางเชาวลิตยังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัดราชบุรี (สจ.) ที่มาจากการแต่งตั้งของกระทรวงมหาดไทย” หลังจากครอบครัวนายอรรถประสบผลสำเร็จและมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพโรงสีข้าว นายอรรถได้เข้าไปมีบทบาทในสมาคมโรงสีข้าวไทย โดยการชักนำและการสนับสนุนของนายอรุณ ซึ่งเป็นพ่อค้าข้าวรายใหญ่ของจังหวัดเพชรบุรี นายอรุณคนนี้มีบทบาทสำคัญในสมาคมโรงสีข้าวไทย ซึ่งมีเครือข่ายเจ้าของโรงสีและผู้ค้าข้าวอยู่ทั่วประเทศ การที่นายอรรถเข้าไปดำรงตำแหน่งกรรมการในสมาคมโรงสีข้าว เป็นตัวผลักดันให้นายอรรถต้องเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับเจ้าของโรงสีและผู้ค้าข้าวทั่วทั้งจังหวัดราชบุรี นายอรรถ

เป็นแกนนำที่สำคัญในการรวมกลุ่ม รวมไปถึงการกำหนดโควตาการค้าขายข้าวในจังหวัดราชบุรี และ ณ จุดนี้เองเชื่อมโยงให้นายอรรถเข้ามามีบทบาททางการเมืองจังหวัดราชบุรี ในเวลาต่อมา

การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของนายอรรถ ดังที่กล่าวข้างต้นแล้วว่านายอรรถ เป็นนักธุรกิจชั้นแนวหน้าในวงการค้าข้าวของจังหวัดราชบุรี และยังเป็นกรรมการสมาคมโรงสีข้าวไทย จุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของนายอรรถก็คือ การที่นายอรรถได้ไปสนิทสนมกับนางสาวอร่าม ช่วงสุขวนิชย์ ซึ่งเป็นตระกูลใหญ่มากตระกูลหนึ่งในจังหวัดราชบุรี นางสาวอร่ามมีอาชีพทำโรงสีข้าว และเป็นลูกสาวของขุนช่วงสุขวนิชย์ อดีตนายกเทศมนตรีเทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี นางสาวอร่ามชักชวนนายอรรถให้มาเป็น สมาชิกสภาจังหวัด ซึ่งในขณะนั้นการเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าวต้องผ่านการคัดเลือกจากทางจังหวัด เพื่อเสนอให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ประกาศแต่งตั้ง หลังจากนั้นนางสาวอร่ามก็มีการเชื่อมต่อไปยังนายจันทร์ สมบูรณ์กุล อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี ซึ่งมีความสนิทสนมเป็นอย่างดีกับนางสาวอร่าม เพื่อขอเสนอชื่อนายอรรถเป็นสมาชิกสภาจังหวัด ซึ่งผู้ว่าฯ จันทร์ก็ยินดี เพราะว่าผู้ว่าฯ จันทร์ หลังจากย้ายมาอยู่ที่จังหวัดราชบุรี ภรรยาก็เสียชีวิต ต่อมาก็แต่งงานใหม่กับเครือญาติของนายอรรถ และในที่สุดนายอรรถ ได้ถูกเสนอชื่อจากจังหวัดราชบุรี และกระทรวงมหาดไทยประกาศแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัดในปี พ.ศ. 2513 เป็นต้นมา

หลังจากเข้าสู่อำนาจทางการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัดแล้ว นายอรรถ ก็เริ่มแสดงบทบาทในฐานะสมาชิกสภาจังหวัดนักพัฒนา มีครั้งหนึ่งได้เสนอขอเครื่องสูบน้ำเพื่อผันน้ำเข้ามาในตำบลต่าง ๆ ที่ขาดน้ำ ในการทำหน้าที่ดังกล่าวได้ไปสนิทสนมกับ รอ.ยงยุทธ บุญวัฒน์ ปลัดจังหวัดราชบุรี ซึ่งทำหน้าที่ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอีกตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าว นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็น โดยตำแหน่ง สำหรับตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดจังหวัดเป็น โดยตำแหน่งเช่นเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัด รอ.ยงยุทธเป็นอีกคนหนึ่งที่ยกย่องให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำนายอรรถในด้านวิธีทางงบประมาณ ส่วนนายอรรถก็คอยสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจแก่ รอ.ยงยุทธ รวมไปถึงสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของจังหวัด เช่น งานกาชาด การเลี้ยงต้อนรับผู้ใหญ่จากส่วนกลาง รวมไปถึงการบริจาคข้าวสาร ช่วยงานของจังหวัดในกรณีต่าง ๆ

นอกจากที่กล่าวข้างต้นแล้วนายอรรถยังมีความสนิทชิดเชื้อกับ พ.ต.ท.พร้อม สุขมาก รองผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเมือง จังหวัดราชบุรี ในขณะนั้นเป็นอย่างมาก พ.ต.ท.พร้อม มีส่วนในการเชื่อมโยงปกป้องคุ้มครองให้ความช่วยเหลือในคราวที่บุคคลในเครือข่ายของนายอรรถ มีปัญหา นายอรรถสนับสนุนทางเศรษฐกิจและสนับสนุนให้ พ.ต.ท.พร้อม ได้เข้าถึงข้าราชการ

ชั้นผู้ใหญ่ในระดับจังหวัดเป็นการตอบแทน นายอรรถกับพ.ต.ท.พร้อมไปมาหาสู่กันดูญาติมิตร หลังจากทีครอบนายอรรถประสบผลสำเร็จในอาชีพการทำโรงสีข้าว ก็เริ่มขยายไปสู่อาชีพการค้าไม้ โดยในระยะแรกได้ค้าฟันให้การรถไฟแห่งประเทศไทย หลังจากนั้นก็ขยายธุรกิจโดยค้าเสาเข็มเพิ่ม และต่อมาก็ไปค้าซุงและเปิดโรงเลื่อยจักรที่อำเภอท่าแซะ ซึ่งเป็นบ้านเกิดของ พ.ต.ท.พร้อม และในระยะต่อมา พ.ต.ท.พร้อม ได้ประดับยศ พ.ต.อ. และดำรงตำแหน่งเป็นผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร อำเภอท่าแซะ พ.ต.อ.พร้อม นอกจากเป็นเพื่อนสนิทที่ดูแลเครือข่ายของนายอรรถแล้ว ยังมีส่วนในการสนับสนุนอาชีพค้าไม้ของนายอรรถอีกด้วย

เนื่องจากนายอรรถเป็นคนที่มียศยศดีเป็นที่รักชอบของผู้คนจำนวนมาก และมีเครือข่ายอยู่ในหลายแวดวง นอกจากนั้นแล้วยังเป็นนักธุรกิจหนุ่มชั้นแนวหน้าและมีฐานะทางการเงินที่ดี ประสบผลสำเร็จในการทำธุรกิจหลายอย่าง รวมไปถึงมีเพื่อนฝูงร่วมอาชีพมากมาย การรู้จักกับนายทวิชของนายอรรถผ่านเครือข่ายของกระทรวงมหาดไทยโดยข้าราชการปกครองระดับสูงของจังหวัดเป็นตัวแทน นายอรรถเป็นบุคคลสนิทและเป็นบุคคลลงในที่นายทวิชให้ความสำคัญมาก จากการบอกเล่าของอรรถ ขึ้นปีนเกลียว (สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2555) ว่า “เวลาท่านทวิชและคุณสุนิสา ซึ่งเป็นภรรยาท่านไปเมืองนอกกลับมักจะมีของฝากมาให้ภรรยาและลูกสาวผมเสมอ เช่น นาฬิกา น้ำหอม ผมไม่ได้รับเงินเดือน เพราะท่านบอกว่ามั่งมีอยู่แล้วคนที่รับเงินเดือนของท่านอยู่ เช่น พ.ต.ท.ฉลอง รัตนบำรุง และคนดูแลสำนักงานอีกคนที่ชื่อไอศว ซึ่งคนนี้มี ความใกล้ชิดกับท่านทวิชมากคนหนึ่ง เพราะอยู่สำนักงานตลอดเวลาจึงมีข้อมูลไว้รายงานนายทวิชมาก และผู้มาที่มาติดต่อส่วนใหญ่จะเจอนายไอศว จนข้าราชการผู้ใหญ่บางท่านถึงกับเกรงใจนายไอศว บางท่านถึงกับติดสินบนโดยการพาไปเลี้ยงดูปู่เฒ่า” จากการบอกเล่าของนายอรรถ จะเห็นได้ว่า แม้ว่านายไอศว จะเป็นเสมือนนักการภารโรง แต่ต่อมาเมื่อได้อยู่ใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลางทางอำนาจ และเป็นบุคคลสื่อกลางในการเชื่อมโยง ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญและต้องรายงานข้อมูลข่าวสารให้บุคคลศูนย์กลางอยู่ตลอด ประกอบกับการคอยรับข้อมูลดังกล่าวนำไปสู่ความคาดหวังของบุคคลที่มติดคิดว่าข้อมูลข่าวสารของตนจะถึงบุคคลศูนย์กลาง และความคาดหวังของผู้มาติดต่อบุคคลศูนย์กลางทางอำนาจดังกล่าวก็นำไปสู่การสถาปนาอำนาจของนายไอศว

แน่นอนว่าในช่วง พ.ศ. 2512-2521 วัดเป็นศูนย์รวมทางจิตใจที่สำคัญของชาวราชบุรี วันสำคัญทางศาสนา ไม่ว่าจะเป็นวันพระ วันเข้าพรรษาหรือออกพรรษา และอื่น ๆ จะมีประชาชนจำนวนมากแห่มาทำบุญกันที่วัด การสร้างเครือข่ายวัดในยุคนี้ถือเป็นเรื่องที่สำคัญมาก อีกประการหนึ่งในช่วงเวลานั้นการคมนาคมต่าง ๆ ไม่สะดวกถนนหนทางก็ไม่ดีเหมือนปัจจุบัน

ซึ่งถนนส่วนใหญ่จะเป็นถนนลูกรังหรือไม่กี่เป็นทางเท้า บ้านเรือนสมัยก่อนก็ตั้งอยู่ห่างกันเป็นอย่างมาก การที่จะไปพบปะประชาชนแต่ละครั้งต้องใช้เวลาเดินทางมาก ดังนั้นวัดจึงเป็นศูนย์กลางที่สำคัญที่จะพบปะผู้คนจำนวนมากโดยไม่ต้องเดินทางไปหลายแห่ง การหาเสียงเลือกตั้งที่วัดเป็นการประหยัดทั้งงบประมาณและเวลา นายทวิชมองเห็นคุณค่าดังกล่าวจึงทุ่มเทการสร้างวัดสร้างวาและทำบุญให้แก่วัดเป็นจำนวนมาก การสร้างเครือข่ายวัดของนายทวิช เริ่มต้นจากการที่นายทวิชเข้าไปใกล้ชิดและสร้างสายสัมพันธ์กับพระเทพวิสุทธิโมลี

จากการบอกเล่าของราชน สัจจ์เพชร (สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2554) ว่า

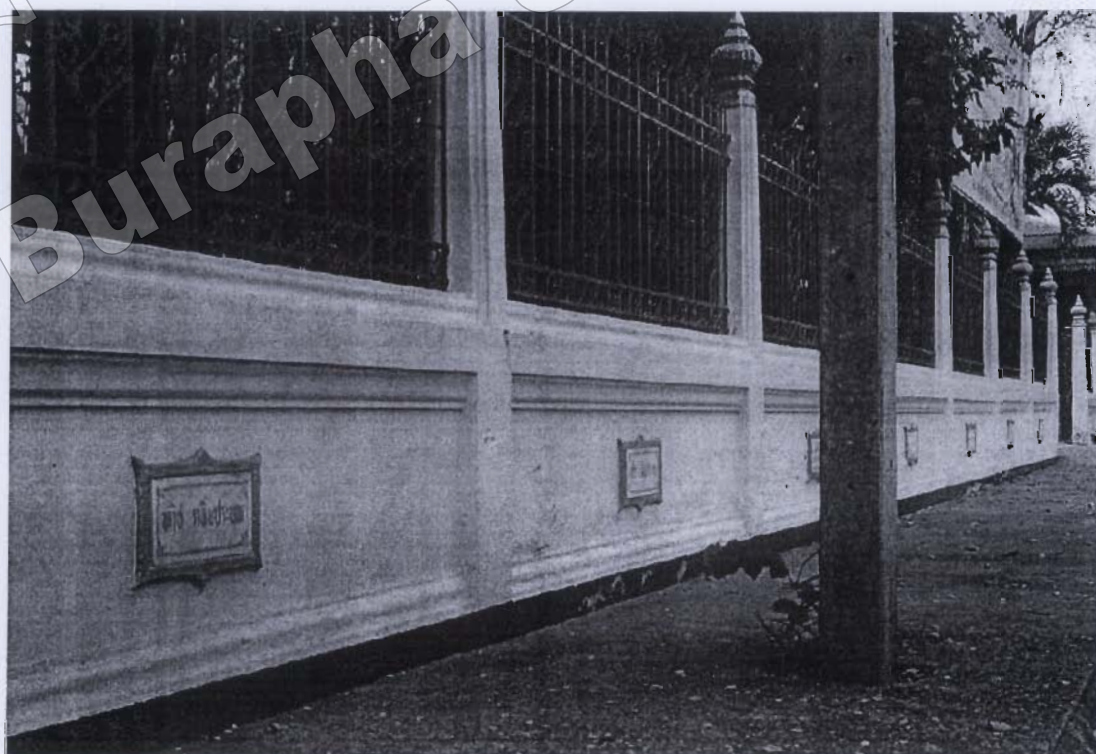
“พระเทพวิสุทธิโมลีเป็นรองเจ้าคณะภาค และเป็นเจ้าอาวาสวัดพระศรีมหาธาตุ ตั้งอยู่อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พระเทพวิสุทธิโมลีพื้นเพเดิมเป็นคนปากท่อ และเป็นพระรูปหนึ่งที่ชาวราชบุรีให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างมาก นายทวิชได้ถวายรถยนต์ยี่ห้อ BENZ ไว้เป็นรถประจำตำแหน่งพร้อมคนขับและเติมน้ำมัน ไว้บริการแก่พระเทพวิสุทธิโมลี นอกจากนั้นยังได้สร้างกำแพงวัดพระศรีมหาธาตุทุกด้านถ้าประมาณเป็นราคาในขณะนั้นก็ไม่น้อยกว่าเลขหกหลักเป็นแน่” รายละเอียดดังภาพที่ 4-8 และ 4-9

ภาพที่ 4-8 ป้ายชื่อนายทวิช กลิ่นประทุม ที่กำแพงวัดพระศรีมหาธาตุ (1)

ภาพที่ 4-9 ป้ายชื่อนายทวิช กลิ่นประทุม ที่กำแพงวัดพระศรีมหาธาตุ (2)

ภาพที่ 4-10 ป้ายชื่อนายทวิช กลิ่นประทุม ที่กำแพงวัดพระศรีมหาธาตุ (3)

การที่นายทวิชมีความใกล้ชิดกับพระเทพวิสุทธิโมลี นับว่าเป็นใบเบิกทางที่สำคัญที่ให้นายทวิชเข้าสู่วัดและเครือข่ายศาสนาและความเชื่อ เห็นได้จากการที่นายทวิชได้รับการสนับสนุนจากเจ้าอาวาสเกือบทุกวัดในเกือบทุกอำเภอของจังหวัดราชบุรีในเวลาต่อมา ปทัสถานที่กำหนดพฤติกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของชาวราชบุรีที่น่าสนใจก็คือว่า ถ้าพระรูปใดเป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้าน เมื่อมีบุคคลใดเข้าไปใกล้ชิดพระรูปนั้นก็จะได้รับการยอมรับนับถือไปด้วยโดยไม่ต้องพิสูจน์ทราบ ซึ่งพระท่านไม่ต้องยืนยันหรือพูดอะไรให้ปฏิบัติตาม แต่ชาวบ้านจะคอยสังเกตเองแล้วแพร่กระจายข่าว ดังเหมือนกับว่าบุคคลผู้นั้นได้รับยืนยันและรับรองคุณสมบัติจากพระรูปดังกล่าว ซึ่งนายทวิชก็ได้รับอนิสงส์จากพฤติกรรมดังกล่าว

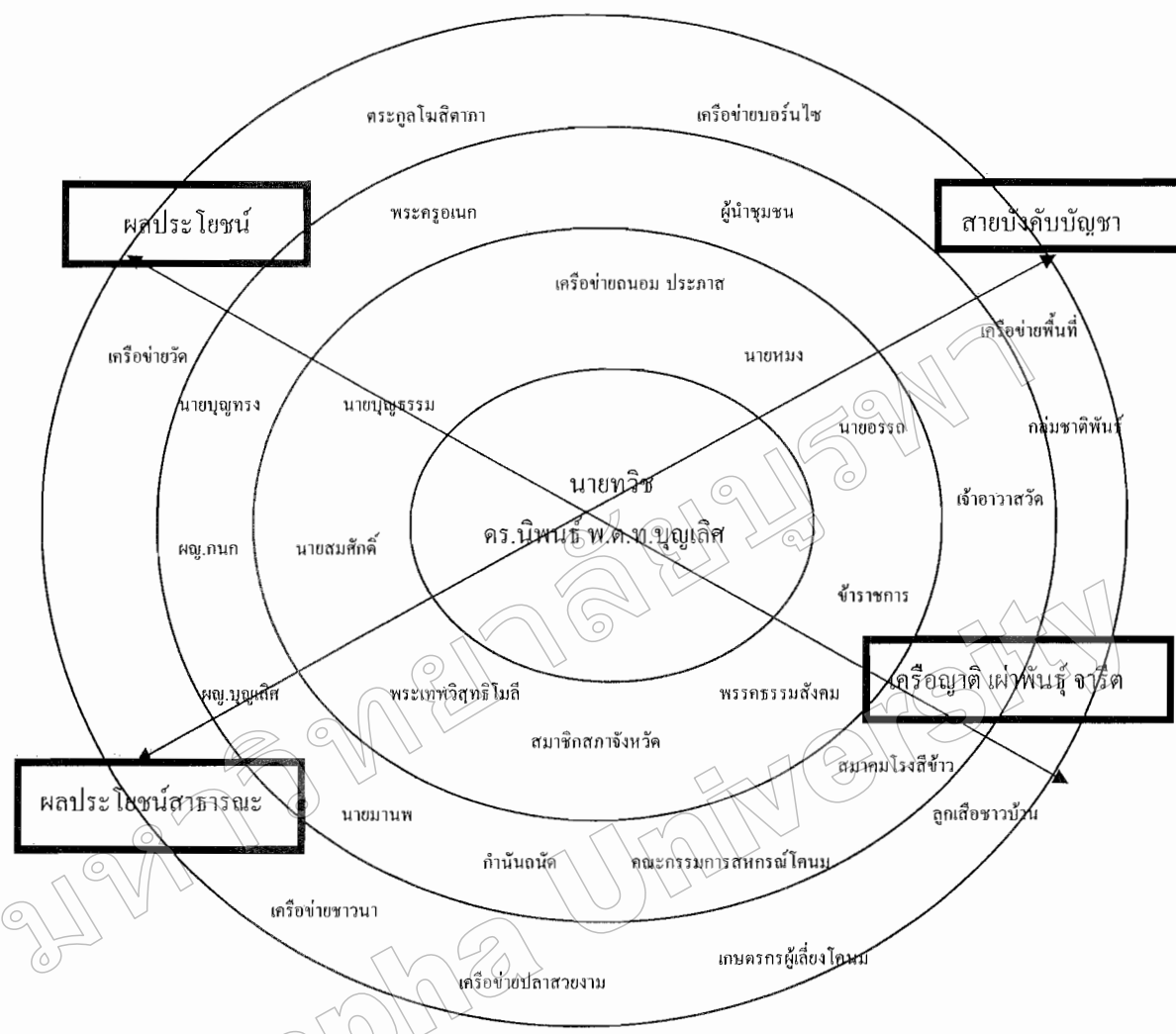
นอกจากพระเทพวิสุทธิโมลีแล้ว นายทวิชก็ยังมีความใกล้ชิดกับเจ้าคุณนิเทศ ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสวัดช่องลม และยังมีพระรูปสำคัญที่ช่วยเหลือนายทวิชมาตลอดอีกรูปหนึ่งคือ เจ้าอาวาสวัดนาหนอง ตำบลคอนแร่ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี จากการบอกเล่าของอรรถ ชื่นปิ่นเกลียว (สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2555) ว่า “เวลาที่ท่านทวิชไปหาเสียงเลือกตั้งในพื้นที่ตำบลคอนแร่ นายทวิชจะเข้าไปกราบพระครูอนุก หรือที่ชาวบ้านเรียกว่าท่านอนุก ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสวัดนาหนองทุกครั้ง เวลาออกเดินหาเสียงท่านอนุก ก็จะเดินนำหน้าไปด้วยทุกครั้ง ชนิดที่ทีมงานของท่านทวิชพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า ท่านอนุกเดินจี้รูปลิวินาหน้าไปแนะนำและรับรองนายทวิชกับชาวบ้าน”

เมื่อย้อนไปมองภาพลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างนายทวิชกับบุคคลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นนายอรรถ ชื่นปิ่นเกลียว และเครือข่าย รวมไปถึงเครือข่ายวัดและศาสนา และภาพสะท้อนระหว่างนายทวิชกับผู้นำในพื้นที่และชาวบ้านในทุกอำเภอของจังหวัดราชบุรี ก็จะเห็นลักษณะของความสัมพันธ์ที่เป็นการอุปถัมภ์ค้ำจุนระหว่างผู้ที่สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่สูงกว่า ใ้จับทาบทามหรืออำนาจทางเศรษฐกิจในการปกป้องจากการถูกรังแก และให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น สนับสนุนเรื่องอาชีพ ฝากหรือรับลูกหลานของผู้นำหรือลูกหลานชาวบ้านเข้าทำงาน นอกจากนั้นแล้วนายทวิชยังได้ใช้สถานะทางสังคมที่สูงกว่าเพราะว่าตนอยู่ตรงส่วนยอดของโครงสร้างอำนาจระดับชาติผลักดันและผ่นงบประมาณลงสู่พื้นที่เป็นจำนวนมาก ซึ่งตัวงบประมาณโครงการดังกล่าวเหล่านั้น ได้ดึงเอาผู้นำชุมชนตั้งแต่ระดับจังหวัดจนถึงระดับหมู่บ้านจำนวนมากให้เข้ามาอยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ค้ำจุนของนายทวิช โครงการพัฒนาดังกล่าวนอกจากจะสร้างผลงานในเชิงประจักษ์แก่ชาวบ้านแล้ว ยังจะสร้างรายได้โดยตรงแก่ผู้นำอีกด้วย การอุปถัมภ์ของนายทวิชทั้งที่เป็นส่วนตัวและงบประมาณของรัฐได้สร้างพันธมิตรผูกพัน ขึ้นระหว่างนายทวิชกับผู้นำและชาวบ้าน นอกจากที่กล่าวข้างต้นแล้วนายทวิชยังดำเนินกิจกรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมความเชื่อของชาวราชบุรีเป็นอย่างมาก และท้ายที่สุดความสัมพันธ์ลักษณะดังกล่าว

ตกผลึกเป็นแบบแผนความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่น และก่อเกิดเป็นโครงสร้างอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิช ขึ้นในจังหวัดราชบุรี และดำรงอยู่จนถึงปี พ.ศ. 2539 หลังจากนั้นก็มี การแตกตัวเกิดกลุ่มอำนาจใหม่ขึ้นในจังหวัดราชบุรีอีกครั้ง

2. บทสังเคราะห์เครือข่ายอำนาจใหม่ของนายทวิช กลิ่นประทุม

เครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิช กลิ่นประทุม เป็นเครือข่ายอำนาจที่สำคัญและมีความต่อเนื่องมากที่สุดในจังหวัดราชบุรี ดังนั้นการสังเคราะห์เครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนาย ทวิชจึงเป็นช่องทางหนึ่งที่จะสะท้อนให้เห็นภาพ โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นของ จังหวัดราชบุรีได้เป็นอย่างดี สำหรับการสังเคราะห์เครือข่ายอำนาจของนายทวิชในตอนนี้ผู้วิจัยจะ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ ส่วนแรกผู้วิจัยจะสังเคราะห์ให้ภาพรวมทั้งหมดของเครือข่าย โดยวิเคราะห์ให้เห็นถึงการเชื่อมโยงทรัพยากรและผลประโยชน์ต่าง ๆ ระหว่างสมาชิกวงแหวนแต่ละวง และส่วนที่สองจะวิเคราะห์ให้เห็นถึงกิจกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในวงแหวนว่ามีกิจกรรมแบบไหนและใช้ทรัพยากรอะไรในการแลกเปลี่ยน รวมไปถึงในแต่ละชั้นสมาชิกมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ซึ่งการสังเคราะห์ของผู้วิจัยทั้ง 2 ส่วนผู้วิจัยจะเขียนเป็นผังภาพเพื่อแสดงให้เห็นถึงผู้แสดงทั้งหมดของเครือข่าย รวมไปถึงการเขียนผังภาพเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ในแต่ละชั้นของวงแหวน ซึ่งรายละเอียดดังภาพที่ 4-11 ถึง 4-15

ภาพที่ 4-11 โครงข่ายความสัมพันธ์เครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิช

จากภาพที่ 4-11 การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2516 เป็นปัจจัยที่สำคัญมากอย่างหนึ่งที่ผลักดันให้ทวิษก้าวขึ้นมามีอำนาจนำในโครงสร้างอำนาจจังหวัดราชบุรี และโครงสร้างอำนาจในระดับชาติ การก่อรูปเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิษมี ที่มาจาก 2 แหล่งที่สำคัญ กล่าวคือ แหล่งแรกเป็นการสืบทอดอำนาจมาจากกลุ่มจอมพลถนอม และจอมพลประภาส ส่วนแหล่งที่สอง เป็นการรวมตัวกันขึ้นมานายทุนที่ร่ำรวย นักวิชาการ และข้าราชการเกษียณ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แหล่งอำนาจแหล่งแรกที่สืบทอดมาจากกลุ่มของจอมพลถนอมและจอมพลประภาส ซึ่งสืบเนื่องมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2512 บุคคลในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับเครือข่ายนักปกครอง ระดับสูงซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่จังหวัด บุคคลกลุ่มนี้เชื่อมต่อ โดยตรงกับนายทวิชและบุคคลวงใน คนอื่น ๆ นักปกครองระดับสูงมีการเชื่อมต่อกับเครือข่ายย่อยในระดับอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน ตามสายบังคับบัญชา ซึ่งศูนย์กลางในระดับอำเภอนี้เป็น โซ่ข้อกลางที่สำคัญที่จะนำข้อมูลข่าวสาร ผลประโยชน์และทรัพยากรต่าง ๆ ลงไปหล่อเลี้ยงเครือข่ายในระดับรอง ๆ อีกทอดหนึ่งซึ่งอยู่ใน พื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการและสมาคมต่าง ๆ ซึ่งผู้นำในระดับนี้แต่ละคนจะมีพื้นที่ ในการดูแลประชาชนเป็นของตนเอง อาจเป็นกลุ่ม เครือญาติ กลุ่มชาติพันธุ์ เครือข่ายเกษตรกร ซึ่งเป็นบุคคลในเครือข่ายที่อยู่วงนอกสุดและสำคัญที่สุดที่จะสนับสนุน ให้เครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิช ดำรงอยู่และสืบทอดมาจนถึงยุคปัจจุบัน

สำหรับแหล่งอำนาจแหล่งที่สองเป็นการรวมกันระหว่างพ่อค้าส่วนกลางที่ร่ำรวย นักวิชาการ และข้าราชการเก่า เพื่อเสนอตัวเข้าแย่งชิงอำนาจรูปแบบใหม่ที่มีกลไกการเลือกตั้ง เป็นตัวกำกับ บุคคลวงในสุดของเครือข่ายนี้ประกอบไปด้วย 3 บุคคล คือ นายทวิช ดร.นิพนธ์ และ พ.ต.ท.บุญเลิศ ซึ่งทั้ง 3 เชื่อมโยงกันผ่านกลไกของระบบพรรคการเมือง ซึ่งกลุ่มนี้ได้สร้าง เครือข่ายภายใต้ระบบพรรคธรรมสังคม โดยมีนายทวิชเป็นหัวหน้าพรรค ดร.นิพนธ์เป็นหัวหน้า พรรค พ.ต.ท.บุญเลิศ เป็นเลขาธิการพรรค นอกจากนั้นแล้วเครือข่ายพรรคธรรมสังคมยังได้ เชื่อมโยงเครือข่ายกับพ่อค้าที่ร่ำรวยและข้าราชการเก่าผู้ทรงบารมีไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งบุคคล เหล่านี้จะอยู่ในวงแหวนชั้นรอง บุคคลในวงแหวนชั้นรองที่กล่าวถึงข้างต้นนี้ ประกอบไปด้วย ตัวแทนพ่อค้าที่ร่ำรวยในจังหวัดต่าง ๆ ดังข้อมูลได้นำเสนอไปก่อนหน้านี้ โดยบุคคลเหล่านี้จะมี ความสัมพันธ์กับนายทวิชซึ่งเป็นใจกลางของวงแหวนในฐานะหุ้นส่วน (Partnership) โดยจะได้รับ บทบาทและผลประโยชน์กันคนละแบบอยู่ในสภาพชนะ-ชนะ (Win Win) กล่าวคือได้ด้วยกัน ทุกฝ่าย เครือข่ายระดับชาติภายใต้พรรคธรรมสังคม เป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญแหล่งหนึ่งของนาย ทวิช โดยบุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่เคยอยู่บนส่วนยอดของโครงสร้างอำนาจชาติ ดังนั้นสมาชิกในวง แหวนชั้นนี้จึงมีบารมีทั้งในระดับพื้นที่และระดับชาติไปพร้อมๆ กัน นอกจากนั้นแล้วเครือข่าย พรรคธรรมสังคมยังเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญของนายทวิชในการเชื่อมโยงทรัพยากรและสิ่งมีค่า ของสังคม เช่น เชื่อมโยงเพื่อสนับสนุนความก้าวหน้าให้แก่บุคคลในเครือข่าย การฝากงานหรือ ฝากเข้าเรียน นอกจากนั้นแล้วยังเป็นฐานที่สำคัญที่ผลักดันให้นายทวิชก้าวเข้าสู่ใจกลางอำนาจรัฐ ซึ่งมีบทบาทในการควบคุม จัดสรรทรัพยากรและสิ่งมีค่าของชาติลงสู่สังคม และบทบาทใน การควบคุมและจัดสรรทรัพยากรและสิ่งมีค่าของชาติลงสู่สังคมนี้เองเป็นผลประโยชน์ขนาดใหญ่

ที่ต้องผันลงสู่พื้นที่ผ่านบุคคลในวงแหวนชั้นต่าง ๆ ของเครือข่ายเพื่อรักษากฎเกณฑ์และค่านิยมเสี่ยง รวมไปถึงเป็นช่องทางที่สำคัญในการแสวงหาประโยชน์ผ่านระบบนายหน้าและบางครั้งอาจเป็นผู้รับเหมาเอง สำหรับสมาชิกในวงแหวนรองที่เป็นบุคคลศูนย์กลางของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิชในจังหวัดราชบุรีนั้น มีบุคคลหลายฝ่ายทั้งที่เป็นผู้นำศาสนา ตัวแทนของตระกูลใหญ่ ตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์ ตัวแทนสมาคม ซึ่งนายทวิชอาจสร้างขึ้นมาจากตัวเอง หรือการดึงเอาบุคคลสำคัญมาจากเครือข่ายอื่น ๆ ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้จะเป็นบุคคลที่เชื่อมโยงโดยตรงกับนายทวิชและบุคคลในวงแหวนชั้นใน สมาชิกในวงแหวนชั้นนี้มีบทบาทที่สำคัญในการเชื่อมโยงทรัพยากรไปสู่บุคคลในวงแหวนชั้นกลางและนอกอีกทอดหนึ่ง สำหรับบุคคลในวงแหวนกลางก็จะประกอบไปด้วย ผู้นำชุมชน พระระดับเจ้าอาวาส กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาคมและคณะกรรมการต่าง ๆ รวมไปถึงตัวแทนของตระกูลใหญ่ที่สำคัญ ๆ บุคคลในวงแหวนชั้นนี้จะเป็นบุคคลเชื่อมโยงกับบุคคลในวงแหวนชั้นรอง เพื่อดึงเอาทรัพยากรที่คั่งค้างมาอุปถัมภ์แก่บุคคลในเครือข่ายของตนอีกทอดหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นโครงการพัฒนา ผลประโยชน์ทางธุรกิจและผลประโยชน์ในเชิงมูลค่าที่เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงสถานะทางสังคมที่สูงกว่า บุคคลในวงแหวนชั้นกลางนี้เป็นตัวแปรที่สำคัญในการดำรงอยู่ของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิช เพราะคนกลุ่มนี้เชื่อมโยงอยู่กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยตรง ถ้าศูนย์กลางอำนาจหรือบุคคลในวงแหวนชั้นรองไม่สามารถระดมทรัพยากรมาแจกจ่ายหรืออุปถัมภ์ได้อย่างเพียงพอแล้วนั้น ก็อาจเป็นผลให้เครือข่ายอาจล่มสลายได้ในที่สุด

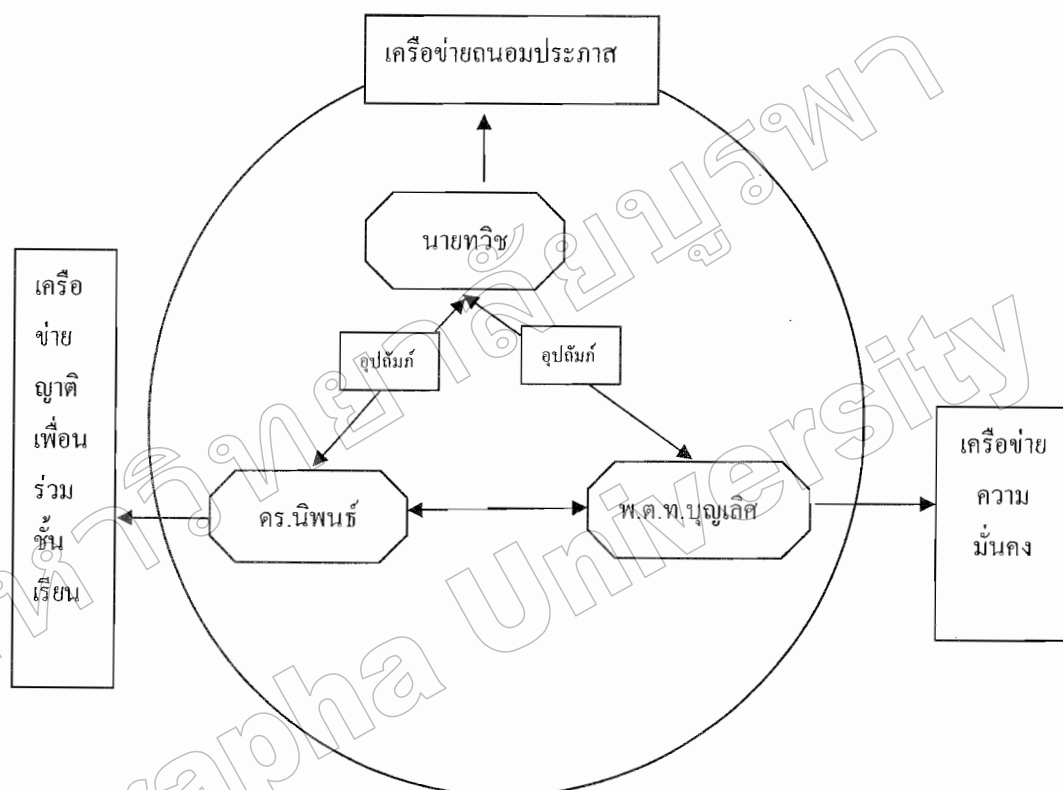
ส่วนที่สอง ดังที่กล่าวไปตั้งแต่ตอนต้นแล้วว่าเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิชนั้นมีสมาชิกสามารถจำแนกออกได้เป็น 4 วง กล่าวคือ วงแหวนชั้นใน วงแหวนชั้นรอง วงแหวนชั้นกลาง และวงแหวนชั้นนอก สำหรับเนื้อหาในส่วนนี้ผู้วิจัยจะชี้ให้เห็นถึงกิจกรรมและความสัมพันธ์ รวมไปถึงการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างสมาชิกภายในวงแหวนแต่ละวงว่าเป็นอย่างไร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 วงแหวนชั้นใน ประกอบด้วย นายทวิช กลิ่นประทุม ดร.นิพนธ์ ศศิธร

พ.ต.ท.บุญเลิศ เลิศปรีชา บุคคลในวงแหวนชั้นในนี้เป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจและเป็นเจ้าของทรัพยากรที่มีค่าเกือบทั้งหมดที่จะระดมสู่สมาชิกในวงแหวนชั้นอื่น ๆ เพื่อนำไปใช้ในการสร้างหรือขยายเครือข่ายให้เพิ่มขึ้นจากเดิม นอกจากนั้นแล้วยังนำทรัพยากรบางส่วนไปรักษาเครือข่ายเก่าสำหรับการเชื่อมโยงทรัพยากรนั้นนายทวิชเป็นศูนย์กลางการตัดสินใจที่สำคัญที่สุด เนื่องจากว่านายทวิชเป็นนักธุรกิจที่ความร่ำรวยและประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพมากที่สุดคนหนึ่ง หลังจากเหตุการณ์เดือนตุลาคมปี พ.ศ. 2516 นายทวิชเป็นตัวแทนนายทุนชาติที่สำคัญรวบรวมสมัครพรรคพวกตั้งพรรคการเมือง และเข้าต่อสู้แย่งชิงอำนาจทางการเมือง เพื่อที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของนโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบกับธุรกิจของตนโดยตรง

นายทวิช เชื้อมโฆงและแลกเปลี่ยนทรัพยากรอยู่กับกลุ่มของจอมพลถนอมและจอมพลประภาส ในช่วงต้น ต่อมาได้เข้ามาอุปถัมภ์เครือข่ายนักปกครองระดับสูงในจังหวัดราชบุรี ซึ่งเครือข่ายข้าราชการปกครองระดับสูงก็ได้ผนวกเอาเอาสมาชิกสภาจังหวัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เครือข่ายองค์กรจัดตั้งของรัฐ ชมรมลูกเสือชาวบ้าน และอื่น ๆ ผ่านการบังคับบัญชา เพื่อดึงเข้ามาอยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิชเป็นจำนวนมาก และฐานเป็นคะแนนสำคัญที่สุดของนายทวิชเป็นผลให้สามารถสืบทอดอำนาจมาจวบจนถึงปัจจุบัน วงแหวนชั้นในของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิชยังมี ดร.นิพนธ์ ศศิธร ซึ่งเป็นมือโยบายนและมีวางแผนที่สำคัญที่สุด ดร.นิพนธ์ เชื้อมโฆงกับนายทวิชผ่านกลไกการทำงานของพรรคธรรมสังคม ซึ่งเป็นตัวกลางในการแจกจ่ายผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ นายทวิชและ ดร.นิพนธ์ได้เสริมบทบาทซึ่งกันและกัน โดยนายทวิชสนับสนุน ดร.นิพนธ์ทางด้านเศรษฐกิจและตำแหน่งทางการเมือง ส่วน ดร.นิพนธ์ได้วางแผนเพื่อสร้างกลไกการเข้าสู่อำนาจให้นายทวิช ดร.นิพนธ์มีเครือข่ายที่สำคัญทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นอยู่เป็นจำนวนมาก สำหรับในระดับชาตินั้น ดร.นิพนธ์มีเครือข่ายยึดโยงอยู่กับคณะรัฐศาสตร์จุฬาฯ ผ่านเพื่อนร่วมรุ่น สมาคมศิษย์เก่ารรัฐศาสตร์ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีอาชีพรับราชการ โดยเฉพาะสายปกครอง ซึ่งกระจายอยู่ทั่วทั้งประเทศ สำหรับเครือข่ายในระดับท้องถิ่นนั้น ดร.นิพนธ์มีเครือข่ายและเพื่อนร่วมชั้นเรียนในระดับประถมและระดับมัธยมเป็นฐานหลักในการระดมและรวบรวมคะแนนเสียง เครือข่ายญาติของ ดร.นิพนธ์เป็นฐานเสียงที่สำคัญที่สุด ซึ่งแต่ละบุคคลอยู่ในตำแหน่งแห่งที่ที่สามารถควบคุมมวลชนหรือต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครูใหญ่เจ้าของโรงเรียนเอกชน สำหรับเพื่อนร่วมชั้นเรียนระดับประถมและมัธยมนั้น ต่อมาได้เติบโตเป็นผู้นำท้องถิ่นเป็นจำนวนไม่น้อย เช่น กำนัน สมาชิกสภาจังหวัด นอกจากนั้นแล้วยังมีเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่ ดร.นิพนธ์สนับสนุนและส่งเสริมให้มีตำแหน่งใหญ่กลับมาดำรงตำแหน่งที่สำคัญในจังหวัดราชบุรีอยู่อีกจำนวนหนึ่ง เช่น เป็นนักปกครองระดับสูงของจังหวัด ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดใหญ่ และเพื่อนของ ดร.นิพนธ์อีกกลุ่มที่บทบาทสำคัญในการสร้างฐานคะแนนเสียงก็คือ พ่อค้ารายย่อยหรือนายทุนน้อยระดับท้องถิ่น คนกลุ่มนี้มีเครือข่ายบุคคลที่เกี่ยวข้องอยู่จำนวนไม่น้อยและมีบทบาทเสริมฐานคะแนนเสียงของ ดร.นิพนธ์เป็นอย่างมาก บุคคลกลุ่มนี้ได้แก่ พ่อค้าส่งของชำในระดับตำบลและอำเภอ เจ้าของโรงสีข้าว เจ้าของฟาร์มหมู เครือข่ายญาติ นายทุนน้อยในท้องถิ่น เพื่อนร่วมชั้นเรียนของ ดร.นิพนธ์ เมื่อขมวดรวมเข้าเป็นหนึ่งเดียวในเครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิชแล้วนั้น ก็จะเห็นได้ว่าทรงพลังเป็นอย่างมาก ดร.นิพนธ์แล้วบุคคลในวงแหวนชั้นในของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิชยังมี พ.ต.ท.บุญเลิศ เลิศปรีชา ซึ่งนายตำรวจท่านนี้มีบทบาทที่สำคัญในแวดวงตำรวจและแวดวงความมั่นคงของประเทศ พ.ต.ท.บุญเลิศมีเครือข่ายที่เป็นตำรวจและ

หน่วยสืบราชการลับอยู่เป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นแล้วมีการเชื่อมโยงอยู่กับผู้นำท้องถิ่นระดับสูงใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สำหรับความสัมพันธ์ภายในวงแหวนชั้นในของเครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิช สามารถเชื่อมโยงให้เห็นเป็นดังภาพที่ 4-12

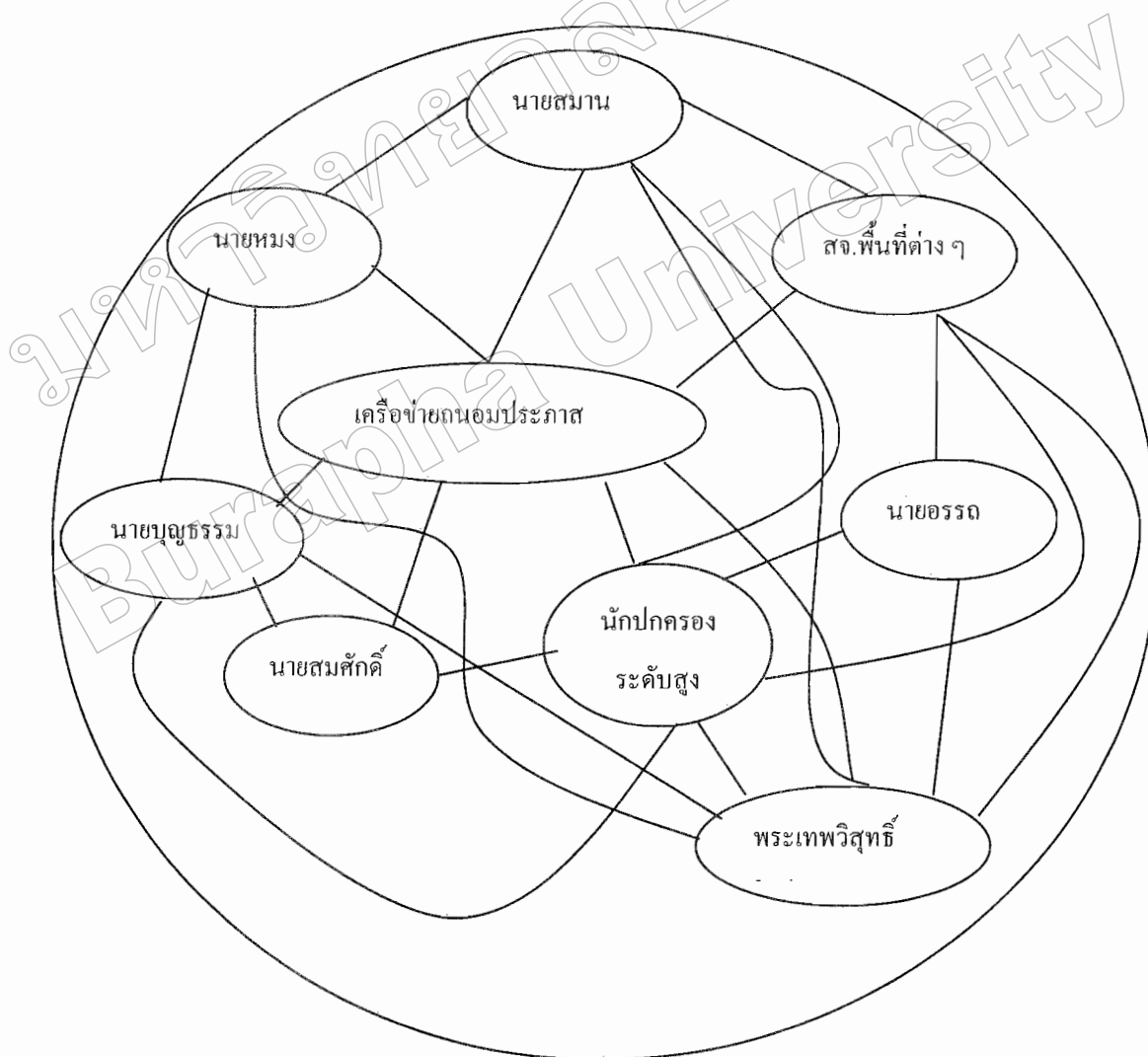

ภาพที่ 4-12 สมาชิกภายในวงแหวนชั้นในเครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิช

2.2 วงแหวนชั้นรองในเครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิช กลิ่นประทุม

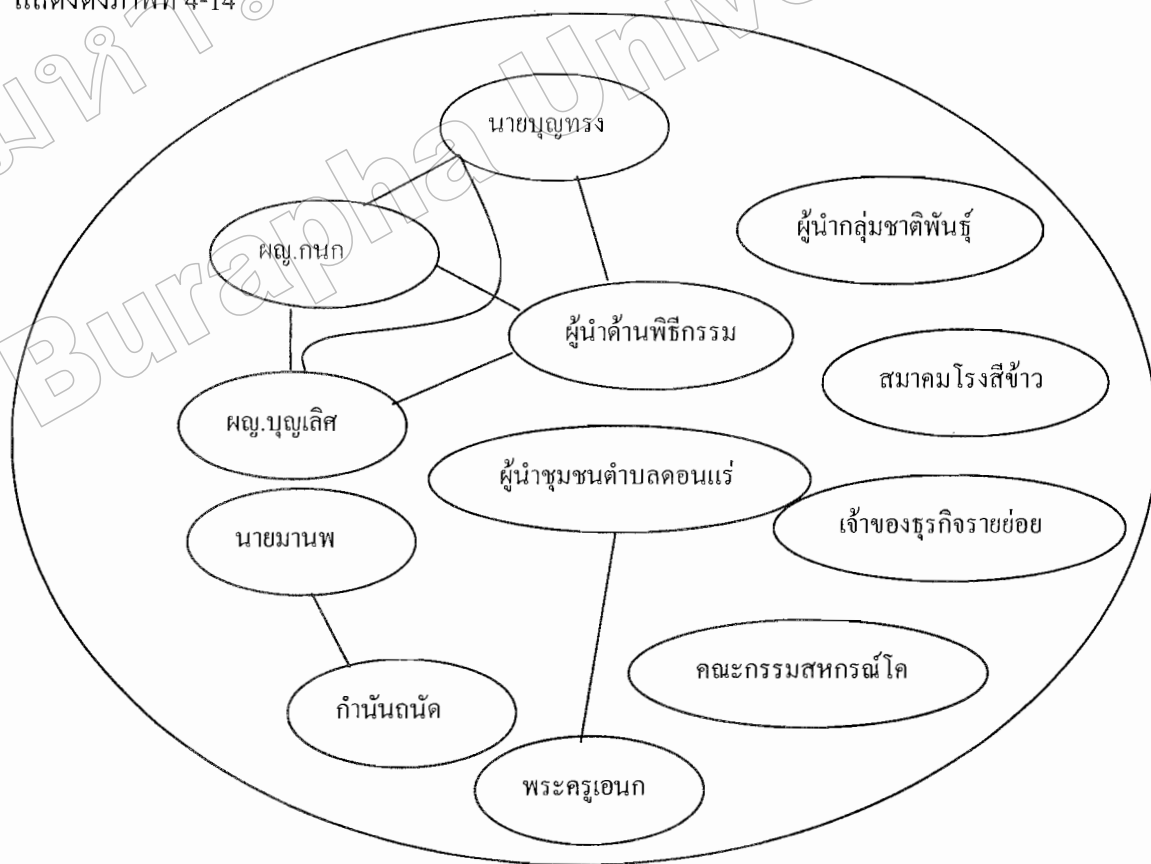
บุคคลในวงแหวนชั้นรองในเครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิช ประกอบไปด้วยบุคคลหลายกลุ่ม กล่าวคือ เครือข่ายพรรคธรรมสังคม ตัวแทนของผู้มีระดับพื้นที่ ตัวแทนระบบเครือญาติของตระกูลใหญ่ ข้าราชการปกครองระดับสูงของจังหวัด พระชั้นผู้ใหญ่ บุคคลสำคัญในสมาคมโรงสีข้าว หัวหน้าคนสำคัญที่ถูกจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2512 สมาชิกสภาจังหวัด เครือข่ายเก่าจอมพลถนอมและจอมพลประภาส ซึ่งบุคคลที่กล่าวทั้งหมดข้างต้นนอกจากจะมีบทบาทในการเชื่อมโยงเครือข่ายกับสมาชิกในวงแหวนอื่น ๆ แล้วกลุ่มบุคคลเหล่านี้ยังเป็นบุคคลสื่อกลางที่สำคัญในการเชื่อมต่อข้อมูลข่าวสาร รวมไปถึงการเชื่อมโยงทรัพยากรเพื่อส่งต่อไปยังเครือข่ายย่อย ๆ ของคนอีกทอดหนึ่ง บุคคลที่กล่าวถึงทั้งหมดในขั้นต้นจะมีกิจกรรมในการจัดระบบ

และเชื่อมโยงทรัพยากรที่หลากหลาย เช่น การเชื่อมโยงจัดระบบผ่านกิจกรรมในงานประเพณี งานบวช งานแต่ง งานศพ และอื่น ๆ ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของนายทวิชในการเป็นประธานในพิธีกรรมต่าง ๆ รวมไปถึงมีการแสดงสัญลักษณ์ผ่านเครื่องหมายบางอย่างเพื่อรักษาสถานภาพและการดำรงอยู่ของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิช การเชื่อมโยงทรัพยากรของสมาชิกในวงแหวนชั้นนี้จะเข้มข้นเมื่ออยู่ในช่วงเวลาของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งจะมีบุคคลในวงแหวนชั้นในของเครือข่ายเข้าจัดระบบเพื่อระดมทรัพยากรในกิจกรรมที่สำคัญๆ ของเครือข่าย เช่น ระดมมวลชนเพื่อเตรียมรองรับการเลือกตั้ง ปรากฏการณ์ที่เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือการจับจ่ายใช้สอยในช่วงเวลาดังระดมมากทั้งในระดับตำบล และระดับหมู่บ้าน สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเห็นดังภาพที่ 4-13

ภาพที่ 4-13 สมาชิกภายในวงแหวนชั้นรองเครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิช

2.3 วงแหวนชั้นกลางของเครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิช กลิ่นประทุม บุคคลในวงแหวนชั้นกลางของเครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิช ประกอบไปด้วยบุคคลหลายกลุ่ม ซึ่งกลุ่มบุคคล (Actor) ในวงแหวนชั้นนี้จะเป็นเครือข่ายย่อย ๆ ของบุคคลในวงแหวนชั้นรอง ซึ่งมีลักษณะเป็นหัวหน้ากลุ่มย่อยในพื้นที่ และบางส่วนก็เป็นคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ผู้นำเครือข่าย เจ้าของธุรกิจรายย่อยในระดับตำบล และหมู่บ้าน ผู้นำทางด้านพิธีกรรม เจ้าอาวาสวัด ผู้นำกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ รวมไปถึงผู้นำชุมชนตามธรรมชาติอื่น ๆ โดยแต่ละกลุ่มจะมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่พึ่งพาและใช้ทรัพยากรร่วมกันบ้างแต่ก็ไม่มากนัก เครือข่ายบุคคลในวงแหวนชั้นกลางที่อยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิช จะเป็นกลุ่มที่มีความอิสระไม่ค่อยจะมีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรกันเองมากนัก โดยแต่ละบุคคลจะใช้ทรัพยากรของบุคคลศูนย์กลางหรือบุคคลในวงแหวนชั้นในตามสายที่ตนสังกัด เพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองหรือกิจกรรมที่เป็นส่วนตัว และบุคคลเหล่านี้จะขึ้นตรงต่อบุคคลในวงแหวนชั้นรองอีกทอดหนึ่ง ดังนั้นเมื่อมีการระดมพลังเพื่อไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จึงมีการจัดระบบกันเองอย่างอิสระเพื่อสนับสนุนบุคคลในวงแหวนชั้นใน สำหรับสมาชิกของเครือข่ายในวงแหวนชั้นนี้แสดงดังภาพที่ 4-14

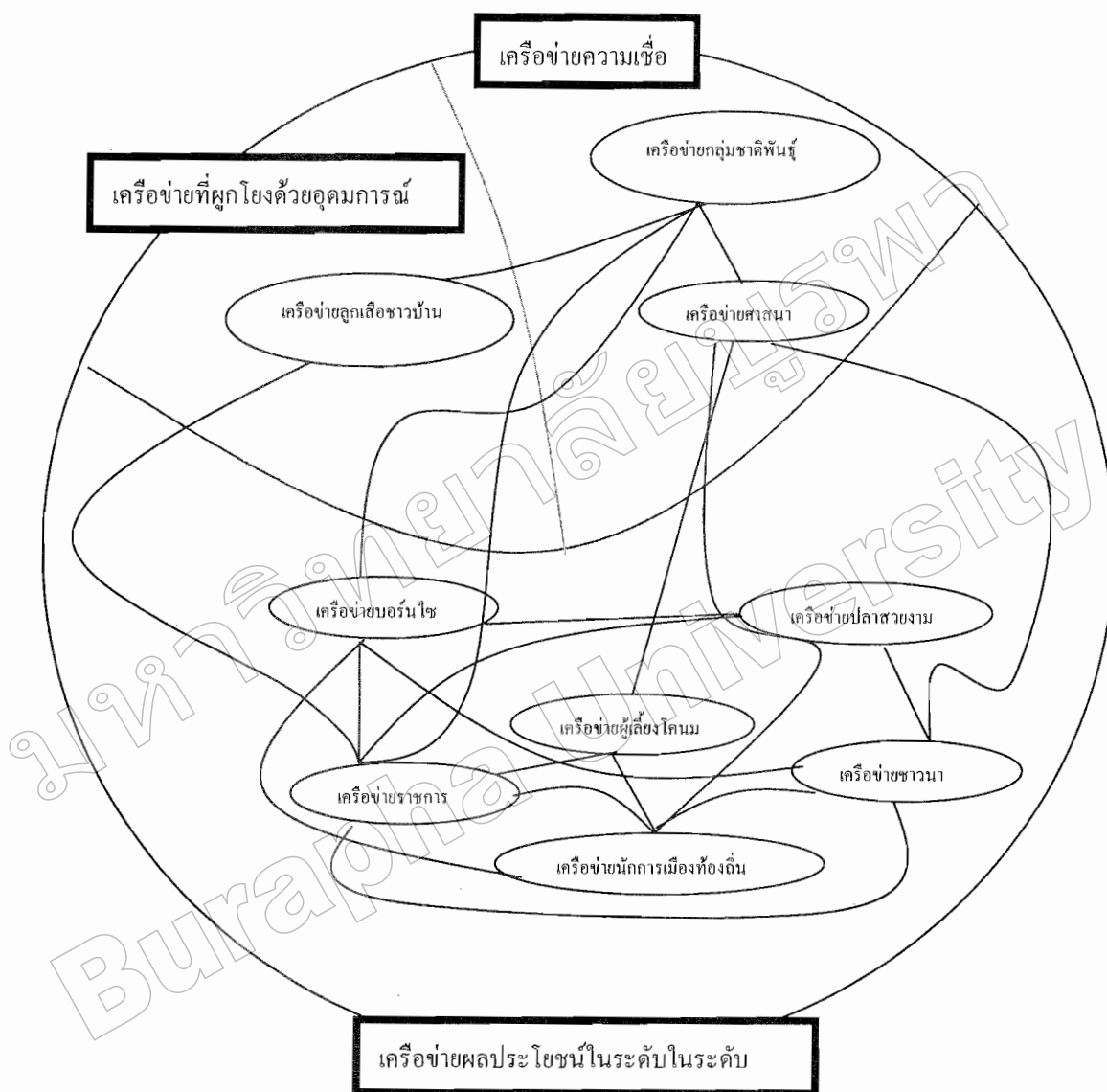
ภาพที่ 4-14 สมาชิกภายในวงแหวนชั้นกลางเครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิช

2.4 วงแหวนชั้นนอกในเครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิช กลิ่นประทุม

สำหรับเครือข่ายในวงแหวนชั้นนอกสุดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเป็นอย่างมาก

เพราะว่าสมาชิกของเครือข่ายในวงแหวนชั้นนี้มีเป็นจำนวนมาก และยังเป็นส่วนสำคัญในการทำหน้าที่สนับสนุนการดำรงอยู่ของบุคคลศูนย์กลางและบุคคลในวงแหวนชั้นอื่น ๆ ทั้งหมด วงแหวนชั้นนอกของเครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิชมีสมาชิกที่หลากหลายและมีลักษณะเฉพาะซึ่งประกอบไปด้วยเครือข่ายที่สำคัญที่สามารถจำแนกได้ตามผลประโยชน์ดังนี้ คือ เครือข่ายวัดและกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ อันประกอบไปด้วย กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยยวน เครือข่ายวัดและกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิชนั้น ส่วนใหญ่จะไม่ผูกพันอยู่กับผลประโยชน์โดยตรง แต่สมาชิกในกลุ่มนี้จะไปผูกติดหรือมีสายสัมพันธ์ที่เหนียวแน่น (Interlocking) อยู่กับบุคคลในวงแหวนชั้นรองหรือชั้นกลาง ซึ่งมีการอุปถัมภ์ค้ำจุนและมีความศรัทธากันมาอย่างยาวนานจนทำให้ผลประโยชน์ทางวัตถุเหมือนกับว่ามีความหมายน้อย ส่วนเครือญาติ ตระกูลที่สำคัญ ๆ อย่างตระกูล โฆสิตาภและตระกูลอื่น ๆ จะแปรเปลี่ยนไปตามผลประโยชน์ที่เป็นทั้งเชิงสัญลักษณ์และตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งถ้าคราวใดที่มีทรัพยากรเพียงพอและการจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองต่าง ๆ ไม่เหลื่อมล้ำกันมากเครือข่ายเหล่านี้ก็จะไม่กระเพื่อม และจะสามารถสังเคราะห์เป็นพลังในการขับเคลื่อนกลไกอื่นได้เป็นอย่างมาก ในขณะที่เดียวกันถ้าเมื่อไหร่ศูนย์กลางทางอำนาจของเครือข่ายขาดแคลนทรัพยากรหรือมีการจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองไม่ลงตัว ก็จะมีการแตกตัวแยกกลุ่มเกิดขึ้นได้เช่นกัน สำหรับเครือข่ายลูกเสือชาวบ้านเป็นเครือข่ายที่ค่อนข้างนิ่งไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงมากนัก เมื่อมีการเลือกตั้งขึ้นคราวใดผู้นำกลุ่มก็จะดมพลังไปช่วยบุคคลศูนย์กลางได้อย่างเป็นกอบเป็นกำ เครือข่ายลูกเสือชาวบ้านนั้นส่วนใหญ่จะผูกพันกันผ่านอุดมการณ์ชุดหนึ่งที่เรียกว่าความรักชาติ ซึ่งอุดมการณ์ชุดนี้ถูกผลิตซ้ำผ่านหน่วยงานราชการและสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ข้าราชการปกครอง ข้าราชการครู และตำรวจตระเวนชายแดนเป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญในการกำหนดทิศทางคะแนนเสียงของเครือข่ายลูกเสือชาวบ้าน ไม่แพ้กับประธานรุ่นของลูกเสือชาวบ้านในรุ่นต่าง ๆ ของการฝึก โดยแกนนำของลูกเสือชาวบ้านที่กล่าวถึงข้างต้นจะประสานงานใกล้ชิด และผูกติดอยู่กับข้าราชการ จนมีความคุ้นเคย และมีลักษณะเกี่ยวประโยชน์กันในหลายเรื่อง และกลุ่มสุดท้ายคือ เครือข่ายเป็นไปในลักษณะการอุปถัมภ์ในเชิงแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ เครือข่ายในกลุ่มนี้ได้แก่ เครือข่ายบอร์นไซ เครือข่ายผู้เลี้ยงโคนม เครือข่ายปลาสวยงาม เครือข่ายชาวนา และเครือข่ายผลประโยชน์ในระดับพื้นที่ โดยเครือข่ายเหล่านี้จะสนับสนุนโครงสร้างอำนาจของนายทวิชให้ดำรงอยู่ก็ต่อเมื่อผลประโยชน์ที่นายทวิชหยิบยื่นให้สามารถจูงใจ หรือโน้มน้าวให้กลุ่มบุคคลเหล่านั้นร่วมมือด้วยหรือไม่ สำหรับการหยิบยื่นผลประโยชน์ในเชิงพื้นที่นั้นนายทวิชได้สนับสนุนการพัฒนาในด้าน

ต่าง ๆ โดยใช้ทั้งงบประมาณของภาครัฐและงบประมาณส่วนตัว ซึ่งเป็นลักษณะที่เรียกว่าการซื้อพื้นที่ สำหรับรายละเอียดของสมาชิกในวงแหวนวงนอก ดังภาพที่ 4-15

ภาพที่ 4-15 สมาชิกภายในวงแหวนชั้นนอกเครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิช

เครือข่ายอำนาจใหม่ของนายจรูญ วัฒนกร

เครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของนายจรูญ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์โดยการแสดงให้เห็นถึงการก่อรูปและการสร้างและขยายเครือข่าย รวมไปถึงการรักษาอำนาจ โดยผู้วิจัยจะชี้ให้เห็นถึงกิจกรรมและการแลกเปลี่ยนทรัพยากรกันภายในเครือข่าย รวมไปถึงเงื่อนไขและพันธการต่าง ๆ ที่จะ

นำไปสู่ความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่น และตกผลึกเป็น โครงสร้างอำนาจชุดหนึ่งของสังคมท้องถิ่น จังหวัดราชบุรี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เครือข่ายอุปถัมภ์ของนายจรูญ วัฒนากร ส่วนใหญ่จะลงหลักปักฐานแน่นหนาในเขต อำเภอเมืองและอำเภอดำเนินสะดวก การก่อรูปเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายจรูญ เกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกับเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิชที่อำเภอดำเนินสะดวก และอำเภอโพธาราม นายจรูญเป็นนักธุรกิจ Import-Export และธุรกิจเกี่ยวเนื่องภายในการทำเรือ แห่งประเทศไทย นายจรูญเป็นเพื่อนร่วมอาชีพกับนายทวิช ก่อนหน้าที่นายจรูญจะมาลงสมัคร รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดราชบุรี นายจรูญเคยดำรงตำแหน่งเป็นเทศมนตรี เทศบาลนครกรุงเทพฯ ตระกูลของนายจรูญเป็นลูกจีนรุ่นที่ 2 ที่มาตั้งรกรากอยู่ที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ในช่วงต้นครอบครัวของนายจรูญมีอาชีพค้าไม้ซุง และต่อมาได้สะสมทุนจากการค้า ไม้จนเป็นตระกูลที่มั่งคั่งมากตระกูลหนึ่งในจังหวัดราชบุรี หลังจากนั้นนายจรูญเข้าไปศึกษาต่อใน กรุงเทพฯ เมื่อสำเร็จการศึกษานายจรูญก็หันเข้าสู่อาชีพ Import-Export จนประสบผลสำเร็จและมีชื่อเสียงในระดับประเทศ การสร้างเครือข่ายการเมืองของนายจรูญในจังหวัดราชบุรีมีบุคคล ศูนย์กลางในการเชื่อมโยงอยู่ 3 คน คือ จ.ส.อ.ประสิทธิ์ ทองยง และจ.ส.อ.พินิจ กลัดเข็มทอง และนายนิเวศ นุตพันธุ์พิสุทธิ์

จ.ส.อ.ประสิทธิ์ ทองยง เป็นบุคคลที่อยู่ขึ้นในและเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้าง และดูแลเครือข่ายของนายจรูญในพื้นที่เขตอำเภอเมืองและอำเภอดำเนินสะดวก สำหรับการก่อรูปของ เครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของนายจรูญ ประสิทธิ์ ทองยง (สัมภาษณ์, 14 กุมภาพันธ์ 2555) ได้เล่า ให้ฟังว่า “เดิมทีนายจรูญมีภูมิลำเนาอยู่ที่อำเภอดำเนินสะดวก แม่ของนายจรูญกับแม่ของตนเป็นพี่น้องกัน ซึ่งใช้นามสกุลเดียวกัน คือ สุขคนธมาน ถ้าจะนับญาติระหว่างนายจรูญกับตน ก็จะเป็นลูกพี่ลูกน้อง กัน โดยนายจรูญมีศักดิ์เป็นลูกพี่ของตน การสร้างเครือข่ายของนายจรูญในจังหวัดราชบุรี ได้เชื่อมผ่านหลายเครือข่าย สำหรับอำเภอเมืองกับอำเภอดำเนินสะดวกซึ่งเป็นญาติพี่น้อง และ จ.ส.อ.พินิจ กลัดเข็มทอง เป็นบุคคลวงในที่เป็นหัวเรือหลักในการเชื่อมโยงกับเครือข่ายต่าง ๆ”

ประสิทธิ์ ทองยง (สัมภาษณ์, 14 กุมภาพันธ์ 2555) ยังเล่าต่อไปว่า “ตนเข้ารับราชการ ทหารเมื่อ พ.ศ. 2498 เนื่องจากว่าปีดังกล่าวมีการรับสมัครผู้ที่จบการศึกษามัธยมศึกษาที่ 4 ขึ้นไป เข้าเป็นทหารประจำการของกรมทหารช่าง ค่ายภาณุรังสี จังหวัดราชบุรี ซึ่งรับจำนวนไม่จำกัด ขณะที่ จ.ส.อ.ประสิทธิ์รับราชการทหารอยู่ค่ายภาณุรังสีได้เพื่อนคู่หูที่สำคัญ คือ จ.ส.อ.พินิจ กลัดเข็มทอง เราสนิทสนมกันเพราะต้องปฏิบัติงานด้วยกันทุกวัน ต่อมาเมื่อนายจรูญเริ่มเข้ามาทำ กิจกรรมทางการเมืองเพื่อเตรียมลงรับสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด ราชบุรี นายจรูญก็ให้ตนลาออกจากการเป็นทหาร โดยให้มาเป็นผู้ช่วยนายจรูญในการหาเสียง

เลือกตั้ง ซึ่งนายจรรยาจะเป็นผู้จ่ายเงินเดือนและเลี้ยงดูครอบครัวของตนในทุกด้าน ต่อมาตนก็ได้ลาออกจากการเป็นทหารในปี พ.ศ. 2512 มาช่วยนายจรรยา ซึ่งเป็นลูกผู้พี่ในการหาเสียงและสร้างเครือข่ายอย่างเต็มตัว หลังจากนั้นตนก็ได้ชวนให้เพื่อนคู่หู คือ จ.ส.อ.พินิจ ลาออกมาทำงานกับนายจรรยาเช่นเดียวกับตนอีกคน โดยนายจรรยาได้ให้เงินเดือน จ.ส.อ.พินิจ เท่ากับตน ซึ่งสูงกว่าเงินเดือนทหารมาก นอกจากนั้นแล้วนายจร่ายยังมีเงินพิเศษไว้สำหรับเลี้ยงดูห้วยกะแนน และประสานภายในเครือข่ายอีกด้วย ”

การบอกเล่าของจ.ส.อ.ประสิทธิ์ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์พิเศษ นุตพันธุ์พิสุทธิ์ (สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2555) ว่า “บุคคลสำคัญในเครือข่ายของนายจรรยาที่คอยติดตามนายจรรยาตลอดก็คือ จ.ส.อ.พินิจ กลัดเข็มทอง (องค์ดำ) และจ.ส.อ.ประสิทธิ์ ทองยง (องค์ขาว) ทั้งสองเป็นเพื่อนสนิทกันหลังจากลาออกจากราชการทหาร ได้รับเงินเดือนจากนายจรรยา และทั้งสองท่านเป็นบุคคลสำคัญในการเชื่อมโยงเครือข่ายของนายจรรยา โดย จ.ส.อ.พินิจ จะดูแลและสร้างเครือข่ายให้นายจรรยาในเขตพื้นที่มีนักเลงมาก เช่น ตำบลพิบูลทอง ตำบลสามเรือน ตำบลบางป่า ตำบลพงสวาย ตำบลหลักเมือง และตำบลโคกหม้อ จ.ส.อ.พินิจเป็นคนที่มันส์นักเลงถึงลูกถึงคนใจถึง ดังนั้น จ.ส.อ.พินิจจึงมีเพื่อนฝูงในแวดวงนักเลง วงการนักพนันและวงการสูบบุหรี่มากมาย” กิจกรรมทางการเมืองส่วนใหญ่ของ จ.ส.อ.พินิจ จะเกี่ยวกับการแก้ปัญหาให้กับชาวบ้าน เมื่อชาวบ้านมาหาก็จะได้พบ และลงพื้นที่ไปช่วยแก้ปัญหาทันที จ.ส.อ.พินิจ จะใช้เวลาส่วนมากคลุกคลีอยู่ในพื้นที่ การช่วยเหลือชาวบ้านของ จ.ส.อ.พินิจส่วนมากหนักไปในเรื่องการประสานงาน เช่น ชาวบ้านเดือดร้อนเรื่องถนน เรื่องน้ำ ก็จะประสานงานไปยังนายจรรยา ซึ่งเป็นนักการเมืองระดับชาติเพื่อдингทรัพยากรทั้งทางด้านงบประมาณ และเครื่องมือเครื่องใช้มาช่วยแก้ปัญหา ในส่วนงานประเพณีในชีวิตประจำวันของประชาชน เช่น งานแต่ง งานบวช งานศพ จ.ส.อ.พินิจจะเป็นคนช่วยประสานเรื่องการยืมของจากวัด การอำนวยความสะดวกในการติดต่อกับทางราชการ รวมไปถึงการประสานไปยังนายจรรยาให้มาเป็นประธานและมาเป็นเกียรติแก่เจ้าภาพ ชาวบ้านส่วนใหญ่ก็จะใกล้ชิดและรักใคร่ จ.ส.อ.พินิจและตอบแทนโดยการจงรักภักดีต่อ จ.ส.อ.พินิจ และคอยส่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญของพื้นที่ให้แก่ จ.ส.อ.พินิจเป็นระยะ ๆ รวมไปถึงการลงคะแนนเสียงให้กับคนที่ จ.ส.อ.พินิจสนับสนุน เห็นได้จากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุก ๆ ครั้ง

จ.ส.อ.ประสิทธิ์เป็นคนดูแลเครือข่ายในตำบลรอบนอกอำเภอเมือง เช่น ตำบลเกาะพลับพลา ตำบลเขาแร่ ตำบลหนองกลางนา ตำบลคูบัว ตำบลห้วยไผ่ สำหรับวิธีการสร้างเครือข่ายก็เป็นไปในลักษณะคล้ายกับตำบลคอนแร่ ซึ่งส่วนใหญ่จะสร้างเครือข่ายผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระ และกลุ่มผู้นำธรรมชาติ ซึ่งในพื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่านายจรรยาเป็นผู้อุปถัมภ์

คนสำคัญ ซึ่งมีการช่วยเหลือทั้งทางด้านการเงิน ปกป้องคุ้มครอง และสนับสนุนทางด้านการประกอบอาชีพ รวมไปถึงสนับสนุนงบประมาณในการสร้างสาธารณะประโยชน์ในชุมชนหมู่บ้าน นายจรรยาจะลงมาพื้นที่เพื่อพบปะกับชาวบ้านเป็นระยะ โดยให้ จ.ส.อ.ประสิทธิ์เข้ามาจัดตั้งมวลชนร่วมกับเครือข่ายผู้นำที่ตนใกล้ชิดไว้ก่อน การลงพื้นที่ของนายจรรยาส่วนใหญ่จะสอบถามถึงปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้าน ซึ่งที่จริงนายจรรยารู้ข้อมูลดังกล่าวอยู่แล้ว จากการให้ จ.ส.อ.ประสิทธิ์ และ จ.ส.อ.พินิจลงพื้นที่ ดังนั้นการร่วมปรึกษารื้อหรือกันถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา นายจรรยาได้จัดเตรียมเครื่องมือและวิธีการแก้ปัญหาที่ตรงกับความต้องการของชาวบ้าน เนื่องมาจากว่าได้ทราบข้อมูลและเตรียมการมาก่อนหน้านี้แล้ว และในตอนท้ายของทุกครั้งที่นายจรรยาลงพื้นที่พบปะกับชาวบ้าน นายจรรยาจะเล่าถึงสถานการณ์ของบ้านเมืองให้ชาวบ้านฟัง ซึ่งในช่วงนั้นข้อมูลข่าวสารเรื่องเหตุการณ์บ้านเมืองยังมีช่องทางในการสื่อสารให้ประชาชนรับทราบน้อย เพราะว่าการโทรศัพท์ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย ส่วนวิทยุทรานซิสเตอร์ชาวบ้านก็ยังมีฟังกันไม่มาก ดังนั้นการที่นายจรรยานำเหตุการณ์บ้านเมืองไปบอกกล่าวกับชาวบ้านนั้น จึงเป็นที่สนใจเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นแล้วนายจรรยาก็ใส่ใจดูแลการแก้ไขปัญหาของตนเองลงไปทุกครั้งในการพูดคุยดังกล่าว ซึ่งต่อมาเป็นผลให้เกิดความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่น (Interlocking) ผ่านอุดมการณ์ที่สร้างขึ้นในพื้นที่

จ.ส.อ.ประสิทธิ์เป็นบุคคลสำคัญที่สุดในช่วงต้นในเครือข่ายของนายจรรยา โดย จ.ส.อ.ประสิทธิ์ได้เชื่อมโยงและสร้างเครือข่ายที่สำคัญหลายเครือข่าย ที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ การเข้าไปผูกพันกับกลุ่มอาชีพเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพที่มีคนอยู่ในเครือข่ายเป็นจำนวนมาก ในกลุ่มดังกล่าว จ.ส.อ.ประสิทธิ์ เชื่อมโยงผ่านกับเพื่อนรุ่นน้องที่ชื่อ นิเวศ นุตพันธ์พิสุทธิ์ เป็นบุคคลที่อยู่ในวงแหวนชั้นในที่สำคัญมากคนหนึ่งของเครือข่ายนายจรรยา นายนิเวศมีคุณพ่อชื่อนายฮกแซซึ่งเป็นบุคคลศูนย์กลางของสมาคมเครื่องเคลือบดินเผาจังหวัดราชบุรี และเป็นบุคคลสำคัญที่คอยประสานกับสมาชิกในเครือข่ายเพื่อขอความร่วมมือในด้านต่าง ๆ นอกจากนั้นนายนิเวศยังมีเพื่อนสนิทที่มีเครือข่ายมากอย่าง นายเอกชัย สุพานิชวรภาชน์ (ก้านหลัก) ซึ่งต่อมาเป็นตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก และเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างนายบุญเอิบ กิตติอุดม ซึ่งต่อมาเป็นนายกเทศมนตรี เมืองราชบุรี

สำหรับการขยายเครือข่ายของนายจรรยาในอำเภอเมืองและอำเภอดงหลวง ประสิทธิ์ ทองยง (สัมภาษณ์, 14 กุมภาพันธ์ 2555) เล่าให้ฟังว่า “ นายจรรยาได้วางแผนให้ตน ลงไปเก็บข้อมูลในตำบลต่าง ๆ ว่าในตำบลนั้นก้านเป็นใคร ผู้ใหญ่บ้านเป็นใคร หรือบุคคลที่ชาวบ้านเชื่อฟังเกรงใจเป็นใคร และยังให้ตนไปสืบหาข้อมูลอีกว่าผู้นำหรือบุคคลสำคัญที่กล่าวข้างต้น มีอาชีพ

อะไร และมีปัญหาอะไรบ้างหรือไม่ เช่น ปัญหานี้สิน ปัญหาการประกอบอาชีพหรืออื่น ๆ หลังจากที่ได้ข้อมูลมาครบถ้วนแล้ว ก็นำมาร่วมวิเคราะห์กับนายจรูญและทีมวางแผนการเลือกตั้ง ต่อมาก็หาวิธีในการสร้างสายสัมพันธ์กับบุคคลดังกล่าว เช่น ที่ตำบลคอนแร่ชาวบ้านส่วนใหญ่เชื่อฟังกำนันฉม พลอยชุม นายจรูญก็ส่งตนลงไปประกบเพื่อคอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น สนับสนุนเรื่องงบประมาณในการพัฒนาหมู่บ้านทั้งที่เป็นส่วนตัวและงบประมาณของรัฐ รวมไปถึงสนับสนุนเงินในการจัดงานประเพณีสำคัญต่าง ๆ และการให้เงินเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัว แก่กำนันฉม ในขณะที่ตัวนายจรูญก็แต่งตั้งตนเป็นตัวแทนในการดูแลความเดือดร้อนของชาวบ้านร่วมกับผู้นำคนอื่น ๆ ในตำบลคอนแร่ กำนันฉมเป็นคนที่มีการผูกพันเป็นกำนันผู้ใหญ่ มากมายกินพื้นที่หลายตำบล เช่น ตำบลห้วยไผ่ ตำบลน้ำพุ ตำบลทุ่งหลวง และตำบลวังมะนาว อำเภอปากท่อ กำนันฉมเป็นกำนันคนหนึ่งของอำเภอเมืองที่ได้รับแต่งตั้งจากกระทรวงมหาดไทย ให้เป็นสมาชิกสภาจังหวัด โดยผ่านการเสนอชื่อของผู้ว่าราชการจังหวัด กำนันฉมมีความสนิทสนม และชอบคบกับตนเป็นอย่างมากมีการคบหาสมาคมกันในฐานะพรรคพวกเพื่อนฝูงกินเที่ยวด้วยกัน การที่กำนันฉมและเครือข่ายได้เข้าไปช่วยเหลือนายจรูญ ก็เพราะว่าคิดว่าไปช่วยเหลือญาติของพรรคพวก กล่าวคือ ญาติของตนนั่นเอง”

การสร้างสายสัมพันธ์กับชาวบ้านนั้น จ.ส.อ.ประสิทธิ์มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับ จ.ส.อ.พินิจ เพียงแต่ว่า จ.ส.อ.ประสิทธิ์ไม่ค่อยลงไปคลุกคลีดีโม่งในพื้นที่เหมือนกับ จ.ส.อ.พินิจ แต่ จ.ส.อ.ประสิทธิ์ จะวางเครือข่ายที่เป็นญาติ และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อคอยส่งข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการวิเคราะห์ส่วนใหญ่จะเน้นปัญหาของผู้นำเพื่อประสานมายังนายจรูญเพื่อทำการแก้ไข เมื่อระบบเครือข่ายขยายกว้างขึ้นและเริ่มมีคู่แข่งทางการเมือง นายจรูญเริ่มวางบทบาท จ.ส.อ.ประสิทธิ์ใหม่ โดยสนับสนุนให้เข้าสู่อำนาจทางการเมืองระดับจังหวัดโดยการเป็นสมาชิกสภาจังหวัด หลังการเสียชีวิตของ สจ.สมพร พุ่มสะอาด ด้วยการประสานพลังของ สจ.นิเวศ และ จ.ส.อ.พินิจ ซึ่งเป็นพันธมิตรกันมาอย่างยาวนาน

การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นเกิดขึ้นอีกครั้ง หลังจากที่มีรัฐบาลมีนโยบายให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) ขึ้นใน ปี พ.ศ. 2523 ในการเลือกตั้งครั้งดังกล่าว มีการปรับเปลี่ยนแหล่งที่มาทางอำนาจอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ แต่ก่อนการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองต้องอ้างอิงอยู่กับข้าราชการระดับสูงของจังหวัดเป็นอย่างมาก นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 แหล่งอ้างอิงของการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองในระดับจังหวัดมีฐานกว้างขึ้น กล่าวคือ มีฐานอ้างอิงจากนักการเมืองระดับชาติ ข้าราชการชั้นสูงของจังหวัด ผู้ใหญ่บ้านกำนัน พระ เภรือญาติ เครือข่ายอาชีพ และประชาชน ซึ่งจะแปรผันไปตามลักษณะของพื้นที่

สำหรับอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ในปี พ.ศ. 2523 นายจรูญได้ส่งบุคคลสำคัญในเครือข่ายอำนาจของตนเข้าไปมีส่วนในการควบคุมและจัดสรรทรัพยากรในระดับจังหวัดในตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) ด้วยกันหลายคน แม้ว่าในขณะนั้นอำนาจตัดสินใจในการจัดสรรและควบคุมทรัพยากรที่มีค่าของจังหวัดเกือบทั้งหมดจะอยู่ในมือผู้ว่าราชการจังหวัด แต่กระนั้นก็ตามอาจกล่าวได้ว่าในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงต้นที่ถือกำเนิดของระบบเศรษฐกิจการเมืองในระดับท้องถิ่นของจังหวัดราชบุรีก็ว่าได้ เห็นได้จากการที่พ่อค้าและนายทุนน้อยในท้องถิ่น เริ่มเข้าไปต่อรองชิงอำนาจกับข้าราชการระดับสูงของจังหวัด และถ้าเหลียวมองไปดูที่มาของสมาชิกสภาจังหวัดของจังหวัดราชบุรีในช่วงนั้น ก็จะเห็นแหล่งอ้างอิงในการเข้าสู่อำนาจที่สำคัญอย่างน้อย 3 แหล่ง กล่าวคือ เครือข่ายนักการเมืองระดับชาติเป็นหลัก เครือญาติและเครือข่ายอาชีพ ปราบฏการณ์ดังกล่าวเห็นได้จากการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของนายนิเวศ นุตพันธุ์พิสุทธิ์ ในตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) นายนิเวศได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายการเมืองระดับชาติ กล่าวคือ เครือข่ายของนายจรูญ เครือญาติ และเครือข่ายอาชีพเครื่องปั้นดินเผาให้เป็น สจ. ในการลงรับสมัครเลือกตั้งเป็นครั้งแรกด้วยคะแนนท่วมท้น

การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองระดับจังหวัดของนายนิเวศ เริ่มต้นจาก จ.ส.อ.ประสิทธิ์ได้พานายนิเวศเข้าไปพบนายจรูญ เพื่อขอให้สนับสนุนนายนิเวศลงสมัครรับเลือกตั้ง สจ.เขตอำเภอเมือง ซึ่งนายจรูญก็ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี โดยให้ จ.ส.อ.ประสิทธิ์ และ จ.ส.อ.พินิจ เป็นพี่เลี้ยงช่วยดูแลในการหาเสียง และให้ จ.ส.อ.ประสิทธิ์ และ จ.ส.อ.พินิจ เชื่อม (Link) ไปยังเครือข่ายของตน เพื่อให้การสนับสนุนนายนิเวศ รวมไปถึงสนับสนุนปัจจัยทางการเงินแก่นายนิเวศอีกทางหนึ่ง ต่อมา นายนิเวศก็ตอบแทนโดยการช่วยนายจรูญหาเสียงเลือกตั้ง และช่วยดูแลเครือข่ายนายจรูญอีกทอดหนึ่งผ่านการผันงบประมาณมาจากสภาจังหวัด นายนิเวศมีความสนิทสนมคุ้นเคยกับ จ.ส.อ.ประสิทธิ์ ซึ่งเป็นเครือญาติและบุคคลลงในของนายจรูญ ผ่านเครือข่ายอาชีพเครื่องปั้นดินเผา นายนิเวศ และ จ.ส.อ.ประสิทธิ์ มีการช่วยเหลือกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จ.ส.อ.ประสิทธิ์ และนายนิเวศมีการไปมาหาสู่กันเป็นประจำ โดยเฉพาะช่วงหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.ส.อ.ประสิทธิ์ ก็ได้เชิญชวนให้นายนิเวศมาช่วยหาเสียงให้กับนายจรูญ จากการได้ทำงานร่วมกันทางการเมืองระยะหนึ่ง จ.ส.อ.ประสิทธิ์ ก็พบว่านายนิเวศมีเครือข่ายอยู่เป็นจำนวนมาก กล่าวคือ ในย่านตลาดสดในเมืองราชบุรีส่วนใหญ่กลุ่มแม่ค้าจะเป็นเครือข่ายภรรยาของนายนิเวศ ส่วนที่โรงช้าง และวัดมหาธาตุ เป็นเครือข่ายสำคัญของนายเอกชัย สุพานิชวรภาชน์ (กำนันหลัก) ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทและเป็นอีกคนหนึ่งที่ได้รับสนับสนุนให้นายนิเวศ ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) ในเขตอำเภอเมือง นอกจากนั้นแล้วครอบครัวของนายนิเวศมีอาชีพปั้นโอ่ง ซึ่งเป็น

อาชีพที่มีชื่อเสียงและทำกันมากในเกือบทุกตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี กลุ่มบุคคลที่มีอาชีพการปั้นโอ่งในจังหวัดราชบุรี มีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสมาคม กล่าวคือ สมาคมเครื่องเคลือบดินเผาราชบุรี ซึ่งสมาคมนี้เดิมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหา 3 ประการ คือ ประการแรก เพื่อแก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนฟืน โดยการรวมกลุ่มกันเพื่อต่อรองกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในการตัดไม้มาทำฟืนสำหรับเผาเผา ประการที่สอง เพื่อกำหนดราคาสินค้าที่มีมาตรฐานเดียวกันให้มีราคาเท่ากัน เพื่อป้องกันการแข่งขันกันทางการตลาด ซึ่งอาจขายตัดราคากันเอง ประการที่สาม เพื่อแก้ปัญหาเรื่องการขนส่ง กล่าวคือ อาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผานั้นปัญหาการขนส่งเป็นปัญหาที่ใหญ่ที่สุด เพราะสินค้าเครื่องปั้นดินเผานั้นน้ำหนักไม่มากแต่ใช้พื้นที่มาก ซึ่งมีลักษณะเดียวกับการใช้รถสิบล้อบรรทุกขนุน หรือฟาง การขนส่งเครื่องปั้นดินเผาในแต่ละครั้งรถสิบล้อหนึ่งคันใส่โอ่งได้ไม่กี่ใบ ถ้าจะบรรทุกมากก็มีผิดกฎหมายบ้านเมืองอีก ด้วยสาเหตุที่สำคัญ 3 ดังกล่าว จึงเป็นเหตุผลหลักในการรวมกลุ่มเป็นสมาคมเครื่องเคลือบดินเผา ซึ่งสมาคมดังกล่าวในช่วงนั้นมีแกนนำในคณะกรรมการ คือ นายชกแซซึ่งเป็นบิดาของนายนิเวศ และพี่ชายของนายเอกชัย ต่อมากลุ่มบุคคลที่บริหารสมาคมเครื่องเคลือบดินเผา มีการพัฒนาไปสู่ขั้นนำทางการเมืองท้องถิ่นหลายท่านที่เด่น ๆ เช่น กลุ่มโหมะบดี กลุ่มรัตน โกสินทร์เครื่องปั้นดินเผา เคยสลับกันขึ้นดำรงตำแหน่ง นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหลักเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี กลุ่มโหมะบดี มีนายรัตนชัย โหมะบดี อดีตนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหลักเมืองเป็นบุคคลศูนย์กลางของเครือข่าย กลุ่มเจริญดินไทย มีนายนิเวศ นุตพันธ์พิสุทธิ์ เป็นสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) และต่อมาเป็นประธานสภาจังหวัดหลายสมัย บิดาของนายนิเวศก็เป็นบุคคลสำคัญในสมาคมฯ กลุ่มต่อมาคือกลุ่มเถาสงได้มีนายเอกชัยหรือกำนันหลักเป็นตัวแทน และเป็นผู้สนับสนุนนักการเมืองจนประสบความสำเร็จหลายท่าน ตอนหลังกำนันหลักผันตัวไปดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก นับตั้งแต่ พ.ศ. 2510 เป็นต้นมามีโรงงานเครื่องปั้นดินเผาถึง 35 โรง ซึ่งตั้งกระจายอยู่ในอำเภอเมือง โดยเฉพาะตำบลในเมือง ตำบลเจดีย์หัก ตำบลหลักเมือง ตำบลโคกหม้อ และตำบลพงศาวาย เพราะทั้ง 5 ตำบลที่กล่าวมาข้างต้นมีประชาชนเข้าไปเป็นแรงงานในโรงงานเครื่องปั้นดินเผาจำนวนมาก ดังนั้นจึงเป็นฐานเสียงและเครือข่ายที่สำคัญของนายนิเวศ นอกจากนั้นแล้วคุณพ่อของนายนิเวศ ยังเป็นบุคคลที่กว้างขวางมีเพื่อนฝูงมาก และเป็นคนที่ชอบคบค้าสมาคมกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในระดับจังหวัด ทั้งศาล อัยการ ทหาร ตำรวจ และข้าราชการฝ่ายปกครองระดับสูง การที่คุณพ่อของนายนิเวศมีความสนิทสนมกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในระดับจังหวัด ส่งผลชาวบ้านที่เดือดร้อนในเรื่องต่าง ๆ เข้าหาเป็นจำนวนมากเพื่อขอร้องให้คุณพ่อนายนิเวศ ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านคดีความ ด้านการอำนวยความสะดวกในการทำการค้า การรับเหมาก่อสร้าง รวมไปถึงปกป้องจากการถูกรังแกจากข้าราชการ และอื่น ๆ นอกจากนั้นแล้วในตำบลรอบนอกเขตเมืองนั้นนายนิเวศเชื่อมต่อไป

ตามเครือข่ายเดิมของนายจรรยา ผ่าน จ.ส.อ.พินิจ และจ.ส.อ.ประสิทธิ์ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน และกลุ่มคนไทยเชื้อสายขวนในตำบลคูบัว หัวไร่ และบางส่วนของตำบลคอนแร่ เครือข่ายนายนิเวศ เมื่อผนวกรวมกับเครือข่ายนายจรรยา ก็จะสะท้อนให้เราเห็น ภาพความสัมพันธ์ในเชิงอุปถัมภ์ในสองระดับ คือ ในระดับแรกแก่นำระดับชาติ คือ นายจรรยา อุปถัมภ์นายนิเวศ และระดับรองลงมาคือ นายนิเวศและเครือญาติอุปถัมภ์ประชาชน ซึ่งจะเห็นได้ว่า อำเภอเมืองและอำเภอวัดเพลงในช่วงเวลาดังกล่าว ระบบอุปถัมภ์เป็นกลไกที่สำคัญในการกำกับ พฤติกรรมทางสังคมของผู้นำกับชาวบ้าน

แน่นอนว่าเครือข่ายอำนาจในเขตอำเภอเมืองและวัดเพลง จะเป็นการซ้อนทับและ เชื่อมโยงกันอยู่ระหว่างเครือข่ายของนายจรรยา โดยมี จ.ส.อ.พินิจ และจ.ส.อ.ประสิทธิ์ กับเครือข่าย นายทวิชที่มีนายอรรถ และเครือข่ายศาสนาเป็นแกนกลาง ซึ่งการเชื่อมโยงของเครือข่ายทั้งสอง เพราะว่ามีผลประโยชน์ร่วมกันในการในการควบคุมทรัพยากรและผลประโยชน์ทางธุรกิจ รวมไปถึงเกียรติยศชื่อเสียง การเชื่อมโยงดังกล่าวได้สร้างหลักประกันในชัยชนะการเลือกตั้ง เพื่อเข้าควบคุมและจัดสรรทรัพยากรในระดับชาติ ให้กับนักการเมืองที่ซื้อทวิช กลิ่นประทุม และจรรยา วัฒนากร ตั้งแต่ พ.ศ. 2512 มาจนถึงปี พ.ศ. 2539 เป็นอย่างน้อย หลังจากนั้นก็มี การแตกตัวทางการเมืองเกิดเครือข่ายใหม่ๆ ขึ้นมาท้าทายอำนาจของกลุ่มนายทวิชในขณะเดียว เครือข่ายนายทวิช ก็พยายามสืบทอดอำนาจเช่นเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยกล่าวไว้อย่างละเอียดในบทที่ 5

1. บทสังเคราะห์เครือข่ายอำนาจใหม่ของนายจรรยา วัฒนากร

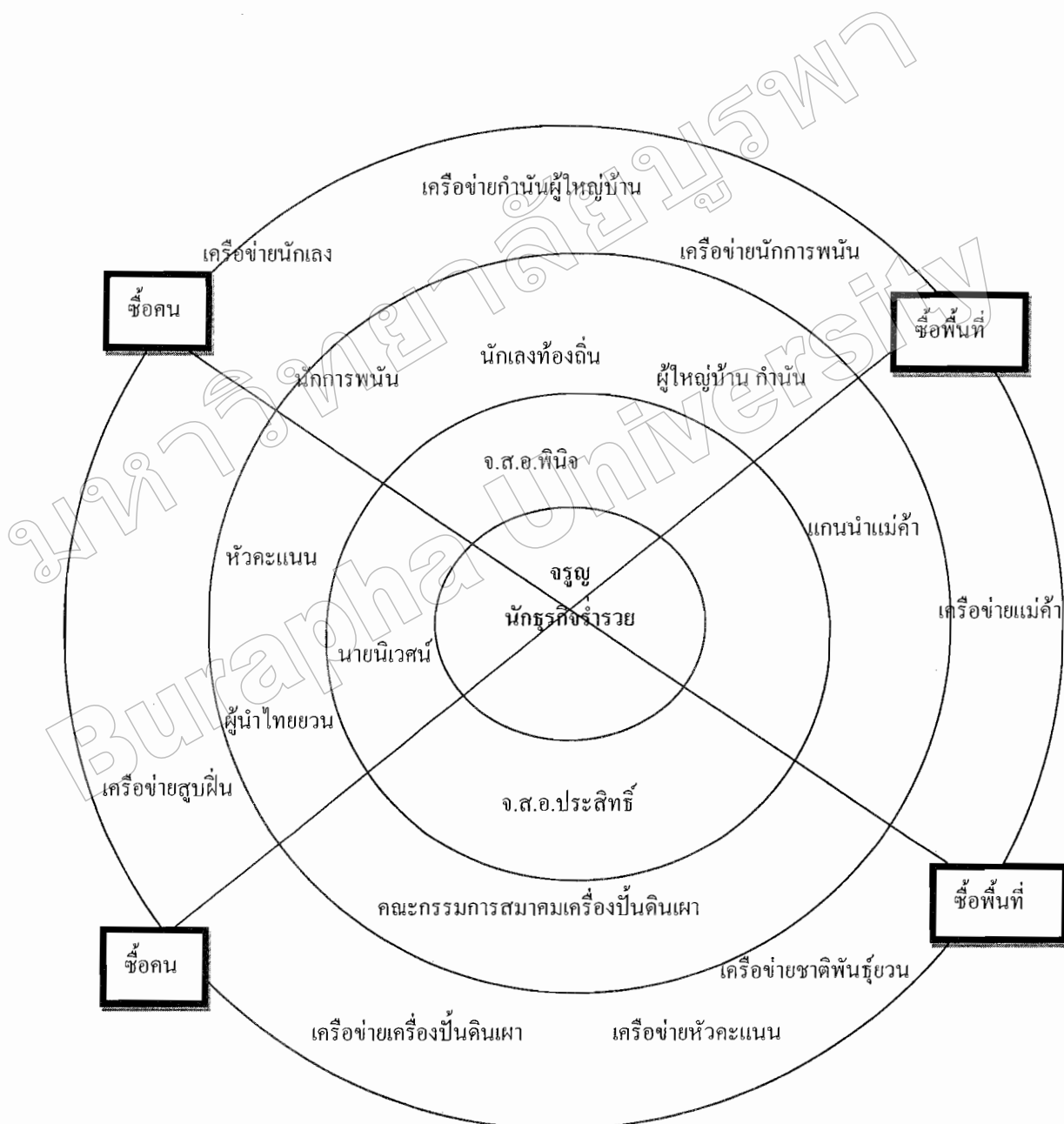
เครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายจรรยา วัฒนากร เป็นเครือข่ายที่สำคัญเครือข่าย หนึ่งของจังหวัดราชบุรี ดังนั้นการสังเคราะห์เครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายจรรยา จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นภาพโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นของจังหวัดราชบุรี ได้แจ่มชัดขึ้น สำหรับการนำเสนอในตอนนี้อย่างจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ ส่วนแรกผู้วิจัยจะสังเคราะห์ให้ ภาพรวมทั้งหมดของเครือข่ายโดยวิเคราะห์ให้เห็นการเชื่อมโยงทรัพยากรและผลประโยชน์ต่าง ๆ ระหว่างสมาชิกในแต่ละวงแหวน และส่วนที่สองจะวิเคราะห์ให้เห็นกิจกรรมและความสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิกภายในวงแหวนแต่ละวงว่ามีกิจกรรมแบบไหนและใช้ทรัพยากรอะไรใน การแลกเปลี่ยน รวมไปถึงในวงแหวนแต่ละวงสมาชิกมีความสัมพันธ์กันอย่างไร สำหรับเครือข่าย อำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายจรรยาจะมีลักษณะที่แตกต่างไปจากเครือข่ายอำนาจภายใต้ การอุปถัมภ์ของนายทวิช เพราะว่าในวงแหวนชั้นในของเครือข่ายนายจรณานั้น จากข้อค้นพบมี เพียงนายจรรยาคนเดียว ดังนั้นในนำเสนอสมาชิกในวงแหวนชั้นในนั้น ผู้วิจัยจะอธิบายไปพร้อม ๆ กับส่วนที่หนึ่งที่เป็นภาพรวมทั้งหมดของเครือข่ายนายจรรยา สำหรับในส่วนแรกผู้วิจัยแสดงให้เห็น ถึงสมาชิกในวงแหวนแต่ละวงว่าเป็นใครและมีการเชื่อมโยงกับวงแหวนวงอื่น ๆ อย่างไร

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 โครงข่ายความสัมพันธ์ของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายจรูญ

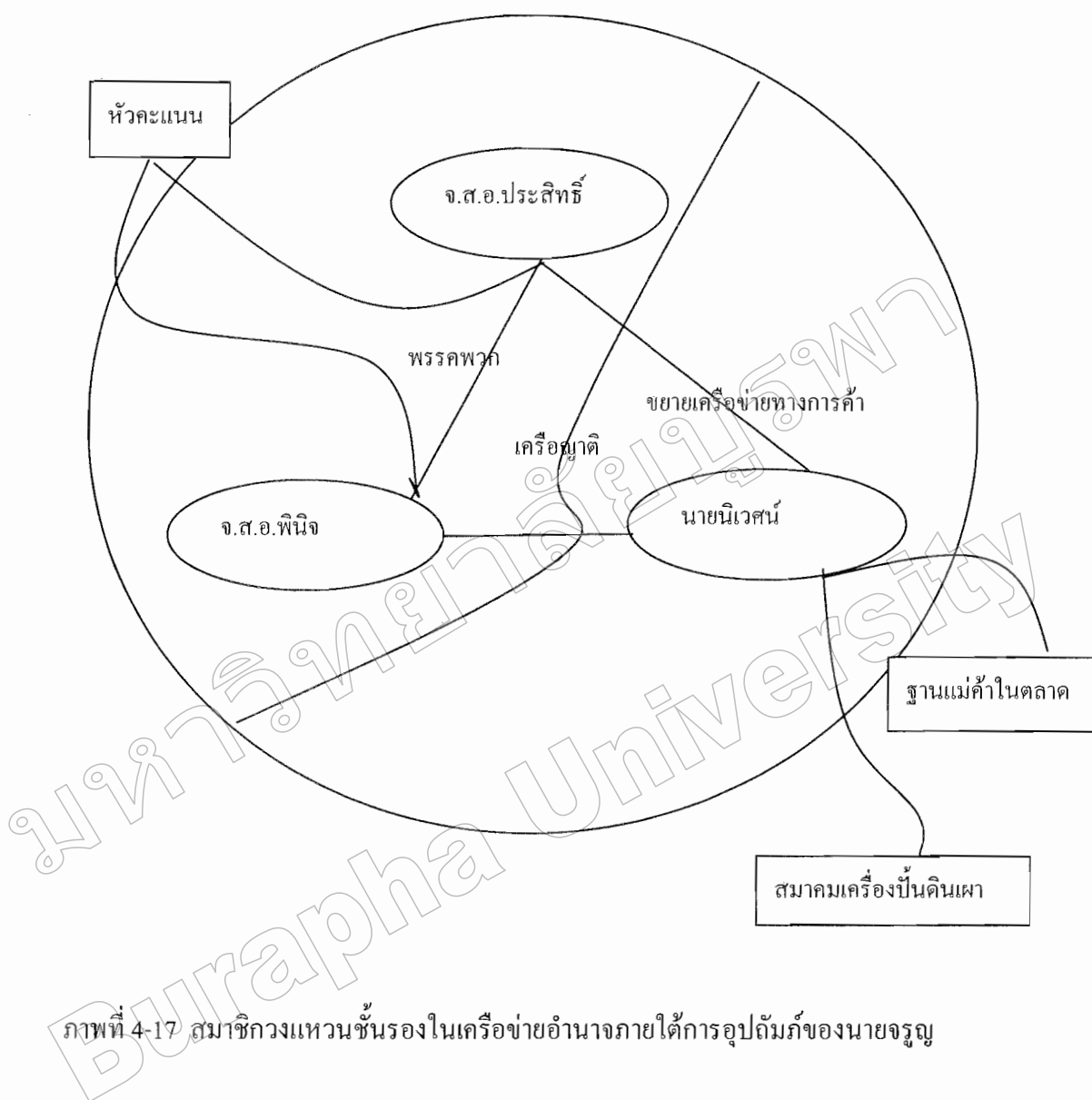
การก่อรูปและการดำรงอยู่ของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายจรูญ มีการเชื่อมโยงข่ายใยกันระหว่างบุคคล (Actor) หลายกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน ออกไปตามพื้นที่และลักษณะเฉพาะของเครือข่าวนั้น นายจรูญเป็นบุคคลศูนย์กลางของเครือข่ายที่ประสบผลสำเร็จทางธุรกิจจนมีความร่ำรวยมีทรัพยากรสำหรับใช้ในอุปถัมภ์และการบริหารจัดการ การเครือข่ายอย่างมากมาย นายจรูญเป็นบุคคลศูนย์กลางทางอำนาจ (Node) บุคคลเดียวที่อยู่วงแหวนชั้นในสุดของเครือข่าย นายจรูญเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้ตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากรเกือบทั้งหมดลงไปสู่เครือข่ายในวงแหวนชั้นอื่น ๆ โดยการเชื่อมโยงผ่านบุคคลที่สำคัญ 3 คน ซึ่งอยู่ในวงแหวนชั้นรองของเครือข่าย บุคคลดังกล่าวคือ จ.ส.อ.ประสิทธิ์ ทองยง จ.ส.อ.พินิจ เชิดเข้มทอง และคนสุดท้ายคือ นายนิเวศ นุดพันธ์พิสุทธิ์ ซึ่งทั้ง 3 อยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ของนายจรูญ โดย จ.ส.อ.ประสิทธิ์ เป็นทั้งเครือญาติและผู้รับการอุปถัมภ์ในด้านต่าง ๆ จากนายจรูญ สำหรับ จ.ส.อ.พินิจได้รับการอุปถัมภ์ทางการเงินและทรัพยากรอื่น ๆ จากนายจรูญเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในระดับต่าง ๆ สำหรับนายนิเวศน์ได้รับอุปถัมภ์ทางการเงินจากนายจรูญบ้างเฉพาะในช่วงที่มีการเลือกตั้ง นายนิเวศน์ได้รับการอุปถัมภ์จากนายจรูญในด้านฐานเสียงเสียงเป็นส่วนใหญ่โดยนายจรูญได้ส่ง จ.ส.อ.ประสิทธิ์ และ จ.ส.อ.พินิจ มาช่วยเชื่อมโยงเครือข่ายและระดมมวลชนเพื่อช่วยนิเวศน์ในการเลือกตั้ง ทั้ง จ.ส.อ.ประสิทธิ์ จ.ส.อ.พินิจ และนายนิเวศ เป็นผู้จัดการระบบเครือข่ายที่สำคัญของนายจรูญ โดย จ.ส.อ.ประสิทธิ์ เป็นผู้เชื่อมโยง (Linkages) กับเครือญาติและผู้นำต่าง ๆ ในแต่ละพื้นที่เพื่อสร้างฐานคะแนนจัดตั้ง ส่วน จ.ส.อ.พินิจเป็นผู้ที่กว้างขวางในแวดวงนักเลง จึงช่วยนายจรูญได้มากในพื้นที่ที่เครือข่ายอำนาจอื่น ๆ เข้าไม่ถึงอย่างพื้นที่ตำบลสามเรือน ตำบลพิกุลทอง สำหรับนายนิเวศน์เป็นบุคคลที่มีเครือข่ายที่สำคัญในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี โดยมีเครือข่ายแม้คำ เครือข่ายเพื่อนร่วมชั้นเรียนทั้งระดับประถมและระดับมัธยม นอกจากนั้นแล้วนายนิเวศน์ยังเป็นบุคคลสำคัญในเครือข่ายเครื่องปั้นดินเผา บุคคลในวงแหวนชั้นรองทั้งสามท่านดังกล่าวเป็นผู้มีบทบาทหลักในการเชื่อมโยงทรัพยากรและข้อมูลข่าวสารส่งไปยังบุคคลในวงแหวนชั้นกลางส่วนใหญ่ซึ่งเป็นผู้นำในพื้นที่ สมาชิกในวงแหวนชั้นกลางนี้จะกระจายอยู่ทั่วทั้งเขตเลือกตั้งที่ 2 บุคคลในวงแหวนชั้นกลางจะเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการแจกจ่ายทรัพยากรลงไปยังผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งบุคคลในวงแหวนชั้นกลางนี้เป็นตัวแปรที่สำคัญในการดำรงอยู่ของเครือข่ายของนายจรูญ เพราะเป็นผู้ที่ต้องติดต่อกับบุคคลในวงแหวนชั้นนอกโดยตรง ซึ่งบุคคลในวงแหวนชั้นนอกนั้นกระจายตัวอยู่ทั่วทั้งพื้นที่ สำหรับสมาชิกใน

วงแหวนชั้นกลางของนายจรรยามีเครือข่ายและกลุ่มสำคัญ ดังนี้ เครือข่ายชาติพันธุ์ไทยวน เครือข่ายนักการพนัน เครือข่ายกำนันผู้ใหญ่บ้าน เครือข่ายหัวคะแนน เครือข่ายแม่ค้า และสมาคมเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งสมาชิกในวงแหวนชั้นนอกนี้เป็นส่วนที่สำคัญในการสนับสนุนการดำรงอยู่ของเครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของนายจรรยา ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสังเคราะห์ได้ตามดังภาพที่ 4-16

ภาพที่ 4-16 โครงข่ายความสัมพันธ์เครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายจรรยา

1.2 วงแหวนชั้นรองในเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายจรูญ วัฒนการ
 สำหรับสมาชิกในวงแหวนชั้นรองในเครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของนายจรูญนั้น
 ประกอบไปด้วยบุคคลที่ใกล้ชิดนายจรูญ 3 ท่าน คือ จ.ส.อ.ประสิทธิ์ ทองยง จ.ส.อ.พินิจ กลัดเข็มทอง
 และนายนิเวศ นุตพันธ์พิสุทธิ์ สำหรับ จ.ส.อ.ประสิทธิ์และ จ.ส.อ.พินิจเข้ามาอยู่ในเครือข่าย
 นายจรูญตั้งแต่ตอนต้นที่นายจรูญเข้ามาสร้างเครือข่ายในจังหวัดราชบุรี จ.ส.อ.ประสิทธิ์กับ
 จ.ส.อ.พินิจเป็นเพื่อนรักกันมีการไปมาหาสู่ช่วยเหลือกันในด้านต่าง ๆ อย่างเสมอดันเสมอปลาย
 ฐานเครือข่ายของ จ.ส.อ.ประสิทธิ์และ จ.ส.อ.พินิจ ส่วนใหญ่จะเป็นเครือข่ายที่หนักไปด้าน
 การเป็นหัวคะแนน ซึ่งหลักการสร้างเครือข่ายของนายจรูญเน้นไปทางด้านการซื้อคนตั้งแต่ต้น
 ดังนั้นหัวคะแนนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ซึ่งหลักการทำกิจกรรมทางการเมืองนายจรูญมี
 ความแตกต่างกับหลักการสร้างเครือข่ายของนายทวิช ซึ่งเน้นการซื้อพื้นที่เป็นหลัก ส่วนนายนิเวศ
 ได้เข้ามาอยู่ในเครือข่ายนายจรูญผ่านการชักชวนของ จ.ส.อ.ประสิทธิ์และ จ.ส.อ.พินิจ เนื่องจาก
 ว่านายนิเวศเป็นบุตรชายของพ่อค้าร่ำรวย ซึ่งมีความพร้อมในเรื่องเงินทองเป็นอย่างมาก ประกอบ
 กับว่าฐานทางครอบครัวของนายนิเวศมีเครือข่ายที่สำคัญอยู่หลายเครือข่าย ซึ่งมีบุคคลในสังกัด
 นับพันคน ดังนั้นการเชื่อมโยงระหว่าง จ.ส.อ.ประสิทธิ์และ จ.ส.อ.พินิจกับนายนิเวศนี้จึงเป็น
 การเชื่อมโยงเพื่อระดมคะแนนเสียงเลือกตั้งและเพื่อสนับสนุนนายจรูญ โดยกลุ่มนายจรูญตอบ
 แทนนายนิเวศโดยสนับสนุนสนับสนุนให้เข้าสู่อำนาจทางการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัด
 ซึ่งการเชื่อมโยงของสมาชิกในวงแหวนชั้นรองนี้เห็นได้จากภาพที่ 4-17

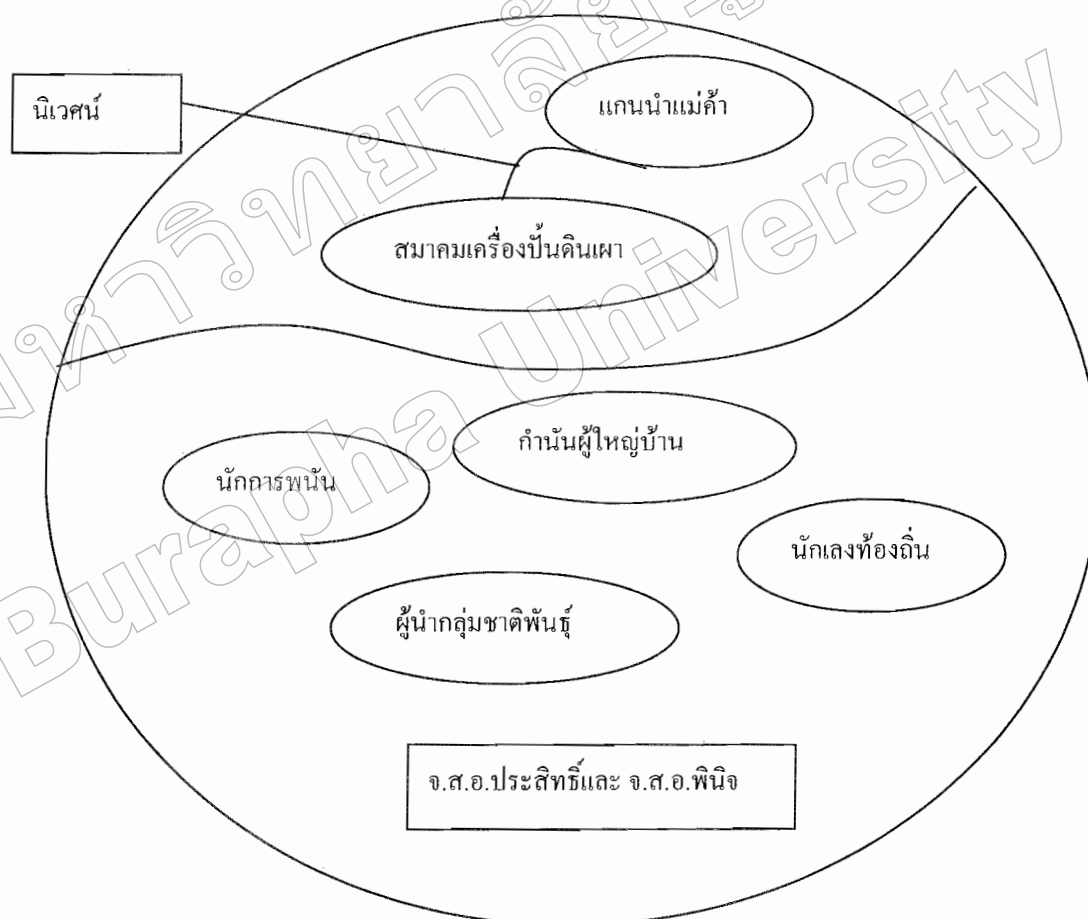
ภาพที่ 4-17 สมาชิกวงแหวนชั้นรองในเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายจรูญ

1.3 วงแหวนชั้นกลางในเครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของนายจรูญ วัฒนการ

สมาชิกในวงแหวนชั้นกลางในเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายจรูญนั้น

ประกอบไป ผู้นำชาวไทยเชื้อสายยวน กำนันผู้ใหญ่บ้าน หัวคะแนน นักเลงท้องถิ่น คณะกรรมการสมาคมเครื่องปั้นดินเผา นักการพนัน ซึ่งกลุ่มผู้นำที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นจะกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วทั้งเขตเลือกตั้งที่ 2 จังหวัดราชบุรี สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในวงแหวนชั้นกลางนั้น มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก สมาชิกในวงแหวนชั้นนี้ส่วนใหญ่จะขึ้นตรงต่อบุคคลในวงแหวนชั้นรองมีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ต่อสายตรงถึงนายจรูญได้ ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะว่าหลังที่นายจรูญเข้าสู่อำนาจทางการเมืองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 แล้วนั้น การรักษาและการขยายเครือข่ายจะเป็นไปในลักษณะการเน้นซื้อคน โดยจะดำเนินกิจกรรมเกือบทั้งหมดผ่านสมาชิกในวงแหวนชั้นรอง สำหรับ

บุคคลในวงแหวนชั้นกลางในเครือข่ายอุปถัมภ์ของนายจรูญในยามปกติก็จะมีสายสัมพันธ์ภายในกลุ่มตามพื้นเพและลักษณะเดิมของกลุ่ม เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ก็จะร่วมกิจกรรมทางประเพณีและช่วยเหลือกันตามสภาพความเป็นอยู่โดยไม่ได้ติดต่อกับสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ ในวงแหวนชั้นเดียวกันมากนัก มีแต่การส่งข้อมูลข่าวสารไปยังบุคคลชั้นรองในเครือข่ายในพื้นที่เป็นประจำ ส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับกำหนดการในการเข้าร่วมงานประเพณีต่าง ๆ แต่ในช่วงที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมาชิกในวงแหวนชั้นกลางจะมีการติดต่อกับสมาชิกในวงแหวนชั้นอื่น ๆ อย่างเข้มข้น เพื่อเชื่อมโยงทรัพยากรสำหรับการจัดตั้งฐานคะแนนเสียงในระดับพื้นที่ สำหรับสมาชิกของสมาชิกในวงแหวนชั้นกลางดังภาพที่ 4-18

ภาพที่ 4-18 สมาชิกวงแหวนชั้นกลางในเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายจรูญ

เครือข่ายอำนาจที่สืบทอดมาจากหลวงสิทธิเทพการ

ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ผ่านมาแล้วว่าเครือข่ายอำนาจของหลวงสิทธิเทพการนั้นมี การสืบทอดและมีการส่งต่ออำนาจมายังนายวินิจ วังตาล ผู้เป็นบุตรชาย สำหรับปัจจัยที่ทำให้ เครือข่ายอำนาจของสิทธิเทพการส่งต่อมายังนายวินิจ วังตาล จากข้อคนพบมีปัจจัยที่สำคัญ ก็คือการแลกเปลี่ยนทรัพยากรในระบบเครือญาติ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยได้นำเสนอในเบื้องต้นแล้วว่าตระกูลของหลวงสิทธิเทพการนั้นเป็นตระกูลที่มี เครือญาติมาก เริ่มตั้งรุ่นบิดามารดาของหลวงสิทธิเทพการ ซึ่งมีตระกูลที่สำคัญ เช่น ตระกูลทรัพย์ เย็น ตระกูลแสงเทียน ตระกูลจุสวัย ตระกูลอรุณกานนท์ ตระกูลทัพศาสตร์ ตระกูลประคองกิจ ตระกูลชวดศิริ และตระกูลจากเครือ ซึ่งตระกูลเหล่านี้ต่อมาได้แต่งงานกับตระกูลอื่น ๆ ซึ่งมี เครือญาติกระจายอยู่ในทุกตำบลของอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สำหรับเครือญาติในรุ่นเดียวกับ หลวงสิทธิเทพการนั้นก็กระจายอยู่ทั่วทั้งอำเภอบ้านโป่ง ซึ่งเครือญาติที่เป็นน้อง ๆ ของหลวงสิทธิ นั้น ต่อมาหลวงสิทธิได้สนับสนุนให้มีกิจการเป็นของตนเอง ซึ่งควบคุมมรดกอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น ลูกหลานของนายขยทุทซึ่งเป็นน้องคนที่สองของหลวงสิทธิควบคุมกิจการอยู่ที่บ้านห้วยลึก ตำบลคอนกระเบื้อง บุตรหลานของนายอุดมซึ่งเป็นน้องชายคนที่สี่ของหลวงสิทธิ ได้ประกอบ ธุรกิจเกี่ยวกับการศึกษาซึ่งมีนักเรียนนับพันคน สำหรับน้องคนอื่นหลวงสิทธิก็สนับสนุนให้มี กิจการเป็นของตนเองทุกคน ซึ่งแยกย้ายการทำมาหากินในทุกตำบลของอำเภอบ้านโป่ง สำหรับช่วยความสัมพันธ์หรือการแลกเปลี่ยนในระบบเครือญาตินั้นเป็นการแลกเปลี่ยนในเชิง อุปถัมภ์ เนื่องจากว่าครอบครัวของหลวงสิทธิมีทรัพย์สินและธุรกิจมากมาย ดังนั้นครอบครัว ของหลวงสิทธิเทพการจึงสามารถแจกจ่ายทรัพยากรลงสู่ระบบเครือญาติได้อย่างเพียงพอ ซึ่งต่อมาถึงรุ่นของนายวินิจธุรกิจการค้าของเครือญาติเติบโตและขยายตัวครอบคลุมเกือบทั้ง จังหวัดราชบุรี และเครือญาติที่สืบทอดมารุ่นย่า และรุ่นพ่อนั้นเองมีส่วนสำคัญในการเชื่อมโยง ทรัพยากรของเครือข่ายนายวินิจเป็นอย่างมาก

เครือญาติที่สายสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นอีกกลุ่มหนึ่งของนายวินิจ วังตาล คือพี่น้องร่วม มารดาและต่างมารดา นายวินิจพี่น้องร่วมมารดา 2 คน และต่างมารดาอีก 8 คน เนื่องจากคุณพ่อ ของนายวินิจมีภรรยาถึง 6 คน คือ ภรรยาคนแรกชื่อนางป้อม มีลูกด้วยกันหนึ่งคน ชื่อนายวิศาล วังตาล ซึ่งหลังจากจบการศึกษาหลวงสิทธิ ให้นายวิศาล ดูแลกิจการไร่นา กิจการเงินกู้ การให้เช่า ที่ดิน โฉ กระบือที่บ้านบางตาลทั้งหมด นายวิศาลแต่งงานกับนางทับทิม หย่อนเพ็ญ มีบุตรด้วยกัน 7 คน ซึ่งส่วนใหญ่ตั้งรกรากอาศัยอยู่ในตำบลหนองกบ ตำบลหนองอ้อ ตำบลปากแรต และในเขต เทศบาลเมืองบ้านโป่ง ภรรยาคนที่สอง เป็นภรรยาหลวงที่หลวงสิทธิ เกรงใจมากชื่ออุหลาบ แซ่ลิ่ม นางอุหลาบมีบุตรกับหลวงสิทธิ 2 คน คือ คนแรกคือนายวิสิทธิ์ วังตาล เป็นลูกชายที่สืบทอด

บ้านไถ่ก้อน โด่งดังในปัจจุบัน นายวิสิทธิ์เป็นคนดูแลกิจการเกือบทั้งหมดของหลวงสิทธิ เช่น โรงเลื่อยเทพการอุตสาหกรรมบ้านโป่ง โรงสีไฟเทียนที่ อำเภอบ้านโป่ง โรงน้ำแข็งเทพการบ้านโป่ง สำหรับโรงสีที่มีที่ตำบลท่าเรือ ชื่อโรงสีไฟชุมชนชะเกี ตำบลท่าเรือ อำเภอดำม่วง จังหวัดกาญจนบุรี โรงสีไฟสหเทพการลูกเกด ตำบลลูกเกด อำเภอดำมะรง จังหวัดกาญจนบุรี โรงงานผลิตยาเส้น ตราไก่ โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลังและแป้งสาคร รวมไปถึงกิจการที่แพร่กหนามแดง จังหวัดสมุทรสงคราม นายวิสิทธิ์มีภรรยา 5 คน กล่าวคือ คนที่หนึ่งคือนางระเบียบ มีลูกด้วยกันหนึ่งคน ชื่อวรวิทย์ วัลลภ ภรรยาคนที่ 2 ชื่อเชียม มีบุตรด้วยกัน 2 คน คือ นายพงษ์วุฒิ วัลลภ และ นางสาววรรณ วัลลภ ภรรยาคนที่สามชื่อนางล้วน มีบุตรด้วยกัน 1 คน คือ นายวรารักษ์ วัลลภ ภรรยาคนที่สี่ คือ นางอุไร มีบุตรด้วยกัน 1 คน คือ นางสาวจินารัต วัลลภ และภรรยาคนสุดท้ายของนายวิสิทธิ์ คือ นางสาวดา มีบุตรด้วยกัน 1 คน คือ นายเวสรัช วัลลภ บุตรคนที่สองของหลวงสิทธิ คือ วินิจ วัลลภ ต่อมาเมื่อเรียนจบจากสหรัฐอเมริกา ก็มาช่วยงานที่อุตสาหกรรมเทพการ (ชื่อเฉพาะสมัยนั้น) หลังจากนั้นก็หลังเล่นการเมืองท้องถิ่นเป็นสมาชิกสภาเทศบาล และสมาชิกสภาจังหวัด และต่อมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 สมัย คือ ครั้งแรกวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512 นายวินิจแต่งงานกับนางสาวสุกานดา สุจิตการพิทยา มีบุตรด้วยกันหนึ่งคน ภรรยาคนที่สาม ชื่อ พิมพ์ มีบุตรด้วยกัน 1 คน ชื่อนางสาวกิ้ง วัลลภ ซึ่งต่อมาแต่งงานกับนายอมร ทรัพย์เย็น ในช่วงต่อมามีลูกหลานเกี่ยวข้องผ่านการแต่งงานกับหลายตระกูล เช่น ตระกูลสรนันต์ศรี ตระกูลบุตรจรัส ตระกูลจุงมาโนช ตระกูลหิระพันธุ์ ซึ่งลูกหลานของนางกิ้งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใน ตำบลหนองปลาหมอ ตำบลเบิกไพร ตำบลเขาสูง ตำบลสวนกล้วย และในเทศบาลเมืองบ้านโป่ง ภรรยาคนที่สี่ ชื่อนวล มีบุตรกับหลวงสิทธิ 2 คน คือกาญจนา วัลลภ ส่วนใหญ่ใช้ชีวิตอยู่ใน กรุงเทพฯ ต่อมาแต่งงานกับนายสุริยะบุตร ศรัทธะรงค์ มีลูกหลานแต่งงานเกี่ยวข้องกับตระกูลเอื้อชู เกียรติ และตระกูลบุญนาค และวิวัฒน์ วัลลภ ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งช่วยนายวินิจร่วมกับ นายวิศาล นายวิสิทธิ์ และนายวิโรจน์ จนชนะเลือกตั้งได้เป็น ส.ส.จังหวัดราชบุรี นายวิวัฒน์ มีหน้าที่ดูแลกิจการทั้งหมดของตระกูลวัลลภที่ตำบลห้วยกระบอก และตำบลรับใหญ่ นายวิวัฒน์ แต่งงานกับนางสาวพูนศรี เลิศทัศนีย์ มีบุตรด้วยกัน 7 คน ต่อมาลูกหลานแต่งงานเกี่ยวข้องกับ ตระกูลนรการผดุง ตระกูลปฐะรังษี ตระกูลเลิศสุฒไพศาล ตระกูลแก่นเพชร ตระกูลมาไพศาลสิน ลูกหลานของนายวิวัฒน์ ส่วนใหญ่ตั้งรกรากอยู่ที่ตำบลรับใหญ่ ตำบลห้วยกระบอก และอำเภอดำมะรง จังหวัดกาญจนบุรี ภรรยาคนที่ห้า ชื่อนางเลียบ มีบุตรกับหลวงสิทธิ 2 คน คือ นางสาวประพิศ วัลลภ ส่วนใหญ่ใช้ชีวิตในกรุงเทพฯ จึงไม่ขอกล่าวถึง และนางสาวประไพร์ วัลลภ แต่งงานกับ

นายเจริญ มหัทธพงศ์ ซึ่งเป็นเทศมนตรีเทศบาลเมืองบ้านโป่งตั้งแต่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2496 มาจนถึงวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2510 ซึ่งในสมัยนี้นายวินิจร่วมเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองบ้านโป่งด้วย และภรรยาคนสุดท้ายชื่อนางยี่ม มีบุตรกับหลวงสิทธิ 1 คน คือ นางสาวสะอาด วงศ์ตาล ต่อมาแต่งงานกับ นายบุญธรรม แสงงาม ซึ่งอาศัยอยู่ที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ต่อมาลูกหลานของนางสะอาด ได้มาแต่งงานเกี่ยวข้องกับตระกูลคิสุพงษ์ ซึ่งเป็นตระกูลใหญ่ตระกูลหนึ่งของตำบลหนองอ้อ และตระกูลเบญจวงศ์ ซึ่งอาศัยอยู่ที่ตำบลหนองอ้อเช่นกัน

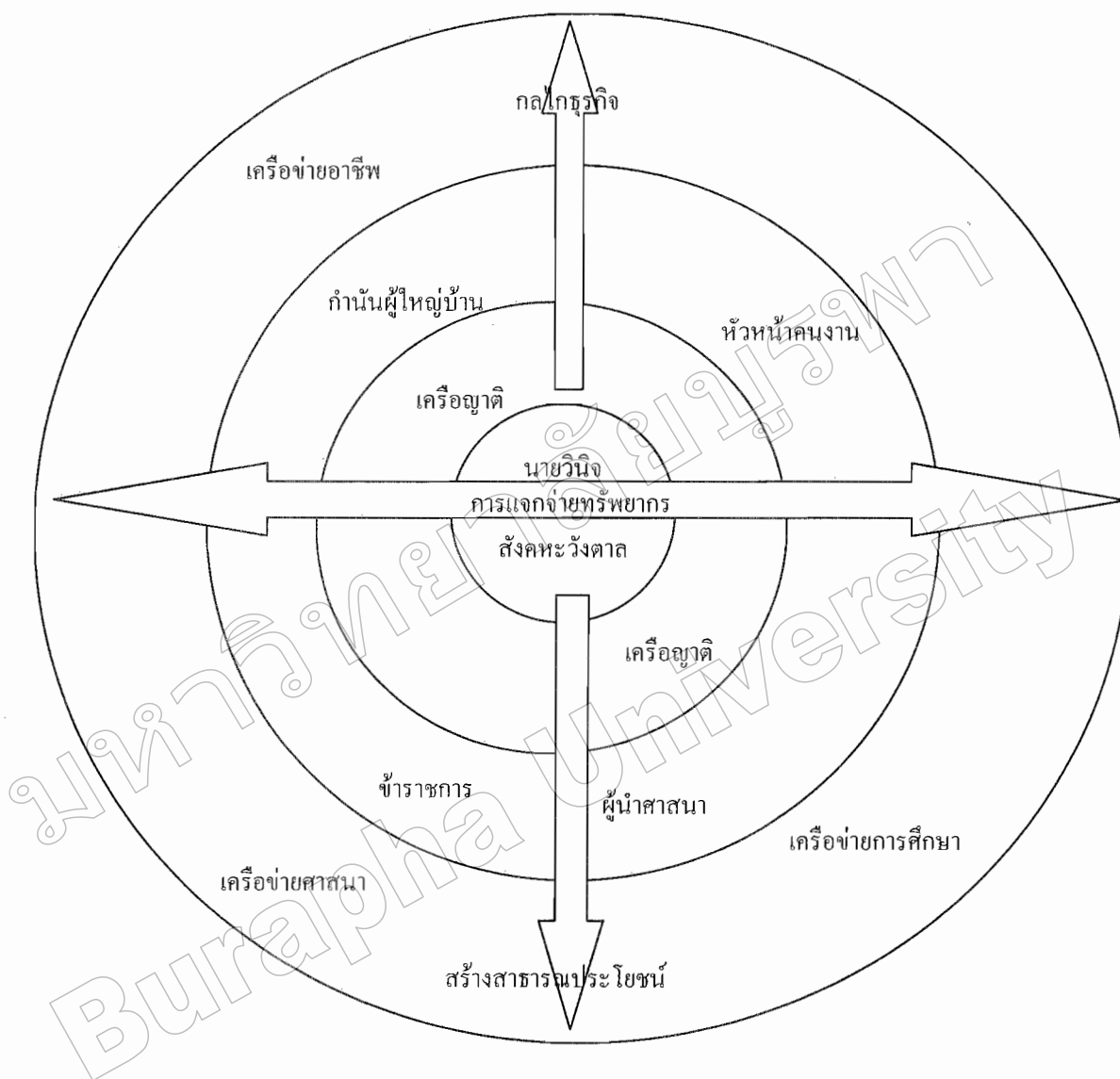
ความสัมพันธ์กันแบบญาติทั้งที่ญาติสืบสายโลหิต และญาติเกี่ยวดองกันผ่านการแต่งงาน เป็นสายใยเชื่อมโยงนำไปสู่การช่วยเหลือกันในด้านอื่น ๆ เห็นได้จากการที่ครอบครัวของนายวินิจได้ช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจแก่เครือญาติ เช่น การให้ที่ทำการ การสนับสนุนเรื่องเงินลงทุน รวมไปถึงการดูแลปกป้องในด้านการประกอบอาชีพ กิจกรรมที่มีการช่วยเหลือกันภายในระบบเครือญาติดังกล่าว ต่อไปจะค่อย ๆ ตกผลึกเป็นความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นภายในเครือญาติ และถูกผลิตซ้ำครั้งแล้วครั้งเล่า และท้ายที่สุดนำไปสู่การกำหนดการปฏิบัติการในชีวิตประจำวันของกลุ่มเครือญาติของนายวินิจ

อย่างไรก็ตามสายสัมพันธ์ที่เหนียวแน่น ผ่านกลไกเครือญาติ ธุรกิจและการเงินดังกล่าวเริ่มเจือจางลงหลังจากการเสียชีวิตของหลวงสิทธิเทพการ ไปสิบปีให้หลัง การแบ่งปันมรดกได้สร้างรอยร้าวขึ้นตระกูลวงศ์ตาล และระบบธุรกิจที่ทรงพลังที่ควบคุมผ่านระบบกึ่งสีกก็ถูกแยกย่อยจนยากแก่การที่ควบคุมผ่านระบบเครือญาติดังแต่ก่อน ด้วยเหตุผลที่กล่าวข้างต้นเพื่อให้เครืออำนาจที่สืบทอดมาจากหลวงสิทธิเทพการ โดยฝ่ายนายวินิจ เริ่มอ่อนพลังลงจนไม่สามารถสถาปนาเป็นโครงสร้างอำนาจของตนเองได้อย่างอิสระจำเป็นต้องมีการสนธิทรัพยากรกับเครืออื่น ๆ ที่ทรงพลังกว่าเพื่อการดำรงอยู่ของเครือข่าย

1. บทสังเคราะห์เครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายวินิจ วงศ์ตาล

บทสังเคราะห์ในตอนนี้เป็นแสดงให้เห็นถึงการก่อรูปและการขยาย รวมไปถึงรักษาอำนาจของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายวินิจ ซึ่งผู้วิจัยจะวิเคราะห์เครือข่ายโดยนำข้อเท็จจริงที่เกิดในพื้นที่ โดยในตอนแรกจะนำเสนอให้เห็นถึงการเชื่อมโยงกันระหว่างสมาชิกในวงแหวนแต่ละวงของเครือข่าย และในตอนต่อมาจะสังเคราะห์ให้เห็นว่าภายในวงแหวนแต่ดวงมีความสัมพันธ์โยงใยกันเช่นไร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่หนึ่ง การเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในวงแหวนชั้นต่าง ๆ ภายใต้เครือข่ายอุปถัมภ์ของนายวินิจ จะสะท้อนให้เห็นภาพความสัมพันธ์ทั้งหมด และเป็นฐานที่สำคัญอันนำไปสู่ความเข้าใจในเรื่องการก่อรูป การสร้างและการดำรงอยู่ของเครือข่ายนี้ ซึ่งรายละเอียดดังภาพที่ 4-31

ภาพที่ 4-20 สมาชิกในวงแหวนแตงของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายวินิจ

จากภาพที่ 4-20 แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการธุรกิจแบบกงสีของตระกูลวังตาล โดยมีหลวงสิทธิเทพการเป็นบุคคลศูนย์กลางนั้นได้สร้างความร่ำรวยให้กับตระกูลวังตาลเป็นอย่างมาก เห็นได้จากจำนวนที่ดินมากกว่าเจ็ดหมื่นไร่และมีทรัพย์สินสมบัติรวมกันเกือบหนึ่งส่วนสิบของงบประมาณทั้งประเทศ (สมศักดิ์ สมบูรณ์ทรัพย์, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2553) การที่ตระกูลวังตาลร่ำรวยอย่างมหาศาลดังกล่าวนำไปสู่การขมวดรวมเอาเครือญาติ ผู้นำท้องถิ่น ข้าราชการ กำนันผู้ใหญ่ ผู้นำทางด้านศาสนา เครือข่ายการศึกษา เครือข่ายอาชีพ จำนวนมากเข้ามาไว้รวมกันใน

สังกะวังกาลซึ่งเป็นใจกลางของกงสีและสนับสนุนตระกูลวังกาลในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ สังกะวังกาลมีธุรกิจใ้เครือมากมาย เช่น ธุรกิจการให้เช่าที่ดิน และการให้เช่าที่ดินนี้เองได้ผนวก รวมเอาผู้ท้องถิ่นระดับผู้ใหญ่นำกันเอาไว้เป็นจำนวนมาก โดยสังกะวังกาลได้จ้างงาน ผู้ใหญ่บ้าน นำกันให้มาเป็นเจ้าหน้าที่รางวัลและเป็นดูแลที่ดิน สำหรับผู้เช่าที่ดินของสังกะวังกาล ก็มีเป็นจำนวนมาก ธุรกิจโรงสีข้าวก็ได้สร้างพันธมิตรผูกพันระหว่างสังกะวังกาลเกษตรกรผู้ทำนา ในลักษณะการให้ยืมเงินลงทุน การให้สินเชื่อปุ๋ยเคมี รวมถึงการผูกขาดในการซื้อขายผลิตผล ทางเกษตร ธุรกิจโรงน้ำแข็งทั้งสี่แห่งได้รวบรวมคนงานไว้เป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นธุรกิจนี้ ยังได้ขมวดเอาร้านค้าส่งที่เป็นศูนย์กลางแจกจ่ายในระดับตำบลและอำเภอไว้เป็นจำนวนมาก ธุรกิจ โรงเลื่อยและการตัดฟันส่งการรถไฟแห่งประเทศไทย ก็จำเป็นต้องใช้คนงานนับพันคน ธุรกิจ การปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ปอ ก็มีคนงานและผู้มาเช่าที่ทำกินเป็นจำนวนมาก ธุรกิจการให้เช่าโค กระบือ ก็ได้รวบรวมชาวนาไว้ในอุปถัมภ์เป็นจำนวนมาก ธุรกิจด้าน อสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีการให้เช่าพื้นที่ในตลาด ห้องแถว ที่ดิน รวมไปถึงสร้างบ้านเพื่อขายซึ่งใน ธุรกิจนี้ได้รวบรวมเอาพ่อค้าระดับย่อย ๆ ในใจกลางของย่านการค้าไว้เป็นจำนวนมากเช่นกัน ธุรกิจ ซื้อขายผลิตผลทางการเกษตร พืชไร่ ข้าวนั้นสังกะวังกาลมีคู่ค้าอยู่เป็นจำนวน ไม่น้อยทั่ว ทั้งจังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี และนครปฐม

นอกจากธุรกิจที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น ตระกูลวังกาลยังมีเครือข่ายอื่น ๆ ที่สำคัญอยู่อีกหลาย เครือข่ายไม่จะเป็นเครือข่ายศาสนาคริสต์ และเครือข่ายการศึกษา ซึ่งทั้ง 2 เครือข่ายนี้เกิดขึ้นจาก การที่ตระกูลวังกาลได้บริจาคที่ดินเป็นจำนวนมากในการสร้างวัดคริสต์ และ โรงเรียนในเครือขาย รวมไปถึงการบริจาคเงินเป็นจำนวนมากในการทำกิจกรรมในทางศาสนา นอกจากนั้นแล้วตระกูล วังกาลยังรับอุปถัมภ์ในคริสต์ศาสนาเป็นลูกบวชอีกด้วย การอุปถัมภ์วัดและ โรงเรียนของตระกูล วังกาลนำมาซึ่งบารมีและชื่อเสียงเป็นอย่างมาก เครือข่ายวัดและการศึกษากลับมาอยู่เกือบทั่วทุก ตำบลในเขตอำเภอบ้านโป่ง ดังนั้น เครือข่ายทั้ง 2 นี้จึงเป็นฐานคะแนนเสียงที่สำคัญของนายวินิจ อีกแหล่งหนึ่ง การบริจาคที่ดินให้เป็นสถานที่ตั้งของหน่วยราชการของตระกูลวังกาลได้สร้างบารมี และเส้นสายแวดวงราชการเป็นจำนวนมากมิใช่น้อยอยู่เหมือนกัน ซึ่งเครือข่ายราชการนั้นมีบทบาท สำคัญทางการอำนวยความสะดวกในการสะสมทุนของสังกะวังกาลอยู่มิใช่น้อยเลยทีเดียว เมื่อเห็นภาพการเชื่อมทั้งหมดระหว่างสมาชิกแคว้นแหวน

สำหรับตอนที่สอง เป็นการแสดงรายละเอียดของสมาชิกของเครือข่ายอำนาจภายใต้การ อุปถัมภ์ของวินิจ ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอให้เห็นรายละเอียดของสมาชิกของวงแหวนในแต่ละวง และ จะวิเคราะห์ให้เห็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในวงแหวนแต่ละชั้น ดังต่อไปนี้

1.1 วงแหวนชั้นในของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายวินิจ วังตาล

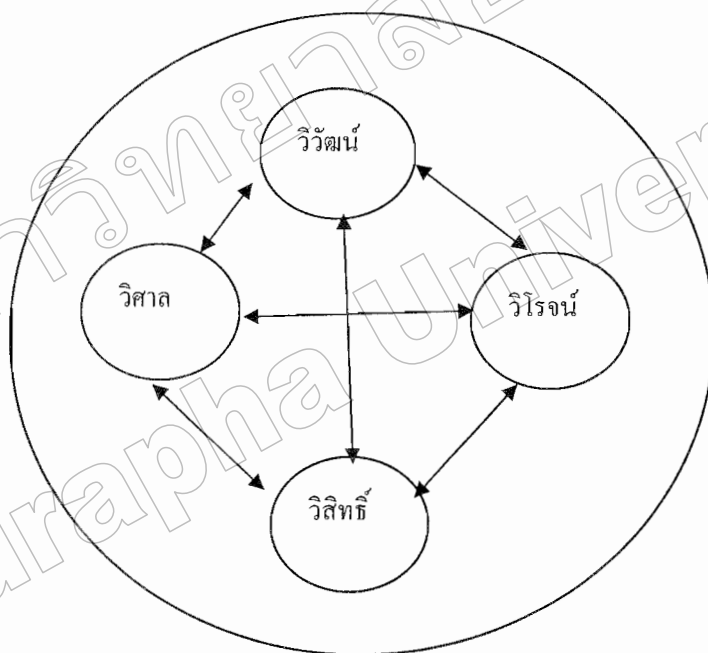
นายวินิจเป็นบุคคลศูนย์กลางและเป็นบุคคลวงในสุดของเครือข่าย นายวินิจเป็นตัวแทนของตระกูลวังตาลที่ถูกคัดเลือกให้เข้าเข้าสู่อำนาจทางการเมืองเพื่อสร้างหลักประกันในการดำรงอยู่ของธุรกิจเครือสังกะสีวังตาลซึ่งมีมูลค่าจำนวนมหาศาล จากประสบการณ์การต่อสู้ทางการเมืองของหลวงสิทธิเทพการกับนายสมศักดิ์ สมบูรณ์ทรัพย์ที่นำมาซึ่งวิกฤตเป็นช่วง ๆ ของธุรกิจในกองสีสังกะสีวังตาล และรวมไปถึงการถูกคุมขังเป็นช่วง ๆ ของหลวงสิทธิฯ ปัจจัยดังกล่าวผลักดันให้คนในตระกูลวังตาลเห็นความสำคัญในการสร้างเครือข่ายอำนาจทางการเมืองโดยใช้ทรัพยากรและทุนทางสังคมที่มีอยู่มากมายเป็นตัวชูโรง เครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายวินิจก่อตัวขึ้นก่อนปี พ.ศ. 2512 และดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องอย่างน้อยถึงปี พ.ศ. 2523 นายวินิจเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจจัดสรรทรัพยากรเพื่อนำไปสู่การสร้างกิจกรรมในพื้นที่โดยมีเป้าหมายในการสร้างความจงรักภักดีทางการเมือง การระดมทรัพยากรของนายวินิจต้องกระทำผ่านมิติของกงสี ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างไปจากเครือข่ายอื่น ๆ การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองนายวินิจในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกิดขึ้นจากพลังสองส่วนสำคัญ คือ ส่วนแรกได้แก่พลังทางอำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งตระกูลวังตาลมีธุรกิจมากมายต้องเกี่ยวข้องกับลูกค้าและคนงานจำนวนมาก พลังเศรษฐกิจนี้สามารถแปรเปลี่ยนเป็นพลังทางการเมืองได้ผ่านการต่อรอง บังคับ และเอื้อประโยชน์ รวมไปถึงการเล็งเห็นผลประโยชน์ร่วมกันในผลลัพธ์สุดท้าย ส่วนที่สองเป็นพลังที่ถูกผลักดันมาจากระบบเครือญาติ ซึ่งนายวินิจมีเครือญาติจำนวนมากทั้งเป็นเครือญาติสืบสายโลหิต และเครือญาติที่เกี่ยวข้องผ่านการแต่งงาน ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไว้อย่างละเอียดแล้วในตอนต้น การประสานพลังทางเศรษฐกิจกับระบบเครือญาติออกมาเป็นระบบเศรษฐกิจแบบกงสี ซึ่งมีพลังในการขับเคลื่อนระบบของโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นให้สถิตอยู่อย่างน้อยช่วงหนึ่ง

1.2 วงแหวนชั้นรองของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายวินิจ วังตาล

เครือข่ายญาติที่เป็นสมาชิกที่สำคัญในวงแหวนชั้นรองของนายวินิจ เครือญาติเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันนายวินิจให้ก้าวเข้าสู่อำนาจทางการเมือง สำหรับแกนนำเครือญาติคนสำคัญประกอบไปด้วย นายวิโรจน์ วังตาล นายวิศาล วังตาล นายวิสิทธิ์ วังตาล และสุดท้ายคือนายวิวัฒน์ วังตาล ซึ่งบุคคลทั้ง 4 เป็นศูนย์กลางของเครือข่ายญาติ และมีพลังอำนาจจากการควบคุมธุรกิจอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้วิจัยจะวิเคราะห์ให้เห็นเป็นรายบุคคลดังนี้ คนแรกที่จะกล่าวถึงคือนายวิโรจน์ วังตาล นายวิโรจน์เป็นบุตรชายคนโตของนายขยงยุทธ วังตาล ซึ่งเป็นน้องชายคนที่ 2 ของหลวงสิทธิเทพการ นายวิโรจน์เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดคนหนึ่งในเครือข่ายอำนาจของนายวินิจ นายวิโรจน์สืบทอดธุรกิจของครอบครัวที่ตำบลคอนกระเบื้อง ไม่ว่าจะเป็นการให้เช่าที่นา การรับซื้อผลิตผลทางการเกษตร และการให้เช่าโคกระบือ รวมไปถึงธุรกิจการปล่อยเงินกู้ การรับจำนำ

และจำนอง นอกจากนั้นแล้วนายวิโรจน์ยังเป็นศูนย์กลางของเครือข่ายญาติในสายที่สืบทอดสายเลือดมาจากนายขงยุทธ การจัดระบบเครือข่ายของนายวิโรจน์ผ่านระบบธุรกิจและเครือญาติดังกล่าวเป็นผลให้คะแนนเสียงนายวินิจที่ตำบลคอนกระเบื้อง ตำบลสวนกล้วย และในเขตเทศบาลเมืองบ้านโป่งบางส่วนมีเป็นกอบเป็นกำ คนที่สองคือนายวิศาล วงตาล นายวิศาลเป็นลูกของหลวงสิทธิฯ ที่เกิดจากภรรยาคนแรก นายวิศาลมีศักดิ์เป็นพี่ชายต่างมารดาของนายวินิจ นายวิศาลได้รับมอบหมายจากหลวงสิทธิฯ ให้ดูแลไร่นา กิจการเงินกู้ การให้เช่าโค กระบือ และกิจการอื่น ๆ ทั้งหมดที่บ้านบางตาล นายวิศาลเป็นบุคคลศูนย์กลางของเครือข่ายนายวินิจ โดยนายวิศาลเป็นบุคคลสำคัญในการเชื่อมโยงเครือญาติและดูแลฐานเสียงของนายวินิจในพื้นที่ตำบลหนองกบ ตำบลหนองอ้อ ตำบลปากแรต และในเทศบาลเมืองบ้านโป่งบางส่วน นายวิศาลจัดการเครือข่ายผ่านความสัมพันธ์ระบบเครือญาติ และมีการอุปถัมภ์ทางการประกอบอาชีพ และการควบคุมผ่านหัวหน้าคนงาน รวมไปถึงการจ้างงานผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ที่กล่าวถึงข้างต้น บุคคลสำคัญคนต่อมาในวงแหวนชั้นรองของนายวินิจก็คือ นายวิสิทธิ์ วงตาล นายวิสิทธิ์เป็นบุตรชายของหลวงสิทธิเทพการกับนางกุหลาบ แซ่ลิ่ม นายวิสิทธิ์เป็นพี่ชายร่วมมารดาของนายวินิจ นายวิสิทธิ์สืบทอดธุรกิจเกือบทั้งหมดจากหลวงสิทธิเทพการ ไม่ว่าจะเป็นโรงเลื่อยเทพการอุตสาหกรรมบ้านโป่ง โรงสีไฟฟ้าเย็นเก้อ อำเภอบ้านโป่ง โรงน้ำแข็งเทพการบ้านโป่ง โรงสีไฟฟ้าชุมชนสะกี้ ตำบลท่าเรือ อำเภอดำม่วง จังหวัดกาญจนบุรี โรงสีไฟฟ้าสหเทพการลูกแก ตำบลลูกแก อำเภอดำม่วง จังหวัดกาญจนบุรี โรงงานผลิตยาเส้นตราไก่ โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลังและแป้งสาธุ รวมไปถึงกิจการที่แพร่กหนามแดง จังหวัดสมุทรสงคราม ดังนั้นนายวิสิทธิ์จึงมีผลงานในเครือข่ายนับพันคน ซึ่งนายวิสิทธิ์ได้จัดการอย่างเป็นระบบสร้างเป็นฐานเสียงที่สำคัญในการสนับสนุนนายวินิจผู้เป็นน้องชายเข้าสู่อำนาจทางการเมือง นอกจากนั้นแล้วนายวิสิทธิ์ยังเป็นศูนย์กลางของเครือญาติที่สืบทอดอำนาจมาจากหลวงสิทธิเทพการคนสำคัญที่สุด นายวิสิทธิ์เป็นผู้อุปถัมภ์หลักของเครือญาติต่อจากหลวงสิทธิการอุปถัมภ์โดยการให้งานทำ หรือให้ร่วมธุรกิจ สนับสนุนอาชีพ ให้เงินลงทุน รวมไปถึงสนับสนุนทางด้านการศึกษา ดังนั้นนายวิสิทธิ์จึงเป็นบุคคลศูนย์กลางของนายวินิจที่ถือครองทั้งอำนาจเศรษฐกิจ และเป็นผู้อุปถัมภ์คนสำคัญในระบบเครือญาติของตระกูลวงตาล รวมไปถึงเครือญาติเกี่ยวข้องผ่านการแต่งงานกับตระกูลวงตาล คนต่อมาที่เป็นเครือญาติและเป็นบุคคลสำคัญในวงแหวนชั้นรอง ก็คือ นายวิวัฒน์ วงตาล นายวิวัฒน์เป็นบุตรชายที่เกิดจากภรรยาคนที่สี่ของหลวงสิทธิเทพการ นายวิวัฒน์เป็นน้องชายต่างมารดาของนายวินิจ นายวิวัฒน์สืบทอดธุรกิจทั้งหมดของหลวงสิทธิในพื้นที่ตำบลห้วยกระบอก ตำบลกรับใหญ่ และอำเภอดำม่วงบางส่วน นายวิวัฒน์ดูแลธุรกิจไร่อ้อย มันสำปะหลัง และการปลูกพืชเชิงเดี่ยวทั้งหมดของหลวงสิทธิเทพการ นายวิวัฒน์มีผลงานในพื้นที่ตำบลห้วยกระบอก และตำบลกรับใหญ่จำนวนมากนับพันคน นอกจากนั้นแล้ว

นายวิวัฒน์ยังเป็นผู้รับซื้ออ้อยรายใหญ่ รวมไปถึงเป็นผู้กำหนดโควตาการรับส่งอ้อยทั้งหมดในย่านนี้ นายวิวัฒน์ให้การอุปถัมภ์เครือข่ายเป็นจำนวนมากผ่านธุรกิจที่ดินดูแล ดังนั้นนายวิวัฒน์จึงเป็นฐานคะแนนเสียงที่สำคัญของนายวินิจในฝั่งตะวันตกของจังหวัดราชบุรี การผนึกกำลังของเครือข่ายและการเชื่อมโยงข่ายใยของบุคคลศูนย์กลางหรือบุคคลในวงแหวนชั้นในไปยังเครือข่ายสาขาต่าง ๆ ที่เป็นทั้งญาติที่สืบสายโลหิตและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องผ่านการแต่งงานในเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายวินิจ เมื่อผนวกรวมเข้ากับพลังการควบคุมผ่านอำนาจทางเศรษฐกิจที่ทวีความสำคัญขึ้นเป็นทวีคูณในยุคนั้นเป็นผลให้นายวินิจสามารถเข้าสู่อำนาจทางการเมืองได้โดยไม่ยากเย็นนักสำหรับในเขตการเลือกตั้งที่ 2 จังหวัดราชบุรี สำหรับแผนผังแสดงรายละเอียดแสดงดังภาพที่ 4-21

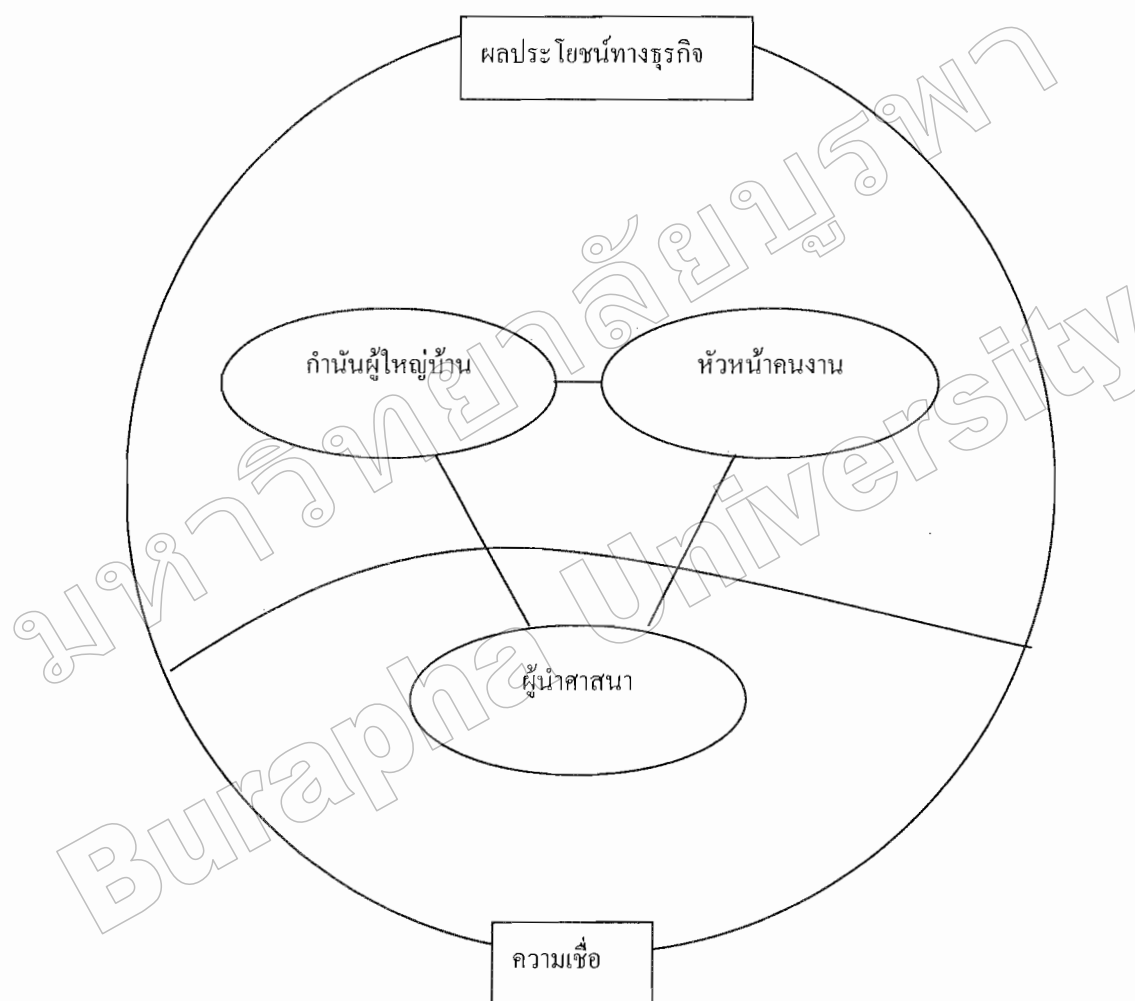

ภาพที่ 4-21 สมาชิกวงแหวนชั้นรองของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายวินิจ

1.3 วงแหวนชั้นกลางของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายวินิจ วังตาล สมาชิกเครือข่ายอำนาจในวงแหวนชั้นกลางภายใต้การอุปถัมภ์ของนายวินิจ

มีความสำคัญไม่แพ้กับสมาชิกในวงแหวนชั้นอื่น ๆ สำหรับในวงแหวนชั้นกลางของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายวินิจ ประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคลดังต่อไปนี้ ผู้นำศาสนา กำนันผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าคนงาน ซึ่งบุคคลทั้งสามกลุ่มนี้จะกระอยู่เกือบทั่วพื้นอำเภอบ้านโป่ง กำนันผู้ใหญ่บ้านทำงานใกล้ชิดกับหัวหน้าคนงาน ซึ่งทั้งสองกลุ่มต้องอาศัยซึ่งกันและกันผ่านการจ้างงาน

และการควบคุมทางธุรกิจ สำหรับผู้นำศาสนาสาสนาจะมีส่วนกล่อมเกลากฎเกณฑ์ความเสี่ยงให้สนับสนุนนายวินิจอยู่มีใช้น้อย โดยเชื่อมโยงผ่านกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมของโรงเรียนในเครือ ซึ่งผู้นำในศาสนาคริสต์ส่วนใหญ่จะมีตำแหน่งในการบริหารโรงเรียนหรือโรงพยาบาลควบคู่ไปด้วยอีกตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งแสดงรายละเอียดดังภาพที่ 4-22

ภาพที่ 4-22 สมาชิกวงแหวนชั้นกลางของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายวินิจ

1.4 วงแหวนชั้นนอกของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายวินิจ วังตาล
สำหรับเครือข่ายในวงแหวนชั้นนอกสุดเป็นเครือข่ายที่สำคัญในการสนับสนุน
การดำรงอยู่เครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายวินิจ โดยในวงแหวนชั้นนอกสุดของ
เครือข่ายนี้สามารถแบ่งความสัมพันธ์ออกเป็น 3 ส่วนที่สำคัญ กล่าวคือ ส่วนแรกส่วนที่เป็นเครือ

ญาติ และส่วนที่สองเป็นส่วนที่มีความสัมพันธ์ผ่านระบบผลประโยชน์ทางธุรกิจ และส่วนสุดท้ายคือเครือข่ายที่สัมพันธ์ผ่านระบบการศึกษาและศาสนา รายละเอียดดังนี้

ส่วนแรกการดำรงอยู่ของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายวินิจที่เกิดขึ้นมากจากการเชื่อมโยงข่ายใยในระบบเครือญาติ ดังที่กล่าวไปแล้วในตอนต้นว่า หลวงสิทธิเทพการเป็นศูนย์กลางที่สำคัญที่สุดในระบบเครือญาตินี้ และหลวงสิทธิยังเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงที่สำคัญในการพัฒนาสังคหะวังตาลขึ้นมา และในที่สุดเป็นใจกลางของระบบกงสีในเครือญาติของตระกูลวังตาล หลังจากที่หลวงสิทธิสะสมทุนจนร่ำรวยแล้วนั้น ก็มีการเชื่อมโยงญาติหลายสาขาเข้ามาอยู่ในกงสีไม่ว่าจะเป็นเครือญาติสายคุณย่า เครือญาติสายพี่น้องร่วมมารดากับหลวงสิทธิ และต่อมาเมื่อสืบทอดอำนาจมายังบุคคลรุ่นที่สองของตระกูลวังตาล ยังได้เชื่อมโยงเอาเครือญาติที่เป็นพี่น้องร่วมมารดาและต่างมารดาทั้งหมดของนายวินิจเข้ามาอยู่ด้วยกัน นอกจากนั้นแล้วยังมีการเชื่อมโยงข่ายใยกับเครือญาติที่เกี่ยวข้องผ่านการแต่งงานอีกทอดหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าเครือญาติของนายวินิจกระจายอยู่เกือบเต็มพื้นที่อำเภอบ้านโป่งเลยทีเดียว ลักษณะการเชื่อมโยงสายสัมพันธ์กันในระบบเครือญาตินี้ส่วนใหญ่ตระกูลวังตาลในฐานะที่เป็นศูนย์กลางของระบบกงสีในสังคหะวังตาล ซึ่งมีธุรกิจนับร้อยแห่งและมีทรัพย์สินมากมาย จะอยู่ในฐานะผู้ให้การอุปถัมภ์แก่เครือญาติไม่ว่าจะเป็นให้เข้ามาทำงานในสังคหะวังตาล หรือไม่ก็สนับสนุนเงินลงทุนในการประกอบอาชีพ สนับสนุนที่ดินทำกิน เอื้อประโยชน์ในการทำการค้า ปกป้องคุ้มครองการทำธุรกิจของเครือญาติ ส่วนเครือญาติซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้รับการอุปถัมภ์จากตระกูลวังตาล ก็มีหน้าที่ช่วยงานในกงสีสังคหะวังตาล รวมไปถึงการผลักดันในการต่อสู้เมื่อมีปัญหาอุปสรรคร่วมกันหรือการผลักดันเพื่อส่งบุคคลที่เป็นศูนย์กลางของเครือข่ายเข้าสู่อำนาจทางการเมือง เพื่อให้เข้าไปอยู่โครงสร้างอำนาจในระดับชาติ แล้วใช้อำนาจดังกล่าวมาปกป้องธุรกิจ เครือข่าย

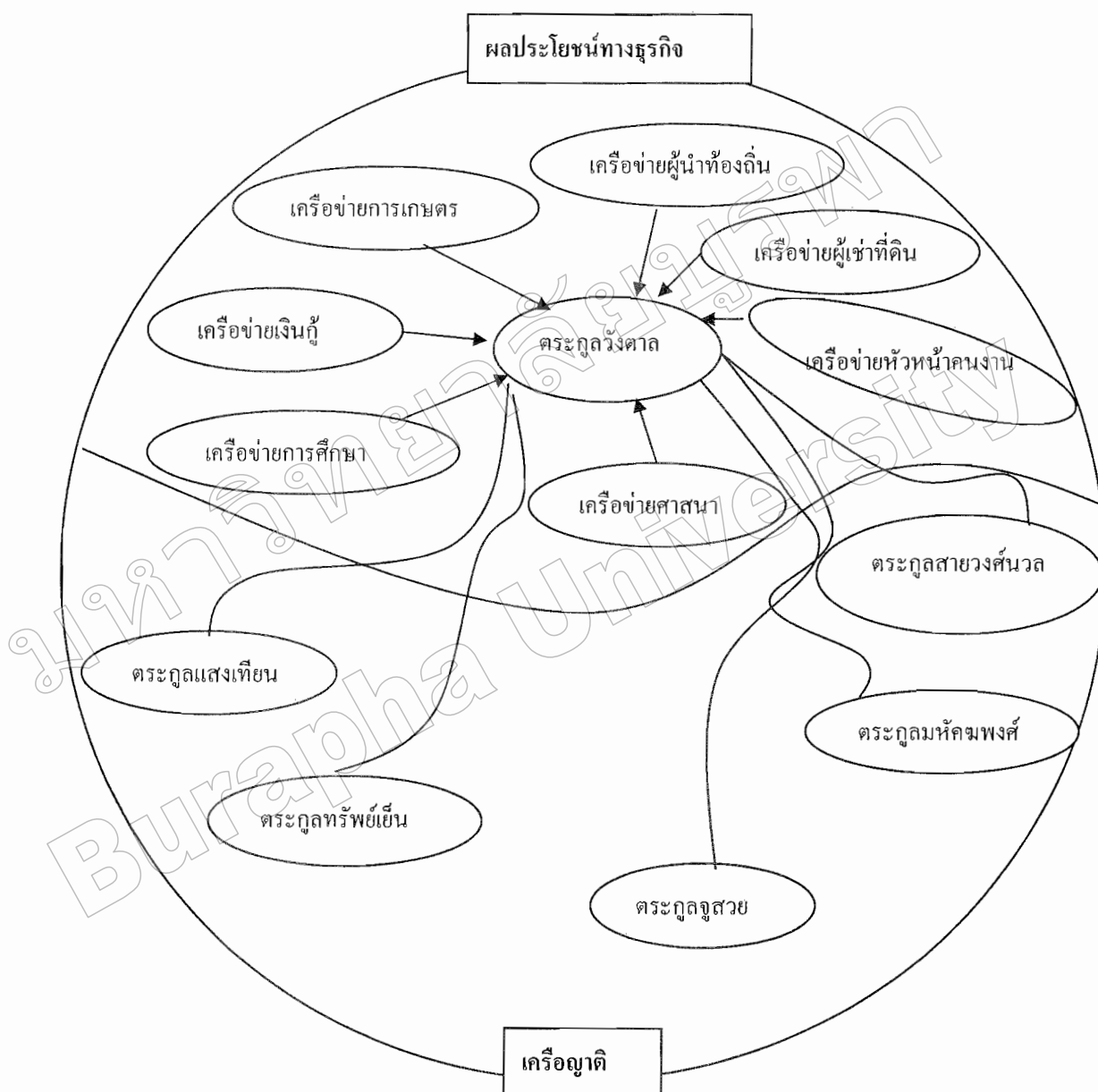
ส่วนที่สองเป็นส่วนที่สัมพันธ์กันผ่านระบบผลประโยชน์ทางธุรกิจ ดังที่ทราบในตอนต้นแล้วว่าสังคหะวังตาลที่มีตระกูลวังตาลอยู่ตรงใจกลางของอำนาจนั้นมีธุรกิจ เครือเป็นจำนวนมาก และมีผู้ร่วมงานที่ไม่ใช่เครือญาตินับพันคน ซึ่งการทำงานในระบบกงสีภายใต้สังคหะวังตาลนั้นมีลำดับชั้นทางอำนาจอยู่พอสมควร ซึ่งคนที่เข้าร่วมงานกับสังคหะวังตาลในระดับหัวหน้านั้นส่วนใหญ่จะต้องเป็นผู้นำหมู่บ้านไม่ว่าจะเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำตามธรรมชาติคนสำคัญของหมู่บ้าน ซึ่งบุคคลที่กล่าวถึงข้างต้นจะมีหน้าที่เป็นหัวหน้าคนงาน รวมไปถึงจัดหาคนงานให้เข้ามาทำงานกับสังคหะวังตาล บุคคลที่กล่าวถึงข้างต้นสามารถให้คุณให้โทษแก่คนงานได้ในระดับหนึ่ง นอกจากนั้นแล้วบุคคลเหล่านี้ยังได้รับอภิสิทธิ์ต่าง ๆ จากสังคหะวังตาล เช่น ให้ที่ดินทำกิน ไม่ต้องจ่ายค่าเช่า ได้รับเงินเดือนจากสังคหะวังตาล รวมไปถึงการได้อำนาจ

ในการควบคุมคนงาน ซึ่งอยู่ในหมู่บ้านหรืออยู่ในตำบลที่ตนดำรงตำแหน่งอยู่ซึ่งเป็นการเสริมพลังอำนาจให้ผู้นำดังกล่าวมีความเข้มแข็งขึ้น เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วก็จะเห็นได้ว่าพลังควบคุมทางธุรกิจเป็นพลังที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการก่อรูปและการดำรงอยู่ของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายวินิจ และจะเห็นได้ว่าเครือข่ายของนายวินิจที่ก่อรูปขึ้นมาจากพลังทางเศรษฐกิจมีเครือข่ายอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น เครือข่ายเงินกู้ เครือข่ายคนงาน เครือข่ายผู้เช่าที่ดิน เครือข่ายไร่อ้อย เครือข่ายผู้นำท้องถิ่นที่ได้ประโยชน์ทางธุรกิจ และเครือข่ายทางด้านการเกษตรอื่น ๆ เครือข่ายที่ผู้วิจัยกล่าวทั้งหมดในขั้นต้นเป็นพลังสำคัญอีกทางของนายวินิจในการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

สุดท้ายเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายวินิจที่สัมพันธ์ผ่านระบบการศึกษาและเครือข่ายศาสนา เครือข่ายนี้เกิดขึ้นมาจากการที่ใจกลวงอำนาจของเครือข่ายในช่วงต้นของการสะสมทุนได้บริจาคที่ดินเป็นจำนวนมากในการสร้างวัดคริสต์และโรงเรียนในเครือ นอกจากนั้นแล้วเครือญาติของตระกูลวังตาลได้รับเอาคุณพ่อในศาสนาคริสต์มาเป็นลูกบวชเกือบทุกวัดในเขตอำเภอบ้านโป่ง ซึ่งคุณพ่อเหล่านี้ค่อนข้างมีอิทธิพลทางจิตใจของชาวคริสต์ตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นแล้วตระกูลวังตาลและเครือญาติยังได้บริจาคเงิน รวมไปถึงทรัพย์สินอื่น ๆ ในการสนับสนุนกิจกรรมทางศาสนาเป็นจำนวนมาก สำหรับเครือข่ายการศึกษานั้น ดังที่กล่าวไปในขั้นต้นแล้วว่าตระกูลวังตาลได้บริจาคที่ดินเพื่อสร้างโรงเรียนในเครือข่ายของวัดคริสต์เป็นจำนวนมาก ซึ่งโรงเรียนแต่ละแห่งได้ใช้ชื่อที่สื่อได้ถึงหลวงสิทธิเทพการและได้นำเอาประวัติหลวงสิทธิเทพการเข้าไปอยู่ในประวัติศาสตร์ของโรงเรียน ซึ่งมีการผลิตซ้ำประวัติศาสตร์ดังกล่าวผ่านบุคคลที่เป็นผู้ปกครองและนักเรียนรุ่นต่อรุ่นมาจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าตระกูลวังตาลมีเครือข่ายทางด้านการศึกษายู่มากมายกินพื้นที่เกือบทั้งจังหวัดราชบุรี

โดยสรุปแล้วแบบความสัมพันธ์ทางอำนาจภายใต้เครือข่ายอำนาจของนายวินิจ วังตาลเป็นการทำงานเชื่อมโยงกันไปเป็นข่ายใยระหว่างวงแหวน 4 วง โดยกลไกต่าง ๆ เดินไปพร้อม ๆ กัน โดยวงชั้นในสุดจะเป็นทำหน้าที่คอยจัดระบบระเบียบและเชื่อมโยงทรัพยากรที่มีค่าเพื่อกระจายไปสู่วงแหวนที่สองหรือวงแหวนชั้นอื่น ๆ เงินตราหรือผลประโยชน์ทางธุรกิจเป็นยุทธปัจจัยที่สำคัญในการรักษาไว้ซึ่งฐานสนับสนุนที่อยู่วงนอกสุดของเครือข่าย ดังนั้นตัวแปรที่สำคัญที่สุดของเครือข่ายนายวินิจ ก็คือทรัพยากรสำหรับนำไปแจกจ่ายให้กับสมาชิกที่อยู่ในวงแหวนชั้นกลางและวงแหวนชั้นนอก อย่างไรก็ตามแต่ถ้ามองในภาพกว้างแล้วเครือข่ายนายวินิจกระจุกตัวเป็นอย่างมากในอำเภอบ้านโป่ง ถ้าพิจารณาก็จะเห็นได้ว่าไม่มีฐานเพียงพอที่จะเข้า

ผู้อำนวยการเมืองในระดับจังหวัดได้ ดังนั้นก็เป็นเหตุผลให้นายวินิจต้องแลกเปลี่ยนทรัพยากรกับเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่ชัยชนะในการเลือกตั้ง สำหรับรายละเอียดสมาชิกในวงแหวนชั้นนอก ดังรายละเอียดตามภาพที่ 4-23

ภาพที่ 4-23 สมาชิกวงแหวนชั้นนอกของเครือข่ายอำนาจภายใต้การอุปถัมภ์ของนายวินิจ

เครือข่ายอำนาจพรรคประชาธิปัตย์

ครูอุดม อาจารย์น่วม และเครือข่ายมีกิจกรรมที่ผลิตซ้ำความสำคัญของอุดมการณ์พรรคประชาธิปัตย์โดยการเข้าร่วมฟังปราศรัยของพรรคด้วยกันบ่อยครั้ง โดยครูอุดมจะเป็นคนขับรถพาอาจารย์น่วมและบุคคลอื่น ๆ ในเครือข่ายไปในสถานที่ที่มีการปราศรัยทางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ การกล่อมทางการเมืองในลักษณะดังกล่าวนำไปสู่ความสับสน และในที่สุดปี พ.ศ. 2517 เครือข่ายพรรคประชาธิปัตย์ได้มาประชุมร่วมกันเพื่อสนับสนุนผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรค จังหวัดราชบุรี ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2518 ในการเลือกตั้งครั้งดังกล่าวมีการแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต กล่าวคือ เขตที่ 1 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้จำนวน 2 คน มีพื้นที่อยู่ในเขตอำเภอบ้านโป่ง โพธาราม บางแพ จอมบึง และกิ่งอำเภอสวนผึ้ง ส่วนเขตที่ 2 ก็มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้จำนวน 2 คน เช่นเดียวกับเขตที่ 1 เขตเลือกตั้งที่ 2 นั้น จะมีพื้นที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง ด่านิโนสวดก ปากท่อ และอำเภอวัดเพลง สำหรับในเขตที่ 1 ครูอุดมเป็นผู้สนับสนุนนายสมชาย เจริญจิตปิฎจ์ ให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยให้ไชรณแดน โรเวอร์ พร้อมเดิมนำมันให้ทุกเช้าก่อนออกหาเสียง และช่วยเหลือการหาเสียงเลือกตั้งผ่านเครือข่ายครู เครือข่ายพ่อค้าและอื่น ๆ สำหรับในเขตที่ 2 อาจารย์น่วมก็เป็นผู้สนับสนุนอาจารย์แก้ว อินทะแสน และนายนิพนธ์ เสนาพิทักษ์ ลงรับสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะอาจารย์แก้วนั้น อดีตเคยดำรงตำแหน่งเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนปากท่อวิทยาคม อาจารย์แก้วเกิดที่ตำบลหนองปลหมอง อำเภอบ้านโป่ง อาจารย์แก้วกับอาจารย์น่วมเป็นคนไทยเชื้อสายยวนด้วยกัน สำหรับถิ่นที่อยู่อาศัยของคนไทยเชื้อสายยวน คະແນນเสียงจำนวนมากจนเกือบชนะเลือกตั้งของเครือข่ายพรรคประชาธิปัตย์ทั้งในเขตที่ 1 และ 2 มาจากการเชื่อมโยงผ่านเครือข่ายคนไทยเชื้อสายยวน เครือข่ายครู เครือข่ายพ่อค้า รวมไปถึงคะแนนเสียงที่มาจากชนชั้นกลางใหม่ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งชนชั้นกลางอิสระเหล่านี้ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนเมือง อย่างไรก็ตามแต่การเลือกตั้งในครั้งนั้น เครือข่ายพรรคประชาธิปัตย์ก็ได้คะแนนเสียงปริ่มๆ เป็นแค่ผู้เกือบสอบผ่านเท่านั้น การเลือกตั้งครั้งนั้นมีวาระอยู่สั้น ๆ เนื่องมาจากว่ามีการยุบสภาฯ เพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2519 นั้น ทางกลุ่มอุดมการณ์ที่เข้ามารวมกันอยู่ภายใต้เครือข่ายพรรคประชาธิปัตย์ในเขตที่ 1 นั้น ได้สนับสนุนนายธรรมบุญ ตันทะเดมิย์ ลงรับสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายธรรมบุญ จบปริญญาตรีรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2499 หลังจากนั้นก็เข้าเรียนต่อที่สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) จนจบปริญญาโท ต่อมาสอบเข้ารับราชการทหารระดับยศ

ร้อยตรี ในช่วงที่นายธรรมบุญเป็นนักศึกษาอยู่ที่จุฬาฯ นั้นได้ทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย และที่สำคัญที่ก็คือเป็นแกนนำนักศึกษาในการคัดค้านและต่อสู้กับรัฐบาล เป็นแกนนำคนสำคัญของกลุ่มไฮปาร์ค หลังจากประคับยศร้อยตรีแล้วก็ถูกส่งไปรับราชการอยู่ที่จังหวัดปราจีนบุรี หลังจากนั้นปี พ.ศ. 2501 ก็ถูกจับในข้อหากระทำการอันเป็นคอมมิวนิสต์ ติดคุกอยู่เกือบ 6 ปี กล่าวคือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501-2506 หลังจากถูกปล่อยตัวจากคุกไม่มีงานทำก็ไปเปิดร้านขายวัสดุก่อสร้าง ต่อมาในปี พ.ศ. 2510 ก็ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัดราชบุรี ในปี พ.ศ. 2514 และ พ.ศ. 2518 เป็นสมาชิกสภาจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้งโดยกระทรวงมหาดไทย โดยเฉพาะปี พ.ศ. 2518 นายธรรมบุญ ได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกสภาจังหวัดด้วยอีกตำแหน่งหนึ่ง ในวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2519 ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดราชบุรี เขตที่ 1 ร่วมกับนายทวิช กลิ่นประทุม ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคธรรมสังคมอยู่ในขณะนั้น

สำหรับในเขตเลือกตั้งที่ 2 อาจารย์นวม และเครือข่าย ก็ได้สนับสนุน ร.ต.ท.เชาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ ซึ่งเป็นอดีตนายตำรวจประจำรัฐสภาที่ได้รับการชักชวน จากนายชวน หลีกภัย ให้เป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ และลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดราชบุรี การเลือกตั้งในครั้งนั้นปรากฏว่า ร.ต.ท.เชาวริน สอบตก แต่หลังจากนั้นไม่นานรัฐบาลถูกทำรัฐประหาร และจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นมาใหม่อีกครั้งในวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2522 ในการเลือกตั้งในครั้งนั้น ร.ต.ท.เชาวริน ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดราชบุรีเป็นสมัยแรก ร.ต.ท.เชาวรินใช้วิธีการหาเสียงชนิดถึงลูกถึงคนอย่างชนิดที่ไม่ปรากฏมาก่อน โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในงานประเพณีต่าง ๆ ของชาวบ้าน ไม่ว่าจะเป็นงานศพ งานบวช งานแต่ง ชนิดที่เรียก “กินนอนใน” ซึ่งหมายถึง การเข้าไปสร้างสายสัมพันธ์โดยตรงด้วยการลงแรงตัวเองช่วยงานชาวบ้านอยู่หลายวันหลายคืน เช่น ไปช่วยชาวบ้านขนโต๊ะเก้าอี้ ล้างจาน จนชาวบ้านหลายท้องที่พูดกันติดปากว่า “เชาวรินเป็นคนแถวนี้” ต่อมาเมื่อได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ร.ต.ท.เชาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ ได้แสดงบทบาทช่วยเหลือชาวบ้าน โดยการฝากลูกหลานเข้าเรียน ซึ่งในครั้งที่เป็นรัฐมนตรีช่วยกระทรวงศึกษาธิการได้ฝากนักเรียนเข้าโรงเรียนประจำจังหวัดแห่งหนึ่ง ถึงกับต้องเพิ่มห้องเรียนอีกหนึ่งห้อง นอกจากนั้นยังมีการช่วยเหลือด้านคดีความแก่ชาวบ้าน ช่วยเจรจาเวลามีปัญหากับตำรวจ และหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ รวมไปถึงการมีส่วนช่วยเหลือข้าราชการเวลาที่มีการเลื่อนขั้นเลื่อนซี แต่ต่อมา ร.ต.ท.เชาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ เกิดความขัดแย้งกับแกนนำพรรคประชาธิปัตย์ และเกิดการย้ายพรรคไปอยู่พรรครักษาไทย

หน่ออ่อนของเครือข่ายภายใต้อุดมการณ์ของพรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดราชบุรี ที่ถูกปลูกไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2500 ค่อย ๆ ขยายแตกกิ่งก้านสาขา และในที่สุดก็ก่อตัวเป็นเครือข่ายอำนาจหลักกลุ่มหนึ่งในจังหวัดราชบุรี หลังปี พ.ศ. 2534 เป็นการรวมตัวกันครั้งสำคัญของเครือข่ายพรรคประชาธิปัตย์

ในจังหวัดราชบุรี โดยบุคคลศูนย์กลางของเครือข่ายที่สำคัญประกอบไปด้วย นายอุดม กิจเจริญ พ่อค้าไม้ นายน่วม ห่วงทอง ข้าราชการครู อาจารย์ณรงค์ เทียมเมฆ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง นายราชน สังกัเพชร สื่อมวลชนและกรรมการสมาคมชาวใต้ และเจ้าของ โรงพิมพ์ นายพิชัย บัวหลวง ข้าราชการส่วนท้องถิ่นและกรรมการสมาคมชาวใต้ โดยเปิดตัว สาขาพรรคประชาธิปัตย์ขึ้นที่รศมีการพิมพ์ของคุณราชน มีการพูดคุยกันเรื่องการหาตัวผู้สมัคร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดราชบุรี และท้ายที่สุดได้ข้อยุติในเรื่อง คุณสมบัติของผู้ที่จะมาสมัครที่จะมาลงรับสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดราชบุรี คือ ต้องเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง มีประวัติที่ใสสะอาด ต้องเป็นบุคคล ที่มีคุณธรรมตามจารีตแบบเก่า และที่สำคัญต้องเป็นคนหนุ่มไฟแรง เพราะว่าเครือข่ายภายใต้ อุดมการณ์ของพรรคประชาธิปัตย์นั้น เบื้องหน้าผู้ว่าการเมืองและยุทธวิธีการทางการเมืองยุคเก่า ต้องการนักการเมืองใหม่ที่มีอุดมการณ์สอดคล้องกับอุดมการณ์ของกลุ่มตน รวมไปถึงต้องการใช้ ยุทธศาสตร์ความใหม่ สด และสะอาด เพื่อเป็นเป้าหมายที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ ทางการเมืองของนักการเมืองราชบุรี เมื่อได้เกณฑ์เรื่องคุณสมบัติแล้ว แนวทางการปฏิบัติต่อมา ก็ต้องสรรหาตัวบุคคลที่มีคุณสมบัติดังที่กล่าวมาข้างต้น โดยการดึงเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกพรรค และส่งลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในช่วงเวลาดังกล่าวมีการร่วมประชุมพบปะกัน ระหว่างบุคคลศูนย์กลางในเครือข่ายในหนึ่งอาทิตย์ไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง และในที่สุดก็มีการเสนอ ชื่อผู้มีคุณสมบัติในที่ประชุม 2 คน กล่าวคือ คนที่หนึ่ง คือ ดร.บุญมาก ศิริวันกุล คนที่สอง นายแพทย์วีรพล นิธิพงษ์ รองนายแพทย์สาธารณสุข จังหวัดราชบุรี ต่อมามีการทาบทามเพื่อดึงเอา ผู้มีคุณสมบัติดังกล่าวเข้ามาในเครือข่าย ปรากฏว่าเกิดอุปสรรคทั้งคู่ นายแพทย์วีรพล นิธิพงษ์ ครอบครัวไม่เห็นด้วยที่จะให้มาเล่นการเมืองโดยให้เหตุผลว่านายแพทย์วีรพล นิธิพงษ์ เป็นคนหนุ่มที่มีอนาคตทางราชการอีกยาวไกลจึงไม่สมควรลาออกมาเป็นนักการเมือง ซึ่งต้องต่อสู้แข่งขันและมีความไม่แน่นอนในเรื่องอนาคต ส่วน ดร.บุญมากคุณแม่ไม่อนุญาตให้ลงรับสมัครเลือกตั้ง เพราะว่าประสบการณ์ตรงของครอบครัว ดร.บุญมากที่คุณพ่อถูกลอบยิงเสียชีวิต ดร.บุญมากมีความสนิทสนมกับอาจารย์น่วม มาตั้งแต่จบมัธยมตอนต้น เนื่องจากว่าตอนที่ ดร.บุญมากจบมัธยมตอนต้นได้ไปสมัครสอบเข้าเรียนต่อที่วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ปรากฏว่าในการสอบครั้งนั้น ดร.บุญมากสามารถสอบเข้าเรียนได้เป็นอันดับหนึ่ง วันสอบสัมภาษณ์อาจารย์น่วม ในฐานะหัวหน้าฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรีในขณะนั้น มาสัมภาษณ์ ดร.บุญมากด้วยตนเอง อาจารย์น่วมได้สัมภาษณ์ ดร.บุญมากอยู่เกือบ 2 ชั่วโมง และในที่สุดอาจารย์น่วมก็แนะนำให้ ดร.บุญมากไปเรียนในสายสามัญในโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำจังหวัด

ราชบุรี อาจารย์น่วมกับ ดร.บุญมาก คิดต่อพูดคุยกันอยู่ตลอดตั้งเรียนมัธยมปลายจนเรียนจบระดับปริญญาเอกมาจากเมืองนอก เมื่อเกิดอุปสรรคดังกล่าวอาจารย์น่วม และครูอุดมซึ่งในขณะนั้นเป็นประธานสาขาพรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดราชบุรี ได้เข้าไปพูดคุยกับคุณแม่ของ ดร.บุญมาก เพื่อขอให้ ดร.บุญมาก มาลงรับสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดราชบุรี ปรากฏว่าคุณแม่ ดร.บุญมาก อนุญาตและได้ฝากฝังให้อาจารย์น่วมและครูอุดมเป็นผู้ดูแล ดร.บุญมาก เมื่อได้ผู้สมัครแล้วหนึ่งคนยังขาดอีกหนึ่ง ทางเครือข่ายฯ ก็ได้ทาบทามนายตำรวจน้ำคืออย่าง พล.ต.ต.ประดับ เกิดอินทร์ ซึ่งเคยรับราชการในจังหวัดราชบุรีมาอย่างยาวนาน ลงสมัคร ส.ส.ราชบุรี คู่กับ ดร.บุญมาก

เครือข่ายระหว่างกลุ่มนายเจริญกับนายทวิช

การสร้างเครือข่ายร่วมของนายทวิชและนายเจริญในเขตอำเภอปากท่อ เกิดขึ้นก่อนจอมพลถนอม และจอมพลประภาสจะหมดอำนาจลง ซึ่ง ณ ขณะนั้นนายทวิชและนายเจริญมีการเชื่อมโยงเครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของจอมพลถนอมและจอมพลประภาส ซึ่งในเวลาดังกล่าว จอมพลประภาส ดำรงตำแหน่งรองนายกและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือนายทวิชและนายเจริญในการสร้างเครือข่ายอำนาจในจังหวัดราชบุรี กล่าวคือ ในขณะที่จอมพลประภาส ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จอมพลประภาสเป็นผู้พิจารณาและเสนอชื่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อโปรดเกล้าฯ และเพราะเหตุดังกล่าวข้าราชการระดับสูงของจังหวัดส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลในเครือข่ายของจอมพลประภาสเกือบทั้งสิ้น จังหวัดราชบุรี มีนายจันทร์ สมบูรณ์กุล เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ในเขตอำเภอปากท่อนายจันทร์ได้แต่งตั้งกำนันสัมพันธ์ เรืองขำปันธ์ กำนันตำบลวังมะนาว และกำนันบุญลือ คุ่มนาน กำนันตำบลวัดยางงาม เป็นสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) ซึ่งกำนันทั้งสองมีอิทธิพลในพื้นที่กว้างทั้งอำเภอปากท่อ และมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการสร้างเครือข่ายอำนาจนายทวิชและเจริญ ที่อำเภอปากท่อดังภาพที่ 4-24

จอมพลถนอม และจอมพลประภาส เป็นเหตุให้ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องเชื่อมบุคคลในเครือข่ายของ กระทรวงมหาดไทยเข้ากับบุคคลที่ถูกจอมพลถนอม และจอมพลประภาสส่งมาจากส่วนกลาง เพื่อขยายฐานอำนาจ จังหวัดราชบุรีจอมพลถนอม และจอมพลประภาสได้ส่งนายทวิชและนายจรูญ ซึ่งเป็นลุงเงินของพรรคสหประชาไทยลงมา การเชื่อมโยงระหว่างนายทวิชและนายจรูญกับกำนัน ตำบลต่าง ๆ โดยการจัดจกและกำชับจากข้าราชการระดับสูงของจังหวัดให้กำนันตำบลต่าง ๆ มา พบปะกับนายทวิชและนายจรูญ ซึ่งต่อมาก็มีการพบปะสานสัมพันธ์กันมาเรื่อย ๆ จนบุคคลเหล่านั้น มองว่านายทวิชและนายจรูญเป็นผู้อุปถัมภ์คนสำคัญที่พวกเขาพึ่งได้ในยามเดือดร้อน นายทวิชและ นายจรูญให้การปกป้องคุ้มครอง ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน สนับสนุนในการประกอบ อาชีพ และช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาทางด้านคดีความ ในทางกลับกันพวกเขาให้การสนับสนุน นายทวิชและนายจรูญในด้านการระดมคนไปช่วยนายทวิชและนายจรูญลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และมีความเคารพนับถือและจงรักภักดีต่อนายทวิชและนายจรูญ นอกจากความสัมพันธ์ส่วนที่กล่าว ข้างต้นแล้ว นายทวิชและนายจรูญยังผลักดันงบประมาณต่าง ๆ เข้าสู่พื้นที่เพื่อปัญหาความเดือดร้อน ของชาวบ้านในตำบลต่าง ๆ ดังกล่าว โครงการพัฒนาที่เข้ามาสู่ตำบลและหมู่บ้าน ก็นำมาซึ่งเป็น ผลประ โยชน์ทางธุรกิจให้แก่กำนันในเครือข่ายซึ่งเป็นผู้ดูแล โครงการพัฒนาดังกล่าว ความสัมพันธ์ ส่วนตัวและผลประโยชน์จากโครงการของภาครัฐเป็นตัวเชื่อมนำไปสู่สายสัมพันธ์ที่เหนียวแน่น ระหว่างกัน และต่อมานำไปสู่การขยายเครือข่ายในระดับพื้นที่

นายสัมพันธ์ เรืองขำปณ์ เป็นบุคคลสำคัญในวงแหวนชั้นกลางของนายจรูญและ นายทวิช นายสัมพันธ์เป็นกำนันตำบลวังมะนาว (ตำบลวังมะนาวและตำบลห้วยยางโทน) กำนัน สัมพันธ์เป็นสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) แต่งตั้งในเขตอำเภอปากท่อ กำนันสัมพันธ์เชื่อมต่อเครือข่าย ในวงแหวนชั้นนอกให้นายทวิชและนายจรูญ เชื่อมให้พบกับกำนันเลียง ทองกง กำนันตำบลยางหัก ในช่วงแรกนายทวิชได้สานสัมพันธ์โดยนำโทรทัศน์ขาวดำมาทิ้งไว้ให้ชาวบ้านดูที่บ้านกำนันเลียง โดยนายจรูญเป็นคนบริจาคเครื่องปั่นไฟฟ้า ต่อมาเมื่อกำนันเลียงเกษียณอายุจากกำนัน ผู้ที่ขึ้นมา สืบทอดตำแหน่ง คือ กำนันอภินันท์ บุญยงค์ นายทวิชและนายจรูญได้เชื่อมโยงกับนายอภินันท์ บุญยงค์ ซึ่งเป็นกำนันที่มีเชื้อสายกระเหรี่ยงตำบลยางหัก กำนันอภินันท์มีพี่น้องร่วมมารดา ต่างบิดา รวมสี่ 4 คน กล่าวคือ กำนันอภินันท์ บุญยงค์ เป็นคนโต คนที่สองชื่อนายเอียว ทองเกียะ เป็นสาววัดกำนัน คนที่สามเป็นผู้หญิงชื่อนางแดงมีสามีชื่อ ดง บุญเลิศ เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 ตำบลบ้านบึง กิ่งอำเภอสวนผึ้ง ในขณะนั้น และคนที่สี่ ชื่อนายสัมพันธ์ ทองเกียะ ต่อมาเป็นกำนัน ตำบลยางหักต่อจากพี่ชายคือ นายอภินันท์ และตำแหน่งปัจจุบันของนายสัมพันธ์คือนายกองกิจการ บริหารส่วนตำบลยางหัก ตำบลยางหักเป็นตำบลที่มีแนวเขตทางทิศเหนือติดต่อกับตำบลหนองพัน จันทร อำเภอบ้านคา ตำบลอ่างหิน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอปากท่อ ทิศตะวันออกติดกับตำบลห้วยยาง

โทน ทิสได้จัดกับจังหวัดเพชรบุรี ตำบลยางหักประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายกระเหรี่ยง
 เครือข่ายในตำบลยางหักของกลุ่มนายทวิชและนายจรูญ ถูกจัดระบบและเชื่อมต่อยึดโยงผ่านตระกูล
 “ทองเกียะ” ซึ่งเป็นตระกูลชนชั้นนำของชาวกระเหรี่ยงในจังหวัดราชบุรี ตระกูลทองเกียะมีกำนัน
 อภิรักษ์ที่เป็นบุคคลศูนย์กลางในระยะเริ่มต้น ต่อมาสืบทอดอำนาจทางการเมืองรุ่นต่อรุ่นมาสู่นาย
 สัมพันธ์ ทองเกียะ ซึ่งอดีตเคยดำรงตำแหน่งกำนันตำบลยางหัก มากกว่า 20 ปี ปัจจุบันนายสัมพันธ์
 ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก การที่ตำบลยางหักมีฐานเสียงจัดตั้งที่มี
 ประสิทธิภาพสูง เพราะตำบลยางหักนั้นส่วนใหญ่ประชากรเป็นชาวไทยเชื้อสายกระเหรี่ยง
 ซึ่งมีประเพณีที่สำคัญ คือ ประเพณีการกินข้าวห่อ พิธีกรรมนี้ผู้วิจัยได้กล่าวไว้แล้วอย่างละเอียด
 ในบทที่ 3 ประเพณีการกินข้าวห่อของชาวไทยเชื้อสายกระเหรี่ยงเป็นประเพณีที่ผลิตซ้ำระบบเครือ
 ญาติ เชื้อสาย และเผ่าพันธุ์ ประเพณีกินข้าวห่อของชาวยางหักเป็นการสร้างสายสัมพันธ์ร้อยรัด
 จัดระบบระเบียบทางสังคมเพื่อให้ดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ถ้าพิจารณาอย่างละเอียดในเนื้อแท้
 ของประเพณีนี้แล้วนอกจากการผลิตซ้ำระบบเครือญาติและเผ่าพันธุ์แล้ว ยังซ่อนเร้นระบบอำนาจ
 นิยมไว้ตรงเนื้อแท้ด้านใน เห็นได้จากการจัดลำดับชั้นทางอำนาจผ่านระบบอาวุโสที่มีตั้งระดับ
 คราวเรือนไปจนถึงระดับชุมชน (โปรดดูประเพณีกินข้าวห่อในบทที่ 3 ประกอบ) ซึ่งภายใต้ลำดับชั้น
 ทางอำนาจดังกล่าวมีความสัมพันธ์ทางสังคมในลักษณะผู้ใหญ่อำนาจมากกว่าต้องให้การอุปถัมภ์
 ถ้าผู้รับหรือผู้ได้อุปถัมภ์ที่อำนาจน้อยกว่า ไม่ว่าจะเป็นการให้สิ่งของ อาหารการกิน การให้
 โอกาสในการประกอบอาชีพ หรือการเริ่มต้นครอบครัวใหม่ รวมไปถึงการคอยปกป้องคุ้มครอง
 ไม่ให้เกิดภัยอันตรายจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดังจะเห็นได้ว่าผู้นำในระดับชุมชนไม่ว่าจะเป็น
 พระ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน จะมีความหมายต่อการดำรงอยู่ของชาวบ้านยางหักเป็นอย่างมาก กำนัน
 ผู้ใหญ่บ้านที่ยางหักแม้ว่าถูกจัดตั้งขึ้นโดยรัฐ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองบางอย่างก็จริง
 แต่ถ้าหันมาดูการปฏิบัติภารกิจของคนเหล่านั้นแล้ว ก็เห็นได้ว่าเขาจะทำหน้าที่ในฐานะตัวแทน
 ของชาวบ้านและกลุ่มชาติพันธุ์ของเขามากกว่าการทำหน้าที่ในฐานะเป็นคนของรัฐเหมือนกับ
 ตำบลอื่น ๆ ซึ่งเห็นได้จาก การที่ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันที่ออกไปมีสายสัมพันธ์กับภายนอก เช่น
 ไปติดต่อกับข้าราชการในระดับอำเภอ ไม่ว่าจะเป็นนายอำเภอ ปลัดอำเภอ เกษตร หรือที่ดิน รวมไปถึง
 ถึงนักการเมืองและพ่อค้าร่ำรวยในเมือง พวกเขาจะต่อรองในฐานะคนในหมู่บ้านเพื่อชิงเอาทรัพยากรที่
 มีค่าที่เป็นประโยชน์เข้ามาในหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นโครงการพัฒนาของรัฐ หรืออื่น ๆ การทำหน้าที่
 ในฐานะตัวแทนชาวบ้าน มิใช่ตัวแทนของรัฐเป็นปฐมเหตุของความสำคัญของผู้นำอย่างหนึ่ง
 ส่วนผู้น้อยวัฒนธรรมเป็นกลไกกำกับให้ต้องเชื่อฟังและสนับสนุนการปฏิบัติงานหรือทำตามที่
 ผู้ใหญ่ร้องขอไม่ว่าจะเป็นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบลหรืออื่น ๆ อย่างเช่น ขอร้องให้ไปช่วย
 ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญที่นำไปสู่การเชื่อฟังผู้นำของชาวบ้าน จากการบอกเล่าของ สัมพันธ์ ทองเกียะ (สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2555) ว่า “เมื่อก่อนการติดต่อระหว่างตำบลยางหัก กับอำเภอปากท่อต้องใช้การเดินทางเท้าวัน ๆ ไม่มีถนนมีแต่ทางเดินเท้า ถนนเพิ่งเข้ามาหมู่บ้านราวๆ พ.ศ. 2515 หรือ พ.ศ. 2516 นี่เอง ตำบลยางหักพื้นที่มีกว้างร้อยกว่าตารางกิโลเมตรการบริการ ของภาครัฐเข้าไม่ค่อยถึง ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการก็ไม่ค่อยได้รับ ดังนั้นผู้ใหญ่บ้าน กำนัน จึงทำหน้าที่ทุกอย่างแทนรัฐ ไม่ว่าจะเป็นการแจ้งเกิด แจ้งตาย แก้ปัญหาการทะเลาะเบาะแว้ง ปัญหา ที่ดินทำกิน รวมไปถึงการยื่นยันสิทธิเพื่อการเป็นพลเมืองไทยในเวลาที่จำเป็นต้องเข้าโรงเรียนใน ระดับประถมศึกษา และเวลาที่ต้องทำบัตรประจำตัวประชาชน นอกจากนั้นแล้วการบริการไม่ทั่วถึง ของภาครัฐนั่นเองที่นำไปสู่การทำหน้าที่แทนของผู้นำในระดับหมู่บ้านและตำบล การทำหน้าที่ ดังกล่าวเป็นผลให้ผู้นำของตำบลมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับข้าราชการในระดับอำเภอและจังหวัด ในลักษณะถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ซึ่งประเด็นนี้ก็มีส่วนสำคัญในการเสริมบทบาทผู้นำตำบลยางหักให้ โดดเด่นและยังส่งผลให้ชาวบ้านมีความเคารพและเชื่อถือ เพราะว่าเวลาชาวบ้านมีปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ ก็จะมาหาผู้นำ ผู้นำก็จะใช้ความสนิทสนมกับข้าราชการในลักษณะที่ไม่เป็นทางการคอยช่วยกันเพื่อ ช่วยเหลือแก้ปัญหา”

ตำบลยางหักได้รับความสนใจเป็นพิเศษหลังจากที่จังหวัดราชบุรี ประกาศให้เป็น พื้นที่แดงมีการอ้างถึงการแทรกแซงของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย และภายใต้ ความหวาดระแวงที่จะถูกตราหน้าว่าเป็นพวกคอมมิวนิสต์ แต่อีกด้านหนึ่งก็เป็นโอกาสดีที่ผู้นำ ของชาวบ้านจะได้ต่อรองเพื่อที่จะได้รับประโยชน์จากการพัฒนาของรัฐ ถนนลูกรังสายแรกที่ เชื่อมต่อระหว่างตำบลยางหักกับตำบลอื่น ๆ เกิดจากสาเหตุดังกล่าว ต่อมาก็มีการพัฒนาเชื่อมต่อ ระหว่างหมู่บ้านมากขึ้น ส่งผลให้การคมนาคมมีความสะดวกขึ้นในระดับหนึ่ง แต่มีภัยใหม่ที่ สร้างความหวาดกลัวให้แก่ชาวบ้านเป็นอย่างมาก คือ คำกล่าวหาว่าเป็นพวกคอมมิวนิสต์ ซึ่งใน ระดับนี้การยื่นยันของผู้นำระดับหมู่บ้านหรือตำบลดูเหมือนว่าจะไม่เพียงพอที่จะปกป้องคุ้มครอง ลูกบ้านได้ ดังนั้นกำนันเลียง กำนันตำบลยางหัก จึงจำเป็นต้องหาบุคคลสื่อกลางที่มีบารมีพอ เพื่อเป็นหลักประกันในการปกป้องคุ้มครองให้ลูกบ้านพ้นจากคำกล่าวหาว่าเป็นพวกคอมมิวนิสต์ และเป็นจังหวัดที่สภามหาป๋วยอภัยภูเบศรที่รัฐบาลกลางที่มีจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี จอมพลประภาส จารุเสถียร เป็นรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ใช้อุดมการณ์ประชาธิปไตยต่อสู้กับอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ ซึ่งต่อมาจอมพลถนอมได้ตั้งพรรค สหประชาไทย และบุคคลในเครือข่ายอำนาจของจอมพลถนอม กิตติขจร คือ นายทวีช กลิ่นประทุม และนายจรูญ วัฒนากร กำลังมาสร้างเครือข่ายทางการเมืองเพื่อลงรับสมัครเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในจังหวัดราชบุรี และเป็นโอกาสทองของนายทวีชและนายจรูญเช่นกัน

ที่จะสร้างสายสัมพันธ์กับผู้นำเชื้อสายกะเหรี่ยงที่มีความซื่อสัตย์สูง

นอกจากนั้นแล้วนายทวิชและนายจรรยา ยังใช้ฐานกำนันสัมพันธ์ และกำนันบุญลือ ซึ่งเป็นบุคคลศูนย์กลาง (Node) ในวงแหวนชั้นกลางคอยเชื่อมต่อกับกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลต่าง ๆ โดยกำนันสัมพันธ์ นอกจากจะคอยดูแลตำบลที่กำลังขึ้นต้นแล้ว ยังเชื่อมต่อกับกำนันเผือ ตำบลคอนทราย กำนันห่อตำบลทุ่งหลวง กำนันประหยัดตำบลอ่างหิน ซึ่งในเขตอำเภอปากท่อ นั้น นายจรรยาให้ จ.ส.อ.ประสิทธิ์ มาสำรวจข้อมูลของผู้นำ ซึ่งผู้นำบางท่านเป็นหนี้เป็นสิน นายจรรยา ก็ปลดหนี้ให้ รวมไปถึงให้เงินไปลงทุนประกอบอาชีพอีกด้วย นอกจากนี้แล้วนายจรรยา ยังได้ ประสานพ่อค้าขายหนังเร่ไปขายหนังในช่วงหาเสียง ส่วนนายทวิชมักจะสนับสนุนเป็นค่า ประสานงานในพื้นที่เป็นเดือน ๆ ไป ที่สำคัญในตำบลต่าง ๆ เหมือนกันเกือบทุกตำบล นายทวิช และนายจรรยา มักจะเอาโทรทัศน์ขาวดำและเครื่องปั่นไฟฟ้าไปให้ที่บ้านกำนัน เพื่อให้ชาวบ้าน ได้ออกมารวมกลุ่มกันเพื่อดูรายการทางโทรทัศน์ ดังจะเห็นจากคำพูดติดปากที่ชาวบ้านพูดถึง โทรทัศน์เครื่องแรกของตำบล ส่วนใหญ่จะบอกกันเป็นเสียงเดียวว่าบ้านกำนันเป็นเครื่องแรก เมื่อชาวบ้านออกมาดูหนังหรือรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ กำนันก็จะบอกว่าโทรทัศน์ที่เราได้ดูกันทุกวันนี้ ท่านทวิชกับท่านจรรยา ท่านให้มาเพื่อให้พวกเราได้ติดตามข้อมูลข่าวสารของบ้านเมือง ซึ่งพูดซ้ำเป็นระยะ ๆ จนชาวบ้านรู้สึกและคุ้นเคยเป็นบุญคุณต่อทั้งสองท่านโดยที่ยังไม่ได้พบหน้า

นอกจากกำนันสัมพันธ์ยังมีกำนันบุญลือ คุ้มนาน เป็นบุคคลในวงแหวนชั้นกลางที่สำคัญ คนหนึ่งในเครือข่ายของนายจรรยาและนายทวิช กำนันบุญลือซึ่งเป็นกำนันตำบลวัดยางงาม และเป็น สจ.แต่งตั้งอีกคนหนึ่งของอำเภอปากท่อ กำนันบุญลือเป็นกำนันที่มีอิทธิพลและบารมีมากที่สุดคน หนึ่งของอำเภอปากท่อ กำนันบุญลือเป็นเพื่อนสนิทกับกำนันพิศ กำนันตำบลปากท่อ ซึ่งกำนันท่าน นี้ได้ช่วยกำนันบุญลือในการสนับสนุนนายทวิชและนายจรรยาเป็นอย่างมาก ส่วนที่ตำบลป่าไ้กำนัน บุญลือเชื่อมโยงกับกำนันเสวิน ตำบลบ่อกระดานมีกำนันประจวบเป็นเพื่อนสนิทอีกคนหนึ่งของ กำนันบุญลือ เป็นคนจัดระบบและดูแลเครือข่ายให้นายทวิชและนายจรรยา ส่วนที่ตำบลวันดาวนั้น มีกำนันบุญทรงเป็นบุคคลศูนย์กลางของเครือข่ายในการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ให้คอย ช่วยเหลือในการลงคะแนนเสียงให้แก่ นายจรรยา นายทวิชและเครือข่าย

อำเภอปากท่อก็มีการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางอำนาจท้องถิ่นขึ้นอีกครั้งในปี พ.ศ. 2523 เช่นเดียวกับอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดราชบุรี กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2523 มีการเลือกตั้ง สจ.ซึ่งในการเลือกตั้งครั้งดังกล่าว มีการเปลี่ยนแปลงแหล่งที่มาของอำนาจเหมือนกับที่อื่น ๆ สำหรับอำเภอปากท่อก็มีการเปลี่ยนแปลงที่เป็นลักษณะเฉพาะที่ต่างจากอำเภออื่น ๆ อยู่บ้างก็คือ บุคคลที่เข้าสู่อำนาจทางการเมืองในระดับจังหวัดเป็นพ่อค้า ซึ่งต่างกับเมื่อก่อน กล่าวคือ เมื่อก่อน

ผู้นำมักเป็นผู้อิทธิพลกึ่ง ๆ ไปทางเจ้าพ่อ และอีกอย่างหนึ่งการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของพ่อค้าอำเภอปากท่อนั้น ถูกกระตุ้นผ่านเครือข่ายลูกเสือชาวบ้านเป็นหลัก

กลุ่มลูกเสือชาวบ้านเป็นองค์กรที่รัฐจัดตั้งขึ้นในระดับหมู่บ้าน ซึ่งมีลักษณะกึ่งทหาร กลุ่มลูกเสือชาวบ้านจัดตั้งขึ้น ใน พ.ศ. 2514 โดยกองกำลังตำรวจตระเวนชายแดน ต่อมาอยู่ภายใต้การบริหารของตำรวจตระเวน กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ และปี พ.ศ. 2515 ได้เข้ามาอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวมีลูกเสือชาวบ้านทั่วประเทศนับล้านคน องค์กรนี้ได้รับพระราชทานเงินอุดหนุนส่วนหนึ่ง นอกจากนี้แล้วก็จะได้จากสมาชิก รวมไปถึงได้รับเงินจากงบพัฒนาชนบทและงบบริหารส่วนท้องถิ่น กลุ่มลูกเสือชาวบ้านยังได้รับเงินสนับสนุนจากส่วนราชการที่สำคัญ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย ตำรวจ ทหาร และจากเอกชน เจ้าของที่ดิน พ่อค้า นายธนาคาร นักธุรกิจ และนักการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ (เทอร์ทัน, แอนดรูว์, 2551, หน้า 73-75)

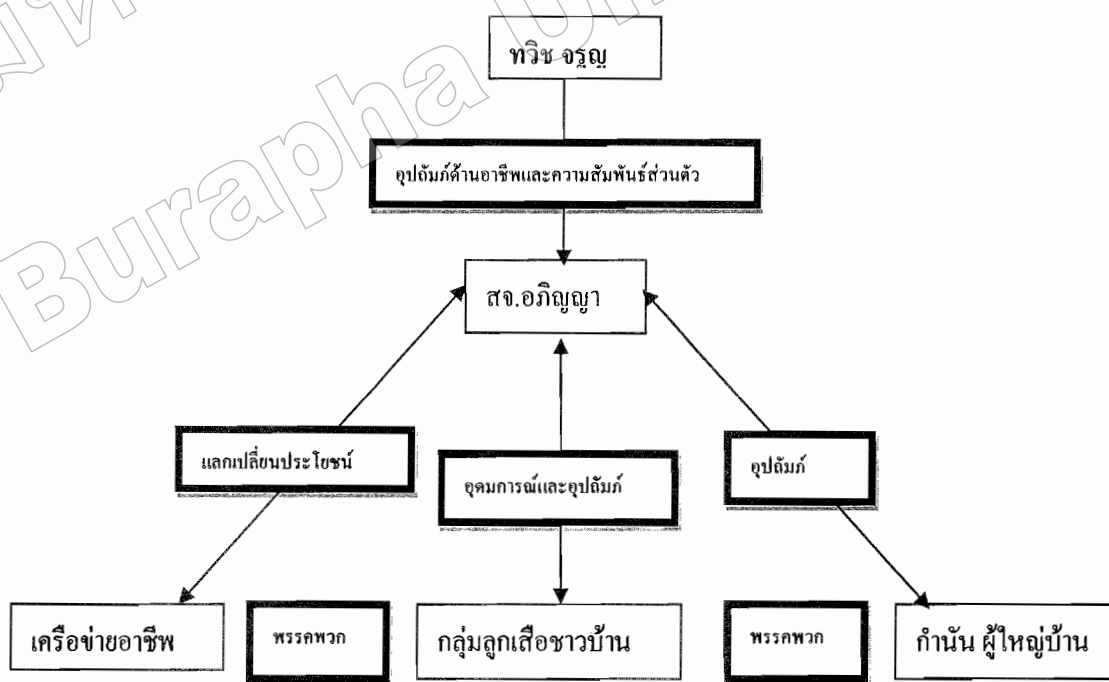
การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของพ่อค้าท้องถิ่นที่มีอาชีพเป็นเจ้าของโรงสีข้าวที่ชื่อ อภิญา อุคมนพวงศ์ (เล็ก อุคมนพวงศ์, สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2555) กล่าวว่า “เดิมทีนายอภิญา ทำโรงสีข้าวอยู่ที่อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ต่อมาปี พ.ศ. 2508 ได้ย้ายมาตั้งโรงสีข้าวใหม่ที่อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี รวมไปถึงการค้าฟันให้กับการรถไฟแห่งประเทศไทย และค้าเสาเข็มควบคู่ไปด้วย ซึ่งอาชีพค้าไม้เล็กไปเมื่อหลังจากการเข้าฝึกลูกเสือชาวบ้าน เนื่องจากว่าการฝึกลูกเสือชาวบ้านนิยามว่า การตัดไม้ทำลายป่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี ชีวิตของนายอภิญา หักเหเข้าสู่การเมืองเพราะถูกกระตุ้นจากคณะกรรมการลูกเสือชาวบ้าน โดยในปี พ.ศ. 2518 นายอภิญาได้เข้าฝึกลูกเสือชาวบ้านที่ตำบลป่าไถ่ รุ่น 688/3 ในการฝึกลูกเสือชาวบ้านของอำเภอปากท่อนั้น ในรุ่นหนึ่ง ๆ จะมีผู้เข้าฝึกมาจากทุกตำบลทั่วทั้งอำเภอ เช่น รุ่นที่ 688/3 ก็จะมีผู้เข้าฝึกจากตำบลคอนทราย ตำบลหนองกระทุ่ม ตำบลป่าไถ่ ตำบลวังมะนาว ตำบลบ่อกระดาน และตำบลอื่น ๆ ทั่วทั้งอำเภอ การฝึกลูกเสือชาวบ้านรุ่นที่ 688/3 นายอภิญาได้รับการเลือกตั้งให้เป็นประธานรุ่น ด้วยเหตุผลเรื่องความพร้อมทางด้านการเงิน” หลังจากนั้นการฝึกลูกเสือชาวบ้านของอำเภอปากท่อก็ถูกฝึกรุ่นแล้วรุ่นเล่า และทุกครั้งที่มีการฝึกลูกเสือชาวบ้านของอำเภอปากท่อนายอภิญาในฐานะประธานรุ่น 688/3 ก็ชักชวนกรรมการและเพื่อนลูกเสือชาวบ้านร่วมรุ่น มาทำกิจกรรม โดยจัดทีมในรุ่นเข้าร่วมแสดงในพิธีรอบกองไฟทุกครั้ง ๆ ในการจัดการแสดงนั้น ต้องมีการชักซ้อม ซึ่งในช่วงแรก ๆ มีเฉพาะรุ่น 688/3 ที่มาลงหลักปักฐานซ้อมการแสดงกันที่บ้านของนายอภิญา ต่อมาเมื่อมีหลายรุ่นเข้าก็มีกรรมการจากรุ่นอื่น ๆ มาร่วมกันฝึกซ้อมอยู่บ้านของนายอภิญา และความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจของครอบครัวอุคมนพวงศ์ ที่คุณเล็ก อุคมนพวงศ์ ซึ่งเป็นภรรยาของนายอภิญาเป็นคอยต้อนรับและคอยดูแลเรื่องอาหารการกิน และอุปกรณ์ต่าง ๆ

ที่จำเป็นต้องใช้สำหรับการแสดงอย่างไม่ขาดตกบกพร่อง ตำแหน่งแห่งที่ในฐานะผู้ให้ของนาย
อภิญา และครอบครัว นำไปสู่การกั้นกั้นเค้นระหว่างคนที่เป็เพื่อนร่วมรุ่นลูกเสือชาวบ้าน
และลูกเสือชาวบ้านรุ่นพี่รุ่นน้อง ๆ ที่มาจากตำบลต่าง ๆ ทัวทั้งอำเภอปากท่อ มีการไปมาหาสู่กัน
ในฐานะพวกพ้องเวลาไปมาหาสู่กันของเพื่อนลูกเสือชาวบ้าน ก็มักจะมีผลหมากรากไม้มาฝาก
ครอบครัวอุดมพวงศ์ ต่อมามีการช่วยเหลือกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ เช่น มีการยืมเงินยืมทองกันไป
ลงทุน หรือเวลาที่เดือดร้อน เรื่องการเจ็บไข้ได้ป่วย ไม่มีเงินตอนเปิดภาคเรียน ซึ่งทั้งสองฝ่ายถือว่าเป็น
เป็นทัวร่วมกัน การช่วยเหลือในเรื่องการทำมาหากินก็เป็นเรื่องพวกพ้องช่วยเหลือกัน ไม่ได้คิด
คอกเบี้ยหรือขูดรีดแรงงานกัน

การที่มีคนมากหน้าหลายตาเข้ามาสัมผัสกัน โดยมีอุดมการณ์ที่ซ่อนอยู่ภายใต้การฝึก
ลูกเสือชาวบ้านเป็นพื้นฐานในการรื้อรัด ก่อให้เกิดเครือข่ายลูกเสือชาวบ้านที่เข้มแข็งขึ้นที่อำเภอ
ปากท่อ มีนายอภิญาเป็นบุคคลศูนย์กลางที่สำคัญและบุคคลในวงแหวนชั้นกลางที่สำคัญใน
เครือข่ายของนายจรูญและนายทวิช นายอภิญาเป็นเผื่องตัวหลักที่คอยขับเคลื่อนกลไกอื่น ๆ
ให้ทำงานอย่างเป็นระบบระเบียบ และการเป็นบุคคลศูนย์กลางของเครือข่ายลูกเสือชาวบ้านของ
นายอภิญา นอกจากจะสร้างเพื่อนฝูงพวกพ้องมากมายในอำเภอปากท่อแล้ว ปัจจุบันดังกล่าวยัง
ขับเคลื่อนให้นายอภิญา ต้องเข้าไปมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับข้าราชการระดับสูงของอำเภอ
และจังหวัดในฐานะบุคคลสื่อกลางโดยปริยาย และการเข้าไปมีความสัมพันธ์กับราชการระดับสูง
ดังกล่าว ต่อมานำไปสู่การก่อเกิดบารมีเชิงพื้นที่ของนายอภิญาเป็นอย่างมาก เนื่องมาจากว่าเวลา
พวกพ้องของนายอภิญามีปัญหาติดขัดเกี่ยวข้องกับระบบราชการ นายอภิญาจะเชื่อมประสาน
แก้ปัญหาในลักษณะเจ้าทุกข์ร่วมกับพวกพ้องเสมอ การเคลียร์ปัญหาต่าง ๆ ที่ลุ่ล่งไปครั้งแล้วครั้ง
เล่าก็ยังขยายฐานความศรัทธาที่พวกพ้องมีให้แก่ นายอภิญา และนอกจากพวกพ้อง ข้าราชการระดับสูง
ของอำเภอและจังหวัดแล้ว ยังมีนักการเมืองระดับชาติอย่างนายทวิชและนายจรูญ ก็เห็น
ปรากฏการณ์ดังกล่าว

นายทวิชได้พบกับนายอภิญาในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ปี พ.ศ. 2518 ซึ่งเป็นปีที่นายทวิช ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าธรรมสังคม และได้ส่งลูกทีมลงรับ
สมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกือบ 200 คนทั่วประเทศ การเลือกตั้งในครั้งนั้นนายทวิช
ได้ส่งนายจรูญ วัฒนกร ลงคู่กับ ดร.นิพนธ์ ศศิธร รองหัวหน้าธรรมสังคม และอดีตอธิการบดี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ลงรับสมัครเลือกตั้งในเขตอำเภอปากท่อ ปรากฏว่าการเลือกตั้ง
ครั้งนั้นผลงานที่นายอภิญาได้ช่วยเหลือนายจรูญและ ดร.นิพนธ์ เป็นที่ประจักษ์ ซึ่งผลงาน
ดังกล่าวทำให้นายทวิชไว้นิ่เชื่อใจในเครือข่ายของนายอภิญาเป็นอย่างมาก เพราะว่าคะแนน
เสียงอำเภอปากท่อที่มาจากเครือข่ายลูกเสือชาวบ้าน โดดเด่นทั้งห้วงคู่แข่งอย่างชนิดไม่เห็นฝุ่น

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2523 มีการรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด กลุ่มนายทวิช นายจรูญ และดร.นิพนธ์ ก็ได้ทาบทามและสนับสนุน นายอภิญาให้ลงรับสมัครเลือกตั้ง และในที่สุดก็เป็นผู้ชนะด้วยคะแนนท่วมท้น นายจรูญและทวิชไปมาหาสู่ครอบครัวของ สจ.อภิญาบ่อยครั้ง สนับสนุนนายอภิญาโดยการผลักดันงบประมาณจากส่วนกลางเข้ามาพัฒนาพื้นที่อำเภอปากท่อ ผ่าน สจ.อภิญา ซึ่ง สจ.ก็แจกจ่ายไปยังหัวคะแนนที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเพื่อนร่วมอาชีพ อีกทอดหนึ่ง สำหรับการสนับสนุนในการประกอบอาชีพเห็นได้จากหลังจากการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัด และพ.ศ. 2524 สจ.อภิญาได้สัมปทานภูเขาหินปูนที่ ตำบลทุ่งหลวง และตำบลห้วยยางโทน ภายใต้การสนับสนุนของกลุ่มนายจรูญและนายทวิช สจ.อภิญาทำบ่อลูกรังซึ่งส่วนใหญ่ขายให้ผู้รับเหมาที่ประกอบอาชีพเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาของ รัฐด้านโครงสร้างพื้นฐาน รวมไปถึงการรับเหมารอง ต่อมา มีการขยายกิจการจนมีรถสิบล้อรถพ่วง มากมาย หลังจากนั้นก็พัฒนาไปสู่การสัมปทานสถานีน้ำมันร่วมกับการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ซึ่งตั้งอยู่ใกล้สี่แยกปากท่อ และไม่ไกลจากบ่อลูกรังนัก ความสัมพันธ์ระหว่างนายจรูญ และนายทวิชกับ สจ.อภิญา และเครือข่ายเป็นไปในลักษณะการอุปถัมภ์กันเป็นทอด ๆ โปรด พิจารณาจากแผนผังประกอบตามภาพที่ 4-25

ภาพที่ 4-25 เครือข่ายเป็นไปในลักษณะการอุปถัมภ์กันเป็นทอด ๆ

บุคคลในวงแหวนชั้นกลางที่สำคัญอีกคนในเครือข่ายของนายทวิชและนายจรรุญในเขตพื้นที่อำเภอ จอมบึง อำเภอสวนผึ้ง และอำเภอบ้านคา ก็คือ นายบำรุง พุทธรักษา สจ.เขตจอมบึง และเป็นเจ้าของเหมืองแร่เฟลสปาที่อำเภอสวนผึ้งเป็นบุคคลศูนย์กลาง ผู้เชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น ๆ นายทวิชและนายจรรุญเป็นผู้ที่ให้การปกป้องคุ้มครองการสัมปทานเหมืองแร่ของ สจ.บำรุง นอกจากนี้ นายทวิชยังเป็นผู้สนับสนุนและผลักดันงบประมาณต่าง ๆ ทั้งงบประมาณจากโครงการภาครัฐและงบประมาณส่วนตัวสนับสนุน สจ.บำรุง เพื่อสร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นที่ชาวบ้านและผู้มาในระดับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีต่อ สจ.บำรุง ซึ่ง สจ.บำรุงก็ตอบแทนนายทวิชและนายจรรุญด้วยความจงรักภักดี และสนับสนุนนายทวิชในการระดมคนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งช่วยนายทวิช ซึ่ง สจ.บำรุง ได้สร้างเครือข่ายภายใต้การอุปถัมภ์ของนายทวิชและนายจรรุญ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สจ.บำรุงมีเครือข่ายที่สำคัญเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทั้งในเขตอำเภอจอมบึงและอำเภอสวนผึ้ง และการที่ สจ.บำรุงเป็นเจ้าของเหมืองดังกล่าวทำให้สามารถรับคนงานในบริเวณ 2 อำเภอ ที่กล่าวข้างต้นได้เป็นจำนวนมาก สจ.บำรุงได้รับการแนะนำจากหัวหน้าคนงานในเมืองแร่ให้พบกับกำนันเดชา ชีช่วง ซึ่งต่อมาเป็นบุคคลสำคัญมากในเครือข่ายอำนาจของ สจ.บำรุง กำนันเดชา นั้นเป็นกำนันชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงที่มีเครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่เป็นผู้นำระดับหมู่บ้าน และระดับตำบลเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นแล้วกำนันเดชายังเป็นผู้นำด้านพิธีกรรมอยู่ทั้ง 2 อำเภอในปัจจุบัน กล่าวคือ กำนันเดชาเป็นกำนันตำบลบ้านบึง ซึ่งในอดีตนั้นตำบลบ้านบึงนั้นมีพื้นที่ครอบคลุมอำเภอบ้านคา และอำเภอสวนผึ้งทั้งหมด

กำนันเดชาเป็นลูกชายของผู้ใหญ่อิน ชีช่วง ซึ่งเป็นบุคคลที่ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงนับถือและเชื่อฟังมาก กำนันเดชาเริ่มเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 10 บ้านโป่งกระทิงล่าง เมื่อ พ.ศ. 2498 ตอนนั้นยังอยู่ในตำบลสวนผึ้ง กิ่งอำเภอจอมบึง ต่อมาเมื่อตำบลสวนผึ้งยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอบ้านโป่งกระทิงล่างก็ยกฐานะเป็นตำบลชื่อ “ตำบลบ้านบึง” ซึ่งมี 5 หมู่บ้าน กล่าวคือ บ้านโป่งกระทิงล่าง มีนายคง บุญเลิศ เป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่คงเป็นเชื้อสายกะเหรี่ยงที่มีเครือญาติมาก และมีลูกหลานเป็นผู้นำของชาวกะเหรี่ยงจนถึงปัจจุบัน บ้านหนองพันจันทร์มีนายเบาะ ศรีสมุทร พ่อของกำนันสุรเชษ ศรีสมุทร เป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านบึงมีนายทอง อินเทศ เป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านโป่งกระทิงล่าง กำนันเดชา ชีช่วง และบ้านคามีนายสมัยเป็นผู้ใหญ่บ้าน พื้นที่ที่กล่าวมาทั้งหมดปัจจุบันเป็นอำเภอบ้านคา ซึ่งกว้างมาก ผู้ใหญ่บ้านตำบลบ้านบึงในรุ่นนั้นทั้งหมดเป็นผู้นำเชื้อสายกะเหรี่ยงที่ไม่ค่อยรู้หนังสือมากนัก ยกเว้นเพียงกำนันเดชา ซึ่งเรียนทางพระมาจนได้นักธรรมโท จึงถูกเลือกเป็นกำนัน และเป็นคนคอยดูแลพี่น้องชาวกะเหรี่ยงที่ต้องติดต่อกับทางอำเภอ

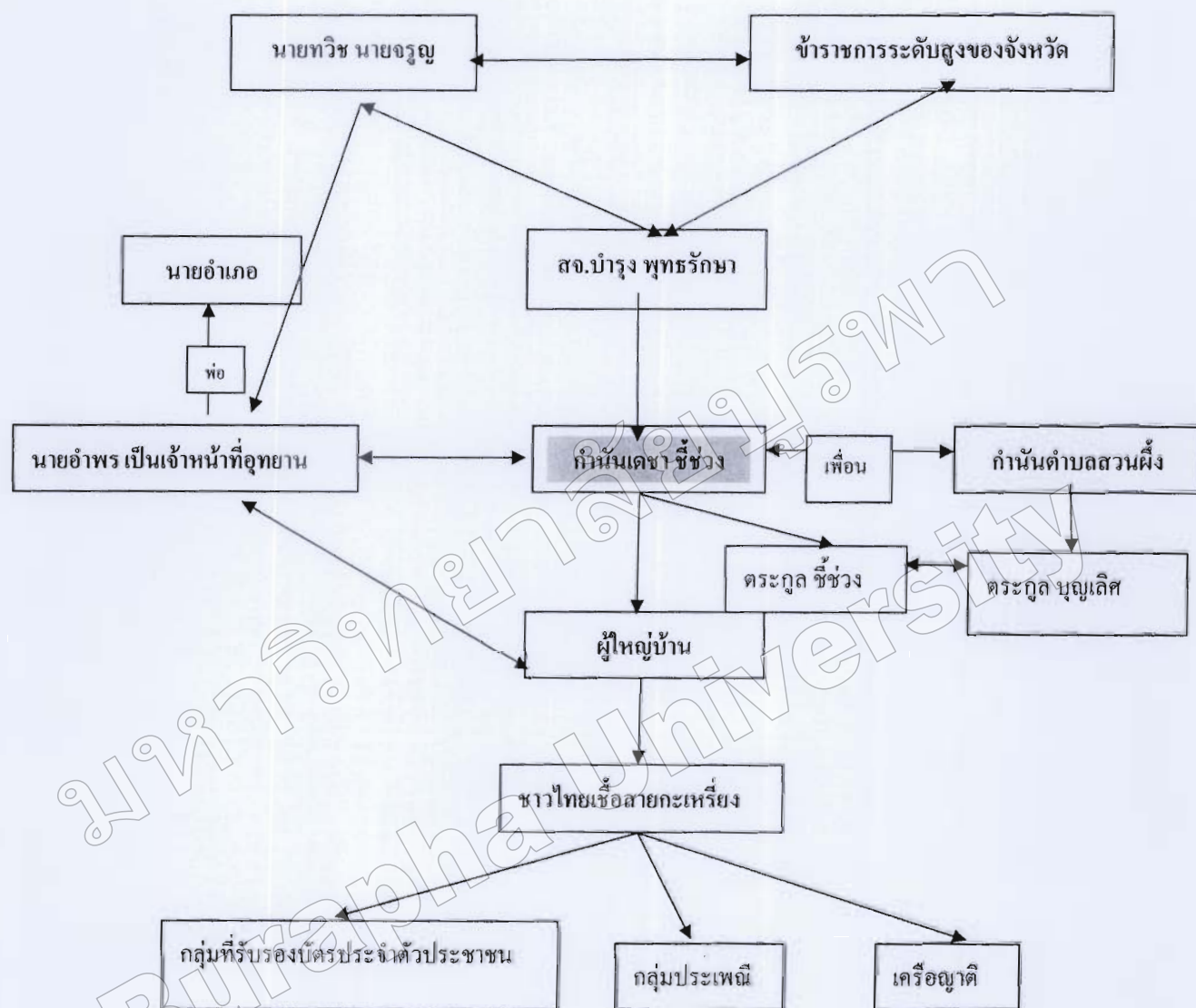
นายบำรุง พุทธรักษา ซึ่งเป็น สจ.เขตกิ่งอำเภอสวนผึ้ง เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้านกำนัน และชาวบ้านอำเภอจอมบึง สวนผึ้ง และบ้านคา ทั้งด้านการประกอบอาชีพและทั้งในเรื่องเป็นส่วนตัว นายบำรุงรับคนงานที่ผู้ใหญ่บ้าน กำนันฝากไปทำงานกับตนเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นนายบำรุงยังเชื่อมโยงกับนายทวิชและนายจรูญผลักดันงบประมาณต่าง ๆ ลงมาทั้ง 3 อำเภอที่กล่าวข้างต้นเป็นจำนวนมาก นายบำรุงเป็นตัวแทนนายทวิชและนายจรูญคนสำคัญที่คอยปกป้องดูแลทั้งชาวบ้านและผู้นำ โดยเฉพาะกำนันเดชาจะไปมาหาสู่กันเป็นประจำ นายบำรุงมีการสนับสนุนทางด้านเงินทอง เพื่อให้กำนัน เดชาไว้ได้ดูแลชาวบ้านในคราวมีงานต่าง ๆ นอกจากนั้นแล้วในงานประเพณีที่สำคัญของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง สจ.บำรุง ก็มักจะชักชวนข้าราชการระดับผู้ใหญ่วัดของจังหวัดมาร่วมงานเพื่อเป็นเกียรติและเสริมสถานะทางสังคม แก่กำนันเดชา ซึ่งเป็นการแนะนำเชื่อมโยงประสานระหว่างกำนันเดชากับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย ซึ่งจะนำไปสู่การอำนวยความสะดวกในการช่วยเหลือลูกบ้านในด้านต่าง ๆ รวมไปถึงนายบำรุงยังเป็นคนค้ำประกันงบประมาณในการพัฒนาจังหวัดมาพัฒนาในตำบลบ้านบึงที่มีกำนันเดชา เป็นกำนันอยู่จำนวนมาก เช่น การก่อสร้างถนนลูกรังเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้าน การขุดบ่อน้ำ และสนับสนุนในการประกอบอาชีพของลูกบ้านกำนันเดชา การค้ำประกันงบประมาณมาพัฒนาตำบลบ้านบึงนั้น นายบำรุงได้เชื่อมโยงกับนายทวิช และนายจรูญ ซึ่งมีคนในเครือข่ายดำรงตำแหน่งเป็น สจ. จำนวนมาก เพื่อ Lobby งบประมาณมาพัฒนาพื้นที่ตนดูแลอยู่ ซึ่งก็ประสบผลสำเร็จค่อนข้างมาก เห็นได้จากจำนวนถนนลูกรังเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน และบ่อน้ำที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในช่วงเวลา พ.ศ. 2514-2517 นอกจากนั้นหลังปี 2518 นายทวิชซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรอยู่ในขณะนั้นยังผลักดันงบประมาณจากรัฐบาลมาปรับปรุงถนนเชื่อมระหว่างตำบล หรือระหว่างอำเภอ และดังที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่านายทวิชได้ทำสัญญาประชาคมไว้ว่าเงินทุกบาททุกสตางค์ที่เป็นเงินเดือน ส.ส. ของนายทวิชจะมอบให้กับประชาชน เพื่อนำมาพัฒนาท้องถิ่น การใช้งบประมาณดังกล่าวเห็นได้จากที่ตำบลบ้านบึง มีการตั้งคณะกรรมการระดับหมู่บ้านเพื่อประชุมรับฟังปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้าน เมื่อรวบรวมปัญหาได้แล้ว ก็ส่งให้กำนันเดชาเพื่อเชื่อมโยงกับนายบำรุงให้นำข้อมูลไปเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาโครงการที่นายทวิชตั้งขึ้น หลังจากนั้นนายทวิช ก็จะส่งคนลงมาดูความเหมาะสมผลของโครงการ ถ้าผ่านก็จะอนุมัติเงินให้ดำเนินการทันที ซึ่งโครงการที่ได้งบประมาณดังกล่าวมาพัฒนาส่วนใหญ่จะเป็นถนน บ่อน้ำ ศาลาที่พักริมทาง และการก่อสร้างอาคารเรียนให้โรงเรียน

กำนันเดชาเป็นบุคคลในวงแหวนชั้นนอกของนายจรูญและนายทวิชที่มีระดับคุณภาพสูง เพราะกำนันเดชาเป็นผู้อุปถัมภ์ชาวบ้านอยู่ในหลายลักษณะ เช่น เป็นไวยาวัจกรของวัดเกือบทั้งหมดในท้องที่สวนผึ้ง บ้านคา เป็นผู้นำชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงที่ได้รับการยอมรับจากคนใน

พื้นที่เป็นอย่างมากและเป็นตระกูลที่มีญาติมากกระจายอยู่เกือบทุกหมู่บ้าน นอกจากนั้นแล้วยังเป็นผู้สำคัญในการจัดงานประเพณีสำคัญต่าง ๆ ของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ไม่ว่าจะเป็นประเพณีกินข้าวห่อ งานบวช งานแต่ง งานศพ การเป็น โฆษก และจัดการเรื่องพระเรื่องเจ้าให้กับชาวบ้านเกือบทั้งหมด และที่สำคัญที่สุด คือ การรับรองความเป็นพลเมืองไทยให้แก่คนในตำบลเวลาต้องทำบัตรประจำตัวประชาชน รวมไปถึงการเป็นนายทะเบียนระดับตำบลที่รับแจ้งเกิดแจ้งตาย เพราะพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ห่างไกล การคมนาคมในช่วงเวลาดังกล่าวค่อนข้างเดินทางลำบาก และมีความกันดารเป็นอย่างมาก การเข้าถึงของทางราชการจึงมีน้อย และด้วยเหตุผลนี้เองจึงเป็นเหตุผลอย่างหนึ่งที่กำนันเดชาให้ความสำคัญกับชีวิตการดำรงอยู่ของคนในตำบลเป็นอย่างมาก

เป็นที่แน่นอนว่าพื้นที่ห่างไกลอย่างตำบลสวนผึ้ง ตำบลบ้านคาในอดีตผู้ใหญ่บ้านกำนันต้องมีอิทธิพลและเป็นนักเลงเพื่อที่จะปกครอง และปกป้องลูกบ้านให้พ้นจากการถูกรังแกของนักเลงถิ่นอื่น ๆ ในเรื่องนี้ เดชา ชีช่วง (สัมภาษณ์ 15 มกราคม 2555) เล่าให้ฟังว่า “ตำบลบ้านบึงที่ตนเป็นกำนันอยู่เป็นทางเสื่อฝาน กล่าวคือ เป็นเส้นทางที่พวกเสื่อจากเพชรบุรีเดินทางผ่านไปปล้นคนรวยแถวบ้านโป่ง และเมืองกาญจนบุรี และในขณะเดียวกันก็เป็นทางผ่านของเสื่อจากเมืองกาญจนบุรีไปปล้นคนเมืองเพชรที่ไร่รวาย การผ่านพื้นที่ของเสื่อดังกล่าวก็เป็นหน้าที่ของกำนันเดชาที่จะต้องเป็นคนปกป้องให้ลูกบ้านปลอดภัย กำนันเดชายังเล่าต่อไปว่าในตำบลตอนที่กำนันดูแลอยู่ไม่มีการปล้นสักครั้งเดียว ไม่ว่าเสื่ออย่างเสื่อเพชร เสื่อแพร่ เสื่อก่อไฟ ถ้าจะผ่านพื้นที่ก็ต้องมาคุยกันที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่ากำนันเองก็ไม่เบามีญาติพี่น้องเป็นนักเลงจำนวนมาก และชาวกะเหรี่ยงยังมีตำนานด้านไสยศาสตร์ ดังนั้นจึงเป็นที่หวั่นเกรงของพวกเสื่ออยู่มิใช่น้อย”

ที่กล่าวมาทั้งหมดทั้งปวงอาจกล่าวสรุปได้ว่าฐานเครือข่ายสำคัญของกำนันเดชา คือ เครือข่ายของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง รวมไปถึงเครือญาติ และกลุ่มคนที่กำนันเดชาเข้าไปรับรองการเป็นพลเมืองไทยให้ รวมไปถึงกลุ่มที่กำนันเดชาเข้าไปช่วยเหลือโดยตรงทางด้านประเพณี (โปรตุเกสประคบ) ดังภาพที่ 4-26

ภาพที่ 4-26 กลุ่มที่กัมมันต์เดชาเข้าไปช่วยเหลือโดยตรงทางด้านประเพณี

จากภาพที่ 4-26 จะเห็นได้ว่าเครือข่ายของนายทวีชและนายจรรยาที่อำเภอมอบบึงสวนผึ้ง และบ้านคาจะสัมพันธ์ในลักษณะอุปถัมภ์เป็นช่วง ๆ กล่าวคือ นายทวีชและนายจรรยาเชื่อมโยงกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่อุปถัมภ์นายบำรุง ซึ่งนายบำรุงก็ไปอุปถัมภ์ผู้นำในระดับตำบลและหมู่บ้านทอดหนึ่ง ถัดลงไปอีกชั้นหนึ่งผู้นำระดับตำบลและหมู่บ้านก็ไปอุปถัมภ์หัวหน้าครอบครัวและชาวบ้านอีกต่อหนึ่ง

เครือข่ายระหว่างกลุ่มนายทวิชกับนายวินิจ

การแข่งขันทางการเมืองระหว่างเครือข่ายนายทวิชกับเครือข่ายนายสมศักดิ์ สมบูรณ์ทรัพย์ นำไปสู่การสนทาล้างขึ้นระหว่างเครือข่ายนายทวิชกับเครือข่ายนายวินิจ เพื่อลั่นนายสมศักดิ์ ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดราชบุรีหลายสมัย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 เป็นต้นมา นายสมศักดิ์มีเครือข่ายทางการเมืองที่แน่นหนาอยู่ในอำเภอโพธาราม และอำเภอบ้านโป่ง ซึ่งทั้ง 2 อำเภอดังกล่าวมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากกว่าอีก 3 อำเภอที่เหลือของเขตเลือกตั้งที่ 2 กล่าวคือ อำเภอจอมบึง อำเภอบางแพ และกิ่งอำเภอสวนผึ้ง ดังนั้นการที่จะเอาชนะการเลือกตั้งแก่นายสมศักดิ์ในเขตเลือกตั้งที่ 1 นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องไปแย่งยึดฐานคะแนนเสียงคะแนนเสียงในพื้นที่อำเภอโพธาราม และอำเภอบ้านโป่ง เมื่อย้อนมองอดีตการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของนายสมศักดิ์นั้น ก็จะเห็นได้ว่านายสมศักดิ์ได้รับความนิยมเนื่องมาจากการเข้าไปร่วมต่อสู้กับชาวบ้านในกรณีพิพาทเรื่องที่ดินระหว่างหลวงสิทธิเทพการการกับชาวบ้านในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง และความบาดหมางระหว่างนายสมศักดิ์กับตระกูลของหลวงสิทธิเทพการ เกิดขึ้นมาจากสาเหตุดังกล่าว การต่อสู้ระหว่างตระกูลของหลวงสิทธิกับเครือข่ายนายสมศักดิ์มีเรื่อยมาตั้งแต่ พ.ศ. 2495 จนมาถึงรุ่นลูกของหลวงสิทธิ คือ นายวินิจ วังตาล ซึ่งเป็นบุคคลที่มีเครือข่ายแน่นหนาในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง ดังนั้นการรวมตัวกันระหว่างนายทวิชกับนายวินิจ จึงเกิดขึ้นภายใต้เบื้องหลังความขัดแย้งที่มีคู่กรณีคนเดียวกันคือนายสมศักดิ์ แต่แน่นอนว่าเหตุผลที่สำคัญที่สุดในการใช้ฐานทรัพยากรในการเลือกตั้งร่วมกันระหว่างนายทวิชกับนายวินิจ ก็คือ การชนะเลือกตั้งเพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมอันสำคัญในการควบคุมและจัดสรรทรัพยากรในระดับชาติ รวมไปถึงการใช้อำนาจทางการเมืองในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาปกป้องคุ้มครองฐานทรัพยากรของตนเอง ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งทั้งนายทวิช และนายวินิจต่างมีเป้าหมายเดียวกัน

อย่างไรก็ตามแต่การสนทาล้างกันระหว่างนายทวิชกับนายวินิจก็เกิดขึ้นในช่วงเวลาสั้น ๆ ความขัดแย้งระหว่างนายทวิชกับนายวินิจก็ปรากฏขึ้นในการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2518 ซึ่งการเลือกตั้งในครั้งนั้นจังหวัดราชบุรี มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้จำนวน 4 คน โดยแบ่งการเลือกตั้งออกเป็น 2 เขต ซึ่งจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ 2 คน กล่าวคือ เขตเลือกตั้งที่ 1 ประกอบไปด้วยอำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอจอมบึง อำเภอบางแพ และกิ่งอำเภอสวนผึ้ง เขตเลือกตั้งที่ 1 นี้ นายทวิชในฐานะหัวหน้าพรรคธรรมสังคมลงสมัครรับเลือกตั้งคู่กับนายวินิจซึ่งเป็นลูกพรรคธรรมสังคม ในเขตนี้มีผู้ลงรับสมัครเลือกตั้งถึง 9 คน มีคู่แข่งที่สำคัญของพรรคธรรมสังคมอยู่ 2 คน คือ นายสมศักดิ์ สมบูรณ์ทรัพย์ จากพรรคเกษตรกร และนายสมชาย เจริญจิตปัญญ์ จากพรรคประชาธิปไตย ส่วนในเขตเลือกตั้งที่ 2 นายทวิชส่งนายจรูญ วัฒนากลับ คร.นิพนธ์ ศศิธร ลงในสังกัดพรรคธรรมสังคม ซึ่งได้รับเลือกตั้งเข้ามา

ทั้งนี้ แต่ปัญหาอยู่ที่เขตเลือกตั้งที่ 1 ผู้สมัครของพรรคธรรมสังคมมีนายวินิจชนะเลือกตั้งเข้ามาคนเดียว นายทวีขหัวหน้าพรรคธรรมสังคมกลับแพ้การเลือกตั้งให้แก่ นายสมศักดิ์ เนื่องมาจากว่าคะแนนเลือกตั้งในพื้นที่อำเภอบ้านโป่งของนายสมศักดิ์และนายวินิจนำโด่ง แต่แทบจะไม่มีคะแนนเสียงของนายทวีขอยู่เลย และจากประเด็นดังกล่าวนี้เองที่เป็นชนวนความขัดแย้งขึ้นระหว่างนายทวีขกับนายวินิจ และนำไปสู่การต่อสู้ทางการเมืองที่รุนแรงระหว่างนายทวีขกับนายวินิจ และเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้นายวินิจสูญเสียทรัพยากรเป็นจำนวนมากมหาศาลในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2519 และเป็นสาเหตุสำคัญนำไปสู่การหมดอำนาจทางการเมืองในระยะต่อมาของนายวินิจ และเป็นช่องว่างให้กลุ่มของนายจิระ มังคลรังษี ก่อรูปขึ้นมาแทนที่เครือข่ายนายวินิจในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง สำหรับการก่อรูปของกลุ่มนายจิระ เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2518 ซึ่งมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดขึ้น ซึ่งในการเลือกตั้งครั้งดังกล่าวอำเภอบ้านโป่งผู้ได้รับเลือกตั้ง คือ นายจิระกับนายสมาน โลสวัสดิ์กุล ต่อมานายจิระได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดราชบุรีถึง 5 สมัยมีเครือข่ายเกือบเต็มพื้นที่อำเภอบ้านโป่งเหตุผลที่ชนะการเลือกตั้งได้เป็น สจ.ก็เพราะว่ามีฐานเสียงของบิดาคือ นายประเวศ มังคลรังษี ซึ่งเป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองบ้านโป่ง ประกอบว่าสมัยหนุ่ม ๆ นายจิระเป็นบุคคลที่สังคมจัดมีพรรคพวกเพื่อนฝูงอยู่มากมายในตำบลรอบนอกของเทศบาลเมืองบ้านโป่ง เช่น มีความสนิทสนมกับ สจ.รุ่นพี่อย่างอาจารย์ขุนทอง เทียงตรง สจ.สุรินทร์ ตั้งสัจธรรม นายอุดม แก่นน้อย กำนันตำบลหนองกบ และนักเลงโตอย่างนายอร่าม ชื่นทรัพย์ กำนันตำบลคู่งพะยอม และ สจ.สมาน โลสวัสดิ์กุล ในช่วงที่นายจิระเป็น สจ.อยู่นั้น สจ.ทุกจังหวัดทั่วประเทศได้มีการรวมกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนกันเพื่อที่จะผลักดันพระราชบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดใหม่ที่ต้องการให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอิสระจากการครอบงำของข้าราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งในที่ประชุมระดับประเทศได้มีข้อสรุปว่าให้ในแต่ละจังหวัดคัดเลือก สจ.ที่มีศักยภาพเพื่อเป็นตัวแทนของ สจ.ลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. เพื่อที่จะได้เข้าไปแก้กฎหมายที่กล่าวมาข้างต้น หลังจากนั้น สจ.ในแต่ละจังหวัดก็ไปคัดเลือกตัวแทนที่เหมาะสม เพื่อลงรับสมัครเลือกตั้งเป็น ส.ส. ในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2522 สำหรับจังหวัดราชบุรี กลุ่ม สจ.ก็ได้มีการพูดคุยกันเพื่อหาคนที่เหมาะสมเพื่อส่งลงรับสมัครเลือกตั้งเป็น ส.ส. ปรากฏว่า สจ.ส่วนใหญ่มีมติและผลักดันให้นายจิระ ซึ่งมีความพร้อมทั้งทางด้านการเงินและมีเครือข่ายเป็นอย่างมากเป็นผู้ลงรับสมัครเลือกตั้งเป็น ส.ส. เพื่อเป็นตัวแทน สจ.จังหวัดราชบุรีเข้าไปแก้กฎหมาย อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญการที่นายจิระได้รับการเลือกเป็นตัวแทน เนื่องมาจากว่าตอนที่ดำรงตำแหน่ง สจ.นั้น ได้เป็นกรรมการการคลังของสภาจังหวัด ซึ่งมีหน้าที่พิจารณางบประมาณเพื่อแบ่งสรรเงินลงไปแก้ปัญหาให้แก่ตำบลต่าง ๆ และการที่เป็นกรรมการชุดดังกล่าว ส่งผลให้นายจิระมีความชำนาญในวิธีการทางงบประมาณ และมีอำนาจในการควบคุมและจัดสรรทรัพยากรและตัดสินใจกระจายสิ่งมีค่าลงสู่

สังคม ในเวลาต่อมาเป็นผลให้มีกลุ่ม สจ. ต่าง ๆ มาขอคำปรึกษาเรื่องงบประมาณ รวมไปถึงข้อร้อง
 ให้นายจิระช่วยพิจารณาจัดสรรงบประมาณลงในพื้นที่อำเภอของกลุ่ม สจ. เหล่านั้น ซึ่งกิจกรรม
 ดังกล่าวเป็นการเพิ่มบารมีให้แก่ นายจิระเป็นอย่างมาก

นอกจากนั้นแล้ว นายจิระยังใช้ความชำนาญทางวิธีการงบประมาณไปสร้างเครือข่าย
 ในระดับตำบล โดยการลงไปให้คำปรึกษาในเรื่องวิธีการเขียนโครงการเพื่อให้ได้มาซึ่งงบประมาณ
 แก่ผู้นำตำบลต่าง ๆ โดยเฉพาะในเขตอำเภอบ้านโป่ง ความเชี่ยวชาญทางวิธีการงบประมาณ และ
 ความสามารถในการถ่ายทอด และการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเพื่อน สจ. ด้วยกัน รวมไปถึงการลง
 พื้นที่ไปแนะนำให้การช่วยเหลือผู้นำในระดับตำบล เป็นเหตุปัจจัยให้นายจิระประสบผลสำเร็จ
 โดยได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. ในสมัยแรก

ขณะที่นายจิระดำรงตำแหน่ง ส.ส. ได้เป็นกรรมาธิการงบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร
 ซึ่งมีหน้าที่พิจารณางบประมาณ เพื่อไปตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนทั่ว
 ทั้งประเทศ คณะกรรมาธิการงบประมาณสภาผู้แทนราษฎรมีประจักษ์ร่วมกับข้าราชการระดับสูงของ
 กระทรวง ทบวง และกรมต่าง ๆ ซึ่งข้าราชการเหล่านั้นเป็นผู้มีหน้าที่นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
 และการที่นายจิระได้ประชุมและทำงานร่วมกับข้าราชการระดับสูงของประเทศตั้งแต่ระดับอธิบดีขึ้นไป
 ดังกล่าวนั้นเป็นปัจจัยหลักเกื้อหนุนให้นายจิระสามารถวิ่งเต้นงบประมาณลงพื้นที่เพื่อแก้ปัญหา
 ความเดือดร้อนของคนในพื้นที่ได้เป็นจำนวนมาก

นอกจากนั้นแล้วในขณะที่ดำรงตำแหน่ง ส.ส. อยู่ นายจิระ ก็มีส่วนสำคัญใน
 การจัดระบบของการเมืองระดับจังหวัด เช่น สนับสนุนให้นายขุนทองสมาชิกสภาจังหวัด
 เขตบ้านโป่งขึ้นเป็นประธานสภาจังหวัด และสนับสนุนผู้สมัคร สจ. ในเขตอำเภอบ้านโป่ง ซึ่งเป็น
 อำเภอใหญ่มี สจ. ได้ถึง 6 คนซึ่งมากเป็นอันดับที่ 2 รองจากอำเภอเมืองราชบุรี ซึ่งมี สจ. ได้จำนวน
 7 คน การที่อำเภอบ้านโป่งมีคะแนนเสียงในสภาจังหวัดมากกว่าอำเภออื่น ๆ ดังกล่าวข้างต้นเป็น
 ผลให้อำนาจในการต่อรองเรื่องงบประมาณหรือการกระจายทรัพยากรมีค่าสูงส่งคมมีมาก ซึ่งเห็น
 ได้จากงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในช่วงเวลาดังกล่าวส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ใน
 อำเภอใหญ่ๆ เช่น อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม สำหรับ สจ. เขต
 อำเภอบ้านโป่ง หลังจาก ปี พ.ศ. 2522 ส่วนใหญ่อยู่ในสังกัดของนายจิระเกือบทั้งสิ้น

นายจิระใช้งบประมาณทั้งในระดับชาติ และระดับจังหวัดเป็นสื่อกลางในการสร้างสาย
 สัมพันธ์กับผู้นำในท้องที่ตำบลและหมู่บ้าน มีการจัดตั้งเครือข่ายโดยให้ สจ. ในสังกัดเป็นผู้ประสาน
 โดยแบ่งเขตกันดูแลตามฐานเสียงของแต่ละคน โดยนายจิระเป็นบุคคลศูนย์กลางในการเชื่อมโยง
 เครือข่ายทั้งในระดับชาติ และระดับจังหวัด เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรและสิ่งมีค่าทางสังคม
 เพื่อจัดสรรปันส่วนให้บุคคลในเครือข่ายได้ใช้เป็นเครื่องมือในการอุปถัมภ์ค้ำจุนกันเป็นทอด ๆ

ในระดับพื้นที่เพื่อสร้างฐานคะแนนเสียงทางการเมือง กล่าวคือ สจ.อุปถัมภ์กำนัน กำนันอุปถัมภ์ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านอุปถัมภ์ประชาชนคุ้มและกลุ่มเครือญาติต่าง ๆ ในหมู่บ้าน การอุปถัมภ์ เครือข่ายแบบลำดับชั้นของนายจิริระ ดังกล่าวส่งผลให้ฐานคะแนนเสียงของนายจิริระแผ่กระจายใน วงกว้างแน่นและลึก ซึ่งเห็นได้จากการที่นายจิริระได้รับการเลือกตั้งให้เป็นผู้แทนราษฎรของ ชาวราชบุรีเขตเลือกตั้งที่ 1 ถึง 5 สมัย

นายจิริระรู้จักและสนิทสนมกับนายทวิช หลังจากที่นายจิริระเป็น ส.ส.จังหวัดราชบุรีแล้ว ซึ่งก่อนหน้านั้นนายทวิช ก็มีความคุ้นเคยอยู่กับนายประเวศ มังคลรังษี นายกเทศมนตรีเมืองบ้านโป่ง ซึ่งเป็นบิดาของนายจิริระ การเลือกตั้งทั่วไป ในปี พ.ศ. 2522 นายทวิชลงรับสมัครเลือกตั้งคู่กับ นายจัญญในการเลือกตั้งที่ 1 ซึ่งครั้งนั้นนายทวิชพลาดท่าพ่ายแพ้ให้แก่ ร.ต.ท.เชวรินทร์ ลัทธศักดิ์ศิริ แต่ต่อมาเมื่อ ส.ส.จังหวัดมหาสารคามเสียชีวิตจากเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ตกที่ดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ นายทวิชได้ไปลงสมัครรับเลือกตั้งซ่อมที่จังหวัดมหาสารคาม และเป็น ส.ส. จังหวัดมหาสารคามถึง 2 สมัย คือ การเลือกตั้งซ่อม ปี พ.ศ. 2524 และ เลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2526 ในช่วงนั้นเองที่นายทวิชกับนายจิริระ เริ่มมีความสนิทสนมกัน เวลาหลังเลิกจากประชุมสภา ผู้แทนราษฎรนายทวิชและนายจิริระ มักจะไปร่วมสังสรรค์ด้วยกันจนเป็นเพื่อนสนิทต่างวัย และนำไปสู่การรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายทางการเมืองในช่วงเวลาต่อมา

ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างนายจิริระกับผู้นำชุมชน เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บน การแลกเปลี่ยนประโยชน์ ซึ่งส่วนใหญ่ นายจิริระจะดึงทรัพยากรมาจากภายนอกชุมชน เช่น โครงการ พัฒนาต่าง ๆ ทั้งที่เป็นงบประมาณของสภาจังหวัด และงบประมาณที่ดึงมาจากกระทรวง ทบวง และกรมต่าง ๆ โครงการพัฒนาเหล่านี้เป็นตัวดึงให้ผู้นำในชุมชนต่าง ๆ เข้ามาอยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ ของนายจิริระ เพราะจะทำให้พวกเขาได้โครงการต่าง ๆ ไปพัฒนาในชุมชนของเขา ซึ่งเป็นผลงาน และจะการสร้างหลักประกันในการอยู่ในตำแหน่งของเขาต่อไป นอกจากนั้นแล้วผู้นำในชุมชนต่าง ๆ ยังจะได้ผลประโยชน์จากโครงการ เช่น เงินที่ผู้รับเหมาให้เป็นค่านายหน้า หรือเงินที่ได้จากส่วน แบ่งของโครงการ ดังนั้นโครงการที่นายจิริระประสานและดึงลงมาพัฒนาพื้นที่ในเขตอำเภอบ้านโป่ง จึงเป็นตัวสร้างข้อผูกมัดให้ผู้นำเข้ามาอยู่ภายใต้เครือข่าย ซึ่งผู้นำชุมชนเหล่านั้นก็ตอบแทนนายจิริระ โดยการสนับสนุนลูกพี่โดยการช่วยระดมผู้คนในเครือข่ายมาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้นายจิริระ ในช่วงที่มีการเลือกตั้ง สำหรับในช่วงปกติก็ทำหน้าที่รักษาฐานเสียงให้นายจิริระโดยการแจ้งข้อมูล ข่าวสารที่จำเป็นให้นายจิริระทราบ เช่น แจ้งให้ไปร่วมกิจกรรมหรืองานประเพณีที่สำคัญ ๆ ของ ชุมชนหรือผู้นำคนสำคัญ

การรักษาอำนาจของเครือข่ายอำนาจจังหวัดราชบุรีช่วง 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516

ถึง พ.ศ. 2539

การรักษาอำนาจทั้ง 4 เครือข่ายมีลักษณะคล้ายๆ กันหลายประการ เนื่องมาจากว่าทั้ง 3 เครือข่าย มีความอิสระทางการเงินสูง และปัจจัยเรื่องความอิสระทางการเงินนั่นเองที่เป็นกลไกขับเคลื่อนหลักในการสืบทอดอำนาจทางการเมือง ซึ่งผ่านกิจกรรมที่สำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ ประการแรก การอุปถัมภ์ทางการเงินหรือสนับสนุนการประกอบอาชีพแก่บุคคลในเครือข่าย ประการที่สอง การสร้างทุนทางสังคมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมความเชื่อของคนในท้องถิ่น และประการสุดท้าย คือ การอุปถัมภ์ระบบราชการ

ประการแรก การอุปถัมภ์ทางการเงินหรือสนับสนุนการประกอบอาชีพแก่บุคคลในเครือข่าย ผู้วิจัยได้กล่าวไปเป็นการเบื้องต้นแล้วในเรื่องการสร้างเครือข่ายของทั้ง 3 เครือข่าย ซึ่งลักษณะที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่เป็นผลให้เกิดความสัมพันธ์เหนียวแน่น และนำไปสู่การสืบทอดอำนาจทางการเมืองก็คือ การอุปถัมภ์ทางการเงินส่วนตัวและสนับสนุนการประกอบอาชีพแก่ผู้นำในท้องถิ่น การอุปถัมภ์ในลักษณะดังกล่าวถูกผลิตซ้ำผ่านกิจกรรมหลายรูปแบบ เห็นได้จากการช่วยเหลือทางการเงินการประกอบอาชีพ เช่น การที่นายทวิชและนายจรูญเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงโคนมที่ตำบลหนองโพและพื้นที่ใกล้เคียง (อนุสรณ์ในการเสด็จพระดำเนินพระราชทานเพลิงศพ นายทวิช กลิ่นประทุม, 2549) การบริจาคเงินของนายทวิช เพื่อสนับสนุนในการประกอบอาชีพและตั้งกลุ่มชาวนาดำบลคลองตาตแก่ก้านันถนัค มะลิพันธุ์ ซึ่งบุคคลสำคัญที่เป็นวงในของเครือข่ายพื้นที่อำเภอโพธารามนับแสนบาท (สมศักดิ์ รัตนมุง, สัมภาษณ์, 27 กุมภาพันธ์ 2555) และการที่นายทวิชสนับสนุนเงินทุนเบื้องต้นในการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาชวงงามแก่ นายมานพ อามฤจจร (สุชาติ อามฤจจร, สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2555) นายทวิชและนายจรูญร่วมกันสนับสนุนให้ครอบครัวอุดมณพวงศ์ ได้รับสัมปทานภูเขาหินปูน (เล็ก อุดมณพวงศ์, สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2555) สนับสนุนการประกอบอาชีพโรงสีข้าวแก่ อรรถ ชื่นปิ่นเกลียว (สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2555) ฯลฯ การสนับสนุนทางการเงินหรือสนับสนุนทางด้านอาชีพ ซึ่งเป็นการให้โอกาสแก่ผู้อื่นดังกล่าวได้สร้างความรู้สึกรักเป็นหนี้บุญคุณ และสร้างความผูกพัน รวมไปถึงกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับความเชื่อของสังคมท้องถิ่นจังหวัดราชบุรี เรื่องของความกตัญญูต่อบุคคลที่เป็นกลไกกำกับทางสังคมอย่างหนึ่งที่ถูกถ่ายทอดผ่านสถาบันครอบครัว เครือญาติ และสถาบันศาสนา สำหรับสถาบันครอบครัวนั้นถอดแบบมาจากพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับบุตร หรือมารดากับบุตร คำสั่งสอนที่ผลิตซ้ำผ่านสถาบันครอบครัว คือ ให้ลูก ๆ ทุกคนต้องมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงดูและอุปถัมภ์ลูกในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นลูก ๆ จึงมีหน้าที่ในการตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ และในลักษณะเดียวกันความรู้สึก

ดังกล่าวจะเป็นความรู้สึกร่วมของคนในสังคมไทยจะต้องมีหน้าที่ในการตอบแทนบุญคุณต่อผู้เอื้อเฟื้อตนและครอบครัว ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ถูกกำหนดจากธรรมเนียมปฏิบัติหรือวัฒนธรรม และปัจจัยดังกล่าวนี้เองเป็นกลไกกำหนดที่สำคัญที่นำไปสู่ความสัมพันธ์เหนียวแน่นระหว่างผู้ให้หรือเป็นผู้อุปถัมภ์กับผู้รับหรือผู้รับการอุปถัมภ์ ซึ่งท้ายที่สุดแล้วนำไปสู่การกำหนดพฤติกรรมหรือปฏิบัติการในชีวิตประจำวันของบุคคลเหล่านั้น พฤติกรรมที่เห็นได้เป็นการทั่วไปก็คือ การตอบแทนบุญคุณ การแสดงถึงความจงรักภักดีต่อผู้ที่เอื้อเฟื้อตนและครอบครัว

ประการที่สอง การสร้างทุนทางสังคมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมความเชื่อของคนในท้องถิ่น การสร้างทุนทางสังคมผ่านสถาบันความเชื่อ เช่น วัด หรือกิจกรรมทางประเพณีและวัฒนธรรม เห็นได้จากการที่ทั้ง 3 เครือข่าย มีการทุ่มเทสร้างทุนทางสังคมที่เป็นวัตถุจำนวมากในวัดวาอาราม เช่น การสร้างเขื่อนกันน้ำคลองดำเนินสะดวกบริเวณหน้าวัดโชติทายการาม การสร้างหอฉันที่วัดราชศรีธาราม อำเภอดำเนินสะดวก การสร้างกำแพงวัดพระศรีมหาธาตุ อำเภอเมือง ของนายทวิช การสนับสนุนการจัดงานในกิจกรรมทางศาสนาของนายจรูญ การบริจาคที่สร้างวัดคริสต์ของครอบครัวนายวินิจ ฯลฯ การสร้างทุนทางสังคมที่สอดคล้องกับความเชื่อทางศาสนาพุทธของเครือข่ายนายทวิชและนายจรูญ ถ้าพิจารณาถึงปัจจัยการนับถือศาสนาที่จะเห็นภาพได้ว่าประชาชนจังหวัดราชบุรีนับถือศาสนาพุทธมากเป็นอันดับหนึ่ง และมีวัดเป็นศูนย์รวมความศรัทธาของประชาชน ศาสนาพุทธมีความเชื่อเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิต เป็นรากฐานที่มาของทัศนคติ อุดมการณ์ และวัฒนธรรมของประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดราชบุรี และแน่นอนว่ารากฐานที่มาของทัศนคติ อุดมการณ์ และวัฒนธรรมของผู้คนส่วนใหญ่ในจังหวัดราชบุรี มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นอย่างมากกับชุดคำสอนหรือพระธรรม ซึ่งคำสอนในพระพุทธศาสนาสอนให้ผู้คนในย่านนี้ให้เป็นคนที่ดีเพื่อแผ่แผ่ อ่อนน้อมถ่อมตนต่ออุทมนุคคล หรือต่อผู้ที่สูงด้วยอายุ ความรู้ และชาติกำเนิดสูง เพราะคำสอนเกี่ยวกับอภายนัมม หรือบุญที่สำเร็จด้วยการประพฤติก่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ และเรื่องอายุวัฒนกุมาร อันเป็นเรื่องที่พระท่านแสดงถึงผลดีของการมีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ นอกจากนั้นมีคำสอนอีกหมวดหนึ่งเรียกว่า วัตรบท 7 อันแสดงไว้ว่า ใครดำเนินตามปฏิปทานี้แล้วจะเป็นเทวดาในปัจจุบัน คือ การเลี้ยงดูบิดามารดา การแสดงตนเป็นคนอ่อนน้อมต่อเขวญบุคคลในตระกูลของตน การเจรจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน การเว้นจากถ้อยคำส่อเสียด ความเป็นคนไม่สุรุ่ยสุร่าย การพูดถ้อยคำสัตย์จริง เวลาโกรธขึ้นมาต้องห้ามใจไว้ได้ คำสอนพุทธศาสนาที่ผ่านวัดและพระมีอิทธิพลต่อรูปแบบวิถีชีวิตผู้คนในจังหวัดราชบุรีเป็นอย่างมาก เช่น การให้ความหมายลักษณะของคนดี ว่าเป็นคนที่มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ รู้ที่สูงที่ต่ำ ฐานะบุญ คุณ โทษ กตัญญูรู้คุณคน และที่สำคัญที่สุดที่ทั้ง 3 เครือข่าย นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการรักษาอำนาจก็คือนักทำบุญโดยการสร้างวัดสร้างวา สร้างอุโบสถ รวมไปถึงการสร้างถาวรวัตถุต่าง ๆ

ให้แก่วัด ตั้งแต่พระพุทธรูปไปจนถึงกำแพงวัด จะได้รับการยอมรับจากพุทธศาสนิกชนที่มาทำบุญ ด้วยความศรัทธาที่วัด การยอมรับปทัสถานความดีในลักษณะดังกล่าวนำไปสู่พฤติกรรมการยอมรับ และเชื่อฟัง ซึ่งเป็นผลให้เกิดพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้กำหนด นอกจากนั้นแล้วนายทวิยังได้สร้างทุนทางสังคม โดยการสร้างสิ่งที่เป็นสาธารณะประโยชน์ ซึ่งจะตั้งอยู่ในจุดที่สำคัญมีประชาชนจำนวนมากต้องเข้ามาติดต่อและได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งปลูกสร้างหรืออุปกรณ์ดังกล่าว ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวที่ 4-27 ถึง 4-32

ภาพที่ 4-27 ม้าหินไว้สำหรับนั่งพักผ่อนโดยสารตามถนนสายต่าง ๆ ในตัวจังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 4-28 ม้าหินสำหรับนั่งพักหรือรับบริการจากหน่วยราชการทั้งที่ศาลากลางจังหวัดและตามที่ว่าการอำเภอต่างๆ

ภาพที่ 4-29 รวบรวมบริจาคเงินก่อสร้างที่ว่าการอำเภอดำเนินสะดวก

ภาพที่ 4-30 ศาลารอดโดยสารที่นายทวิช กลิ่นประทุม เป็นคนสร้าง ตำบลหนองปลาหมอ
อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 4-31 ศาลารอดโดยสารนายทวิช กลิ่นประทุม เป็นคนสร้าง ตำบลเขาขลุ่ย อำเภอบ้านโป่ง
จังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 4-32 ศาลารอดโดยสารนาทวิช กลิ่นประทุม เป็นคนสร้าง ตำบลบางป่า อำเภอมือง
จังหวัดราชบุรี

สำหรับเครือข่ายของนายวินิจนั้นค่อนข้างแตกต่างไปจากเครือข่ายของทวิชและนายจรูญ เนื่องจากว่านายวินิจเป็นคริสต์มาตั้งแต่รุ่นพ่อคือหลวงสิทธิเทพการ การสนับสนุนทางศาสนา ส่วนใหญ่ตระกูลของนายวินิจจะเป็นการบริจาคที่เพื่อสร้างวัดคริสต์และสร้างโรงเรียนในสังกัดของวัดจำนวนหลายแห่ง ซึ่งมีนักเรียนตั้งแต่หลักร้อยจนถึงหลักพันคน เครือข่ายของนายวินิจจึงเชื่อมผ่านวัดและสมาคมผู้ปกครองของโรงเรียนแต่ละแห่งซึ่งกระจายวงกว้างและมีประสิทธิภาพมาก

ประการสุดท้าย คือ การอุปถัมภ์ระบบราชการ ระบบราชการไทยเป็นระบบที่มีความสัมพันธ์ทางอำนาจที่สลับกันไปตามตำแหน่งที่ดำรงอยู่ โดยผู้ที่มีอำนาจมากจะอยู่ในตำแหน่งระดับสูงถ้าในระดับชาติก็อาจหมายถึง ตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีขึ้นไปจนถึงปลัดกระทรวง ซึ่งตำแหน่งที่สำคัญเหล่านี้จะผูกขาดอำนาจการตัดสินใจที่สำคัญในการควบคุมหรือจัดสรรทรัพยากรของประเทศ ผ่านการอนุมัติ อนุญาต และการสั่งการ โดยการออกกฎหรือระเบียบต่าง ๆ ตำแหน่งในระดับสูงเหล่านี้สามารถให้ทุนให้โทษแก่ผู้ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าตนได้โดยผ่านการใช้

คุณสมบัติต่าง ๆ สำหรับในส่วนภูมิภาคก็อาจหมายถึงตำแหน่งตั้งแต่นายอำเภอไปจนถึงผู้ว่าราชการ
 จังหวัด ในระดับภูมิกานั้นส่วนกลางจะแบ่งอำนาจการตัดสินใจบางอย่างมาเพื่อให้เกิ
 ความรวดเร็วในการตัดสินใจแก้ปัญหา อย่างไรก็ตามอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญก็ยังอยู่
 ที่ส่วนกลางอยู่ดี การที่ราชการส่วนกลางแบ่งอำนาจการปกครองมาให้ราชการส่วนภูมิภาคที่มี
 ผู้ว่าราชการจังหวัดลดหลั่นกันทางอำนาจไปจนถึงตำแหน่งนายอำเภอเป็นผู้ตัดสินใจนั้น ก็เชื่อว่า
 ไม่มีส่วนสำคัญในการควบคุมทรัพยากรเสียทีเดียว กล่าวคือ การที่ส่วนกลางมอบอำนาจบาง
 มาให้ราชการส่วนภูมิภาคตัดสินใจนั้น เป็นผลให้ผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับนายอำเภอขึ้นไป
 จนถึงผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถควบคุมทรัพยากรที่สำคัญของท้องถิ่นได้ระดับหนึ่ง ทั้งใน
 ด้านการจัดสรรงบประมาณลงสู่พื้นที่ และที่สำคัญที่สุดที่นำไปสู่การมีอำนาจในการควบคุมมวลชน
 ในท้องถิ่นก็คือ การเป็นผู้บังคับบัญชาของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีหน้าที่แต่งตั้งและปลดออกกำนัน
 ผู้ใหญ่ รวมไปถึงการกำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ปฏิบัติตามระเบียบที่กฎหมาย
 กำหนด การที่นายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจในลักษณะดังกล่าว ส่งผลให้เป็นที่น่าสนใจ
 ของฝ่ายการเมืองระดับชาติเป็นอย่างมาก เพราะว่าอำนาจทางการปกครองในลักษณะดังกล่าว
 สามารถนำไปสู่การจัดตั้งเครือข่ายทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพสูง เนื่องมาจากว่าตำแหน่งสำคัญ
 ที่กล่าวมาข้างต้น นอกจากที่จะมีอำนาจในการบริหารงบประมาณแล้ว ยังจะสามารถให้ทุนให้โทษ
 แก่ชนชั้นนำในระดับท้องถิ่นได้ ดังนั้นการที่นักการเมืองในระดับชาติหรือระดับจังหวัดเข้าไป
 ใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้ดำรงตำแหน่งเหล่านี้ก็เท่ากับว่าเป็นการเกื้อหนุนทางการเมืองไปโดยปริยาย
 การที่บุคคลศูนย์กลางของเครือข่ายทั้ง 3 เข้าไปมีส่วนในการสนับสนุนในการเติบโตทางหน้าที่
 การงานแก่ข้าราชการปกครองระดับสูง และหัวส่วนราชการที่สำคัญอย่างหัวหน้าสถานีตำรวจ
 พัฒนาการระดับอำเภอและจังหวัด จึงนำไปสู่การช่วยเหลือกันกลับไปกลับมาแบบเชิงซ้อน
 กล่าวคือ เมื่อข้าราชการเหล่านั้นเติบโตในตำแหน่งหน้าที่การงาน ก็จะมอบบาทหรืออำนาจใน
 การตัดสินใจ สั่งการ อนุมัติ อนุญาตมากขึ้นตามไปด้วย ในขณะที่เดียวกันก็จะมีอำนาจในการใช้
 คุณสมบัติต่าง ๆ ก็มากขึ้นตามตำแหน่งที่ตนเองถือครองอยู่ ดังนั้นการตอบแทนบุญคุณแก่ผู้ที่เคย
 ช่วยเหลือโดยการใช้คุณสมบัติต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องเล็กน้อยถือเป็นการตอบแทนบุญคุณ ซึ่งเป็น
 วงจรที่ทั้งผู้ให้และผู้รับมักเกิดประ โยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ ผู้รับก็จะได้เติบโตในตำแหน่ง
 หน้าที่ส่วนผู้ให้ก็จะมียศในเครือข่ายอยู่ในตำแหน่งที่สำคัญอาจเกิดการไหว้วานหรือเกื้อหนุนกัน
 ในเวลาต่อมา ในพื้นที่จังหวัดราชบุรีถ้าพิจารณาจะเห็นได้ว่าทั้ง 3 เครือข่ายได้สนับสนุนให้ข้าราชการ
 ทั้งระดับอำเภอและจังหวัดเติบโตในหน้าที่การงานเป็นจำนวนมาก สำหรับรูปแบบการช่วยเหลือ
 กันที่นำไปสู่การเกิดความสัมพันธ์เหนียวแน่นผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่
 ตัวอย่างเช่น กรณีลูกชายของผู้นำที่เป็นมคณายกวัดคนสำคัญที่บุคคลนับหน้าถือตามากไปมีปัญหา

ทะเลาะวิวาทเรื่องที่ติดกับเพื่อนบ้านข้างเคียง และได้ทำร้ายร่างกายของคู่กรณี ต่อมาลูกชายของ
 มักนายนได้ถูกตำรวจจับและถูกดำเนินคดีความ มักนายนกวัดคนดังกล่าวประสานขอความช่วยเหลือ
 ไปยังกำนันพื้นที่ ซึ่งเป็นบุคคลในเครือข่ายของนายทวิช หลังจากนั้นกำนันพื้นที่ก็จะติดต่อ
 ประสานงานไปยังบุคคลที่ติดตามใกล้ชิดของนายทวิช ต่อมาก็จะมีการปรึกษาหารือกันของ
 กลุ่มบุคคลที่อยู่ศูนย์กลางของเครือข่ายถึงความหนักเบาแห่งคดี และเริ่มตรวจสอบว่ามีข้าราชการ
 ในเครือข่ายที่เกยสนับสนุนเกี่ยวข้องหรืออยู่ในหน่วยงานดังกล่าวหรือไม่ ถ้ามีก็จะต่อสายตรงให้
 คูแกลในคดีความ แต่ถ้าไม่มีก็จะประสานเครือข่ายที่เป็นข้าราชการในระดับที่สูงขึ้นเพื่อพูดคุยกับ
 ผู้ได้บังคับบัญชาให้ช่วยคูแกลบุคคลในเครือข่าย หลังจากดำเนินการช่วยเหลือสิ้นสุดลงนายทวิช
 ก็จะให้บุคคลใกล้ชิด หรือผู้ติดตามประสานงานไปยังผู้นำในพื้นที่ที่เป็นเครือข่ายเพื่อนัดแนะ
 และบอกแนวทางในการจัดการแก้ปัญหา บุคคลที่เป็นเครือข่ายในพื้นที่เองก็จะช่วยเหลือ โดยเป็น
 ผู้ติดต่อประสานกับส่วนที่เกี่ยวข้อง จนสิ้นสุดในกระบวนการคดีความ จากกรณีดังกล่าวจะเห็น ได้ถึง
 กิจกรรมในการเชื่อมโยงเครือข่ายของนายทวิช เพื่อช่วยเหลือบุคคลศูนย์กลางของเครือข่ายในระดับ
 ที่เกยติดพันที่ของตน และสะท้อนให้เห็นถึงสายสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นระหว่างนายทวิช และผู้นำ
 ในระดับต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่การกำหนดพฤติกรรมการเป็นหัวคะแนนหรือการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
 รวมไปถึงการสืบทอดอำนาจ

นอกจากประเด็นที่กล่าวข้างต้นแล้ว ทั้งนายทวิช นายจรูญ และนายวินิจหรือตัวแทนที่
 ใกล้ชิดยังผลิตซ้ำความเชื่อในงานประเพณี ไม่ว่าจะเป็นงานบวช งานแต่ง หรืองานศพ เช่น เมื่อมี
 งานในพื้นที่แกนนำที่เป็นเครือข่ายจะเป็นผู้ประสานให้ทราบว่าในงานอะไรที่ไหน เมื่อเดินทางมาถึง
 สถานที่จัดงานก็จะมีผู้นำในพื้นที่ไปให้การต้อนรับอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา และนำเดินเข้ามา
 ในงานยังมีการตรวจแถวทหารกองเกียรติยศ การเดินเข้างานจะไหว้ทักทายกับประชาชนที่มา
 ร่วมงานดังกล่าวอย่างเป็นกันเองและใกล้ชิด ผู้นำในพื้นที่ที่เป็นแกนนำเครือข่ายในระดับพื้นที่
 จะพาเดินไปตามจุดต่าง ๆ เพื่อทักทายเจ้าภาพและบุคคลสำคัญ และเมื่อเริ่มพิธีกรรมก็จะเป็น
 ประธาน หลังจากเสร็จสิ้นพิธีกรรมขนานนำในทุกระดับก็จะมานั่งรวมกลุ่มกันอยู่ในสถานที่
 ที่จัดไว้ให้อย่างเป็นพิเศษซึ่งแตกต่างกับสถานที่ที่จัดไว้รองรับบุคคลทั่วไป สถานที่ดังกล่าวมัก
 จะถูกจัดไว้บริเวณด้านหน้าของผู้มาร่วมงานทั้งหมดซึ่งเป็นจุดเด่นที่สุดของงานนั้น ๆ ในกรณี
 ที่เป็นงานเลี้ยงบุคคลศูนย์กลางและเครือข่าย จะนั่งรับประทานอาหารซึ่งจะเป็นโต๊ะพิเศษซึ่งเรียกว่า
 โต๊ะประธานที่ถูกจัดเตรียมไว้เป็นอย่างดี ซึ่งผู้นั่งร่วมในโต๊ะดังกล่าวก็จะมีแต่เฉพาะชนชั้นนำทาง
 อำนาจเท่านั้นที่นั่งอยู่ด้วยกัน จะมีการแลกเปลี่ยนทางด้านความคิด ประสบการณ์ รวมไปถึงการคุย
 เรื่องลัทธิเพเหระ การที่ผู้นำคบหากันเฉพาะในกลุ่มของตนเองดังกล่าว ก็ยังทำให้เกิดความผูกพันกัน

เหนียวแน่นยิ่งขึ้นไปอีก ในขณะที่เดียวกันการตัดสินใจของพวกเขาก็ยังเพิ่มความลึกซึ้ง และไม่อาจคาดการณ์ได้มากยิ่งขึ้น

อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญไม่แพ้ประเด็นอื่น ๆ ที่เป็นเครื่องมือในการสืบทอดอำนาจของเครือข่ายอำนาจทั้ง 3 คือ การใช้อุดมการณ์สร้างความเป็นบวรทางการเมือง ในตอนต้นของบทที่ 3 ผู้วิจัยได้กล่าวถึงลักษณะสังคมดั้งเดิมของประชาชนลุ่มน้ำแม่กลองและประชาชนในจังหวัดราชบุรีในฐานะที่เป็นเมืองศูนย์กลางทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง สำหรับในตอนนี้อย่างจะขอถกเถียงประเด็นสำคัญของสังคมลักษณะดังกล่าวที่นำไปสู่การเป็นชาวบ้านที่วุ่นวายง่ายมีความจงรักภักดีต่อผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่าสร้างการเป็นผู้ตาม เงื่อนไขทางประวัติที่สร้างให้ประชาชนในแถบกลายเป็นบวรทางการเมืองของผู้มีอำนาจดังกล่าวมีรายละเอียดต่อไปนี้ การทำมาหากินของชาวราชบุรีดั้งเดิม มีลักษณะการทำมาหากินเพื่อยังชีพ ไม่ได้ทำการผลิตเพื่อขาย เป็นการผลิตเพื่อบริโภคและใช้สอยในครัวเรือน ที่เหลือกินเหลือใช้จึงจะนำไปแลกเปลี่ยนเพื่อวัตถุประสงค์มากินและใช้ในครัวเรือน การผลิตข้าว การทอผ้า รวมถึงหัตถกรรมในครัวเรือนอื่น ๆ ล้วนแล้วแต่เป็นทำเพื่อใช้สอยทั้งสิ้น แต่ต่อมาเมื่อการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของรัฐแผ่กระจายมาถึงภูมิภาคนี้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างขึ้นในหลายลักษณะ เช่น วิถีทางเศรษฐกิจเปลี่ยนจากการทำเพื่อกินเป็นการทำเพื่อขาย และการเข้ามาของสินค้าและบริการใหม่ๆ นำไปสู่การเกิดร้านค้าในหมู่บ้าน และเกิดโรงงานในเมือง ประชาชนในจังหวัดราชบุรีจำนวนไม่น้อยเริ่มไหลออกจากภาคเกษตรไปเป็นแรงงานรับจ้างในเมืองใหญ่ สำนักและการยอมรับผู้นำก็เปลี่ยนไปจากการยอมรับผู้อาวุโสที่มีญาคุมมาก และเสียสละเพื่อส่วนรวมไปเป็นการยอมรับผู้ประสบความสำเร็จในการทำมาหากินจนมีเงินมีทองร่ำรวย กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ การยอมรับคนรวย และ ณ จุดนี้เองอุดมการณ์ยอมรับคนรวยได้ถือกำเนิดเกิดขึ้นมาในสังคมราชบุรี และต่อมาเมื่อนายทุนจากส่วนกลางนำไปผลิตซ้ำเพื่อสร้างความเป็นข้า หรือที่เรียกว่า สร้างบวรทางการเมือง

นอกจากนั้นแล้วสถาบันครอบครัวในสังคมไทย เป็นหน่วยโครงสร้างอำนาจในระดับที่เล็กที่สุด โครงสร้างอำนาจในครัวเรือน สะท้อนให้เราเห็นถึงความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างบุคคลต่าง ๆ ในครอบครัว กล่าวคือ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างพ่อกับลูก ระหว่างแม่กับลูก รวมไปถึงพี่กับน้อง และอื่น ๆ นอกจากนั้นแล้วยังฉายภาพให้เห็นระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจภายในโครงสร้างอำนาจแบบเครือญาติ ซึ่งมีลักษณะความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างญาติผู้ใหญ่ที่เป็นผู้ปกครองกับลูกบ้านที่เป็นญาติ และเครือข่ายญาติกับการสร้างหลักประกันในการดำรงอยู่ในสังคมหมู่บ้าน สิ่งเหมือนกันของโครงสร้างอำนาจทั้งสองระดับ และทำให้โครงสร้างทางอำนาจดังกล่าวดำรงอยู่ได้ก็คือ การผลิตซ้ำความสัมพันธ์แบบผู้ใหญ่ผู้น้อย และความสัมพันธ์ที่

อุปถัมภ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อยทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ ซึ่งเป็นการกล่อมเกลாதาสังคม (Socialization) อย่างหนึ่ง ที่นำไปสู่การสร้างจิตสำนึกการเป็นผู้ตามโดยเชื่อง ๆ

สำหรับในด้านการเมืองการปกครองนั้น สังคมราชบุรีในช่วงแรกที่มีการปกครองในระบบศักดินานี้มีเจ้าเมืองเป็นใหญ่มีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในทุกด้าน ประชาชนมีฐานะเป็นข้าทาสผู้มีหน้าที่รับใช้ ต้องมาช่วยเจ้านายทำกลศึกสงคราม ทำการค้า รวมไปถึงหาส่วยมาส่ง เพราะประชาชนในฐานะไพร่หรือทาสต้องอยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ของเจ้านายหรือเจ้าเมือง การปกครองลักษณะดังกล่าวนอกจากไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองแล้ว ยังเปิดโอกาสให้เจ้าเมืองใช้อำนาจในการกดขี่ข่มเหงราษฎรอย่างกว้างขวาง เพื่อหาประโยชน์ให้แก่ตนเองและบริวาร

หลังจากนั้นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ปฏิรูปการปกครองเป็นปกครองภายใต้ระบอบเทศาภิบาลมีการเลิกทาสและอื่น ๆ การปฏิรูปการปกครองดังกล่าวนำไปสู่การเกิดมณฑลเทศาภิบาลราชบุรีขึ้น การปกครองภายใต้มณฑลเทศาภิบาลราชบุรีแทนที่ประชาชนจะมีโอกาสในการปกครองตนเองกับตรงข้ามกล่าวคือ การปกครองลักษณะดังกล่าวมีการรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางอย่างเข้มข้น รัชทายาทที่และควบคุมสังคมมากขึ้น ประชาชนอยู่ฐานะที่เป็นตามรัฐ โดยราชการแบบใหม่เป็นผู้ควบคุมและชี้แนะครอบคลุมเกือบทุกมิติของชีวิต (เสกสรรค์ ประเสริฐกุล, 2552, หน้า 12-15)

หลังจากนั้นก็มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ซึ่งระบอบนี้มีฐานคิดเรื่องการเมืองมีเสรีภาพ ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางกฎหมาย ซึ่งเน้นอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน แต่ประเทศไทยกลับตรงข้ามอำนาจทางการเมืองที่เปลี่ยนมีมาจากสถาบันกษัตริย์กลับไปสถิตอยู่ในมือของคนกลุ่มน้อยที่เรียกว่า พวกอำมาตย์ที่เกิดจากระบบราชการแบบใหม่ที่ถือกำเนิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ต่อมาเป็นสถาปนาตนเป็นรัฐราชการ (Bureaucratic State) มาจนถึง ปี พ.ศ. 2516 เลยกี่เดียวก็ว่าได้ ภายใต้การปกครองลักษณะดังกล่าวไม่ต้องถามถึงเรื่องการเมืองมีส่วนร่วมในการปกครองให้เสียเวลา แต่มีความเห็นที่แตกต่างก็นำไปสู่การปราบปรามอย่างหนักเป็นการทั่วไป ทุกภาคทุกจังหวัด ทุกพื้นที่ เห็นได้จากการเสียชีวิตของจิตร ภูมิศักดิ์ เติง ศิริจันทร์ ครอง จันดาวงศ์ และอื่น ๆ

ถ้าพิจารณาอย่างทอ้งแท้แล้ว เงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ในการปกครองของไทย เป็นการปกครองที่มีลักษณะรัฐอยู่เหนือสังคม (เสกสรรค์ ประเสริฐกุล, 2552) รัฐ โดยมีรัฐบาลและราชการเป็นตัวแทน เป็นผู้มีอำนาจในการปกครองเบ็ดเสร็จเด็ดขาด เป็นผู้กำหนดชะตากรรม

ของอนาประชารายบุรีในเกือบทุกมิติของชีวิต กดทับเรื่องการมีส่วนร่วมในการปกครอง กีดกันให้
 เจ้าของอำนาจให้เป็นผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องและไร้อำนาจ สร้างอุดมการณ์ขึ้นนำ และใช้กองกำลังเข้า
 ปราบปรามจนสร้างความหวาดกลัวให้แก่สังคมเป็นอย่างมาก (เทอร์ทัน, แอนดรูว์, 2551) เจื่อนไข
 ทางประวัติศาสตร์การปกครองในลักษณะดังกล่าว สร้างความคิดในเชิงอุดมการณ์ขึ้นมาหลาย
 ประการ เช่น ความจริงเป็นสิ่งที่ไม่ตาย แต่คนจริงมักตายก่อนเวลาอันควร และที่สำคัญสร้าง
 ระบบคิดที่ไม่อยากเข้ายุ่งเกี่ยวกับการปกครองเพราะเป็นเรื่องของผู้มีอำนาจไม่ใช่เรื่องชาวบ้าน
 หรือคนธรรมดา ประกอบกับว่าถ้าเข้าไปยุ่งเกี่ยวแล้วตนเองและคนใกล้ชิดจะเดือดร้อน ดังนั้น
 การเลือกเป็นผู้ปฏิบัติตามจะปลอดภัยกว่า วิธีคิดแบบนี้สอดคล้องกับประสบการณ์จริงของผู้คน
 จำนวนมาก และถูกทำให้เป็นบริวารหรือเป็นผู้ตามโดยความคิดของตนเอง ซึ่งเป็นการง่ายต่อ
 การจัดระบบของทั้ง 3 เครือข่าย และบางเครือข่ายสืบทอดอำนาจมาจนถึงปัจจุบัน